COLECȚIA SFINX

6

COLECȚIA SFINX seria nouă

COLECTIA SFINX COLECTIA SFINX COLECTIA SFINX

DAN MIHAESCU

Comisarul moare ultimul

Dan Mihăescu

COMISARUL MOARE ULTIMUL

Colecția SFINX [seria nouă] Nr. 6
Editura Militară, Bucureşti, 1992

Coperta: DOINA BILIUS

ISBN 973-32-0256-8

Simonei

Un timp bolnav

M-am trezit mai devreme ca de obicei şi am întors capul, desprinzându-mă încet din perna îmbibată de somn. Mi-am rotit privirea prin încăpere, inventariind - pentru a câta oară? - obiectele din jur, care mă slujeau. Aceeaşi luare în posesie, foarte lentă, a mediului înconjurător. Fiecare dimineaţă începea la fel. Şi tot ca în fiecare dimineaţă am regretat lipsa tic-tacului ceasurilor din casa mea, fărâmiţând bucăţelele de timp şi aducându-mi necontenit în memorie reflecţia lui Proust despre zilele care sunt toate egale pentru un ceasornic, dar nu şi pentru un om.

În ceea ce mă priveşte, timpul din clepsidra mea a curs mai repede, grăbindu-mă şi neliniştindu-mă permanent. Am privit mereu cu îngrijorare cantitatea de nisip auriu scursă prin gâtul subţire în partea de jos a clepsidrei. Nisipul acela rămas acolo ca o acuzaţie mută şi pe care nu-l poţi arunca asemenea unui calendar expirat.

Dar, iată, după foarte mulţi ani, trăiam prima oară într-un spaţiu din care timpul nu mă mai gonea pe tot felul de drumuri. Faptul că acest spaţiu însemna o rezervă sordidă de spital îmi producea, desigur, o stare de nemulţumire, de firească alarmă. Aflam, după fiecare examen sau analiză la care eram supus, prea multe denumiri sofisticate ale bolilor de care sufăr. Mă îngrijorau bombănelile furioase ale personalului despre lipsa utilajelor elementare şi a

medicamentelor strict necesare, bombăneli emise cu privirea în sus, spre cel mai iubit fiu al poporului.

În dimineața aceea mă trezisem cu o condiție fizică promițătoare, dacă țineam seama de o teorie a mamei mele că, după 60 de ani, când te scoli dimineața şi nu te doare nimic, înseamnă că ai murit. Eu mă apropiam de acest prag de vârstă şi în fiece dimineață mă încercau tot felul de dureri, mai vechi sau mai noi. Deci totul era în perfectă ordine.

M-am sculat din pat, izbindu-mă cu fruntea de un borcan aflat deasupra capului meu, în care erau montate nişte tuburi ieşite din perete, despre care nimeni nu mi-a spus la ce folosesc. Oricum, după halul de degradare a spitalului, nu cred că funcționau nici borcanul, nici tuburile.

Mi-a accelerat mişcările un gând plăcut. Era zi de vizită, ziua în care rudele şi prietenii aduc fructe, flori şi felii din viața de afară pudrate cu optimism fals, pentru că, de, bolnavii au şi aşa necazuri mai mari ca ale lor.

Au un aer de tragi-comedie vizitele acestea în care cei veniți de acasă afişează o veselie strepezită, străduindu-se cum nu se poate mai suspect să facă cele mai minunate pronosticuri în legătură cu evoluția bolii tale, ştiind bine, după perspectivele „epocii de aur", că, dacă nu mori. O să fie şi mai rău.

Nu fac neapărat o asociație, dar, odată, am văzut la o închisoare (ce căutam eu acolo, este o altă poveste) familia unui deținut, venită la vorbitor. Soția avea aerul că se află la fotograf, iar copiii, la o serbare şcolară unde urma să se dea premii. Zâmbeau stupid şi ziua de afară mi s-a părut mai cenuşie.

Eu nu aşteptam rude în vizită, pentru simplul motiv că am rămas singur pe planetă. Urma să vină la mine doar o veche prietenă, Adina Raiu, actriță cunoscută şi recunoscută,

adulată şi bârfită de public în egală măsură.

Până la vizită mai erau câteva ceasuri bune. Am început să mă bărbieresc şi, când a intrat în rezerva mea, doctorul Paul Enescu a opinat amabil că pentru netezirea ridurilor mele ar fi necesar un fier de călcat cu program. M-am gândit, cu înţelegere, că această opinie vine de la un om care, la fel ca şi mine, nu a fost acuzat vreodată de prea multă frumuseţe.

Nu aveam de făcut multe pregătiri pentru a-mi întâmpina prietena. Cum să faci să arăţi rezonabil când eşti vârât într-o pijama şi un halat la fel de boţite?

Urmând acelaşi ritual secret din fiecare zi, m-am închis în camera de baie şi am aprins ţigara interzisă de medici, cu ameninţări fioroase.

Ameţit de otrava primelor fumuri mi-am amintit cum am cunoscut-o pe Adina Raiu, cândva, cu ani în urmă. A venit în biroul meu de la Miliţia Capitalei într-o zi dintr-o iarnă ticăloasă, când frigul urca în case şi în sufletele noastre, duşmănos.

Atunci, Adina mi s-a părut frumoasă şi fragilă ca o frezia aşezată lângă un geam cu flori de gheaţă.

Fără o vorbă a desfăcut un pachet şi a dat la iveală o căciulă de blană. Întrebând-o de-a ce se joacă, a început să-mi povestească.

La capătul unei perioade istovitoare actriţa avusese - cu o seară înainte - premieră cu rolul Lady Milford din „Intrigă şi iubire". A plecat de la teatru seara târziu, după premieră, şi, pentru a scurta drumul spre casă, a urcat într-un troleibuz aproape gol la ora aceea apropiată de miezul nopţii. Tulburată, ostenită, a aţipit preţ de câteva minute, cu tâmpla lipită de geamul lateral. A trezit-o frigul şi zgâlţâiala troleibuzului. Ridicând mâna ca să-şi aranjeze o şuviţă de păr, a observat, cu stupoare, că nu mai are căciula de blană

pe cap. A privit derutată în jur. Privirea ei a zăbovit pe chipurile impasibile ale celor câțiva călători întârziați. N-a descifrat nici un semn că vreunul ar avea cunoştință de penibila întâmplare.

S-a răsucit pe banchetă şi lângă uşa de coborâre a văzut un bărbat înalt, un domn bine, foarte elegant care - de necrezut - purta pe cap căciula ei. Şi nici măcar nu-i venea rău. Un simț feminin bine antrenat a ajutat-o să remarce că, la cojocul pe care-l purta individul, căciula ei se asorta perfect. Surprinsă, n-a ştiut cum să reacționeze. A încercat să-şi stăpânească bătăile inimii, atât cât să încropească un plan de acțiune. Întâi, a fost tentată să ceară ajutorul celorlalți călători, dar s-a temut de scenă neplăcută care ar fi urmat. O interpelare directă a gangsterului, care, culmea, afişa un calm olimpian, ar fi fost riscantă, o putea expune la o ieşire violentă, grosolană, din partea acestuia.

A ales o manevră mai subtilă. S-a ridicat şi s-a proptit lângă individul care, desigur, aştepta oprirea în stație ca să se volatilizeze.

Se frământa cum să facă să-l împiedice. Dacă în stație se vor mai afla oameni îi va chemă în ajutor. Dacă nu, se va ține după hoț, va alerga după el şi va striga - pur şi simplu: „Hoțul, puneți mâna pe el, mi-a furat căciula!” Până atunci, până ce să ajungă troleibuzul în următoarea stație, l-a fixat pe bandit, cu vădită ostentație. De câteva ori şi-a mutat privirea semnificativ, de la căciulă la haina de blană cu care era ea îmbrăcată.

Bărbatul n-a luat-o în seamă. Târziu, a măsurat-o la rândul lui, plictisit, ba chiar uşor agasat. Femeie fiind, s-a enervat că pe lângă, insolență n-a citit în ochii tâlharului nici nu licăr de admirație.

N-arăta tocmai rău şi merita admirată măcar pentru

curajul de care dădea dovadă venind lângă el să-l înfrunte.

(În timp ce Adina Raiu povestea, eu nu-mi puteam dezlipi privirea de pe chipul ei. Mi-am amintit afirmația unui scriitor celebru:. „Femeile frumoase sunt, de fapt, colivii în care stau prizoniere inimile bărbaților". Afirmație dulceagă, cu iz de bomboană fondantă, dar confirmată în unele ocazii primejdios de exact.)

Să ne întoarcem la seara cu pricina. Deci hoțul continua să nu se sinchisească de prezența frumoasei actrițe. Adina ar fi vrut să înțeleagă din ce substanță poate fi alcătuit un asemenea umanoid. Şi-a propus (caraghioasă) o expediție prin anticariate unde să caute „Psihopatologia vieții cotidiene" a lui Freud şi teoriile lui Lombroso despre „Omul delicvent".

Era clar că tipul de lângă ea era plămădit dintr-un aluat aparte, că dispune de o siguranță de sine vecină cu inconştiența, că un astfel de specimen se poate instala calm pe scaunul electric, cu grija să nu-şi strice dunga pantalonilor.

În sfârşit, troleibuzul a oprit în stație, uşile s-au deschis, dar, ghinion, la ora aceea nu mai urca nimeni. Mai mult, lovitură de teatru, individul a rămas nemişcat, nemanifestând nici o intenție să coboare. Cu o fracțiune de secundă înainte ca vehiculul să se pună în mişcare ea a recurs la un gest teribil de îndrăzneț, de care nu s-ar fi crezut niciodată în stare. Cu o mişcare bruscă a smuls căciula de pe capul temutului răufăcător şi a sărit direct pe refugiul pentru pietoni, auzind în spate pocnetul sec al uşilor care se închideau.

A întors capul. Hoțul se holba prin geamul uşilor, înmărmurit. Ei nu i-a venit nimic mai bun în minte decât să scoată limba la el. Triumfătoare şi-a pus căciula recuperată

pe cap şi a pornit spre casă, mândră de curajul şi abilitatea ei.

(Eu, poliţistul, căruia i se istorisea această întâmplare, mult prea lungă şi cu amănunte inutile, eram pe punctul să-mi pierd răbdarea. Interlocutoarea mea a observat că nu mai sunt la fel de disponibil şi a atacat finalul.)

— Ajunsă acasă n-a apucat să povestească mamei sale îngrozitoarea aventură, fiindcă aceasta a informat-o despre un telefon al cabinierei de la teatru, care, grijulie, vroia să-i spună Adinei că, sub imperiul emoţiilor de la premieră, a plecat acasă uitându-şi în cabină căciula de blană.

Adina a încremenit. Însemna că ea - acesta era adevărul - a furat o căciulă de pe capul unui om inocent. Deci, Lady Milford, o hoaţă...

Ce să facă? A chibzuit până a ajuns la hotărârea să se predea „organelor" împreună cu corpul delict.

Aşa a ajuns la mine. Eforturile făcute pentru a-mi stăpâni râsul au eşuat, ba, dimpotrivă, am râs cu hohote care nu mai conteneau, ca o explozie în lanţ.

Fata mă privea cu reproş. Când am reuşit să mă potolesc am povăţuit-o să dea un anunţ la „Mica publicitate", neexistând altă soluţie pentru a descoperi victima furtului. Un anunţ uşor măsluit:

„Găsit în troleibuzul nr... în seara zilei de... căciulă de blană nouă, maro. Persoana care a pierdut-o este rugată să telefoneze la nr..."

— Nu cred că e soluţia cea mai bună, a protestat actriţa.

— De ce? m-am interesat eu.

— Faţă-n faţă cu mine, hoţul, adică păgubaşul, are toate motivele să reacţioneze dur. Nu-i mai bine s-o las la dumneavoastră şi el s-o ridice de aici?

— Nu-i mai bine! am contrazis-o eu.

Mai cu un zâmbet ruşinat, mai cu o lacrimă simulată, actrița m-a convins să fiu şi eu martor la întâlnirea cu posesorul căciulii, pe care să-l asigur că a fost o confuzie regretabilă şi că ea, Adina, este o persoană de o cinste exemplară, dovadă că s-a prezentat imediat la miliție. I-am promis şi m-am ținut de cuvânt. De atunci am rămas prieteni.

Pe parcursul timpului am încercat - poate prea timid - să transform această prietenie în altceva, dar n-am reuşit, n-a depins numai de mine şi, prin profesia mea atât de hulită, nu eram prea atractiv.

Vizita Adinei la spital a decurs altfel decât mi-aş fi dorit eu. Nici n-a apucat prietena mea să-şi scoată blana şi a năvălit în rezervă sora Aristica, cea care m-a ajutat cu trei zile în urmă să înghit un tub lung de cauciuc, promițându-mi ferm: „Dacă te mai zbați aşa, ca găina pe tăietor, te spun lu' domnu' doctor că fumezi în closet".

A pupat-o zgomotos pe Adina (o vedea pentru întâia oară) şi a lăudat-o pentru cât de frumos a spus la televizor poezii cu eroul păcii.

— Am plâns, doamnă, a asigurat-o sora. Şi eraţi frumoasă ca Mata Hari. Fantastic cum ştiți dumneavoastră actorii să spuneți pe dinafară ce nu simt alții pe dinăuntru.

„În filmul acela cu legionarii care v-au împuşcat în ceafă, ați murit de-adevăratelea sau a fost trucaj?"

„Unde ați găsit cizme cu toc aşa subțire?"

„Cunoaşteți pe cineva la primărie care să-i aprobe lui fina mea să-şi construiască o magazie în curte?"

„De ce nu vă măritați cu domnul Dinu (eu eram domnul Dinu), că e bărbat în putere, deşi nu cred că mai durează?"

Ca s-o salvez pe Adina am rugat-o pe soră să-mi aducă un termometru. M-a repezit:

— Ai răbdare, că nu de tălică am eu timp acuşica...

Colac peste pupăză, a venit în rezervă şi femeia de la bucătărie. Pe mine nu m-a învrednicit cu nici o privire, tot cu actriţa avea treabă:

— Vai, doamnă, să ştiţi că am pus pariu cu portarul, pe o pungă de pufuleţi, că îmi daţi o poză color cu iscălitură. Îmi daţi?

Pentru că n-a avut poză la ea, prietena mea i-a dat un autograf pe lista cu pacienţii care mănâncă la regim A-l, în vederea unei mai rapide expirări din viaţă.

Un bolnav, de la care împrumutasem o carte, s-a făcut că vine să mi-o ceară înapoi, dar, de fapt, venise doar ca să-i ofere actriţei o turtă de casă. În semn de omagiu, a precizat el.

Tânărul doctor Munteanu (stagiar) a venit şi el, chipurile să-mi ia tensiunea, dar nu mi-a luat nimic. N-a pierdut însă ocazia să-i mulţumească actriţei că s-a născut pe lume şi să-i spună că lumea cu ea e mai frumoasă.

Eu, nebăgat în seamă de nimeni, am ras cu degetul toată crema de la o prăjitură dubioasă, din pachetul adus de Adina. Am înghiţit lacom crema aceea dulce, cleioasă, cu un gust de petrosin; în câteva minute s-a declanşat o criză ulceroasă de zile mari. Mi s-a acoperit tot corpul cu o sudoare rece, m-am ghemuit, simţind în stomac o arsură insuportabilă.

O zăream pe Adina ca prin ceaţă, înconjurată de un grup de admiratori care vorbeau toţi deodată. M-am întins pe pat şi am emis în direcţia tavanului un sfios: „Mi-e rău!” Doctoriţa Matei, care în clipa aceea intra pe uşă, s-a strecurat până la mine, cu dificultate, ca să mă roage să mă trag mai într-o parte, să-i fac loc adică, fiindcă vroia să se fotografieze cu Adina. Adusese şi un aparat cu blitz.

Când într-un târziu, foarte târziu, Adina a putut schimba

câteva vorbe cu mine, n-a mai avut timp să-mi spună decât că întârzie la spectacol, că trebuie să plece de îndată. Şi a plecat.

Am condus-o, ameţit de durere, pe culoarul lung, spre uşa de la ieşire, şi, întors în rezerva mea, m-am îndopat cu un pumn de pilule antispastice. Treptat durerile au început să se calmeze, dar mi s-a uscat tare gura. M-am chircit pe pat şi am închis ochii. De undeva, din apropiere, răzbătea prin perete un crâmpei de cântec:

„De ziua mea
Femeile-s frumoase,
Au sânii tari
Şi şoldurile-n mers,
Contradictorii...”

(Un cântec, într-un spital, seamănă cu un zbor de pasăre care nu poate să se înalţe şi vâsleşte aerul la firul ierbii, cu o singură aripă. Părerea mea.)

Am recunoscut vocea. Era a unui tânăr prietenos şi vesel, condamnat fără drept de apel, de către una din bolile secolului, pe care noi, oamenii, le acceptăm cu o condamnabilă resemnare.....

Răscolit de cântecul călătorului spre moarte, am privit pe fereastră, dornic să-mi incendieze retina o rază generoasă de soare. Dar peste fereastră, singura din încăperea în care zăceam, erau trase perdele din doc cenuşiu murdar.

Eram trist. Poate şi pentru că n-am apucat să stau de vorbă cu Adina, să tăifăsuim. Mă pregătisem să-i povestesc ceva dintr-un spectacol, o scenă care pe mine m-a emoţionat, obligându-mă s-o păstrez printre amintirile tandre.

Am văzut spectacolul acela pe o videocasetă filmată într-un

local („Chez Plumeau”) din Montmartre şi aş fi vrut să ştiu acum, de la prietena mea, dacă emoţia de atunci a fost justificată de reale temeiuri artistice.

Pe scenă era sugerată, prin câteva elemente, o porţiune dintr-o stradă. O siluetă de copac, o bancă şi în spatele băncii un mare panou publicitar, pe care era fotografiată o tânără superbă, cu braţele întinse, parcă oprindu-te să treci, mai departe, invitându-te să te apropii de, ea. Cu o mână oferea trecătorului o sticlă suplă, pe a cărei etichetă scria: „Fior D’Alpe - Isolabella”. Cealaltă mână dăruia o floare gingaşă de colţ.

Un clochard[1] s-a apropiat cercetând temător împrejurimile. Singurul adăpost, la acel ceas de „noapte, era banca solitară. S-a întins pe bancă respirând adânc, mulţumit şi, cu mâinile sub cap, a rămas în admiraţia fetei încântătoare de pe panou. Un pian a prins să susure o melodie delicată. Atmosferă de vis. Tânăra din fotografie s-a animat, a clipit, ochii ei au devenit o chemare, buzele ei au murmurat ceva, o întretăiere de şoapte care se topeau în aer, încălzindu-l.

Ca hipnotizat, năpăstuitul s-a ridicat de pe bancă şi s-a apropiat de frumoasa care, cu ochii cutreieraţi de lumină şi cu un zâmbet prietenos, i-a întins sticla din care el a sorbit cu pudoare. Acordurile muzicale s-au amplificat, pianul a fost acoperit de armonia viorilor şi, inspirat de cântec, vagabondul a invitat-o pe fată la dans, cu o reverenţă stângace.

Pluteau înlănţuiţi, într-un dans ciudat, ca printr-o apă luminoasă. Contemplându-i, fericirea, în cel mai omenesc sens al cuvântului, părea posibilă.

---

[1] Vabagond.

La sfârşitul dansului, tânăra şi-a lipit de buze floarea de colţ şi a dăruit-o partenerului. Ea s-a întors la locul din panou şi a încremenit în poza dinaintea gingaşei idile.

Clochardul s-a ghemuit pe banca singuratică şi părea un morman de zdrenţe peste care cineva a aşezat o şapcă ponosită.

În scenă a apărut un poliţist, un *flic,* care îşi făcea rondul de noapte. L-a zărit pe trenţăros, l-a scuturat violent şi i-a cerut prin semne să spele putina.

Omul în mizerie, aflat încă sub impresia valsului, a încercat să povestească miracolul. A mers în faţa femeii din panou şi a implorat-o să-l ajute cu un gest, să confirme că povestea lui s-a petrecut aievea. Fireşte, fotografia a rămas imobilă.

Deloc dispus să-şi piardă timpul, poliţistul l-a luat de guler şi a ieşit cu el din scenă. Un *spoot* de lumină s-a oprit pe bancă, pe banca unde a rămas doar o floare plăpândă de colţ, de un alb incandescent, ca al stelelor căzătoare.

În urma celor care au plecat, frumoasa din panou a întins braţele. Un gest de aşteptare la capătul unui drum pustiu. Într-o mână se ghicea sticla cu „Isolabella", cealaltă era goală, cu degetele răsfirate. Lipsea floarea de colţ şi surâsul fetei nu mai era comercial.

Mie mi s-a părut că surâsul acela patetic i se potriveşte nemaipomenit şi prietenei mele Adina Raiu.

Am adormit îngrijorat că durerile vor reveni peste noapte şi în timpul dinaintea somnului mi-am închipuit, că prin fereastra rezervei mele de spital zăresc un colţ de mare verde, pe care se întorc pescarii cu asfinţitul în năvoade.

Călător printre amintiri

Zilele de şedere în spital mi-au prilejuit nenumărate călătorii prin viața mea trecută, slalomuri printre amintiri. Ciudat cu câtă limpezime îmi reveneau în memorie întâmplări anodine, chipuri de oameni pe care le-am crezut prin vreme, vorba poetului: „...Fețe fără nume / Întâlnite-n cale / şi pierdute în lume”.

Într-o zi am ajuns până hăt-departe, în copilărie, când țânci de-o seamă cu mine ne strângeam sub salcâmul lui Sile Ciucălău, cel mai răsărit dintre noi, să ne spună poveşti. Mare povestitor Sile, dar înainte să-şi dezlege sacul avea meteahna lui. Desena cu un băț, în țărână, un fel de jilțuri şi ne invita să luăm loc. Zicea că la el în curte e musai să stăm ca boierii.

După atâția ani (refuz să-i număr) mi-aduc aminte de una din poveştile lui Sile care m-a impresionat.

Trebuie să spun, mai întâi, că Sile avea un fel foarte personal de a povesti, atribuindu-şi întotdeauna rolul principal. Aşa de pildă, dacă ar fi povestit „Scufița roşie”, totul ar fi avut o implicare autobiografică. Ar fi început cu: „Pe vremea când eram eu un vânător vestit, am aflat că un nemernic de lup aținea calea unei fetițe care...” Etc.

Spuneam că mi-a rămas în minte o poveste - nu ştiu de unde a „cules-o” Sile - care suna cam aşa:

„Măi, băieți, m-apuc eu, într-o zi, să mă joc de-a soldații,

cu nişte ţâşti-bâşti, unul Lambe, altul Ţechea şi încă unul, Pompi. Ne jucam în pădurea Andronache, trebuia să apărăm pădurea de un atac al inamicului otoman, sau rusesc, sau nemţesc, n-are importanţă. Am fixat mai multe puncte de observaţie, unde am pus santinele. Eu făceam de gardă în rând cu ceilalţi, chit că eram cel mai mare în funcţie, cel mai deştept şi cel mai curajos.

Ţechea, un mucea, cel mai mic dintre noi, a nimerit între o băltoacă (inamicul putea veni cu flota, nu-i aşa) şi un pâlc de copaci.

Am stat noi în post, înarmaţi cu prăştii şi tuburi de suflat ace, până ce s-a înnoptat. Duşmanii ioc, nici ţipenie. Atunci am dat ordinul de retragere pe la casele noastre. Am ajuns acasă aşa de târziu, că tata a aruncat în mine cu o felie de pepene verde. Când m-a văzut, mama s-a speriat foarte, i s-a părut că sunt plin de sânge. Abia când s-a dumirit, m-a luat şi m-a bătut pe îndelete.

Spre miezul nopţii ne pomenim în uşă cu tanti Melania, mama lui Ţechea. Ăla micu' n-ajunsese acasă şi femeia se dădea de ceasul morţii.

Eu m-am prefăcut că dorm buştean, dar nu mi-a mers. Am fost smuls din pat şi luat la întrebări. După a patra palmă, am făcut mărturisiri complete. Numai că, până să plecăm în căutare ne-a parvenit vestea că Ţechea s-a întors. A explicat că a stat planton în pădure, de unde nu s-a îndurat să plece, neprezentându-se schimbul, cu parola.

Am uitat să vă zic că stabilisem şi o parolă. Schimbul sau controlul trebuia să anunţe: «Eu sunt caisa. Tu cine eşti?» Santinela răspundea: «Sâmburele, să trăiţi!»

Săracu' Ţechea, noi am uitat de el, pădurea a fost cotropită de umbrele înfricoşătoare ale nopţii, foşnetele, trosnetele misterioase îţi ridicau părul măciucă. Amărâtu' ăla mic

murea şi învia de frică, da' nu s-a clintit, educaţia mea.

Un pic de noroc tot a avut, fiindcă târziu, foarte târziu, s-a întâmplat ca un soldat adevărat să taie drumul prin pădure şi a dat cu ochii de bâzdâgania noastră, clănţănind din dinţi. L-a întrebat ce face acolo şi puştiul a luat poziţia de drepţi, raportând regulamentar în ce misiune se află. Soldatul l-a gonit acasă, dar Ţechea nu s-a lăsat dus fără să i se dea parola. Văzându-l căpos, militarul acela cumsecade l-a descusut cum s-a priceput el mai bine şi a aflat parola. Numai după ce s-a schimbat parola, în poziţia regulamentară, Ţechea a consimţit să plece. N-ar fi lăsat el pădurea la cheremul inamicului, cu riscul să-l mănânce vârcolacii."

Pentru bravură lui, micuţul a fost decorat de Sile cu o medalie, rotunjită dintr-o caramea cu lapte.

Mai mult ca sigur, Sile a citit povestea asta undeva, dar cine avea curajul să i-o spună-n faţă.

În '45, Sile a murit împuşcat, în Piaţa Palatului Regal, unde se dusese să-l aclame pe rege, de ziua numelui, iubindu-l. S-a scris în ziare că au tras fasciştii lui Rădescu, dar istoria avea să-i acuze pe năimiţii tovarăşei Ana Pauker[1]. Au fost câţiva morţi şi comuniştii i-au înmormântat cu mare pompă. Aşa a devenit Sile erou al clasei muncitoare, luptător neînfricat sub steagul lui Lenin şi Stalin. Cu numele său a fost botezată o străduţă din cartierul Chitila, el născându-se şi locuind toată viaţa în Obor.

Micuţul Ţechea a ajuns, după ani, vajnic constructor al

---

[1] Ana Pauker (născută Hanna Rabinsohn, 13 februarie 1893 - d. 3 iunie 1960) a fost o militantă activistă şi fruntaşă comunistă evreică, după Al Doilea Război Mondial lideră a grupării promoscovite („Pauker") care a controlat până în 1952 Partidul Comunist Român, vice-prim-ministru şi ministru de externe al României.

Canalului Dunăre-Marea Neagră, în urma unui denunț. Că din copilărie a fost unealta plătită a burghezo-moşierimii. A scris cu bidineaua pe asfalt: „Votați ochiul!”. Plătit cu prune şi covrigi.

Cătinel-cătinel, m-au purtat anii de mână, spre o altă vârstă. Eram licean, începusem să citesc, neselectiv, bineînțeles. Devoram cam tot ce-mi cădea în mână. „Doxuri”, „Cei trei cercetaşi”, „Elevul Dima...”, „Bucureşti, oraşul prăbuşirilor”, „Apărarea are cuvântul”, poeziile lui Minulescu. Mai târziu avea să mi se bage pe gât, cu de-a sila, ca untura de peşte: Macarenko, Boris Polevoi şi A. Toma.

Tot pe atunci, a apărut în viața mea şi Brigitte, o fătucă din vecini, blondă, rotundă ca un butoi cu motorină OSIN, pufoasă, dar cu nişte ochi mai albaştri ca Adriatica. Păcat că erau zbanghii.

Prima întâlnire, în colțul străzii, la cofetăria „Heliotti”. Am vrut s-o năucesc din prima pe Brigitte, Mă dedulceam pe vremea aceea cu un cuvânt: migrenă. Nu ştiam bine ce înseamnă, dar îl rostogoleam prin gură ca pe un bob de strugure tămâios. Citeam mereu în cărți: „Contesa n-a coborât la cină, din pricina unei migrene îngrozitoare”, ş.a.m.d. Muream de plăcere.

Am hotărât, deliberat, să întârzii la întâlnire, pretextând că am avut o migrenă îngrozitoare. Apoi, nu vroiam să merg pe jos. Agonisisem un pol din nişte schimburi comerciale cu gume „Elefant” şi penițe „Klaps”, care îmi ajungea exact cât să-l rog pe moş Arşac, birjarul, să mă plimbe până la colț. Puştii care m-ar fi văzut călătorind în trăsură, picior peste picior ca grangurii, ar fi dat în bâlbâială de invidie.

Aşa a fost, numai că un pici mai al dracului a fugit după trăsură şi mi-a tras un pantof din picior. Am coborât parțial desculț şi m-am apropiat de Brigitte mângâindu-mi fruntea,

în pregătirea frazei cu migrena îngrozitoare. N-am apucat s-o rostesc, fiindcă micuța ființă rotundă m-a pocnit cu poşeţica, drept în locul unde trebuia să acuz eu existența migrenei rebele. Afişând apoi un calm confundabil cu nesimțirea, s-a amestecat cu puştanii care jucau fotbal pe mijlocul străzii, cu pantoful meu.

(Peste ani, am fost obligat să scriu un pogon de declarații, la serviciul de cadre al miliției, pentru o ilustrată amicală pe care mi-a trimis-o Brigitte din R.F.G., unde se refugiase cu părinții. S-ar putea spune că a obținut o răzbunare tardivă, deşi sunt sigur că nu şi-a dorit-o.)

Alt timp, alte întâmplări. Mă împrietenisem în liceu cu un coleg mai mărişor decât mine (era o diferență de un an între noi), Bârsan T. Florea. Eu fiind înarmat cu noțiuni puține şi confuze despre sex, Bârsan T. Florea m-a fascinat. În fiecare zi mă înghesuia în câte-un colț şi îmi povestea aventurile amoroase cu fete de pe strada lui. Toate frumoase, toate disponibile, toate contaminate de viciile (splendide) ale vechii societăți în descompunere. Mănoasă stradă!

Mi s-a destăinuit că ai lui i-au dat voie să-şi amenajeze o „căsuță de vară", într-o magazie aflată în fundul curții, lângă poarta din spate. A căptuşit magazia cu rogojini, a mobilat-o cum a putut, a dus acolo cărți din colecția „Femei celebre", țigări „Aviator", şerbet, halva, pricomigdale şi o cutie cu mici podoabe din os (sustrasă din patrimoniul matern) după care fetele, de toate vârstele, se dau în vânt.

Părinții erau toată ziua la prăvălie - aveau un chioşc cu zarzavaturi, iar el profita şi făcea dragoste în voie. În fiecare zi cu altă fată, fiindcă se plictisea instantaneu. Numele lor, o încântare: Meropy, Azaleea, Carola...

I-am cerut unele amănunte tehnice, dar m-a refuzat, atrăgându-mi atenția că posedă caracter cu ghiotura şi în

consecință e discret până-n pânzele albe.

Îmi înghițeam omuşorul de ciudă că n-avusesem, încă, de-a face cu nici o fată şi, în disperare de cauză, m-am hotărât să-l mint. El îmi spunea o poveste, hop şi eu cu alta. Nu m-a pus la îndoială şi abia aşteptam amândoi şedința zilnică, pentru a ne trâmbița izbânzile erotice.

Într-o zi mi-a declarat că s-a cam săturat de fițele din cartier şi că are chef de ceva mai special. Îi ajunseseră la ureche nişte vorbulițe şoptite despre unele case de *rendez-vous* prima-ntâi. Pe Mavrogheni, în Sf. Gheorghe sau pe Brezoianu, vizavi de barul „Arizona".

Barul „Arizona" avea în epocă o faimă aparte. Aici s-a petrecut, în deceniul al patrulea, o dramă cutremurătoare, mult comentată prin gazete, preluată apoi de Cezar Petrescu în *Calea Victoriei* şi de Octav Dessila în *Iubim.* Într-o noapte, o pereche splendidă nu s-a clintit de pe ringul de dans. Erau tineri, frumoşi, îndrăgostiți, legitimau împreună afirmația domnului Alfred de Musset: „*A iubi înseamnă ceva, restul nu e nimic*". La un moment dat, ea i-a cerut o țigară, el i-a lipit-o de buzele întredeschise şi i-a aprins-o cu bricheta. Tot dansând, tot înlănțuiți, fără nici o privire pentru cei din jur, amețiți de şampanie şi de iubire lacomă. De la flacăra brichetei, rochia ei cu paiete s-a aprins, flacăra s-a întins cu nerăbdare de reptilă ucigaşă şi minunea aceea de fată a ars ca o torță aprinsă absurd. Avea, avusese, numai douăzeci de ani.

Ajutoarele au venit târziu şi inutil, după minute de înmărmurire colectivă. Nevăzut, însoțitorul ei a fugit la toaletă şi imediat s-a auzit o detunătură. A murit când trupul iubitei încă fumega.

După consumarea dramei a izbucnit scandalul. Tânăra era căsătorită şi îşi lăsase acasă copilul în leagăn, iar el, un

curtezan profesionist, vânător de fuste (scumpe) prin localurile de lux.

Mie mi s-a părut povestea de un romantism tragic.

Candid şi impresionat profund, mi s-a părut o impietate să mergem la stabilimentul vecin cu acel cabaret. Ne-am decis pentru strada Mavrogheni. Problema banilor a rezolvat-o Bârsan T. Florea, prin sustragere din încasările zarzavageriei părinteşti. Nu exista altă soluție, deşi personal am încercat un regret ipocrit. Eu îl admiram sincer pe tatăl lui. M-am aflat în prăvălie, odată, când a venit un inspector de la fisc. Negustorul i-a întins mâna, au schimbat câteva vorbe amabile şi musafirul a plecat mai vesel decât a venit. Bârsan T. Florea mi-a destăinuit că taică-su i-a păsat inspectorului, concomitent cu strângerea de mână, o bancnotă împăturită. Mie mi s-a părut o stratagemă uluitoare.

Escapada noastră la fete a fost programată într-o miercuri, pe la ceasurile şase, spre seară. Iarna, când se întunecă repede. Nu ne puteam permite o oră mai târzie, ambii fiind implicați, cu părinții personali, în desele conflicte dintre generații.

Doamne, ce de emoții şi ce de manevre până să pot pleca de acasă îmbrăcat mai acătării şi parfumat cu *Chanel 5,* din rezerva mamei mele.

Ne-am întâlnit la ceas, la „Brătianu" şi am avut de făcut doar câțiva paşi până pe Mavrogheni. O stradă scurtă, cu câteva case etajate. Am luat cadența de promenadă, încercând să părem nişte domni blazați, amatori indecişi de plăceri previzibile, îndelung exersate. În realitate pălisem amândoi şi ne străluceau pe frunți coronițe din broboane de sudoare. Am parcurs strada, de la un capăt la altul, eu încercând să-mi acopăr cu poalele paltonului tremurul perfid al genunchilor. Pustiu pe stradă, era prea devreme pentru

obişnuiţii locului.

Spre deosebire de alte „case”, aici, meseriaşele nu te acostau din uşă. Intrai în vestibul (aveam informaţii amănunţite), te dezbrăca de palton un gealat, chipurile valetul, şi te poftea în holul de recepţie. Lumină difuză, fetele stăteau tolănite pe canapele, bând cafele şi arătând tot ce aveau mai ispititor.

Clientul, după ce le inventaria, cu privirea, îşi făcea loc lângă cea aleasă şi era servit cu un păhărel de lichior.

Păhărelul rămânea nebăut, fiindcă „aleasa” te invita - mintenaş - la dans. Se dansa, cel mai adesea, „Amapola”, un tangou pe care-l adora patroana. În timpul dansului se evaluau tactil rotunjimile femeii, se adjudeca preţul şi pe la jumătatea cântecului se pornea, braţ la braţ, în odaie, pe o scăriţă însângerată de un bec roşu, slab.

Noi n-am intrat în clădire, să verificăm. Ne-a întrerupt plimbarea o arătare de gen feminin, urâtă ca ceasul rău. Ne-a descusut asupra motivelor prezenţei noastre prin partea locului, despre banii pe care îi aveam şi a urmat o insultă incalificabilă. Ne-a întrebat dacă am mai fost la fete. I-am explicat, ca uneia slabă de minte, că suntem aşi în materie şi ea s-a interesat, obraznică, dacă n-am vrea să-i dovedim. Am acceptat numai dintr-un sentiment umanitar.

Ne-a dus undeva, pe un gang şi ne-a parcat într-o cameră mizeră de baie. Peste cadă erau aşezate scânduri, acoperite cu o pătură soioasă. Am zărit pe podea un obiect ciudat. Un fel de cilindru smălţuit, plin pe jumătate cu un lichid, ce părea colorat cu mine de creion chimic, în prelungirea acestui vas, se încolăcea un furtun de cauciuc, având la capăt o ţeavă din ebonită neagră cu fluture închizător. Nu ştiam la ce foloseşte.

Femeia ne-a cerut banii, exprimându-se vulgar, că trebuie

să plătim înainte, ca la..., şi a plecat să se dezbrace, într-o cameră alăturată. Urma să bată în perete, semnalul pentru a se duce la ea primul dintre noi,

Rămaşi singuri, mi s-a precipitat respiraţia şi m-am lipit înfricoşat de Bârsan T. Florea. L-am simţit că tremură şi-i clănţăneau dinţii în mod discret. Nu de frig. Articulând cu greu cuvintele, i-am propus să se ducă el primul, fiind mai în vârstă cu un an, mai bine clădit şi cu un palmares net superior. Surprinzător, a început să se smiorcăie, mărturisindu-mi, printre amarnice suspine, că el n-a făcut dragoste niciodată. M-a minţit mai înainte, ca un laş, ca un ticălos.

Plânsul lui s-a dovedit contagios. Cu obrajii scăldaţi în lacrimi, l-am anunţat că mă aflu în aceeaşi situaţie.

Ne-am luat în braţe şi am plâns, eliberator, înfrăţiţi de sfântul adevăr.

Am fost descoperiţi în această jalnică stare de către o babă masivă cât „Liceul Cantemir", care s-a interesat - răcnind - dacă ne trezim la parastas. Ne-a acuzat, imediat că ne-am aciuit acolo ca să furăm. Ce? Vasul acela cu maţ de cauciuc? I-am explicat despre doamna care ne-a încasat banii, asigurând-o că renunţăm la tranzacţie, fără nici o pretenţie. Nu mai aşteptăm bătăile în perete, nici alte bătăi, noi plecăm. Am fost lăudaţi pentru inteligenţă şi informaţi că „doamna noastră" este o bătrână prostituată, ratată din motive de beţie, care, iată, şi-a bătut joc de doi tâmpiţi cu caş la gură, ea dispărând ca măgarul în ceaţă. Am fost invitaţi, prin îmbrâncire, să părăsim acea încăpere, amenajată sumar pentru cazuri de aglomeraţie.

Când am povestit şi altora despre vizita noastră în strada Mavrogheni, atât eu cât şi Bârsan T. Florea am avut grijă ca totul să semene cu orgiile din palatele luxoase ale strămoşilor

noştri romani.

Nu cu mulți ani mai târziu, am luat parte, ca polițist, la desființarea şi evacuarea caselor de prostituție din Bucureşti. Dar, despre asta în altă pagină.

Ispita de a fi poliţist

O rază de soare se juca pe obrazul meu, ca şi cum ar fi fost dirijată de un copil cu oglinda. M-am trezit.

Ziua aceea a început cu o dispută; din cauza mea s-a înfruntat medicul chirurg cu radiologul. Primul susținea necesitatea unei fibroscopii, al doilea afirma că examenul radiologie a fost relevant. (Eu îi dădeam dreptate acestuia. Aflasem că la fibroscopie ți se introduce un tub lung până-n stomac, prin care se strecoară apoi o vergea, care are la capăt un beculeț. În acest fel plăcut şi vesel se putea obține o imagine clară şi putea fi depistată orice anomalie a locului cercetat. Un examen foarte ispititor pentru bolnav.)

Norocul meu a fost că fibroscopia trebuia făcută la alt spital şi maşinile de salvare, pur şi simplu, nu aveau benzină. Circulația taxiurilor şi a celorlalte maşini particulare era interzisă, cu grijă părintească, de tovarăşa sau tovarăşul, sub pretextul urgiilor naturii. Venise - de fapt - prima ninsoare. Comentarii inutile, era un lucru unanim cunoscut, că în „anii lumină" spitalele au fost transformate într-o antecameră a morții.

Medicii au plecat din salon mai îngrijorați decât mine şi umiliți de propria lor neputință. Curând mi s-a adus micul dejun şi eu am rămas să mă gândesc la meseria mea...

Am terminat liceul comercial, cu gemete mari la examenul de matematică, obiect la care am fost permanent gâtuit de

strigoiul corijenței. Am urmat „comercialul”, pentru că așa decretase mama, care mă vedea dotat cu toate calitățile unui contabil pașnic, predispus, de timpuriu, la mânecuțe negre. Pe mine însă nu mă inspirau deloc registrele contabile și îmi doream, în taină, să devin motociclist la „Zidul morții”, culmea bărbăției și a curajului.

Nu m-a angajat nimeni contabil, o duceam greu și s-a îndurat de mine un prieten din vecini, fotoreporter la ziarul *Universul.* El a intervenit pentru angajarea mea, cu gândul să mă învețe aceeași meserie. N-au fost locuri de ajutor de fotoreporter și m-au angajat ucenic.

Era bine la ziar. Sindicatul funcționa (încă) după regulile foștilor exploatatori și se îngrijea să primesc zilnic lapte, câte un exemplar din toate publicațiile care se tipăreau la *Universul,* să pot face un duș cald, la ieșirea din schimb, să primesc săptămânal două bilete de favoare la cinematografele care își făceau reclamă în paginile ziarului nostru, să nu prestez ore suplimentare, fără ca editorii publicațiilor respective să mă plătească pe loc. Am prins și un concediu de odihnă. Același sindicat m-a trimis, pe banii lui, să stau (singur într-o cameră) la hotelul „Europa” din Câmpulung Muscel. Nu se milita încă „pentru fericirea poporului”, cum s-a intitulat și o piesă proletcultistă, jucată ceva mai târziu.

De unde mi s-a tras beleaua cu poliția? Într-o bună zi, nea Gică, un meșter zețar, mi-a cerut să-i fac un serviciu. Să duc la Prefectura Poliției Capitalei, domnului comisar șef Eugen Alimănescu, niște cărți de vizită, proaspăt tipărite. M-am emoționat. Aveam șansa nesperată să dau ochii cu faimosul șef al brigăzii „Fulger”, spaima infractorilor de categorie grea. Erau pline ziarele cu isprăvile viteze ale acestei brigăzi și ale șefului ei, cu popularitate de erou național.

M-am dus la poliție, mort de curiozitate. Cunoșteam

clădirea Prefecturii bucureştene numai pe din afară. Mare, solemnă, cenuşie. Făcând legătura cu uniformele comisarilor, care erau la fel de cenuşii, îmi închipuiam totul în această culoare. Zugrăveala încăperilor, vopseaua mobilierului, chiar şi lumina care pătrundea înăuntru. Culoare lungi, pardosite cu mozaic cenuşiu, tăcute, cu ceasuri pe pereți, măsurând un timp ce acolo avea altă valoare. Mi-i imaginam pe toți comisarii înalți, zvelți, cu păr grizonat, cărare pe stânga, vorbind monosilabic. Fumătorii trebuiau să aibă țigarete lungi, ca ale lui Edgar Wallace.

Părerea asta o aveam doar despre comisarii din prefectură, pe cei nou angajați la circumscripții îi ştiam din vedere. Parcă făcuți în serie, scurți, groşi, cefe late, răguşiți de drojdie şi mahorcă. Înceți la mers şi la gândire. Mă miram că n-au fost obligați, prin ordin, să țină picioarele depărtate când vorbesc şi să fie încălțați cu cizme *Birgheli,* ca ale geambaşilor. În loc de cap, le-aş fi pus câte un mosorel. Tragi de-un gând, se termină aţa.

N-aveam simpatie pentru ăştia, îi priveam şi mi se strepezeau dinții. La urma-urmei, fiecare gândeşte cum vrea, dacă ştie să tacă.

Intrat în clădirea poliției, emoțiile mele au atins punctul maxim când liftierul m-a lăsat singur în fața biroului unde aveam treabă. N-am intrat imediat, m-a uimit locul. S-a răsturnat tot ce gândisem. Aiurea tăcere, culoare cu pardoseală lustruită, tic-tacul monoton al ceasurilor. Gălăgie, mai ceva ca-n gară, fum de tutun (m-au usturat nările) şi pe jos numai mucuri de țigară, strivite. Erau prezente două categorii de oameni. Unii care treceau grăbiți, răspundeau la saluturi sau urlau la câte cineva, atât de tare, încât mă aşteptam să cadă tencuiala de pe pereți. Ceilalți, a doua categorie, salutau (unii mai familiari, alții mai temători) şi

fumau, rezemați de pereți. Fizionomii comune, aşa că trebuia să-i socoteşti comisari pe cei care treceau grăbiți. Eu i-aş fi pus să poarte câte un dosar sub braț, s-ar fi deosebit imediat.

Uitasem de ce am venit, m-am proptit şi eu de un perete şi am aprins o țigară. După două fumuri, a ieşit pe uşa biroului, unde trebuia să ajung şi eu, un individ slab, de parcă ar fi fost presat între copertele unei cărți enorme. Ăsta, dacă s-ar fi urcat pe un cântar public, i s-ar fi restituit juma' de fisă. Era galben la față, cred că avea icter. Când a trecut pe lângă mine, am văzut că purta o cravată cu palmieri albaştri, între care se tupilase o arătare roşie, de un posibil gen feminin. A intrat în vorbă cu un tip grăsuț, foarte elegant, care fuma „Lucky-Strike", lângă o scuipătoare. În afară de haine şi de țigară, nu era mare lucru de capul lui. Să fi ştiut atunci că-l am în față pe marele Gioală, primul spărgător indigen care a tăiat case de bani cu aparatul de sudură!...

Eram aproape şi auzeam ce vorbesc. Redau cu aproximație:

Tânărul hepatic a spus:

— Te-ai mai gândit, nene Gioală?

— Puță, tu eşti foarte greu de cap. Nu-i nevoie, nu înțelegi că am vorbit cu Slăvoacă şi, la întâi, te face...

— Nu mă face, nene, ce te iei după rinoceru' ăla? Mă ia cu munca de lămurire. Tot figura cu arestarea „la truc" mă salvează. De mata depinde...

— Lasă, mă, că se aranjează. De ce îți place să căpiezi omul?

O discuție anapoda şi am pomenit-o, fiindcă, peste timp, când am intrat şi eu în pâine, m-am dumirit. Dacă reuşeai, să convingi un hoț din ăsta mare, un barosan, să se lase, măcar o dată, arestat de tine, se făcea o vâlvă nemaipomenită

în gazete. Te aranjai cu un reporter gălăgios şi erai un om făcut, îţi punea Dumnezeu mâna-n cap, dacă erai agent, te făcea comisar ajutor, dacă erai comisar ajutor, te făcea comisar plin şi aşa mai departe. Am cunoscut, în timp, mulţi comisari de prim-plan, despre care am citit o groază de lucruri frumoase în *Cotidianul* sau *Momentul,* lansaţi prin bunăvoinţa miloasă a marilor hoţi. Atunci, însă, habar n-aveam. Am terminat ţigara, mi-am pregătit pachetelul cu cărţi de vizită, am ciocănit în uşă şi am intrat în birou. La prima masă lucra un ins cu figură blajină, de paracliser. Nu semăna cu idealul închipuit de mine, nici măcar nu fuma cu ţigaret lung, ca Edgar Wallace. Sugea, meschin, dintr-un chişţoc de „Naţională".

I-am spus de ce am venit şi pe cine caut, dar nu m-a onorat decât cu un ţistuit. Adică, să tac din gură. Am tăcut şi am rămas, în picioare, lângă o fereastră. Priveam strada. De sus, oamenii păreau mai mici şi mişcările lor mai încete. Se vânturau trecători, încoace şi încolo, fiecare cu treburile lui, firesc, ca întotdeauna. Din nu ştiu ce toană, m-am întrebat ce-ar fi să poţi alege, din mulţimea de pe stradă, oamenii ce poartă fraudulos acest titlu. Dar cum? Dacă, de exemplu, fiecare gând ar fi vizibil, ca un obiect, şi fiecare ar avea o culoare, consacrată pentru rău şi bine, ar fi foarte simplu. Sau, gândurile rele să miroasă scârbos şi să se prefacă în gunoaie. Periculos. Dacă salubritatea n-ar mai putea face faţă? Geometria canalizării ar deveni inutilă, spaţiile circulabile s-ar micşora, din oră în oră, oxigenul ar fi pe terminate şi ca peisaj unic, am avea numai munţi de gunoaie, reziduuri, dejecţii, lături, mirosuri pestilenţiale. Ar fi vai de capul nostru sau numai de-al meu, care e mai slab.

De plictiseală am început să conjug, în gând, pe franţuzeşte: „Eu sunt, tu eşti..." Apoi, celelalte timpuri şi am

încheiat cu „Eu voi fi”. Număram optsprezece ani, singura certitudine. Ce urma să fiu? În nici un caz nu bănuiam că... polițist.

Mi-am închipuit, mai departe, că dau extemporal, într-o sală de clasă, aşezată pe suprafața valurilor marine. Subiectul: „Ce voi fi?” Clasa era împărțită în grupuri de bănci vopsite în culori pastelate, dispuse în anumite zone, ca într-un atlas geografic. Elevi, de pe întreg cuprinsul țării. Aşteptam, nerăbdător, să sune, din moment în moment, deoarece băncile nu aveau nici un fel de stabilitate. Explicabil, atâta timp cât nu erau fixate în duşumele şi pluteau pe suprafața mării. Vântul, sau nu ştiu cine, făcea valuri. Bazaconii...

Aşteptarea se prelungea şi tot nu mă băga nimeni în seamă. Îmi amorțise un picior, mă furnica şi îmi venea să râd prosteşte. N-am râs fiindcă a intrat în birou un comisar în uniformă, înalt, zdravăn, cu mustață vrabie şi bărbie format galoş. M-a văzut şi m-a întrebat leneş: „Câți ani ai, cocoş?” „Optsprezece, domnule!”

A trecut cu privirea peste costumul meu mizer, din celofibră, o privire creştinească şi, din senin, mi-a dat o palmă, de-am crezut că rămân şaşiu. El a continuat, tot moale: „Şi la vârsta asta furi, cocoş?”

S-a milostivit să intervină tipul care lucra în cămaşă şi i-a zis: „Pauză, Țucule. Dânsu’ a venit să-i aducă nişte cărți de vizită lu’ şefu’.”

Mustăciosul a mormăit ceva, vizibil nemulțumit, din care am înțeles că m-a confundat cu un pungaş de buzunare, poreclit „Vrăjeală creață”, pentru că era bâlbâit. „Binefăcătorul” meu a ieşit din birou şi eu am rămas cu „paracliserul”. A schimbat câteva vorbe cu mine, a vrut să ştie ce învârtesc, mai m-a iscodit despre una, despre alta,

inclusiv ce e tata. L-am lămurit că tata e de profesie: mort ! A căzut în Munții Tatra. Polițistul s-a bucurat. Cică e bine că n-a murit pe celălalt front, în luptă cu viteaza armată roşie, că aş fi buclarisit-o pentru tot restul vieții. E mişto şi că lucrez în mediu muncitoresc. Mai compensează originea mea socială mic-burgheză, întrucât tata a fost funcționar în viața civilă.

Nu ştiam unde bate şi l-am întrebat direct. A apreciat că sunt „destupățel" la minte şi că, dacă mă interesează, poliția are nevoie de cadre noi. Bacalaureatul meu nu contează, că se angajează cu câte clase are trenul de Băicoi, adică, două. Dacă vreau, el poate să mă ajute, să mă trimită undeva, pentru verificare. Poate se leagă (nu pe mine). Mi-a dat telefonul lui - Pamfil îl chema -, rămânând să mă gândesc şi să-i dau răspunsul. Puteam pleca, o să-i dea el şefului cărțile de vizită.

M-am ofticat cumplit că nu l-am văzut pe marele Alimănescu. În noaptea care a urmat, am rulat un film pe tavanul camerei mele de dormit. Un film polițist, cu mine în rolul polițistului imbatabil. Se făcea că l-am prins în flagrant pe hoțul „Vrăjeală creață", tocmai când golea poşeta lui Nutzi Pantazi, o actriță care-mi plăcea la nebunie. Mi-a fost frică să-mi imaginez răsplata dorită de mine din partea actriței. Apoi, am trecut la anchetarea celor cinci crime, însoțite de violuri, făptuite de un autor necunoscut. Victimele erau tinere muncitoare, toate blonde, care lucrau în schimbul doi. Criminalul pândea în jurul fabricilor, acosta femeile prin locuri ferite şi... (E fantastic! După amar de ani, s-a stabilit, indubitabil, că acest criminal, rămas nepedepsit, a fost tatăl sângerosului Râmaru, care a ucis identic.)

M-am surprins gândindu-mă la cine să-mi comand un *holster,* bun de camuflat la subsuoară. Aşa poartă pistolul un

polițist serios.

Câte istorii extraordinare nu mi-am imaginat în noaptea aceea şi am fost mândru de maturizarea mea. Nu demult visam să ajung as la „Zidul morții” şi, mai înainte, toboşar într-o mare orchestră de jazz. S-a întâmplat după ce am văzut de patru ori „Rapsodia diabolică”.

Tot aşa, în timpul dinaintea somnului, îmi închipuiam concerte formidabile, în care, ca o noutate absolută, executam un uimitor solo la tobe, cu lumina stinsă. Bețele ar fi trebuit să fie fosforescente, eu le aruncam şi le prindeam cu inegalabilă îndemânare. Publicul mă aclama în picioare.

Fireşte, eram un neînțeles, ca fiecare mare artist, cu mâna pe clanța de la uşa gloriei. Suferam din lipsa de discreție a mamei, care se plângea oricui avea timp s-o asculte:

— Ştiți ce face?... Pune muzică la radio şi cu două bețe îmi distruge cutia de pălării. Bărbat în toată firea!

Cuvântul „bărbat” era rostit într-un fel special, îl înmuia, parcă în zeamă de lămâie.

Ce distanță de la aceste fantasmagorii de puşti tembel, până la posibilitatea de a deveni un polițist cu mare clasă. M-am hotărât - în secret, deocamdată - să încerc. L-am sunat pe Pamfil şi el mi-a spus unde trebuie să mă prezint cu o cerere. Prima mişcare. La a doua, mi s-a pretins un maldăr de acte, autobiografii peste autobiografii, referințe etc. Iar suplimente, iar completări la autobiografii.

Un „cadrist” care lucra chiar sub lozinca lui Stalin: „Cadrele hotărăsc totul” (de fapt şi pe asta au răstălmăcit-o, nu la lucrătorii de la cadre se referea Stalin), văzându-mă dispus să renunț, s-a zbârlit rău:

— Tovărăşelule, bagă-ți mințile în cap. Voi, orăşenii, sunteți cam bramburiți. Țăranul muncitor cunoaşte care-i lozinca noastră, a comuniştilor: „Nu ştii? Te învățăm! Nu

poți? Te ajutăm! Nu vrei? Te obligăm!”

(Numai că, mai târziu, comunişţii au retras această lozincă, atât de străvezie şi au înlocuit-o cu cea stalinistă clasică: „Ne sprijinim pe țărănimea săracă, în alianță cu țărănimea mijlocaşă, împotriva chiaburilor.”)

Acelaşi „cadrist” m-a certat pentru că am terminat liceul, el fiind de părere că şcoala, cu cât e mai înaltă, cu atât se face o concesie mai mare spiritului mic-burghez. Cele mai temeinice şcoli au fost universitățile. de partid, urmate de conducătorii noştri dragi prin puşcării. Ehei, şi ce deştepți au ieşit ei de acolo şi pe ce culmi or să ne înalțe ei pe noi...

L-am indispus anunțându-l că nu sunt utemist.

— Hopa! Cine nu-i cu noi e împotriva noastră! a fost răspunsul lui tăios. Pe urmă s-a liniştit: Lasă, bă, că te facem noi. Dacă n-ai dosarul bun, te dăm afară cu tinicheaua de coadă. Ştii lozinca noastră cu tovarăşii de drum. Păi, până la alegerile din pa’şase, conducătorii noştri iubiți nu s-au făcut frați cu dracii de reacționari, până au trecut puntea? Şi, pe urmă, nu i-au băgat pe toți la mititica? Hai?

N-am renunțat la angajare, deşi de mai multe ori am vrut s-o fac. Nutream speranța că, dacă Pamfil m-a recomandat, voi fi repartizat în brigada lui Alimănescu, Doamne, ce debut!

Singurul om care mi-a pus bețe-n roate a fost mama, femeie cu prejudecăți.

— Adică, îți trebuia liceul să poți fugări vânzătorii de semințe şi să aduni cerşetorii de prin cârciumi? Ce pot să-ți fac? Copil crescut fără tată...

Greu să-i explic, dar nici eu nu ştiam prea bine cum să-i explic. Îi dădea zor că ea este o femeie respectată în tot cartierul.

Am făcut nişte vizite medicale şi urma să aştept rezultatul. El a fost afirmativ. Când am dat în primire la ziar tot ce

aveam asupra mea, un amărât de laborant a vrut să mă încarce cu nişte rolfilme, fără să ţină seama că voi fi - chestie de zile - comisar în poliţia bucureşteană.

N-am fost angajat direct comisar, ci m-au trimis la o şcoală de agenţi cu o durată de câteva luni. Şcoala îşi ţinea cursurile în clădirea Corpului de gardieni publici, în Piaţa Victoriei.

Noii mei colegi, tineri şi mai puţin tineri, erau veniţi de peste tot şi de nicăieri. Ţărani, după locul naşterii, muncitori, mulţi fără vreo calificare, tineri căzuţi la facultăţi, golani de oraş, şmecheri puşi pe căpătuială, entuziaşti de ocazie, dar şi oameni care vroiau să devină profesionişti oneşti şi eficienţi.

Cei din primele categorii asigurau, în exces, profesorii de ataşamentul lor la cauza clasei muncitoare. Profesorii, ofiţeri de poliţie sau de jandarmerie, cu studii superioare sau chiar doctorate, erau înspăimântaţi de această faună.

A rămas celebră replica unui profesor de criminalistică, Savin, care a spus la cancelarie: „Domne', am la mine în clasă pe unul atât de prost, că şi-au dat seama şi ăilalţi."

Privită retrospectiv, perioada pare tragicomică. Un oltenaş, de profesie dogar, când a făcut de planton la cancelarie, a răspuns la telefon. Era solicitat un profesor. Plantonul a închis şi s-a dus să-l cheme pe cel căutat. Olteanul vorbise pentru prima oară în viaţa lui la telefon. Mulţi se temeau să se urce în lift, nu mai întâlniseră o asemenea cuşcă zburătoare.

La terminarea şcolii mi-am promis să nu uit nişte consideraţii ale comisarului Ceacanica (timpul impune aproximarea): „Sunteţi aici două categorii de oameni şi mă tem că veţi porni în direcţii diferite. Fiecare direcţie începe cu aceleaşi patru litere, numai că unii vor face politică şi alţii poliţie. Celor din urmă le doresc tărie, fiindcă se vor «bucura»

de toate relele.”

Mai apoi, m-am gândit la aceste cuvinte într-o noapte cumplită, urâtă ca viața noastră, când am aflat că Ceacanica a fost arestat, împreună cu toți polițiștii eminenți pe care îi avea judiciarul poliției Capitalei.

Aspirant la gloria lui Maigret

...După terminarea şcolii de agenţi de poliţie judiciară am primit o insignă, care atestă această calitate (se purta după rever), legitimaţie, o rablă de pistolet şi repartiţie la poliţia judiciară a Capitalei, dar nu, nici vorbă, în brigada „Fulger”.

Am devenit un poliţist cu stagiu, lucram de o săptămână. O săptămână întreagă am purtat pistol şi pe urmă l-am lăsat acasă, în şifonier. Mama a protestat vehement şi ocolea şifonierul ca pe o stropitoare.

Nu exista prieten să nu mă întrebe ce crime anchetez. Nici o crimă, în fiecare zi duceam invitaţii, ca un factor poştal. Două-trei ciocănituri în poartă, lătrau câinii, ieşea vreo femeie şi eu strigam:

— Aici stă domnu’ Tănase?

— Acilea, ia zi, eu sunt nevastă-sa...

— Dă-i hârtia asta şi să vină mâine la prefectură. Scrie acolo camera şi etajul.

— Da’ de ce să vină?

— O să vadă dânsu’...

A fost dispoziţia domnului chestor Slăvoacă, să încep cu treburi uşoare. Meseria se învaţă cu încetul.

Chestorul Slăvoacă era temut printre poliţişti. Luptase în Spania, trecuse şi pe la Moscova, se tutuia până şi cu membri din comitetul central al partidului comunist. Era singurul care îşi capitonase uşa biroului cu muşama, în

romburi, ca la plapumă.

Se pretindea un om cult, argumentând cu diploma de doctor în drept, (Gurile rele insinuau că această diplomă era falsă, o confecționase Picu Rizea, cel mai bun specialist în falsificarea bancnotelor de o mie.)

În perioadă la care mă refer, Slăvoacă era un şef mare şi eu îi respectăm întocmai ordinele. Duceam invitații.

Plictiseală mare, în schimb, fiind toată ziua pe drumuri, vedeam oraşul. Îmi găsisem şi un aghiotant, pe Firică, un om de la mine de pe stradă, care se întorsese fără o mână din război. Înainte fusese chelner. Cunoştea foarte bine Bucureştiul şi mă ajuta să identific străzile pe unde aveam treabă. Nu-i plăcea să stea acasă, n-avea de lucru. Trăncăneam amândoi pe drum, era un cunoscător de excepție al bodegilor, birturilor, cârciumilor, cafenelelor, restaurantelor, barurilor şi cabaretelor, foste şi prezente, ale oraşului. Amănuntele pe care le aflăm de la el mă încântau.

Îmi povestea de „Casa Capşa" de pe vremea când prin saloanele ei au trecut Sarah Bernard, Carusso, Joseph Schmidt, Hary Baur, Josephine Baker, Louis Barthou, Robert de Fleur, generalul Gamelin, Tache Ionescu, Dinu Brătianu, I.G. Duca, Gheorghe Tătărăscu, Armand Călinescu, Nottara, Tonitza, Rebreanu, Topârceanu, Arghezi, Victor Eftimiu, Puiu Iancovescu, Iancu Brezeanu, Ionel şi Păstorel Teodoreanu şi câți alții.

Cofetarul „Casei Capşa" a lansat celebrele „Joffre", cu ocazia vizitei mareşalului francez la Bucureşti, în 1920.

După primul război mondial, într-un salon de la „Capşa" i s-a servit ambasadorului german, pe o tavă uriaşă, o balerină de numai 16 ani, de la „Cărăbuş", virgină. În jurul ei, pe tavă, multe trufe, făcute de cofetarul casei, din cea mai delicioasă cremă de ciocolată.

La „Continental” au cântat mari instrumentişti ca Grigoraş Dinicu, Cristache Ciolac, Ionescu Găină, Jean Marcu etc., ca şi, ţambalagiul Petrache, cel care îi, „zicea” la ureche marei Sarah Bernard, cu ţambalul acoperit de un şervet, pentru surdină.

Pe aceşti mari vrăjitori veneau să-i asculte: Titulescu, Madgearu, Dr. Lupu, C. Argetoianu, Perlea, George Georgescu, Sadoveanu, Octavian Goga, Victor Ion Popa, Cincinat Pavelescu, Tănase...

La restaurantul „Iordache”, de pe strada Covaci, puteau fi întâlniţi Caragiale, Ranetti şi, mai târziu, George Enescu.

Pe la „Athénée Palace” au trecut Jaques Thibaud, Tito Schipa, Zogu, regele Albaniei, Yehudi Menuhin, David Oistrach, Shirley Temple, boroana Edith von Köhler, verişoara lui Himmler, spioană, ca şi Tester, alt mare spion.

Vestita cârciumă bucureşteană „La trei ochi sub plapumă”, semnalată cu ocazia aceloraşi peregrinări cu Firică, am găsit-o aşezată în paginile cărţii *Dâmboviţa, apă dulce* de Alexandru Predescu:

„Aproape de întretăierea Căii Moşilor cu Bulevardul Republicii, au pomenit bătrânii o cârciumă cu mare renume în tot oraşul.

Cârciuma Fărămiţoaiei, pe care o cumpărase un anume Gheorghe Băcanu, o botezară numaidecât bucureştenii „La trei ochi sub plapumă”, fiindcă nevasta cârciumarului era chioară de ochiul stâng. Avea acest beteşug, ce-i drept, dar ce minunăţii ieşeau din mâinile ei!

Ciorba de burtă sau tuslamaua, piftia, trandafirii, scordaleaua de raci şi sarmalele chioarei n-aveau pereche în Bucureşti. Iar vinul adus cu oala din adâncul răcoros al pivniţei, pentru fiecare client în parte, ca să nu se trezească, oprea de multe ori avalanşa bucureştenilor în drumul spre

Moşi. Când se aprindeau din vinul cel proaspăt, puneau lăutarii să le zică de inimă albastră, ori îndemnau pe cârciumar să le povestească întâmplarea de pomină în care crâşmăriţa făcuse moarte de om. Fusese la tinereţea ei femeie aprig de frumoasă. Dar într-o noapte dând hoţii buzna peste ei, i-au pus bărbatul în frânghii şi au început a-l chinui ca să le spună ascunzătoarea banilor. Pe femeie, care dârdâia de frică, aproape că nici n-au băgat-o de seamă, când au văzut-o chitindu-se sub macat, cu dinţii clănţănind ca-n gerul Bobotezei, deşi întâmplarea se potrivea în toiul verii.

Numai că ea dăduse lângă pat de făcăleţul cel nou; cumpărat în ajun şi când îi veni bine, izbi cu disperare în capul a doi dintre tâlhari, culcându-i la pământ. În luptă cu al treilea şi-a spart ochiul în cuţitul care încerca s-o fulgere.

Nu l-a mai putut doborî; însă uluit de furia acestui drac de muiere, hoţul a dat bir cu fugiţii. Femeii i-a mers numele în tot târgul, care s-a şi grăbit, după nedezmințitul obicei al bucureştenilor, să-i poreclească cârciuma aşa cum s-a arătat mai sus."

Bodega şi băcănia Dragomir Niculescu au fost, de asemenea, printre cele mai celebre. Aflate pe Calea Victoriei, unde astăzi este magazinul „Romarta", ofereau nişte bunătăţi care, înşirate de Firică, mă făceau să salivez. Tot ce se vindea în băcănie putea fi servit şi în bodegă. Preparate din peşte proaspăt sau conservat, calde şi reci, icre de crap, de ştiucă, de Manciuria, icre negre, moi şi tescuite (cum or fi alea moi, dar mai ales tescuite?), ficăţei de pasăre, prăjiţi în unt, ficat de gâscă, chifteluţe de pasăre, cârnăciori traşi pe loc, la tigaie, bucheuri, pateuri fierbinţi, ciuperci umplute, măsline de toate neamurile. În anturajul acestor minunăţii, adăstau ţuica de Văleni, pelinul lui Dragomir, nenumărate sortimente de vinuri de-ale noastre şi străine, coniacuri fine de toate

naţiile, bere de *Pilzen* sau *München*[1].

La Dragomir venea şi regele, pe jos, însoţit de câte un aghiotant (fără întreaga Direcţie a 5-a), să ia o ţuică cu măsline, aşezându-se la care masă o găsea liberă, printre ceilalţi consumatori.

În Bucureştiul antebelic, localurile de noapte te întâmpinau la tot pasul. Pe la începuturi, artistele făceau cheta printre mese. Era pe vremea caféurilor chantante: „Singer", pe strada Doamnei, „Stadt-Pesth", vizavi de Poliţia Capitalei, „Raşca" în strada Academiei, „La Pisici", pe Câmpineanu, „Paţac", strada Carol.

Un prefect al poliţiei, Saită, a desfiinţat cheta, pretinzând patronilor de localuri să fixeze taxe de intrare.

Cabaretul „Maxim", franţuzesc, situat pe strada Oteteleşeanu, te îmbia cu şampanie *Mumm Cordon Rouge* sau *Veuve Clicquot.* La „*Alcazar d'Été*", de la şosea, făcea mare succes Josephine Baker, care se plimba pe Calea Victoriei într-o şaretă trasă de un struţ. La cabaretul „Moulin Rouge", aflat pe terasa fostului Senat, a cântat pentru prima oară o orchestră de negri, la cabaretul „Maxim Zig-Zag" evoluau Stroe şi Vasilache, la „Dutdzi bar" (în subsolul Cercului Militar) era aplaudată frenetic frumoasa cântăreaţa maghiară Dutdzi Dalver, la „Barul concert Pagony" a lansat Alfred Pagony şansoneta cu mare vogă „Fumul de ţigară".

O cârciumă mizeră, de pe Calea Şerban Vodă, unde se adunau oltenii cu cobiliţele şi coşarii, a fost transformată de Nicolae Zisu, fost ofiţer de jandarmi, într-un elegant bar, „Barul Zissu", care vara funcţiona în saloanele restaurantului

---

[1] Pentru detalii în domeniu am răsfoit peste timp şi cartea lui Ion Paraschiv şi Trandafir Iliescu „*De la hanul Şerban Vodă la hotel Intercontinental*", Editura Sport-Turism,1979.

„Colonade”, de la şosea.

La acest bar, patronul a angajat o cântăreaţă frumoasă ca o duminică, Isabele, care a refuzat să aibă salariu. A inventat un cocteil care-i purta numele şi se mulţumea cu câştigurile încasate pe cocteilurile sale. A făcut avere.

După ce a închis barul, Zissu a deschis un restaurant pe strada Batişte, într-o fostă casă boierească. (Aici am fost şi eu, după primele salarii de poliţist şi poate am să povestesc câte ceva din ce-am văzut acolo.)

Când nu eram cu Firică, să-mi povestească despre cârciumi faimoase, mă opream în drumurile mele şi citeam afişele de la cinematografe, cercetam pozele. Filme de dragoste, de război sau cu cowboy. În pauze cântau difuzoarele pe holuri. Cinci din zece cântau: „Hello, Baby, mademoiselle”.

Numele cinematografelor, o încântare: „Nisa”, „Tivoli”, „Rex”, „Trianon”. Publicul se democratizase, în săli mirosea a creolină şi şmecherii mâncau seminţe la balcon, pe care le scuipau jos.

Săruturile de pe ecran înnebuneau galeria şi nu ştiu nici acum de ce se strigă: „Sonoruuuu!”

O mulţime de aprecieri despre filmele văzute se puteau citi pe pereţii closetelor, din incintă, cuprinşi de o adevărată furie epistolară.

La spectacolele de seară se înghesuia lumea, apăreau trupele de revistă. Dan Boerescu, Bimbo Mărculescu, Puiu Călinescu, Ştefan Georgescu şi... cine le mai ştie. Bancuri, şlagăre, dansuri la modă. Şi dă-i râs! Râdea lumea cu lacrimi. Unde să râzi în altă parte şi atât de ieftin? !

În continuare se cânta „Hei, baburiba”; şi se dansa „Conga”, molipsindu-se şi spectatorii, care mai distrugeau nişte scaune.

Trupele de revistă (şi agăţatul de tramvaie) erau bucuriile copiilor de la mine din cartier. Cărau tobele şi contrabasul, de la „Vergu” la „Florida” şi pe urmă la „Ileana” (artiştii făceau *pendel),* având astfel ocazia să vadă gratis câte un film de nouă ori. Copiii din cartierul meu ştiau pe dinafară filmele săptămânii, poezia „Câinele soldatului”, trei colinde de Crăciun, „Pluguşorul”, „Sorcova” şi „Tatăl nostru”.....

Artiştii din trupele de revistă făceau avere sau mureau tuberculoşi.

Ori răsturnai o căruţă cu bolovani pe un pod de fier, ori trecea un tramvai pe stradă, zgomotul era acelaşi. Urlau vânzătorii de ziare, de te sculai în zori năuc, cu senzaţia că ţi-a ţipat cineva de sub pernă: „Ediţie specială!”

În general, oraşul arăta pe dos. Războiul era încă prezent prin tot ce lăsase în urmă. Case cu tencuiala numai găuri, altele cu un singur perete în picioare şi în grămezile de moloz, uşi culcate. Unde puteai merge pe o asemenea uşă?

Ferestre chioare, altele cu jurnal sau tăiţei de hârtie albastră ce nu au vrut să se dezlipească după ce nu a mai fost necesar camuflajul.

Mă scotea din sărite o firmă de pe şoseaua Bonaparte. O firmă în formă de T, culcat spre stânga. Vertical scria: „La acvila de porcelan” şi orizontal numele patronului: DOBRE I. DOBRICĂ. Firma era sfâşiată şi partea cu „Dobrică” o clătina vântul, o izbea de zid, tabla scârţâia. Lăsa impresia că Dobrică se dă cu capul de perete.

La mine-n cartier se înjura lumea la coadă la gaz, deşi la radio se transmitea un cântecel foarte instructiv: „Bob, bob, e-un săpun / Bob, bob, cel mai bun,..”

Care „Bob”, că nimic nu-i mai bun ca gazul şi maşina de tuns numărul zero, în lupta cu păduchii. Tot cu gaz se alimenta şi lampa „Globus”, care cumula două funcţii:

încălzirea mediului ambiant şi maşină de gătit.

În hală şi în toată piaţa, numai mălai de mătură şi vinerea carne de cal. O bombă suflase acoperişul halei, mai dărâmase câteva ziduri, făcând inutil avertismentul administraţiei: „Murdăria oprită, pedeapsă cu bătaia”.

Precupeţii veneau în păr şi jucau rişcă

— Capul sau coroană?

— Coroana! Stai, ia să văd banul... E pe nasoale!

— De ce dai, bă, în gură?

Camionagiii se adunau la bufetul lui Sterică, pe Avrig, ţineau bicele cu capătul codirişţii în buzunar, jucau mărunt pe loc şi cântau răguşit:

„Nu-i pâine şi nici mălai,
Nu-i zahăr să pui în ceai,
Nu-i făină, nu-i verdeaţă,
Cânta megafonu-n piaţă.
Cine bate noaptea
La fereastra mea?
Garda economică,
Nu te speria.
Ne-au luat faina,
Ne-au luat slănina,
Iar Ecaterina
S-a leşinat pe ea.
Şi ne-au dus la prefectură,
Naşă, naşă,
Ce de pumni am luat în gură,
Naşă, dragă mea...”

Speculanţii (nu erau încă înnobilaţi cu titulatura de bişniţari) mâncau înăuntru, în salon. Vagabonzii şi ţăranii,

afară, în jurul grătarului. Trăiască pâinea, mama noastră! Veche, neagră, scrâşnea în dinţi ca praful de cărămidă, dar căutată. Marca „Herdan”, „Otto Gagel”. Fomiştilor ăştia amărâţi li se bulbucau ochii de poftă aşa de tare, că din clipă-n clipă puteau să le iasă din orbite şi să le scape în ţărână.

Mirosea grătarul, de căpiau câinii şi scotea un fum argintiu, sfârâind pe el plutoanele micilor din carne de cal. În jurul grătarului, pâinea se mânca goală, dar pe locul acela avea un gust extraordinar.

Nicu Buric, iaurgiul, se ruga de Sterică:

— Dă, bre, fumul şi spre mine...

Sterică, om de suflet, flutura tabla deasupra grătarului şi împingea fumul în direcţia cerută. Din sfert în sfert de oră, căra micii în salon, pe un fund de lemn. Picăturile de sânge care se scurgeau le lingeau repede câinii.

Şi tutungiii mâncau mititei. Deschiseseră debite pe numele invalizilor de război şi se învârteau. Aşa-i viaţa, dacă nu te descurci, mănânci pâine goală, fluturată prin fumul de la grătar.

În vilele de la şosea începuse să se mute clasa muncitoare, prin reprezentanţii săi.

Lumea nevoiaşă spera, fără să ştie bine ce anume.

Hoţii atacau pe stradă, furaseră sau cumpăraseră, pe băutură, arme şi trăgeau până şi în poliţişti. Se băteau de la egal la egal cu brigada „Fulger”.

Eu, în schimb, umblam prin baruri. Mă trimisese un inspector (fost verzuliu, înroşit de curând, la comunişti, ca un ou de Paşti), să „invit” de la barul „Colibri” un chelner care l-a servit cu o seară înainte. L-a servit şi i-a cerut plata. Ce tâmpit! A zis inspectorul că-i dă 34 de palme. (Nu ştiu de ce atâtea.) Avea acest obicei cu palmele, pe care le distribuia

fără părtinire. De exemplu:

— Să trăiți!

— Zi-i scurt.

— Ştiți dumneavoastră, eu sunt ăla cu *baltonul* bej.

Inspectorul nu ştia care palton, în cadrul funcției sale nici nu se putea ocupa de un caz aşa mărunt, dar pentru edificare îi dădea prima palmă. (Spre deosebire de alți colegi, nu se menaja, în mod meschin, lovind cu scaunul.)

— De ce dați, domne'?

A doua palmă şi întâiul avertisment serios:

— Nu fi obraznic, că te pupă mă-ta rece. Unde-i paltonul?

— Eu ce ştiu? Am reclamat că mi s-a furat paltonul...

Omul legii se minună:

— Şi ce sunt eu, ghicitoare, să ştiu dacă ți s-a furat sau l-ai vândut?

— Îl vindeam, nu făceam reclamație...

Pauză şi recapitulare:

— Va să zică, mata eşti reclamantul?

Reclamantul zâmbea vinovat, îi părea rău că a pus „organul" într-o situație jenantă. Uşoară enervare din partea anchetatorului:

— De ce n-ai spus că mata eşti reclamantul?

Tăcere, din care cauză enervarea creştea:

— Păi?... Ne batem joc?... Acu'.., dă-ți o palmă singur, că eu nu mai am voie să te bat. Eşti parte civilă...

Dimineața erau cele mai frumoase bătăi, toată lumea odihnită. Aşa se face că, la un moment dat, au venit reclamații din ce în ce mai puține. Scăzuse starea infracțională.

Cunoşteam comisari, foşti caftitori de cartier, cu o rezistență uimitoare. Dacă îi ambiționai, erau în stare să-ți dea prima palmă în Piața Sf. Gheorghe, la kilometrul 0, şi

ultima la intrarea în Câmpina.

Ce înseamnă prostia la om! Eu îmi închipuiam comisarii ca pe nişte profesori ursuzi, care te tot întreabă, discută despre viaţă, fac din fiecare dosar un caz omenesc şi se ţin scai de capul tău să te întorci numaidecât între oamenii cinstiţi. Mai mult, asemuiam copertele dosarelor judiciare cu ferestrele dincolo de care trăiesc oameni.

Ferestrele ştiu să povestească întâmplări. Se sting şi se aprind lumini. De ce? Ce fac oamenii atunci? Când se închid sau se deschid ferestrele, acoperă şi descoperă bucurii, tristeţi? Când oamenii se nasc şi mor este de faţă, întotdeauna şi o fereastră.

Aveam toate motivele să-i fiu recunoscător chestorului Slăvoacă, pentru că m-a trimis cu invitaţii, în loc să stau la prefectură şi să asist la scene dure.

Într-o zi îmi spune un mai mare al meu:

— Ţâcă, uşcheală la arest şi du hârtie, toc, cerneală, că se anchetează acolo unul periculos şi au nevoie pentru declaraţie.

Când am intrat l-am văzut pe inspectorul verzuliu-roşcat, care mă trimisese după chelner. Hoţul era cu spatele. Solid cât un hamal cu gabarit depăşit. Când a întors capul am văzut că avea nasul şi gura acoperite cu spumă de sânge proaspăt. M-am apucat de perete. El s-a rugat de inspector:

— Staţi dom' şef, un bob zăbavă, nu mai daţi, să plece dumnealui, că leşină acilea...

Dar am luat-o razna.

Era vorba despre chelnerul tâmpit, de la barul „Colibri". Nu l-am găsit decât seara, târziu, şi până să pot vorbi cu el a trebuit să stau în local vreo jumătate de oră.

Între timp am văzut o parte din program. După un mulatru care a bătut step şi a făcut scamatorii cu ţigări aprinse, a

apărut o blondă, Nitouche Poiret (probabil Niculina la origine, născută pe Griviței), frumuşică, *mignonă,* cu forme perfecte, parcă făcută cu şublerul. Era îmbrăcată şcolăriță. Pantofi de lac cu baretă, închişi cu nasturi, şosete trei sferturi, fustița scurtă, scurtă, bluza deschisă în față, atât cât să ai impresia că vezi ceva interzis pe gaura cheii, codițe legate cu funde.

S-a aşezat pe un ghiozdan, după ce a scos din el o banană şi a început s-o decojească şi să muşte din ea, cu gesturi care te făceau să te gândeşti în altă parte. A început apoi să cânte, fâțâindu-se, „La cincisprezece anişori", pe muzica lui Paulman, un cântec cu trimiteri vulgare, care făcea furori, se tipărise în broşurele, apăruse în ziare.

Aplauzele s-au revărsat cu un asemenea vuiet, încât am crezut că a început să tune afară. Gusturi şi gusturi, la „Tanase" se spuneau cuplete mult mai deocheate.

(Apropo de Tănase, în vremea aceea s-a auzit că ar fi fost arestat, pentru o glumă făcută pe scenă la „Savoy". Stătea lângă o pendulă-mobilă, din care se auzea o voce: „Ce zici, Tănase, o să fie bine?" Marele actor răspundea: „Tu *tic*, eu *tac!"* Nu ştiu dacă e adevărat, aşa se vorbea prin oraş.)

La barul „Colibri", locul artiştilor era pe un podium circular, luminat de dedesubt cu becuri roşii. Toți cei din local păreau plini de sânge.

În tavan, o invenție unică în Capitală: şase inele mari în care se legănau fete dezbrăcate, cu măşti de carnaval pe față. În prelungirea brațelor îşi legaseră aripi de mucava, vâslind cu ele aerul, pentru a-l primeni.

Între artişti şi clientelă, concurență mare. Se cântă la mese cu o voință rară: „Doi ochi negri / Două stele...", „Violete pentru fete / Şi scaieți pentru băieți...", „Mamă, de-ai şti traiul meu, / N-ai mai dormi noaptea greu / Te-ai scula la miezul nopții / Şi mi-ai ruga ceasul morții,.." În amintirea

bombardamentelor care se încheiaseră nu prea demult, se cânta: Ochii tăi nu-s camuflați / Şi-ai s-o pați / O să te fluiere sergentul, c-ai călcat regulamentul...”

Când clientela îşi epuiza vocea, se tropăia din picioare. În tact sau nu.

Situații şi situații. La o masă, în fața mea, cea mai tânără şi frumoasă fată din bar se descălțase. Purta pantofi cu talpă de plută şi pluta arde. (Mai târziu, când a dispărut talpa din talpă, lumea şi-a pingelit pantofii cu bucăți din anvelope de automobil.)

Fata aceea era înaltă, subțire şi îmbrăcată numai în verde, părea o plantă însuflețită. O ajunsese plictiseala. Bărbatul de la masa ei adormise şi ea s-a apucat să-i toarne şampanie în buzunarul de batistă. N-a băgat nimeni de seamă.

La masa de lângă ei, doi domni distinşi se pupau pe gură, ca îndrăgostiții.

Se dansa. Am văzut spatele unui tânăr, foarte bine făcut. Avea picioare lungi, umerii frumos conturați, costumul pe care-l purta părea decupat de pe coperta unei reviste de modă. Părul ondulat i se pierdea pe ceafă ca un abur negru. Îşi îmbrățişa afectuos partenera în dans, îşi lipise şăgalnic fruntea de fruntea ei. Pe ea n-o vedeam, dar bănuiam o pereche pe care o priveşti întotdeauna cu plăcere, ca pe ceva curat, un argument viu că există dragoste pe lume.

Strica poezia un smintit care dansa cu un scaun în brațe şi cu o frapieră pe cap. Îşi compusese o mină gravă, făcea pe sfinxul sau... cine ştia ce era în capul lui?

Tânărul pe care l-am admirat a făcut o piruetă şi chipul partenerei mi-a apărut desluşit. Era bătrână, avea o față pe care au explodat nopțile dubioase, colierul scump ce-i strălucea la gât nu reuşea să acopere cutele gelatinoase. Mi-a fluturat, o clipă, pe pupile, o cortină de tristețe.

N-am numărat, dar se găseau în bar vreo 50 de femei, şi mătăsurile în care erau înfăşurate dacă-ţi ajungeau să croieşti vreo 17 rochii normale.

A trecut o jumătate de oră. Chelnerul pentru care venisem îmi făcea semne să-l aştept un pic, încă un pic. Se spetea cărând frapiere cu şampanie la mese.

M-am uitat de jur-împrejur şi, conform obiceiului, am dat drumul unui film în cap. Se făcea că eram cel mai puternic de pe tot pământul. Avusesem armate, cai, arcaşi, şi i-am gonit. Îl păstrasem lângă mine numai pe chelnerul cu frapierele. Stătea smirnă în faţa mea şi i-am cerut propuneri pentru pedepsirea onoratei clientele din bar. Părerea lui era să fie legaţi toţi, în jurul unui bazin plin ochi, cu mâncăruri şi vin negru. O troacă imensă, din care trebuiau să mănânce şi să bea, fără repaus.

N-am aprobat. I-am transformat pe toţi în omizi şi am dat ordin unei găini să-i întindă cu ciocul prin curte.

Am oprit filmul şi am plecat. Dacă inspectorul avea nevoie de chelnerul acela, să şi-l aducă singur. Eu am să spun că nu l-am găsit. Hărmălaia din bar s-a ţinut după mine până-n stradă. De afară se auzea mai stins şi cu întreruperi. Intrase disperarea într-un balamuc. Mi se uscase rău gura, parcă n-avusesem altă treabă decât să mestec pâslă.

Ultimul tramvai se retrăsese şi m-am cărat opt staţii pe jos, până acasă. În drum am smuls nişte frunze dintr-un copac. Le striveam cu degetele, se umezeau, mustea clorofila. Cel mai bine e să faci aşa cu frunze de lămâi.

În curând am pus mâna pe o împărăţie. Îmi rămânea timp liber, după ce distribuiam invitaţiile şi mă întorceam la prefectură, unde ardeam gazul, iar cineva, mai vechi în branşă, m-a învăţat să dau câte o raită pe la „Cazier”. Vă închipuiţi că erau acolo dosarele celor mai înspăimântători

criminali, spărgători, tâlhari, borfaşi, escroci, proxeneţi, falsificatori şi... cine poate să-i cuprindă pe toţi? O arie infinită de specialităţi, în ordine alfabetică, după randament şi valoare profesională. Arhivarul de la cazier devenea o relaţie demnă de o atentă cultivare. Cum toţi sunt ca nişte molii bătrâne, care se dau în vânt după biscuiţi, la prima vizită m-am dus înarmat cu trei pachete „Petite beurre".

În sala spaţioasă, cu rafturi metalice înalte, era un singur om. Un tip fotogenic. Judecând după fizic se cuvenea să se numească Eduard sau Robert, nu Fane, cum am aflat că i se spune de regulă. El era funcţionarul principal al arhivei.

M-a văzut intrând, a aşteptat să ajung aproape de masa lui şi m-a luat tare:

— Lapte, alături, la bufet...

Dacă nu s-ar fi uitat spre pachetele de biscuiţi pe care le aveam în mână, aş fi zis că vorbeşte singur. Am băgat biscuiţii în buzunar, am privit neglijent prin el şi am întrebat cu glas străin:

— Cine-mi poate da nişte dosare? Am o misiune specială şi trebuie să mă documentez la-bo-ri-os, înainte de a începe arestările...

(Cuvântul „laborios" l-am preluat dintr-un roman poliţist, în care detectivul şef îşi avertiza adesea colaboratorii: „Domnilor, vă solicit o activitate laborioasă". Astfel de cuvinte nu te înduri să le rosteşti dintr-o dată, mai întâi le ştergi de praf.)

Fane m-a ascultat cu luare-aminte, s-a ridicat respectuos de la birou şi mi s-a adresat deferent, în timp ce-şi potrivea nodul cravatei perpendicular cu omuşorul:

— Mă tem că nu vă pot fi util... Reveniţi cu părinţii sau după majorat...

Oricine, în locul meu, s-ar fi înfuriat la fel. Ar fi trebuit să-l

mânjesc pe față cu un pumn de dude negre şi n-ar mai fi rămas nimic din frumusețea lui. De înjurat, nu era cazul, că m-ar fi dat pe uşă afară. Ori găseam o frază să-l fac praf cu ea, ori plecam.

M-am întors şi am ieşit din birou. El după mine. M-a ajuns în dreptul liftului şi m-a apucat de cot:

— Hai, lasă grațiile. Unde lucrezi?

— La judiciar!

— Eşti de mult la noi?

— De mic copil...

A zâmbit, m-a invitat să mă întorc şi m-a aşezat lângă o masă lungă, pe care se putea juca ping-pong.

Mi s-a părut foarte curios că un om tânăr, ca Fane, vegetează la arhivă, în loc să lucreze într-o brigadă operativă. Nu ştiu cum, a priceput ce gândesc, s-a uitat la mine pe sub ochelari, ca un babalâc şi m-a lămurit, cu gura încrețită:

— Am fluierat în biserică...

N-a fluierat, am aflat mai pe urmă. Inspectorul meu, acela cu chelnerul, îl potcovise. Zgondea îl chema pe inspector.

Fane a lucrat la „falsuri" şi, fiindcă nu-l înghițea pe Zgondea, susținea despre el, în gura mare, că nu s-ar trage ca tot omul din maimuță, ci invers.

Nu de aici i-a venit necazul, a fost alt motiv mai grav. Zgondea s-a lăudat, într-o zi, că se duce în vizită la nevasta unui colonel, Fotiade, plecat în misiune pe la județe. Se duce s-o „purcelească". (Asta se chema, în limbajul lui, a face amor.) Îşi anunțase vizita printr-un buchet imens de flori.

N-are de lucru Fane, caută în cartea de telefon şi când a socotit că Zgondea a ajuns la doamna Fotiade, a format numărul:

— Alo! Sărut-mâna, coniță. Vă deranjează căpitanul Septimiu. Domnul colonel a sosit la domiciliu?

— Nu, domnule, nu e în localitate.

— Ba da, am sosit cu acelaşi tren, ne-au rechemat la comandament.

— Daaaa?

— Înseamnă că trebuie să sosească din clipă-n clipă... Cu îngăduința dumneavoastră, revin!

În trei minute, Zgondea a fost în stradă. I s-a părut că se cam uită lumea după el, dar şi-a zis că-i numai o părere. După ce şi-a revenit din emoție, a simțit sub tălpi răcoarea asfaltului. În graba mare uitase să se încalțe, circula în ciorapi şi îmbrăcat cu uniforma de culoare neagră, destinată ocaziilor oficiale.

Când l-a descoperit pe făptaş (turnătorie între colegi) l-a luat deoparte şi i-a vorbit prietenos:

— Mersi, Fane, şi îți rămân dator...

Prin ordinul chestorului Slăvoacă, Fane a fost mutat la arhivă pentru: „inadaptare la specificul funcțiunii deținute până la data prezentei". O rezolvare ca între oameni civilizaţi.

Mie, Fane mi-a făcut o impresie excelentă. Un băiat capabil, citit şi studios.

Primul dosar pe care mi l-a dat să-l citesc era compus din mai multe volume. Fraude în administrarea unei societăți în nume colectiv. Respectivii au lucrat atât de „curat", încât nu s-a găsit articol în lege, pe baza căruia să fie judecați.

Am început cu acest dosar şi mi s-a dus bucuria de-a dura. Doream o lectură palpitantă despre o crimă, care să-mi taie respirația şi când colo, acte contabile, cecuri, cambii, situații liniate şi tabele. Fane a observat, că eu, citind aceste acte, nu mor de fericire. M-a încurajat:

— Ia-o încet, e un caz interesant, bineînțeles, dacă nu-ți plac mai mult coțcăriile cu „uite marca, nu e marca".

N-am răspuns, m-am prefăcut că subliniez grupuri de cifre.

În mai puțin de un ceas, am şters-o. Mi-a fost uşor, pentru că se întorseseră din oraş cele două funcționare; ajutoarele lui Fane. Pe ele nu prea le găseam la birou, erau însetate să cunoască viața.

Pe una din ele, Anda, am invitat-o într-o seară la un birt, în Piața Amzei şi, de banii pe care i-am avut, am mâncat macaroane cu brânză. Din aceleaşi resurse materiale, am comandat şi carcalete. Şpriț cu vin şi sirop, la țap.

Aveam complexe față de Anda. Ea, o cuconiță de 24 de ani, versată, cu experiență, antecedente amoroase, eu, un marțafoi de 19 ani, ieşit de nu prea multă vreme din pedeapsa acneei juvenile.

Era drăguță Anda. Ochi uşor exoftalmici, pofticioşi, râdea frumos, arătându-şi toți dinții, nişte boabe de orez; avea sâni fermi, ca două strigăte de piatră, sfârcurile destrămau bluza, lăsându-te să ți le închipui tari şi rotunde, două bile de rulment. Picioare, potrivit de lungi, poate un pic grosuțe, dar la care nu te puteai uita fără să-ți intre prostii în cap.

Nu prea ştiam cum s-o vrăjesc, m-am dat „bărbat” şi i-am vorbit despre lecturile mele din André Gide, ca şi din marchizul de Sade, aşa, pentru ruperea gurii.

Râdea că proasta. Am condus-o până acasă, pe undeva, pe Apolodor şi în fața casei m-a sărutat lung şi perfid, de am amețit, ca după două pahare de coniac *Remmy Martin.* A dispărut, nălucă, şi m-am simțit victorios, de-mi venea să plâng ca Gâgă. M-am aşezat pe bordura trotuarului, de sub fereastra ei, fumând țigară de la țigară. Eram astfel util rarilor trecători, care n-aveau de la cine să-şi aprindă țigara. Dacă ar fi ieşit la fereastră, aş fi învățat-o să bea apă de lună. Se spune că, dacă îndrăgostiții pun în serile cu lună plină un pahar cu apă în pervazul ferestrei şi o beau la prima amenințare de nor, dragostea lor ține până-n eternitate.

M-a prins dimineața pe bordură, eram luat drept ceea ce păream, o haimana fără adăpost, dar, anunțându-se o zi caldă, Anda a deschis fereastra. M-a văzut şi a rămas bujbé. A avut un zâmbet omenos, într-un fel compasiv, dar fără lumină venită din interior. Mi-a făcut semn să vin la ea. M-am dus şi de la uşă m-a luat în brațe. Purta o cămaşă de noapte lungă, din pânză topită, care mai mult o dezgolea. Era caldă, cu părul moale şi mirosind a pernă curată. Mă cercetau brațele ei. M-am desprins, m-am dus la fereastră şi i-am spus soarelui de pe boltă: „Bună dimineața, Anda!" întors la ea, am precizat bățos: „Sunteți soarele meu, domnişoară!"

Fără voie i-a scăpat privirea pe un ceas de perete.

— Eu mă duc puțin în baie, dezbracă-te, omule, că întârziem la serviciu...

Am simțit în gură gust de chinină, dar în scurta ei absență m-am dezbrăcat. Ne-am iubit ca în tren, ea s-a grăbit să-mi placă, totul având un aer de ajutor umanitar. Nu m-am simțit foarte bine şi m-am gândit: „Aşa ajungi să faci dragoste cu sentimentul că intri într-o scurtă şedință de producție!"

N-a durat legătura mea cu Anda. La câteva zile de la „premieră" ne-am înțeles s-o aştept în fața casei, spre seară. M-am ambiționat, nedemn, să stau pe stradă, peste o oră. Probabil uitase că sunt prin preajmă, şi a venit însoțită, până la colțul străzii de un domn, îngrozitor de bătrân. La despărțire, el a sărutat-o distrat. Când a dat cu ochii de mine a fost surprinsă. Nu ştia dacă observasem ceva, cred că nici n-o interesa, dar pesemne uitase de întâlnirea noastră. Era destinsă, avea un aer de mulțumire pe figură, mişcările molatice, ca pentru somnul de după dragoste.

Pe atunci nu învățasem că în asemenea situații este preferabil să te faci că plouă. În casă, am sărit cu gura pe ea.

A urmat o explicație inconsistentă, călâie. Un bun prieten şi atât... la, la la... nu e nimic altceva între ei... la, la, la... nu permite nimănui s-o pună la îndoială... la, la, la... dacă nu-mi convine, casa e a ei, uşa-i a mea.

M-am retras demn, nu înainte s-o întreb ce vârstă are respectivul moş Bodârcă. Treizeci şi patru de ani. Adio!

Ce copil eram. Am urât-o, vreme îndelungată, pe Anda, nu că m-a înşelat, ci pentru că a făcut-o cu un bătrân. La nouăsprezece ani ai mei, treizeci şi patru mi se păreau o vârstă matusalemică. M-am făcut mai bun cu timpul, minţindu-mă ca toţi bărbaţii, la vârstele respective, că viaţa începe la patruzeci, la cincizeci de ani şi tot aşa, până la sorocul veşnicei pomeniri.

Cât despre prietenia platonică, dezinteresată, neangajată a femeilor cu bărbaţii, am învăţat că cele mai durabile asemenea prietenii se construiesc numai după ce s-a trecut prin pat. De obicei, femeile le zic prieteni foştilor amanţi, legături pasagere, pe care i-au abandonat, sau, cel mai adesea, care le-au abandonat. E treaba lor, nu ştiu dacă le-am înţeles întotdeauna, dar le-am iubit.

Evident, Fane n-a aflat nimic despre „episodul Anda"; de la mine, cel puţin.

Veneam la arhivă, zi de zi, relaţia mea cu Anda s-a mărginit la o ignorare reciprocă, citeam file îngălbenite, până când mi se părea că se înroşesc literele şi sar ca purecii. Ar fi fost catastrofal - convingere indestructibilă - să mor în perioada aceea şi să rămână atâtea dosare necitite de mine. Filele acestor dosare cuprindeau toate categoriile de oameni şi acţiunile lor, care justificau articolele Codului penal. De la cel care a furat o gutuie, până la ucigaşii de copii. Unii aveau atâtea condamnări, încât, ca să le poată executa, ar fi trebuit să le împartă cu generaţiile trecute, prezente şi viitoare din

propria familie.

Am mai observat un lucru, despre care aveam o părere tocmai pe dos. Hoții mici aveau condamnările cele mai mari, desigur pentru a se stăvili evoluția pericolului social pe care-l reprezintă categoria lor. „Cine fură azi un ou, mâine fură un bou” şi devine un temut hoț de vite.

Cine fură azi un vapor, mâine fură o flotă întreagă, devine amiral, bărbat viteaz şi neînfricat, uneori cu poză în cărțile fundamentale ale neamului.

Eu n-am vapor, nici prietenii mei şi nici restul populației. Puteam trăi liniştiți, apărând legile şi legile pe noi, împotriva găinarilor.

Fane pritocea în cap nişte idei bizare, pe care după ce ne-am împrietenit destul, mi le-a spus, cu un curaj iresponsabil.

Susținea că noul regim, instaurat cu japca, are mari calități. Birocrația care proliferează la toate nivelurile aparatului de stat, incompetența şi neglijența slujitorilor lui. Altfel, am fi pierduți iremediabil. Un filozof francez afirmă şi are dreptate: „Comunismul este un regim criminal, temperat de neglijență!”

Mi l-a citat şi pe Curzio Malaparte, cu aserțiunea: „într-un regim totalitar, ceea ce nu este interzis devine obligatoriu”.

Opiniile lui Fane prezentau pericol de moarte, dacă adăugăm şi faptul că se apucase să scormonească printre fişele de antecedente penale, în căutarea faptelor de drept comun, pe care acum, autorii lor le prezentau ca activitate antifascistă ilegală, bătându-se cu pumnii în piept. (Cei care au scăpat ocazia s-au bătut cu pumnii-n cap.)

Am mai aflat ceva de la Fane. Funcționau în prefectură mai mulți comisari şi comisari şefi provenind din infractori de drept comun, cu nişte caziere lungi, cât linia tramvaiului 14

barat, care în închisoare au ajutat şi apărat deţinuţi politici, ajunşi în posturi-cheie. Ciudată răsplată.

„Băieţii" au profitat de acest nesperat noroc şi au trecut la treabă, în uniforme şi sub pavăza funcţiilor oficiale. A făcut vâlvă spargerea de la „Creditul Minier". Un astfel de comisar o iniţiase. Nu s-au putut strânge dovezi împotriva iniţiatorului acţiunii şi a fost promovat la brigada „Fulger". Într-o acţiune, pentru capturarea unei bande periculoase, a căzut eroic la datorie. Numai că banda ataca din faţă şi comisarul nostru a fost secerat din spate.

Odată, am însoţit şi eu un astfel de poliţist paradoxal, într-o anchetă la Timişoara. Părinţii unei fete de 15 ani au reclamat un viol comis de 11 colegi de şcoală ai fetei.

Am ajuns în oraş seara şi comisarul meu, Jean Podiloi - de la Podul Iloaiei – m-a uluit. Treceam pe lângă o clădire şi-mi arăta: „Vezi magazinul ăla, unde scrie în vitrină „Centru de agitaţie". Aici era, prin '35, prăvălie de bijuterii. Am dat o gaură, la noroc, şi m-am ales cu un briant, de un carat jumate'."

Am mai parcurs o distanţă şi iar: „Uite blocul ăla înalt. Am coborât într-o noapte, pe burlan, de la etajul 8, înfăşurat într-un covor persan. Mi se vedeau numai capul şi picioarele. Dacă trăgeau caralii în mine, luau plasă, nu m-ajungea glonţul."

Am simţit că mi se zbate o venă pe tâmplă. Eu îl ştiam poliţist, superiorul meu, habar n-aveam că a făcut parte din lotul celor care au ajutat ilegal ilegaliştii.

Prima discuţie cu victima violului, pentru care ne-am deplasat la Timişoara, a fost de râsul lumii. Copila ne-a declarat dezinvoltă că: „Sanchi, viol!" Ea i-a convocat în parc pe cei 11 colegi, din plăcerea ei, şi până să ne sesizăm noi, poliţia, „joaca" s-a repetat, în formaţie ba mai restrânsă, ba

mai lărgită. Cercetările noastre stăruitoare n-au scos altceva la iveală. Jean Podiloi se pricepea să extragă adevărul şi din piatră seacă.

Revenind la convingerile politice ale lui Fane, trebuie să recunosc că am trecut prin stări contradictorii. Prima a fost că se urmăreşte o provocare, ce poate să mă nenorocească, în vecii vecilor, amin! A doua a fost de laşitate, amestecată cu o frică scârboasă. Mă îngrozea faptul că sunt depozitarul unor asemenea păreri-dinamită. Mi-am impus să mai aştept, cu toate riscurile, şi bine am făcut. Fane era un om adevărat.

Continuam să duc invitații, grăbit să mă întorc la arhivă. Aş fi citit şi noaptea, aş fi stat nemâncat şi nedormit ca fachirii.

Au venit la rând dosarele cu crime şi am dat peste una grozavă: „Crima de la distanță".

Unul a vrut să scape de nevastă-sa şi ce i-a dat prin minte. A plecat la Lugoj, unde avea un post de mare răspundere, dar înaintea plecării i-a îndrugat o poveste. El a adus de pe front o grenadă pe care a ascuns-o în cutia măştii de gaze, aflată în pod. Erau timpuri tulburi. El are duşmani mulți în Lugoj, poate fi atacat noaptea-n casă şi n-are cum să se apere. Reacționarii sunt foarte primejdioşi. El trebuie să plece la post, în noaptea aceea, dar peste trei zile va trimite la nevastă, un curier cu salariul. Până atunci:

— Scumpete mică, te duci în pod, iei cutia cu masca de gaze şi scoți afară grenada. Nu-i nici un pericol, comoara mea. Atâta timp cât nu dai cu ea, puternic, de pământ, n-are ce să se întâmple. O înveleşti într-un ciorap şi o ascunzi într-un pantof, din valiza cu primeneli. Pentru orice eventualitate, s-ar putea ca tăntălăul de curier să lovească valiza pe drum sau s-o scape din mână, uite ce faci tu. Fii atentă la ceaşca asta de cafea, grenada are o toartă la fel, un inel. Tragi cu

putere şi-i moartă. Dacă vrei mă urc eu în pod, dar e întuneric şi nu ştiu pe unde e pusă cutia măştii de gaze. Nu-i nici o problemă, pisica mea deşteaptă. Vino încoace să ne pupăm.

În lipsa lui, femeia a făcut cum a fost învăţată, grenada a explodat în şase secunde şi a sfârtecat-o. Alibi superb. Când victima a fost ucisă, la Bucureşti, criminalul se afla la sute de kilometri distanţă.

Soţul victimei a făcut cel mai mare tam-tam, acuzând un atentat politic, îndreptat împotriva lui, dar, nefiind acasă, a căzut victimă soţia, acel înger de femeie. Până când reacţiunea furibundă va arunca grenade prin ferestrele oamenilor de bine, care şi-au asumat răspunderi istorice?

A preluat cazul comisarul Ioaniţiu, un poliţist vechi, de elită, care îşi făcuse o religie din profesie. A pornit de la constatarea elementară că cioburile ferestrelor au fost aruncate, de explozie, în exterior, şi nu în interior, cum s-ar fi întâmplat, în cazul când grenada ar fi fost azvârlită din stradă. Coroborând rezultatul investigaţiilor şi al cercetărilor, efectuate cu minuţiozitate de bijutier, a încercat să clarifice şi ipoteza dacă nu cumva criminalul ar putea fi chiar soţul reclamant. După un interogatoriu de două nopţi, acesta a luat-o la vale pe pârtia mărturisirilor.

În acest moment, cercetarea a fost preluată, prin ordin de sus, la siguranţă, care se pregătea să devină (în anul 1948) securitatea statului şi a poporului muncitor. Nu se mai ştie dacă ingeniosul ucigaş a fost pedepsit vreodată.

Tot felul de cazuri. „Prinţul Grande", supranumit astfel cu sinceră stimă, de către cobreslaşi, escroc internaţional, l-a lăsat sărac pe vestitul bijutier „Glazian şi fiii". S-a dus în magazinul lui, îmbrăcat malagambist (modă lansată la noi de Sergiu Malagamba, un virtuoz al instrumentelor de percuţie)

şi mestecând blazat chewing-gum. În vremea despre care povestesc, te îmbiau vânzătorii ambulanţi, la orice colţ de stradă: „la contra foamei, *cingam* american, *cingam…”* O exprimare mai literară, decât *ciunga* de mai târziu.

Răsfoind nişte bancnote (multe şi mari), „Prinţul Grande” a cerut să i se arate câteva pietre cu valoare deosebită. Într-un moment de neatenţie a patronului, a înşfăcat-o pe cea mai preţioasă şi a făcut-o să dispară ca prin farmec. Scandal, insulte, smucituri şi în cele din urmă, Glazian a chemat poliţia. „Prinţul” a fost căutat până la piele, sub limbă şi dus la raze. Nimic, un cetăţean cinstit, cel puţin cât patronul firmei.

Zic aşa despre Glazian nu din răutate, dar avea şi acesta dosarul lui de cazier. Plasa diamante bogătaşilor şi pe urmă vindea pontul lui Mişu Gâmă, zis Cairo, tatăl broaştelor de seifuri. După lovitură, recumpăra pietrele cu jumătate de preţ. Oricum, câştigul trebuia făcut pe din două.

La câteva zile, „Prinţul” s-a întors la Glazian, să-i reproşeze că l-a plimbat degeaba pe la poliţie, că a fost bruscat, umilit, jignit, provocându-i, deci, mari daune morale. Glazian i-a dat brânci în stradă, înjurându-l în trei limbi, două europene, una orientală. Abia acum a luat escrocul piatra, pe care o lipise cu chewing-gum, sub rama tejghelei, la prima vizită.

„Prinţul Grande” avea o fire chibzuită, concluzie desprinsă de mine dintr-o declaraţie scrisă cu mâna lui:

„Tragem tare cât mai ţine, se schimbă într-o zi calimera şi nu mai pune nimeni preţ pe zdrăngănelele cu pietre, meşterite din aur şi platină. Cine are, i le *întoarce* potera şi-l bagă la zdup, cine n-are, nu mai e curios să cumpere. Atunci, *măndel* mă angajez sifonar pe Calea Plevnei, unde nu mă ştie nici o gagică.”

Făcea pe nebunul. Porecla „Prinţul Grande” se datora

tocmai pasiunii sale, constante, pentru pietrele prețioase. Cu câte *trosneli* avea „Prințul” în dosar se putea scrie un roman, care să facă cinstită concurență celor ale lui Georges Simenon. Şi parcă numai cu ale lui? Mamă, ce de dosare aveam pe mână, nu ştiu când le-aş fi terminat. Mă prindea pensia în arhivă. Hoți infiltrați peste tot şi, la drept vorbind, prea mulți pentru o țară atât de mică. Aproape că merita să pui la vot alegerea între explozia unei bombe atomice şi existența în libertate a unor Terente, Coroiu, Sile Constantinescu, a lui Hary Tonegaru (specialist în decupaje artistice la vitrine cu mărfuri scumpe, indiferent cu ce sisteme de alarmă erau prevăzute), Vanghele zis Fibra Malaeză (specializat în furturi de podoabe, la recepții somptuoase, de granguri), Mişu Gâmă zis Cairo (specialist în case de bani, cu orice fel de cifru), Mielu Feredieru (morți subite, la comandă telefonică), căutat cu dragoste dezinteresată de cinci poliții, de pe trei continente. Eu, care le-am citit dosarele, aş fi ieşit în piața unde s-ar fi ținut votul şi aş fi urlat, până ce mi-ar fi plesnit plămânii: „Fraților, mai bine duceți-vă acasă şi pregătiți-vă pentru ciupercuța atomică. Mai e şi lume care scapă...”

Venise toamna, dulcele septembrie, când năvălesc copiii spre şcoli şi miros străzile a creioane ascuțite. Mie mi se năzărise că m-am îndrăgostit de Sorana, vânzătoarea cu părul roşu aprins, ca arama, de la florăria din colțul străzii Aurel Vlaicu.

Mă uitam la celelalte fete care treceau pe stradă şi mă miram cum de mai aveau tupeul să iasă din casele lor, când pe lume există Sorana, atât de frumoasă. Dar cum s-o iau, să nu ratez?

M-am sfătuit cu Fane, prietenul meu. Mi-a reproşat că, pentru un polițist, sunt cam mototol.

— De ce crezi tu - a întrebat el - că fata asta şi-a ales ca loc de muncă o florărie şi nu s-a făcut infirmieră? E la mintea cocoşului, pentru că-i plac florile, ăsta e punctul ei slab. Deci, atacăm cu flori.

Am făcut o mutră lungă.

— Cum adică, ea face toată ziua buchete şi eu îi duc taman flori?

— Ăsta-i chichirezul, să vadă că vă leagă aceeaşi nevoie de frumos. Iei garoafe roşii, dacă o iubeşti mortal, albe, dacă doreşti o prietenie sinceră, şi galbene, dacă eşti gelos. Sau mai bine, ştii ce? Iei câte una din fiecare culoare; ia unşpe', nu fi meschin, ca să priceapă Sorana în ce dezastru au intrat sentimentele tale. Pe urmă te duci cu florile la ea, alegi un moment când e singură şi măcăi: „Domnişoară, daţi zilnic flori, la toată lumea, dar eu vreau să şi primiţi. Dacă n-aveţi glastră acasă, vă las inima mea. Le puneţi acolo şi vor rămâne proaspete, pentru totdeauna..." Pleci brusc, să pari un romantic candriu. Vii şi a doua zi, la fel, laşi o pauză de alte două zile, s-o fierbi şi te arăţi din nou. Bagi vorbe hoaţe şi... te prezinţi să-mi raportezi rezultatul. Dacă nu ţi-o plăcea, să mă trimiţi după ţigări...

N-am găsit decât garoafe roz. Mai rău a fost cu hârtia de ambalaj, întrucât ţiganca terminase stocul şi s-a împrumutat de la vecinul cu tarabă de brânzeturi. Am refuzat ambalajul ca fiind necorespunzător şi am plecat cu florile în mână. Când am zărit-o pe Sorana, prin geamul florăriei, a început să-mi bată inima ca un motor Leyland. În florărie nu era lume, dar eu nu prea aveam curaj. să intru. Mă învârteam de colo până colo, cu florile în mână, de se putea crede că am venit cu sorcova. Noroc că a apărut, ca din pământ, Fane. Mă filase banditul, formidabilă chestie! M-a luat la rost:

— Dacă mai întârzii mult vine ora închiderii şi se apucă de

monetar. Înainte, piciule! *All right!...*

Într-o dispoziție de sinucigaş, am intrat în florărie şi m-am apropiat de Sorana, ascunzând florile la spate. Nu m-a observat imediat fiindcă bătea cu un papuc în maşina de marcaj, care, pesemne, se defectase.

I-am întins florile, cu mâna de lemn, înfrigurat, ca un om de zăpadă. Fata le-a luat imediat, mi-a zâmbit şi până să zic vorbele, le-a pus staniol, ferigă, le-a înfăşurat în foiță vernil şi mi s-a adresat cu glas catifelat:

— Treizeci şi trei de lei, unsprezece fire, plus doi lei verdeața, vă rog...

Când am ieşit cu florile-n stradă, Fane se dădea cu capul de autobuzul 42,

Am rărit-o cu vizitele la arhivă, găsind altceva tentant. Raportul de dimineață. Într-o sală mare, agenții şi comisarii de la judiciar se aşezau pe scaune, ca la teatru şi, pe o scenă luminată cu reflectoare, defilau pe rând infractorii arestați în Capitală, în ultimele 24 de ore, pentru diferite activități antisociale. Îşi declarau datele de stare civilă, antecedentele şi descriau (evident, în versiune proprie) faptele pentru care au ajuns în arestul poliției.

În acest fel, polițiştii îşi întipăreau în memorie figurile respective, în eventualitatea că îi vor întâlni şi cu alte prilejuri, „pe teren".

La unul din cazurile prezentate la rampă, m-am distrat copios. Doi escroci, frații Zongorete, au dat un anunț la ziar: „Vindem, convenabil, vechi bijuterii de familie, piese rare."

Au dat adresa de la o casă închiriată sub nume fals, plătind chiria pe o lună înainte. Praf în ochii proprietarului.

Urmăreau să atragă în cursă persoane cu bani, pe care să le jefuiască de sumele aduse asupra lor, în vederea cumpărăturilor. Numai că lucrurile au ieşit altfel. Prima

vizită le-au făcut-o doi pungaşi, deghizaţi în cumpărători, veniţi cu intenţia să „înfieze” bijuteriile.

N-au găsit bijuteriile promise prin anunţul din ziar şi i-au snopit în bătaie pe confraţii lor.

Povestea nu s-a încheiat. Au venit, apoi, nişte poliţişti care au răsturnat casa cu josul în sus, căutând bijuteriile, ţipând, cât îi ţinea gura, că provin dintr-un furt. I-au dezbrăcat la piele pe fraţii Zongorete, au pipăit fiecare cusătură a hainelor lor şi în nodurile de la cravate au găsit câte o pereche de cercei, din metal alb, cu pietre sclipitoare. Cei în culpă aduseseră totuşi nişte mostre pentru ispitirea cumpărătorilor şi au declarat că cerceii sunt din platină cu diamante. Au căzut la înţelegere să lase cerceii şpagă şi poliţiştii să-i facă scăpaţi. Aşa s-a întâmplat.

Ultima surpriză: cerceii s-au dovedit la fel de falşi ca şi poliţiştii respectivi, alţi doi manglitori, care au avut şi ei iniţiativa lor.

Curios. Îmi împărţeam timpul de lucru între raportul de dimineaţă, distribuirea invitaţiilor şi şuetele cu Fane, fără ca vreunul dintre şefii mei să mă pună la muncă serioasă. Până într-o zi, în care comisarul Stănescu, şeful biroului unde figuram în schemă, mi-a încredinţat primul caz. Se primise de la o fiică de ştab o reclamaţie pentru înşelăciune. Pilă de sus, fetiţa trebuia să primească satisfacţie maximă şi procletul pedepsit exemplar.

Am studiat plângerea şi situaţia era descurajant de simplă. Fata a împrumutat unui cunoscut, Florin Mezianu, domiciliat în Bucureşti, strada... numărul... suma de treizeci de mii de lei, pe care, la data convenită pentru restituire, acesta a depus-o pe un libret C.E.C., trecând-o pe ea la clauză de împuternicire. Mergând să lichideze libretul, s-a constatat că este falsificat. Declaraţii, tevatură.

Tăticul ei a aranjat cu C.E.C.-ul, totul s-a muşamalizat, cei de la agenţie nu vor deschide gura nici sub tortură, nimeni nu doreşte complicaţii colaterale, doar să dea nefericitul banii şi gata.

I-am telefonat reclamantei, să stăm de vorbă, pentru amănunte, mi-a răspuns ofuscată că ea nu pune piciorul la poliţie. Oferindu-mă s-o vizitez, mi-a retezat-o că tot ce-a avut de spus există în reclamaţie.

Rămânea să chem pârâtul, mi-am făcut un plan de interogatoriu şi am realizat că nu e bine. Era necesar ca mai întâi să-l caut la cazier, poate e recidivist şi să fac nişte investigaţii, în legătură cu domnia sa, încercând să aflu cât mai multe, din cele care îl preocupă în viaţa de toate zilele.

Din aproape în aproape, folosindu-mă şi de informaţiile unui „ciripitor" voluntar de la cooperativa „Prestarea", unde Florin Mezianu funcţiona ca reparator de umbrele, am aflat că este cam năzdrăvan şi face prăpăd printre femei. L-am văzut şi cum arată. Avea ceva de animal tânăr, puternic, leneş şi crud. Nu era cunoscut la cazier, dar intra în categoria escrocilor sentimentali, fără ca faptele sale să întrunească elementele constitutive ale vreunei infracţiuni.

La interogatoriu a fost destul de sincer, neavând scrupule, pudori sau regrete. A povestit cu lux de amănunte cum păcălea domnişoarele şi doamnele cărora le pusese gând rău.

De pildă, pe o ingineră, Dănuţa, a convins-o să-i cedeze, prin zgomote intensive de eşapament. A condus-o acasă, într-o noapte, cu motocicleta şi ea l-a minţit că-şi ia nişte lucruşoare de care are nevoie a doua zi, la birou, şi se întoarce. Nu s-a întors, l-a lăsat mască şi el a început să ambaleze motorul, ca un apucat. S-au trezit toţi vecinii, au ieşit la geamuri, au strigat la el, l-au înjurat, au aruncat cu apă, cu cartofi. Degeaba.

L-a întrebat cineva, din balcon, de ce ambalează pârâitoarea aia ca un iresponsabil? A urlat, ca tăiat în două cu circularul: „O iubesc pe Dănuța de la etajul 5, scara B şi ea nu vrea să coboare, oameni buni. Mor aici!”

Un vecin i-a sunat la uşă şi a avertizat-o că, până moare motociclistul ei, mor mai întâi ei, toți locatarii din bloc. A implorat-o să coboare. S-au strâns la uşă o grămadă de vecini, care i-au propus cele mai absurde soluții; să se arunce de la balcon în capul nebunului, să-l ia sus în casă şi să-l închidă în frigider, să se urce cu el pe motocicletă şi să se ducă amândoi... opt şi cu a brânzii nouă etc., etc.

A coborât, a dus-o în garsoniera lui, unde a cazat-o două săptămâni.

Dănuța asta avea mania scrisului. Nu trecea zi, să nu-i lase o scrisoare, lungă ca fularul, în care înşira verzi şi uscate. După ce s-au despărțit i-a cerut să-i trimită, urgent şi fără comentarii toate scrisorile, inclusiv fotografia cu dedicație. Nu le merită.

El i-a trimis un colet poştal baban, în care erau vrafuri de scrisori sentimentale şi fotografii de femei. Deasupra a pus un bilet scurt: „Alege scrisorile şi pozele tale, eu nu mai ştiu care eşti şi trimite restul înapoi. Te pup sub nas. Florinel al vostru. Pa!”

Fireşte, într-un asemenea caz poliția n-are de ce să se amestece, ca nici în altele, în care, deşi înşelăciunea apare mai evident, miza este interpretabilă şi persoana evită să depună plângere legală.

Mezianu mi-a relatat, în continuare, „secvența Liliana”. El se afla la un debit de pe Bulevardul Magheru, în fața vitrinei în care s-au afişat rezultatele ultimei trageri Loto şi îşi verifica biletul de participare. Curioasă să afle de ce s-a strâns lumea în fața acelei vitrine, Liliana s-a oprit şi ea. O

cuconiță tânără, elegantă, cu mers unduios, numai bună să întorci capul după ea.

Florin a intrat imediat în rol şi a acostat-o cu o figură de martir sanctificat. Se căuta agitat prin buzunare şi-i tremura buza de jos ca unui țânc, gata să plângă. A rugat-o miorlăit: ,,Nu vă supărați, nu-mi găsesc ochelarii. Vreți să-mi citiți şi mie rezultatele afişate în vitrină?" Prima grupă de cifre coincidea. A rugat-o să-i spună ce valoare are premiul special pe care - nesperată şansă - tocmai el îl câştigase. Erau vreo 120 000. El s-a răsucit pe călcâie şi a plecat, cu o mină chinuită de parcă n-ar fi câştigat la Loto, ci ar fi mâncat aguridă. Lumea din jur începuse să comenteze întâmplarea.

Liliana şi-a continuat drumul amuzată. Pe la Piața Romană a ajuns-o din urmă fericitul câştigător. Cu acelaşi aer aiurit a îngăimat nişte scuze că a uitat să-i mulțumească, s-a prezentat şi i-a făcut capul calendar, cu credința lui în superstiții. Spunea că emoția lui nu s-a datorat câştigului atât de substanțial. El considera întâlnirea cu ea adevărata şansă, norocul lui cel mare. Cât despre loz, era convins că a devenit câştigător - fiecare cu țicneala lui - numai în clipa în care ea, Liliana, a rostit grupele de cifre. Puterile ei magice au transformat un biet petic de hârtie în ceva foarte valoros. A ținut morțiş, să-l cunoască pe soțul ei, să-i invite la un local scump şi să împartă banii câştigați. Pur şi simplu. Cu argumentul că el a jucat ani în şir, n-a câştigat niciodată şi că asta s-a întâmplat numai datorită ei, steaua lui bună.

I s-a răspuns că nu există nici un soț. (Şi-chiar dacă ar fi existat, puține femei l-ar fi convocat la împărțirea a 120 000 de lei cu un tânăr timid, distrat, dar chipeş.) A insistat să-l însoțească la „Cina", ea a făcut mutrele de rigoare, bâra, bâra, şi până la urmă a acceptat.

La sfârşitul serii Florin i-a îndesat lozul cu forța, în poşetă,

amenințând că dacă nu-l ia îi dă foc cu bricheta.

În această situație o obligă pe ea să-l caute, bineînțeles, în cazul că era o persoană onorabilă. A simțit că Liliana era. O alta lua lozul, se prezentă cu el, încasa banii şi „au revoire". Nici măcar nu-i cunoştea numele de familie. În taxiul cu care a condus-o acasă i-a dat numărul lui de telefon, atrăgându-i atenția să nu-l caute, decât în caz de... dor. Altfel prefera să nu-l sune,

A doua zi, Liliana l-a sunat şi i-a cerut ritos să-şi ia hârtia de la ea. Florin a replicat sec că nu ştie despre ce vorbeşte şi că regretă dacă numai pentru asta l-a sunat. Când i-a auzit vocea el a sperat altceva mai puțin prozaic. Fițe verbale. S-au reîntâlnit, s-au împrietenit, s-au iubit şi, la sfârşit, i-a povestit cu o candoare inimitabilă care e secretul lozului. A cumpărat un loz, după ce au apărut rezultatele tragerii, a şters cu guma cifrele inițiale şi le-a rescris pe cele câştigătoare. Nu comitea un fals sub aspect penal. Se juca. Nu ar fi mers niciodată la vreo agenție să pretindă banii. Se proțăpea doar la o vitrină unde se afişau rezultatele, făcea jocul cu negăsirea ochelarilor - nici nu purta ochelari - şi acroşa o femeie frumoasă. Era o stratagemă de a ajunge în apropierea femeilor fără de care viața lui nu mai conta nici cât un dop de plută găurit cu tirbuşonul. A rugat-o călduros: „Țuțu, să nu-l arunci deşi e fals. Lozul meu fermecat şi-a făcut datoria. M-a adus în stadiul de produs inflamabil, aprins nemilos cu scântei de la inima ta. Să nu mă uiți..."

Cu fiica de ştab care l-a reclamat la poliție a folosit un alt „model". O cunoscuse, cu mai mult timp înainte, la o petrecere, i-a plăcut şi intenționat n-a curtat-o, nici atunci, nici mai târziu şi n-a căutat-o. Când a socotit că i-a venit timpul, s-a dus la ea cu flori de câmp şi un libret C.E.C., rugând-o cu cerul şi pământul să-l asculte, numai câteva

minute. E singur pe lume, suferă de o boală incurabilă, ajunsă la scadență. Tot ce a agonisit în viață, sunt nişte bani mizerabili, pe care-i dăruieşte singurei ființe pe care a iubit-o cu adevărat, fără speranță şi fără ca nimeni să ştie.

Apropierea tragicului deznodământ l-a obligat să-şi dezvăluie sentimentele. Nu vrea nimic, decât să fie păstrat, chiar şi pentru scurtă vreme, în amintirea femeii iubite. Aşa a fost destinul lui, absurd.

A urmat lovitura de maestru. I-a spus că a reuşit să-i afle numele şi anul naşterii, pe care le-a înscris într-un libret C.E.C., cu un sold de 30 000 lei, la „Clauza de împuternicire". Domnişoara avea aceleaşi drepturi ca şi titularul. A rugat-o, cu ochi de muribund, să primească libretul.

Cum era de prevăzut, ea s-a emoționat (bănuții erau bine veniți) şi a încercat, cu toată dăruirea, să îndulcească ultimele zile ale viitorului decedat.

După o lună, Florinel s-a plictisit de ea şi i-a mărturisit - el era eminamente sincer - că a depus pe libret numai 30 de lei şi a mai adăugat nişte zerouri, doar ca să reuşească în acțiunea de asediere a unei cetăți inexpugnabile. „Cetatea" ea era! Adio şi-un praz verde!

Aflând de la mine că a fost reclamat pentru această glumă, Florin Mezianu a apreciat că respectiva domnişoară nu e prea inteligentă. De fapt el a scris cu propria-i mână, pe ultima pagină a libretului: „Acest document a fost modificat de mine (din 30 în 30 000) fără intenția să-l mai folosesc vreodată. Este o metodă personală, prin care păcălesc femeile proaste şi lacome." Dacă ar fi controlat, cu atenție, ar fi găsit această însemnare. Nici vorbă să fi împrumutat bani de la ea şi nu crede că s-a dus la C.E.C. Doar o avertizase. Vrea să se răzbune şi atunci bate câmpii. Dacă-i proastă, să stea acasă.

Mezianu nu s-a ferit să-mi deconspire şi alte sisteme. Avea

el nişte amici şi organizau în câte o zi petreceri. Sărbătoreau, chipurile, ziua de naştere a unuia dintre ei. Toți invitau numai fețe cunoscute de curând. Sub ochii uimiți ai acestor fete, sărbătoritul primea cadouri totalizând o avere. Magnetofoane „Grunding", ceasuri de aur, cupoane de stofe scumpe şi tot aşa.

A doua zi, după petrecere, obiectele „dăruite" se întorceau la posesorii lor. Totul era doar un truc pentru impresionarea, la maximum, a găinuşelor căzute în plasă, care se gândeau la cât de generoşi şi avuți sunt aceşti băieți. Dacă fac daruri atât de prețioase la aniversarea unui amic, cum se poartă ei atunci cu femeile pe care le iubesc?

Deşi s-au făcut presiuni de sus să-l trimit în judecată pe Florin Mezianu, sau măcar să-i aplic o corecție, pe care să n-o poată uita curând, m-am sfătuit cu procurorul şi i-am ascultat sfatul, propunând clasarea. Susținerea din reclamație, despre împrumut, nu era dovedită şi reclamanta refuza să prezinte libretul falsificat. C.E.C.-ul mi-a comunicat, în scris, că nu s-a înregistrat vreo încercare de a se scoate bani de pe acel libret.

Primul meu caz s-a dovedit, aşadar, o simplă şmecherie a unui domn fără scrupule, în dauna unei doamne credule şi fără prea multă glagore.

Capcanele meseriei de poliţist

Şederea mea în spital se prelungeşte, crizele devin tot mai dureroase, mai violente, cresc dozele de medicamente şi scade efectul lor. Mă obsedează o frază din *Condiţia umană* a lui Malraux: „Suferinţa nu poate avea sens decât atunci când nu duce la moarte; şi duce aproape întotdeauna."

Un tovarăş de suferinţă, tânăr (trebuie să fi schimbat de curând prefixul cu 3), care se lipea la masa mea de la „Medical II", a ţinut să-mi spună o poveste, care cred că a circulat prin toate spitalele. Dacă ştiu bine, s-a scris şi o piesă într-un act, cu acelaşi subiect, s-a făcut şi un film. Nu-mi cădea bine, mă simţeam golit de gânduri, sub o povară de nelinişti, o simplă formă de relief uman, o moviliţă de durere. L-am ascultat totuşi, dându-mi seama că el o aflase de curând şi abia aştepta s-o transmită. Am rezumat-o astfel, în caietul meu cu însemnări făcute spre o mai uşoară trecere a timpului.

...O rezervă de spital, două paturi, doi bolnavi. Unul lângă o fereastră înaltă, celălalt lângă peretele dinspre uşă. În patul de la fereastră, un bătrân, condamnat, se pare, să moară, de inima lui obosită şi ostilă oricărui tratament. Patul de la perete, era ocupat de un tânăr, nu se ştie cât de grav atins de boală, dăruit cu încrederea sublimă a tinereţii, când eşti convins că moartea este o întâmplare tristă a altora. Era imobilizat la pat, pus în ghips până-n gât, urmare a unui

grav accident de maşină. După tăcerile de început, izvorâte din grija pentru propria suferinţă, a venit şi nevoia de comunicare. Nu prin dialog obişnuit. Înaintea asfinţitului, când în spital liniştea începea să devină stăpână, bătrânul se ridica, întotdeauna cu un mare efort, până la marginea ferestrei şi povestea tot ce vedea. Tern, plat, ca un registrator ursuz, fără să comenteze. Trecea o femeie, pe stradă de dincolo de geam, el o prezenta. Tânără încă, la cumpăna anilor 35, cu păr lung, înroşit incomplet cu vopsea ieftină, gură cărnoasă, bust oarecare, fund rotund ca un ceaun, genunchi groşi, călcătură spre interior. Bronzată şi cu o privire nesigură.

Vecinul costumat în mumie egipteană prindea acest fir de aţă şi începea să brodeze. Se închipuia cu femeia aceea, ascunşi de-un colţ de stâncă ieşit în fruntea mării, împletindu-i părul cu alge. Ducea închipuirea atât de aproape de realitate, încât simţea în nări aroma iodată a algelor.

Poate că banalitatea exasperantă a imaginilor descrise de bătrân îl făcea să fabuleze. Altădată bătrânul i-a „fotografiat” ploaia de afară. Legau cerul cu pământul fire lungi, reci şi dese de apă. Prin sticla ferestrei, nu prea curată, un copac stingher tremura parcă sub diluviu. Un câine s-a zgribulit sub copac, aşteptând cu ochi luminaţi de speranţă să treacă vreun om fără piatră în mână.

Ascultând, tânărul şi-a zis că, în zile ca acestea, sufletul se căptuşeşte cu bulgări de frig şi dacă n-ai pe cineva al tău, fie şi un câine, ploaia şi ceaţa te pot lua cu ele. Aproape că a simţit în palmă nasul rece, umed, negru ca măslina, al unui câine de pripas. S-a pomenit îngânând un crâmpei de cântec, învăţat de aiurea:

„Am avut un os şi-o pâine,
Am hrănit un om şi-un câine.
Câinele mă recunoaşte,
Omul nu mă mai cunoaşte
Şi mă-ntreb şi azi şi mâine
Care-i om şi care-i câine?..."

Încet, încet, poveştile bătrânului l-au acaparat ca un drog. Aşa cum erau ele, fără surprize, secvențe dintr-un cotidian amorf, văzut cu ochii altcuiva.

În timpul unei asemenea povestiri, care se anunța ceva mai interesantă, fiindcă începuse cu o ceartă între două cumetre, una acuzând-o pe cealaltă că i-a luat bărbatul, bătrânul s-a oprit şi s-a lăsat în perne.

Ascultându-l cu ochii închişi, tânărul a înregistrat tăcerea, a tresărit şi ridicându-şi pleoapele a întrebat:

— Zi, zi, ce se-ntâmplă acolo? Se păruiesc?...

Bătrânul a continuat să tacă, întors cu spatele. S-a mâniat vecinul de rezervă, fierbându-i pe buze otrava reproşurilor:

— De ce taci, moşule, hai? Te-ai făcut al dracu'! Te doare gura să-mi zici şi mie ce vezi pe geam. Ce-ți pasă? Te-ai aranjat unde-i bine şi stai ca la cinema. Eşti om rău şi egoist... Bine, taci, poate vrea Dumnezeu şi rămâi mut...

S-a terminat otrava, tăcere încrâncenată şi tot tânărul a vorbit:

— Iartă-mă, omule, mi-am ieşit din pepeni şi am spus altceva decât aş fi vrut. Odihneşte-te, mai e şi mâine o zi...

Pentru bătrân n-a mai fost nici una. Povestea lui a fost întreruptă de un stop cardiac şi bătrânul n-a mai putut fi salvat.

În patul bătrânului, a fost mutat, mai târziu, tânărul şi, atunci când s-a putut ridica în capul oaselor, a văzut prin

fereastră doar un zid cariat, peste care s-au prelins, de-a lungul anotimpurilor, şuviţe de apă ruginie, ca nişte vechi lacrimi ale materiei.

După o istorie ca asta se cere un pahar de alcool tare sau, în lipsa lui, cianură.

Eu am simţit nevoia imediată să mă refugiez între filele carnetului meu, îmbibat de trecut, cu sentimentul de ocrotire şi siguranţă, pe care-l ai navigând prin furtună, într-un vapor de hârtie.

Din respect pentru propriul intelect, n-am să spun că viaţa mea e un roman, nici o odihnă somnolentă într-un balansoar şi nici senzaţională. A fost obişnuită. De vreo două ori era s-o pierd, alteori am însoţit-o cu cine nu trebuia. Mi-a plăcut italianul care a spus că drumurile vieţii înseamnă întoarcerea dintr-un vis şi pornirea în urmărirea altuia nou.

Existenţa individului este modificată, cel mai adesea, de întâmplări neînsemnate. Aşa o fost şi cu mine. Am împrumutat de la biblioteca prefecturii *Procesul marii trădări naţionale,* fiindcă auzisem pe unii mai deştepţi vorbind în şoaptă despre o înscenare grosolană. Într-adevăr, câteva pasaje din actul de acuzare m-au surprins, prin similitudini exacerbate grav de noul regim. În plus, se făceau afirmaţii fără suport juridic, într-un limbaj cepeleag, un fel de manifest hăulitor: „Guvernul Ion Antonescu îşi are originea în acţiunea de trădare a intereselor naţionale ale poporului român în folosul Germaniei...” „Cele mai elementare drepturi muncitoreşti au fost călcate în picioare. Muncitorimii i s-a răpit, cu desăvârşire, dreptul de organizare profesională...” „Însămânţările se făceau cu forţa, asistând la ele organele administrative şi militare...” „Germania a urmărit prin intermediul guvernării Ion Antonescu să transforme România în colonie germană. Această idee a fost urmărită în toate

sectoarele de activitate ale țării şi întreaga politică a dictaturii Antonescu se rezumă la realizarea acestui scop al imperialismului german, o dată cu satisfacerea poftelor imperialiştilor români...” „Otrava nazistă a fost infiltrată de dictatura Antonescu în întregul aparat de stat şi în toate sectoarele vieții naționale, de la poliție la finanțe, de la justiție la arte, de la armată la biserică...”

Am citit, mi-am păstrat părerile pentru mine; am ținut pentru mine şi însemnarea pe care a făcut-o cineva, cu creionul, pe ultima copertă a cărții, despre o frază pe care regele Ferdinand i-a adresat-o lui Antonescu, după primul război mondial: „Nimenea în țara aceasta nu ştie mai bine decât regele tău cât îți datorează. Ai fost nedreptățit pentru că nu ți s-au recunoscut meritele cum trebuie. Pentru a îndrepta aceasta îți dau decorația mea.” Frumos gest! Am lăsat cuvintele aşa cum au fost scrise, să le citească şi alții.

Am restituit cartea, n-au trecut decât două zile şi m-a chemat Zgondea.

— A cui e, agent, zmângălitura asta împuțită?

— Care?

— Ai orbul găinilor sau vrei să te bag cu nasul, ca pe căței, în rahat? Eşti ultimul care a luat cartea de la bibliotecă. Ce-ai scris aici?

— Nu e scrisul meu şi nici n-am observat-o. Dacă aveți dubii că nu eu am scris-o, se poate face expertiză grafologică, nu?

— O să cercetăm la sânge şi dacă te dovedesc reacționar, îți iau gâtul...

S-a cercetat, am fost găsit nevinovat şi, preventiv, am fost mutat disciplinar la o circă.

M-am prezentat la comisarul şef (cu delegație, nefiind membru P.C.R.) şi el a părut bucuros să câştige un om.

Comisarul şef Radu Irimescu era un bărbat înalt, cu trăsături ferme şi o boltă craniană socratică. Nu frumos, în genul actorilor cu poze pe afişele cinematografice. Un bărbat puternic, alături de care înfruntarea unei primejdii ţi se părea o bagatelă. Privindu-l, mi-a trecut prin minte că multe femei frumoase au fost înhămate la carul lui de triumf.

După gustul meu, i-ar fi stat bine îmbrăcat mai neglijent, oarecum sportiv, cu pulovere din lână aspră, cu cămăşi din pânză groasă, croite simplu, cu încălţări solide care să miroasă iute, a piele tăbăcită proaspăt. După cum arăta, când l-am văzut prima oară, Radu Irimescu semăna cu un diplomat, pregătit să intre, deîndată, în sala unor tratative internaţionale.

Mi-a spus că am fost azvârlit în ţarcul lui ca o oaie neagră, că nu-l interesează ce se spune despre mine, nici măcar cum mă cheamă. Mă va verifica la cald, pe nicovală. Meseria jos se învaţă, la circă, şi un timp voi fi omul de lângă el.

Personalul de la circă, la fel ca şi cel de la prefectură, era amestecat. Vechi poliţişti care se temeau de epurări, profesionişti remarcabili, şefi compromişi, subalterni incapabili, foşti agenţi din garda financiară, sosiţi prin transfer, muncitori transplantaţi într-o lume stranie, chemaţi - cu sau fără vocaţie - să se confrunte cu cei ce în filme se numesc inamicii publici. - Raportul de dimineaţă exista şi aici, dar într-un cadru restrâns. Poliţiştii îşi aduceau clienţii la şef, descriau împrejurările reţinerii, probele, stadiul cercetărilor. Evident, cu tactul necesar, căci se făcea informarea şefului nu şi a infractorului,

Irimescu vroia să cunoască toţi infractorii de pe raza circumscripţiei lui. Ordonându-mi să asist la aceste prezentări, am văzut şi eu câteva figuri interesante. Pe Cecil Motrocea, un spărgător nocturn, singuratic, care pornea la

treabă în smoking şi cu mănuşi albe, afirmând despre sine că face artă.

L-am cunoscut şi pe Sebi Degete de Pluş, hoţ din buzunare pe linia tramvaiului 16. Nimeni nu se amesteca în fieful lui. De fapt, hoţii din buzunare îşi împărţeau liniile de tramvai, o adevărată sectorizare, şi dacă unul ar fi îndrăznit să opereze în sectorul celuilalt, nu i-ar fi fost cald.

Sebi se purta şi el foarte elegant, arăta ca un intelectual proaspăt ieşit la pensie. Pe teren simula întotdeauna o criză cardiacă, prăbuşindu-se peste omul pe care îl alegea pentru a-l buzunării. Îi cerea ajutor, de pe „pragul morţii" şi respectivul, impresionat, îl ajuta să coboare sau chiar îşi întrerupea călătoria cu tramvaiul şi îl conducea pe „bolnav" la un taxi. De unde să-i treacă prin minte, că domnul acela fin, căruia i s-a făcut rău în tramvai, l-a lăsat fără portofel.

Irinel Bozoncea avea de asemenea un mod distinct de operare. Trăia din comerţul cu păpuşi. La ea găseai de cumpărat păpuşile cele mai ieftine şi cele mai frumoase.

Umbla prin magazine cu o fetiţă de mână, închiriată cu ora de la madam Popazu, ghicitoare în bobi, cărţi, cafea şi glob de cristal. Irinel şi copilul se puneau la patru ace, ca să câştige încrederea victimelor. La raionul de jucării, copilul, bine dresat, arăta cu degeţelul o păpuşă scumpă şi începea să urle, ca ars cu lampa de benzină, că o vrea pe loc.

„Mama" se agita, încerca (fără succes) să-l târască afară din magazin. Mica puşlama făcea un şi mai mare circ. Femeia disperată îşi smulgea verigheta (groasă) de pe deget şi propunea să-i rămână amanet vânzătorului, până când se va înapoia cu banii reprezentând costul acelei jucării. Întâmplător, cu totul întâmplător, nu-i avea la ea.

Se oferea să lase şi fetiţa acolo, până la întoarcere, însă patronul său vânzătorul preferau să nu le rămână în magazin

micuța scandalagioaică. În clipa aceea, tocmai se tăvălea pe jos, scoțând nişte țipete isterice. I se punea, în brațe, copilului păpuşa dorită şi „mama" era rugată fierbinte să-l ia de acolo. Verigheta de aur lăsată în păstrare era o garanție suficientă că prețul jucăriei va fi achitat. În plus, se putea observa, cu ochiul liber, că doamna era o *doamnă* şi că zvăpăiata progenitură era obişnuită să i se satisfacă toate capriciile.

Fireşte, nu se mai întorceau, şi negustorii aflau că verigheta era confecționată (cu grijă) din aur de... trâmbiță.

Unul din primele cazuri la care m-a luat cu el Irimescu, pe teren, a fost cel al buteliilor fantomă.

Într-o dimineață, în fața magazinului cu articole de menaj şi fierărie din strada Bârsan, au apărut doi indivizi în halate albastre, cu o măsuță pliantă şi un chitanțier. Asta cu două ore înainte de deschiderea magazinului.

Trecătorii întrebau ce se vinde, iar „vânzătorii" răspundeau că fac înscrieri pentru butelii de aragaz, care se vor pune în vânzare peste două ore. Oamenii, neavând bani la ei, alergau acasă, achitau apoi câte o butelie (nu se primeau înscrieri decât pentru una singură), luau chitanța şi aşteptau cumințI.

Cu o jumătate de oră înaintea deschiderii, „vânzătorii" şi-au strâns taraba, au intrat în curtea din spatele magazinului, şi-au scos halatele şi... pe-aci ți-e drumul. Când s-a deschis magazinul, adevărații lucrători nu pricepeau ce vor oamenii aceia care vociferau la coadă, în fața vitrinelor şi le fluturau prin fața ochilor nişte chitanțe ciudate.

Irimescu era îngrijorat privind posibilitatea identificării acestor escroci periculoşi. Cei înşelați, cum se întâmplă, îi descriau cu semnalmente foarte diferite.

Unii susțineau că erau tineri, cu mutre de criminali sadea, alții că erau mai în vârstă, cu figuri blajine.

Singura urmă erau chitanţele şi oamenii demonstrau cu ele că li s-au luat banii. Chitanţe simple, fără „semne particulare”, pe care erau tipărite cuvintele: „Felul mărfii” şi „Preţul”. În rest, nişte linii paralele. Cum să afli unde au fost tipărite, de ce şi de cine?

Scrisul de pe chitanţe putea fi supus unor examene grafoscopice, dar asta ajuta mai mult la conturarea vinovăţiilor infractorilor, după ce i-ai identificat.

Şeful meu a dispus să efectuez dimineţile, în zori, pânde pe la magazinele de menaj, cu speranţa secretă că hoţii îşi vor repeta lovitura.

Rezultatele se lăsau aşteptate. Irimescu a avut o idee. Să strecurăm la rubrica „Întâmplări din Capitală” a ziarului „Universul” o notiţă în care să dăm de înţeles că escrocii cu buteliile au fost arestaţi. În acest fel, adevăraţii făptaşi vor fi, poate, tentaţi să reapară. Notiţa a apărut şi eu înlemneam pe străzi, în preajma magazinelor cu articole de fierărie şi menaj.

Truda ne-a fost răsplătită. Într-o dimineaţă, în faţa unei prăvălii de pe Strada Sporului, au apărut cei doi, în halate albastre, cu măsuţă şi chitanţier. Lumea s-a strâns repede. Eu l-am sunat pe Irimescu şi el a venit cu o maşină de piaţă. Nu aveam maşină în dotare.

În aşteptarea şefului m-am aşezat la coadă. Când am ajuns în faţă şi-au făcut loc lângă mine Irimescu şi un alt agent, Păun. I-am confiscat pe „vânzători” eu tot cu utilaje. Cetăţenii erau să ne linşeze. După explicaţii, furia lor s-a mutat asupra infractorilor, pe care, cu greu, i-am salvat în stare de funcţionare.

La percheziţiile făcute la domiciliul lor, am descoperit şaptesprezece butelii noi-nouţe. N-au vrut să mărturisească, în ruptul capului, de unde le-au procurat. Manipulându-le, mi s-a părut că sunt mai uşoare decât cele obişnuite. I-am

atras atenția şi comisarului şef. A constatat că sunt... false. Erau confecționate din tablă groasă, de nişte complici ai escrocilor. În momentul încărcării, la fabrică, ar fi explodat. Fireşte, în locul buteliei explodate, fabrica ar fi restituit una nouă. Dar dacă butelia falsă ar fi explodat în bucătăria omului care a cumpărat-o?

Promptitudinea noastră în rezolvarea afacerii buteliilor a făcut impresie atât colegilor, la prefectură, cât şi cetățenilor din cartier.

Ne-a chemat să ne felicite chestorul Vasincu. În fața lui, Irimescu m-a lăudat:

— Puştiul ăsta va ajunge polițist!

Deci nu eram. Oricum, Vasincu mi-a strâns mâna. Când rosteai numele acestui chestor, unii colegi zâmbeau. A plesnit cândva peste bot un ofițer superior neamț, la restaurantul „Princiar", impertinent față de doamna Vasincu, care a refuzat să danseze cu el. Soțul violent a fost arestat de Siguranță. Luat de acasă şi urcat într-o maşină, cu „brățări" la mâini.

După numirea în funcție de chestor, s-a nimerit ca şoferul maşinii sale de serviciu să fie cel care a condus automobilul Siguranței în noaptea arestării.

— Când îl văd, dimineața, că opreşte sub geamul casei mele, simt furnici pe piele, se văita chestorul. Îmi vine să-mi iau schimburi groase şi provizie de țigări... De câteva ori i-am spus că merg pe jos şi s-a ținut cu maşina după mine. Începeam să tremur...

Nu ştiu cât a meritat doamna Vasincu reacția cavalerească a soțului său. Nu după mult timp, la o descindere făcută în casa unui chelner proxenet, de pe Calea Moşilor, am găsit-o în patul acestuia. Zglobie şi neruşinată. Am tăcut mâlc, deşi nu merita. Mai întotdeauna, fufele astea îşi mențin o

oarecare condiție morală aparentă, mizând pe discreția oamenilor de bun simț.

Începuse să-mi placă şeful meu, Radu Irimescu. Într-o seară a organizat o descindere la cafeneaua *Carambol.* Clienții, se întâlneau aici la o secărică, un biliard, un 14/31, o copeică sau barbut. Unii mai vindeau obiecte provenite din infracțiuni sau... ponturi. Comisarul şef a hotărât să tulburăm, din când în când, liniştea acestor stabilimente. Chiar dacă nu cu folos imediat, măcar să producem îngrijorare. Am aflat despre descindere în clipa în care Irimescu ne-a spus că mergem cu el. Avea motivele lui să nu aflăm mai din vreme. Din echipă făceau parte Păun, eu şi un alt agent, Antohi.

În holul cafenelei, Antohi a început să tropăie cu bocancii lui cu ținte, jucând un fel de sârba pe loc, adică se scutura de zăpadă. Păun l-a îmbrâncit şi s-a repezit ca un apucat, pe uşa de intrare. Prin deschizătura ei am văzut nori de fum şi o grămadă de oameni bulucindu-se spre ieşirea din spate. Două fete ciufulite s-au rezemat calme, de o masă, drept în fața comisarului şef, înfoindu-şi fustele ieftine. Până să ocolească Păun masa, ultimii clienți dispăruseră în curte.

Irimescu le-a dat în lături pe cele două „animatoare". Apoi s-a uitat sub masă şi l-am auzit strigând:

— Ieşi afară de-acolo, Baboie...

De sub masă s-a ivit, hlizindu-se, un ins mărunțel.

— Să trăiți, domnu' şef!

Şeful l-a apucat de ureche, ca pe un copil obraznic şi i-a vorbit blând:

— Baboie, se apropie revelionul...

— Aşa e, domne şef. Mai îmbătrânim cu un an.

— Tu, cu un an şi patru luni. Ți-am reținut masă la saloanele „Văcăreşti".

— Da' ce-am făcut, stăpâne?

— Baboie, mă obligi să vorbesc în plus. Dacă am fi la „Mica publicitate", te-ar costa treizeci de lei cuvântul. Adică tu nu ştii că eşti urmărit cu un mandat de un an şi patru luni?

— Da' ce-am făcut, păcatele mele?

— Te-ai ramolit, Baboie. Mai ai răbdare să-ţi fierbi cafeaua?

Nu înţelegeam mai nimic. Irimescu a continuat:

— Trebuie să execuţi şi condamnarea asta, Baboie. Cere-te la muncă, să ieşi mai devreme. Pe urmă bea-ţi cafeaua numai la tine acasă. Vii mâine, singur, la circă sau te plimbi acum cu un băiat de-al meu?

— Păi, mâine! Tuns, ras şi frezat... Nu! Mai bine acu'. Sunt uşor machit, mă „chiaunesc" de tot, mai mă caţăr pe „coarda" aia blondă şi iese tămbălău.

Şeful s-a întors spre mine:

— Dinule, du-l pe micuţ la culcare. Nu-i pune cătuşe, că e ruşinos. Merge cuminte ca mielul. Eu mai rămân să mă uit prin hârtiile patronului.

Patronul, o namilă, s-a uitat pieziş la Antohi, care, aprinzându-şi o ţigară, a ridicat neputincios din umeri.

L-am luat pe Baboie şi am plecat, paralizat de spaimă, să nu-mi facă figura şi să fugă. Singura armă pe care o aveam la mine era cheia de la uşa casei mele. N-a fugit, ba chiar am tăifăsuit pe drum. Eram curios să ştiu ce s-ar fi întâmplat dacă hoţul promitea că vine singur la circă şi pe urmă dispărea. Cu vorbe ocolite, l-am făcut să priceapă frământarea mea.

— Să mă uşchesc? s-a mirat Baboie. Eu pot s-o păcălesc pe mama, nu pe domnu' comisar. Anu' trecut am prăduit un ministru, de ăsta nou, şi mă căuta potera, ca pe piatra lunii. M-a ghicit domnu' comisar la o bombă pe Pieptănari, în ziua

nunții. Mă-nsurasem cu Javrica, frumoasă de crăpa ochiu'. Veselie mare. Mireasa tocmai dansa pe masă, într-un cerc de cuțite. Să le am la-ndemână, dacă pofteşte vreun gagiu. M-a chemat afară şi m-a întrebat ce fac.

„Mă-nsor, în morții mă-sii, i-am zis eu. Am uitat să invit şi «presarii». Asta-i, nu? V-ați şucărit!"

„Nu, Baboie, a făcut dânsu', serios. Tu ştii ce treabă avem. Uite cum facem. Eu te las să te însori, să termini nunta. Te legi cu mireasa şi mâine te legăm noi. Pe la prânz, ca să ai timp să te dregi. Vii singur, Baboie, că eu acum îmi joc epoleții la rişcă, pentru tine. Sunt un om bun, dar care nu suportă să fie minţit decât o singură dată. Tu, cum crezi, aşa faci..."

S-a întors, domne, şi a plecat, de m-a lăsat ţuţ. Şi-atunci, cum să nu mă duc a doua zi?

Am ajuns cu bine la circă şi l-am depus la arest pe Baboie, urmând să i se facă formele de trimitere la penitenciar, pentru executarea condamnării.

Am aflat, până la urmă, la ce-a făcut aluzie Irimescu când a vorbit de cafea.

Baboie avea un mod de a opera foarte original. Nu fura decât din apartamentele de la bloc. Punea ochii pe câte o familie care i se părea lui mai înstărită. După ce se convingea că nu-i nimeni acasă, intra, dădea drumul la radio în surdină şi căuta în bucătărie cafea, zahăr ibric şi ceaşcă. Punea la fiert cafeaua pe care o bea liniştit, fumând şi ascultând radioul.

Făcea imediat curat, nu lăsa dezordine. Mai întâi, închidea căpăcelul cutiuței pe care o adusese cu el ca să pună scrumul şi chiştocul țigării fumate. Băga cutiuța în buzunar, sufla ultimul firicel de scrum, real sau imaginar, mai ştergea o dată ceaşca şi ibricul, pe care le aşeza aşa cum le-a găsit.

Închidea radioul.

Urma „operația”. Deschidea şifonierul. Cu degete experte răsfira cămăşile aşezate teanc. De obicei găsea între ele economiile familiei sau banii de coşniță ai gospodinei. Ba şi câte o bijuterie. Le transfera în buzunarul lui. Altceva nu fura.

Cât despre mascarada cu radioul şi cafeaua, Baboie avea o explicație personală. Îşi controla, astfel, sistemul nervos. O spunea răspicat:

— În ziua când nu mai am răbdare pentru toate astea şi încep să gâfâi de frică, să-mi tremure mâna pe ibric sau să mă opăresc din greşeală cu cafeaua, înseamnă că nu mai am stare pentru meseria asta şi trebuie să duc o viață mai pufoasă. Vând bragă şi plătesc impozit.

Şi totuşi n-a vândut bragă. După mulți ani l-am arestat eu pentru nişte furturi făcute la casieriile unor ministere. Chiar şi la cel al Justiției!

Întâmplarea a apărut şi în presă.

Intra în clădirea unui minister, sub un pretext sau altul, aştepta pauza de masă când casierul pleca la bufet şi, mai întotdeauna, încuia uşa biroului, dar nu şi pe cea a casei de bani.

Baboie constatase că la uşile birourilor existau patru tipuri de broaşte. Atâtea fabrica industria noastră şi chei potrivite se puteau cumpăra de ia orice *Ferometal.*

Rezolva astfel cu uşa şi, dacă era deschisă casa de bani, îi golea conținutul într-o servietă „Diplomat”. Păşea în stradă fluierând „Balada soldatului”. De cele mai multe ori intra în clădirea ministerelor proțăpindu-se în fața portarului şi întrebându-l răstit:

— M-a căutat cineva?

— ?? !

— Dacă mă caută, am venit, sunt în biroul meu...

Până să se dezmeticească portarul, o lua pe scări şi-l întreba pe primul întâlnit, unde este casieria că are de făcut nişte deconturi.

Pentru aceste isprăvi, Baboie a primit o condamnare... dolofană. Acum, însă, Baboie fusese arestat ca să ispăşească o pedeapsă pentru furt din şifonierul unei familii de funcţionari. Tocmai când am terminat, cu formele de depunere în arest, m-am pomenit că s-au întors la sediu şi ceilalţi trei din echipă. Şeful părea bine dispus. Păun era încruntat, iar Antohi avea un cerc vânat în jurul ochiului stâng. I-am privit întrebător. Nu m-a lămurit nimeni. Sughiţând, Antohi s-a aşezat la birou şi a început să scrie ceva pe o coală de hârtie.

Păun m-a chemat în biroul de alături şi mi-a povestit că scuturarea zăpezii, tropăitul cu bocancii în holul cafenelei, era un semnal al lui Antohi, pentru „onorata clientelă", că vine poliţia. Din această cauză au fugit toţi pe uşa din dos. Singurul care n-a avut timp a fost Baboie, el ascunzându-se sub masă.

La plecare, rămaşi în trei, Irimescu l-a pocnit pe Antohi şi i-a cerut să-şi scrie urgent demisia. Altfel, l-ar fi deferit justiţiei.

Povestindu-mi, Păun se îneca de furie. Repeta întruna că aşa nu se poate, nu se mai poate.

Mi-a fost milă de Antohi, era tânăr. Am încercat să-l îmbunez pe Irimescu. M-a dat afară din birou, recomandându-mi să-l întreb pe Păun ce „cheie" i-a făcut Antohi.

L-am întrebat şi mai întâi mi-a explicat că o „cheie" sau „Wertheim" se numesc nişte „servicii" drăguţe, făcute între colegii care se iubesc. Lucrătură, cu alte cuvinte.

Din cauza lui Antohi, Păun a intrat într-o încurcătură superbă. Chiar în prima lună de activitate.

Era căutat cu zel un periculos falsificator de bani, unul Axente. Antohi l-a chemat pe Păun şi i s-a adresat cam aşa:

— Băiete, puiule, te simpatizez sincer şi vreau să-ţi ofer un prilej de afirmare. Am o informaţie sigură mie-n sută, despre locul unde se ascunde bestia de Axente. L-aş putea sălta eu, tipul e fricos şi laş, când pui mâna pe el se face cocoloş, vorbeşte în limbi străine, dar vreau să-ţi deschid şi ţie drumul. Eşti tânăr, primul zbor, aripi... Bunghealã la mine. Omul nostru se ascunde în blocul cutare, numărul cutare. Te instalezi pe palier, gineşti apartamentul şi când îl vezi ieşind, haţ, îi pui pistolul în piept, brăţările la mânuţe şi-l aduci pachet. E bine?...

Păun, naiv şi conştiincios, s-a conformat şi aşa se face că a doua zi a apărut la circă, cărând cu el un individ legat fedeleş, care s-a dovedit a fi cu totul altcineva decât falsificatorul de bani Axente. Era pur şi simplu funcţionar străin, la o ambasadă şi a ieşit un scandal groaznic

Antohi a cârâit peste tot despre incapacitatea noului poliţist.

(Am fost şi eu victima unei „chei”, pe care, culmea, mi-a organizat-o şeful meu, Radu Irimescu. Într-o noapte de Înviere, ca să fie bucuria completă. Mi-a dat ordin să pândesc, în acea noapte, casa Coraliei, una dintre concubinele lui Stere Vasi, un ghiduş care a atacat o dubiţă cu haine şi lenjerie, plecată de la boiangeria şi curăţătoria „Aftalion” spre domiciliile clienţilor. După jaf, s-a dat la fund şi noi aveam mare interes să dialogăm cu el.

Comisarul meu şef avea date sigure că Stere va petrece noaptea de Înviere cu delicioasa Coralia, vor ciocni ouă roşii şi vor bea Pelin de mai.

Cum ordinul se execută, am dat ocol, toată noaptea, casei doamnei Coralia, până când am făcut cârcei la picioare. Nici urmă de Vasi.

M-am prezentat destul de pleoştit la serviciu şi în loc să mă privească chiorâş, Irimescu râdea de nebun. Mi-a spus că Vasi Stere e arestat de două zile, la prefectură, el ştia şi a vrut să mă țină dinadins pe stradă. Colegii noştri comunişti au făcut echipe care să depisteze, pe la biserici, poliţiştii credincioşi. Să se facă ţârcovnici, dacă nu le place să lucreze în organele de stat.

— M-am gândit că şi tu ai fi luat vreo fătucă de mână şi te-ai fi dus la biserică, a adăugat şeful meu.

— Aşa aş fi făcut, bineînțeles, am recunoscut. Vă mulțumesc!

— Cristos a înviat!

— Adevărat a înviat!

Deci nu mă pot văita că mi s-a făcut o „cheie”... prea păgubitoare.)

Şeful meu, Radu Irimescu, avea multe idei care, pe vremea aceea, m-au impresionat. Una dintre ele era urmărirea pe față a unor infractori potențiali, pentru a preîntâmpina săvârşirea unor acte antisociale.

În virtutea acestei idei mi-a cerut să fac o vizită de tatonare lui Sandu Precup, condamnat cu patru ani în urmă pentru o spargere la „Asigurarea românească” şi care fusese văzut de curând dând târcoale pe la agenția L.A.R. Cu ce se mai ocupă el? N-are cumva de gând să ne mai facă o surpriză? Să-l întreb şi ce mai ştie despre Lulu Orban.

Am ales pentru vizita la Sandu Precup o oră mai spre seară crezând că am astfel mai multe şanse să-l găsesc acasă.

Sandu Precup stătea pe prispă şi bea rom cu un curcan,

care avea ceaşca lui. Am aflat că îl botezase Vasile şi nu-i dădea rom ca să se frăgezească, ci ca să aibă un tovarăş de băutură. Vacile se comporta mulţumitor, începuse să ţină la băutură mai bine decât stăpânul său.

— Bună seara, i-am urat gazdei, intrând pe poartă.

— Să trăiţi, mi-a răspuns acru. Ce-am făcut?

— Întâi să-ţi spun cine sunt.

— Nu-i nevoie. Eu ştiu un singur joc. De-a hoţii şi vardiştii. Hoţ nu păreţi...

— Ai dreptate, sunt de partea adversă. M-a trimis domnul Radu Irimescu să te întreb de sănătate. Să trăncănim despre una, despre alta. Ce-ai mai făcut nou, ce-ai de gând să faci mai încolo...

— Fereşte-mă, Doamne, de prieteni din ăştia, a mârâit Sandu. Staţi jos! Dacă tot aţi venit, să vă torn o ceaşcă de rom.

Am luat o înghiţitură, urmărit de ochiul tulbure al curcanului.

— Ce mai lucrezi, nea Sandule? am început eu discuţia.

— Ce am învăţat. Hoţ!

— În timpul liber, fiindcă, mi-a zis şeful meu, te-ai angajat la un atelier de ambalaje.

— Acolo sunt. Lipesc cutii de carton pentru tacâmuri.

— Te ajungi cu banii?

— Mai câştigă şi nevastă-mea.

— E acasă?

— Nu e! O să se bucure când o să afle că au fost pe la noi gaborii.

— Şi eu care mi-am scos un costum de la curăţat, ca să vin pus la ştaif. E o simplă vizită.

— Aşa vizite să aibă cine ştiu eu. Începeţi!

— Ce?

— Gargara. Să mă luați la întrebări.

— Nu te întreb nimic. Dacă ai ceva de povestit, începe matale. Şeful mi-a zis: „Du-te personal şi vezi ce mai face Sandu Precup, din ce mai trăieşte, cum o mai duce şi de ce se învârteşte, de la un timp, pe la agenția de bilete L.A.R.?”

— Are o apăsare? Nu doarme de grija mea?

— Se gândeşte la tine. Nu prea ți-e simpatic.

— Nu mi-e în nici un fel. Deşi... dânsul s-a purtat frumos eu mine. Nu m-a caftit, nu m-a înjurat, n-a băgat zegras în plus în dosarul meu. M-a găbjit la prima faptă.

— „Asigurarea românească”!

— Aia a fost a treia.

— Care a fost prima faptă?

— E o întreagă peltea.

— Spune, nu mă grăbesc.

Sandu a zâmbit cu ochii în jos, urmărindu-şi amintirile.

— Are demult dom’ Irimescu damblaua asta, pentru care hoții mai întâi îl înjurau în gând şi pe urmă dădeau acatiste în sănătatea dumnealui.

— I-auzi!... Chiar aşa?

— Aşa vine vorba. Dom’ Irimescu, când află că un hoț pregăteşte o lovitură, aplica figura cu filajul pe față.

— Cum adică?

— Chiar nu ştiți?... Vă dați neutru! Punea un agent să te fileze la vedere. Sigur că te speriai, ți se făcea acru de frică şi te astâmpărai. Te lăsai păgubaş, dar nici nu aveai de ce să faci puşcărie. Alți comisari, când prindeau un pont din ăsta, căutau să te toarne în flagrant şi să te-nfunde.

— Totuşi, pe tine, te-a ghicit cu faptă.

— Eram un puşti tâmpit. Mă înhăitasem cu nişte vagabonzi din Plumbuita, care mă duceau la filme cu Arsène Lupin şi ne minunam cum spărgea ăsta casele de bani...

— E frumos dacă ai început direct cu o gaură la „ursoaică”.

— Timpuri nasoale. Nici măcar n-am făcut o spargere. Tentativă!

— Pune rom în ceşti şi zi-i...

— Ce să zic, domnişorule, că nu-i nimic de zis. Mă țineam cu slujnica unui băcan din Crevedia şi am văzut că băcanul avea în casă un dulap de fier, ca o casă de bani.

— Aşa...

— Ei şi băcanul a plecat vara la băi, cu familionul şi eu m-am oploşit în casă cu Nuța; aşa o chema pe Mariță. Într-o noapte m-am strecurat afară din pat şi m-am apucat de lucru pe un întuneric beznă.

— Cu ce?

— Guriță, a fost demult, de ce să mai răscolim rahatul?

— Îmi place să stăm de vorbă.

— Şi mie, dar numai cu Vasile. Tot curcan, băiat bun însă, nu întreabă. O să-ți spun, că te văz crud şi la vârsta dumneatale şi eu eram curios. Aveam un burghiu, bomfaier şi o coarbă. Gură de lup de unde?...

— Şi?

— Şi... nimic!

— Parcă ai fost închis atunci.

— Uşor, să nu verşi ceşcuța curcanului... Am făcut puşcărie pe aiurea.

— Cum?

— Aşa... Că am sucit dulapul de fier cu spatele, ca profesioniştii. Ei întorc casele de bani cu spatele, fiindcă la spate peretele e mai subțire... L-am întors cu spatele şi dă-i găuri. Am tăiat şi nişte țevi, până am făcut o ferestruică. Asta a fost. Pe urmă am băgat mâna în dulap şi am scos o roşie, încă o roşie şi o bucată de brânză. Spărsesem frigiderul. Nu

mai văzusem până atunci, neam de traistă, şi pe întunericul ăla... După aia m-au poreclit fraţii „Sandu Roşioară”. De ce râdeţi?

— Nu-i de râs? Cum te-au prins?

— Cum se prinde. S-a trezit husăna de Nuţa şi să te ţii orăcăieli. Că o dă afară, că o pune pe ea să plătească frigiderul, o duce la poliţie. M-a reclamat şi... dă-i cu subsemnatul. A fost o tâmpenie. Avem ţigări?

— Ia, nea Sandule, ia şi foc...

— Să trăiţi!... Îmi aduc aminte că mama nici nu ştia unde sunt.

— A aflat.

— I-am scris eu de la Văcăreşti. Munceam la grădină şi câştigăm câţiva poli, pe care i-am trimis ei. Amărâta n-a înţeles bine unde sunt, s-a bucurat că muncesc, că am câştigat şi eu nişte bani şi mă povăţuia într-o scrisoare pe care am primit-o la pârnaie: „Vezi, ai grijă cum te porţi, băiatul mamei, să nu te dea ăia afară...”

Începuse să se întunece. Chipul lui Sandu se dizolvă în întuneric. Vasile, curcanul, se îmbătase şi adormise. Zâmbeam fără prea multă veselie. Sandu a azvârlit chiştocul ţigării departe, în curte şi mi-a spus posac:

— Dom’ comisar Irimescu a scris în dosar că am mărturisit singur, că sunt la prima faptă şi n-am luat decât şase luni. Pe urmă, până la halimaua cu C.E.C.-ul, am stat cuminte, am muncit, am cărat saci pe rampă la Obor.

— Cum a fost cu C.E.C.-ul?

— Tot de belea, aşa îmi merge mie. Cap prost. M-am apucat să tai grilajul, au trecut pe acolo doi soldaţi tocmai atunci. M-au luat în braţe şi m-au descărcat la circă. Ghiftuit de pumni... Acu’ pun pariu că o să mă întrebaţi de ce nu mă astâmpăr...

— Nu! E bine că te întrebi tu!

— Da' tot nu mi-ați spus de ce ați venit încoace.

— Ți-am spus. M-a trimis şeful, care se miră de ce tot dai târcoale pe la agenția de bilete de avion.

— Filaj pe față. Poliția joacă în deschidere.

— N-o să-mi spui că abia aştepți să te vezi în boxă!

Sandu s-a foit pe scaun, ca şi cum nu m-a auzit. Mi-a spus mai târziu:

— Nu ştiu ce ață rea mă trage, câteodată, afară din casă. Mai ales după ce mă fură romul.

— Fă doză mai mică. Sau nu mai ieşi din casă cu rom în cap.

— Mă țin cât pot. Şi zău că pot. Vreau, pe bune, să nu mai îmi iau maidanul.

— Să-ți ajute Dumnezeu!... Ce mai e cu Lulu Orban, tot bosul vrea să ştie...

— Luleață? Cică să nu crezi în minuni. Şmotruieşte. Şi-a cumpărat un camion cu un cal şi cară zarzavaturi pentru precupeți. Altă minune, s-a însurat. Nu cu Jeni, aia s-a dilit, deşi dom' Irimescu i-a găsit copilul. Adică ştiți toată tărăşenia...

— Nu ştiu! Nici ce-nvârtea Lulu, nici de Jeni. M-a pus şeful să te întreb de el şi atât.

— Un pungaş amărât, ca şi mine. Fura numai vara, când lumea pleca în concediu. Aproape de fiecare dată a fost legat, având în mână valiza cu boarfe zulite. Dădea mereu aceeaşi vrăjeală, ca ultima zgaibă. Cică tocmai a găsit valiza pe stradă şi se pregătea s-o ducă la poliție. De zece ori l-a prins, de zece ori a ținut-o aşa. Dacă în momentul când era săltat de pe stradă, se aduna lume în jur, începea să urle la sticlete, să-i lase sora în pace, să nu mai umble după ea şi lui să nu-i mai facă mizerii. La mişto, n-avea nici o soră, dar să creadă

trecătorii că este vorba despre o treabă de familie şi să nu sară la cafteală.

A mai încercat el şi ca „hoţ de bună dimineaţa". Rufele de pe frânghii, nici o pricopseală...

Povestea lui Jeni, aflată de la Sandu Precup, m-a impresionat. Era prostituată şi, în noaptea unei descinderi a poliţiei în cartierul cu „fete", a fugit şi s-a ascuns în casa unor oameni din vecinătate. N-avea vizita medicală trecută în condicuţă, pentru a nu ştiu câta oară, şi o păţea. Îşi luase copilul în braţe, învelit într-o broboadă. Copilul crescut în camera sordidă pusă la dispoziţie de tanti Suzănica, motiv permanent de reproşuri grosolane.

În toiul nopţii, o noapte geroasă de iarnă, şi-a înghesuit copilul într-o lădiţă de conserve *Flora,* a pus lădiţa pe o sanie şi a plecat unde a văzut cu ochii. Prin Căţelu, pe maidane, s-a rătăcit. Fără să ştie când şi unde, lădiţa a alunecat în zăpadă. A căutat disperată, a urlat pe câmpul pustiu cât a ţinut-o glasul şi i-au răspuns din depărtare câinii.

A venit dimineaţa la poliţie, parcă pentru a demonstra cum dintr-un om poate rămâne, uneori, doar un săculeţ umblător, umplut cu suferinţă. Murmura întruna aceleaşi cuvinte stranii, cu pleoapele coborâte peste un licăr de nebunie tragică: „Ştima zăpezilor mi-a furat copilul..." Când a reuşit să afle de la ea ceva amănunte despre pierderea copilului, Irimescu, cu o întreagă echipă, a bătut toate coclaurile, până ce l-a găsit, degerat în albia unei chivuţe.

Pe drumul de numai câţiva paşi, făcut ca să-şi ia copilul bolnav din braţele lui Irimescu, Jeni a albit.

I-a murit copilul, după două zile, şi de atunci nu mai rosteşte decât o frază anapoda: „Jucaţi la loteria Campus-Bassa... Norocul vine peste noapte..."

Odată, când i-am pomenit comisarului şef despre Jeni,

mi-a spus îngândurat:

— O văd şi eu, uneori, pe stradă. Nu mă recunoaşte. Ştii, mânzule, de câte ori îmi apare în faţă femeia asta, nu mai suport să aud pe cineva că a avut necazuri în viaţă...

A doua zi, după vizita mea la Sandu Precup, ofiţerul de serviciu ne-a zăpăcit cu o veste proastă. În cursul nopţii, sucursala C.E.C. de pe raza secţiei noastre fusese devalizată.

Seara, după închidere, au apărut doi lucrători în salopete, cu o căldare plină cu pap şi au lipit afişe pe vitrine. Cei ce treceau prin preajmă, le citeau cu indiferenţă: ,,Sucursala C.E.C. no. 404 se mută cu data de (era scrisă data zilei următoare) în clădirea sediului central din Calea Victoriei."

Sfârşindu-şi treaba „lucrătorii" au plecat. Când s-a prezentat la post, paznicul a citit afişele distrat, fiind binişor ameţit cu o ţuică de corcoduşe. După miezul nopţii a sosit un camion cu patru bărbaţi. L-au tratat pe paznic cu ţigări *Select* şi l-au rugat să-i ajute la încărcarea casei de bani în camion, în vederea mutării. Nu se zoreau, munceau pe îndelete. Erau utilaţi cu frânghii şi pârghii de lemn. Au urcat casa de bani în camion, asistaţi de un grup de cheflii, care s-au oprit să caşte gura, plini de bună dispoziţie.

Bărbaţii care se ocupau de mutare, i-au spus paznicului să nu se mişte din faţa uşii, până nu se vor întoarce să încarce rafturile metalice cu documente şi mobilierul. Paznicul nu s-a clintit, dar ei nu s-au mai întors.

Ajunşi la faţa locului, Irimescu, Păun şi cu mine, n-am avut prea multe de examinat. Obiectul principal pe care se puteau găsi amprente, casa de bani, dispăruse o dată cu autorii furtului.

Clanţele de la uşa de intrare, regiunea din jurul broaştei, n-au relevat impresiuni digitale. Paznicul a făcut o descriere destul de aproximativă a celor patru. La un moment dat,

unul se adresase celui care părea şeful cu „Nis...” Atât a zis şi s-a oprit. Omul care părea şeful, purta o mustață à la Clark Gable.

Ceva a găsit totuşi comisarul şef. Manivela camionului. Alunecase când roțile din față au coborât de pe rigolă.

Paznicul strigase după ei, dar nu l-au auzit. Numărul maşinii nu-l reținuse.

A trebuit informat „judiciarul prefecturii”. A fost alertată şi brigada „Fulger”.

— S-a întâmplat însă în sectorul nostru şi bine-ar fi să-i prindem noi... Cred că ştiu cine e „Nis”, Nistor, de fapt. Un client vechi şi periculos. Se potriveşte până şi mustața à la Clark Gable, a spus Irimescu.

Ne-a rezumat, pe loc, una din isprăvile faimoase ale acestui Nistor.

Cu câțiva ani în urmă, la sediul unei societăți pe acțiuni din Braşov, a venit într-o noapte un fals comisar de poliție, care i-a luat cu el pe paznici, să dea ocol clădirii, în control de rutină. În acest timp s-a strecurat în clădire Lică Barosanu, specialist în „chiuretarea” caselor de bani.

„Comisarul” s-a oprit departe de locul unde opera Lică şi le-a făcut paznicilor un instructaj amănunțit despre atribuțiunile lor. Apoi i-a reinstalat la posturi. Totul s-a petrecut conform planului, pentru ca Lică să poată transfera pachetele cu bancnote în două rucsacuri încăpătoare.

Poliția a aflat abia în zorii zilei. S-a găsit aruncat în W.C.-ul gării costumul de comisar. S-a bănuit că hoții au ales calea ferată pentru a se face „strigoi”.

S-au organizat razii în gări, în trenuri, au fost controlate maşini particulare, au fost anchetați o mulțime de infractori cunoscuți. Fără succes.

Mai târziu s-au aflat toate amănuntele. Lică Barosanu şi

Mogoş, complicele său, s-au abătut pe la gară, unde au aruncat uniforma şi celelalte haine. S-au îmbrăcat amândoi în costume de alpinişti. În rucsacuri aveau banii furaţi. Numai că n-au luat trenul. S-au îndreptat spre ieşirea din oraş, unde-i aştepta Nistor cu o maşină de... pompieri.

Lică şi Mogoş au rămas pe drum, la Buşteni, iar Nistor a plecat cu banii mai departe.

De acest caz s-a ocupat inspectorul Antoniu, un poliţist curajos, dur, incoruptibil. I-a descoperit pe Lică Barosanu şi pe Mogoş. La somaţia de arestare aceştia au răspuns cu focuri de revolver. Antoniu, ţintaş bun, i-a spitalizat pe termen lung.

Când a aflat, Nistor s-a speriat de moarte. Ştia că până la urmă Antoniu îl va găsi şi a căutat o soluţie să se pună la adăpost. A lipit pe gardurile unor vile de la Şosea, locuite de ştabi, manifeste antisovietice, scrise cu creion chimic şi s-a predat singur, la Siguranţă. A fost reţinut ca instigator la dezordine. În acest fel era ferit, măcar o vreme, de furia lui Antoniu. Când a fost descoperită adevărata cauză a antisovietismului său, a cerut să fie predat Parchetului.

În cazul sucursalei C.E.C., printre alte măsuri, Irimescu a ordonat să fie supuse expertizei manivela găsită pe locul spargerii şi fulia de la motorul camionului lui Nistor. Era sarcina lui Păun.

Eu trebuia să stabilesc, atât cât va fi posibil, drumul pe care a dispărut camionul şi să încerc să găsesc câţiva martori care au văzut, măcar fragmentar, câte ceva din desfăşurarea acestui furt. N-am reuşit să identific nici unul. Casa de bani a fost găsită pe un maidan din apropierea barierei Vergului, cu uşa smulsă de o explozie provocată cu trotil. Era goală.

Păun nu a adus veşti mai îmbucurătoare. Manivela se potrivea exact cu fulia motorului de la camionul lui Nistor,

dar în seara furtului maşina se găsea la Pâncota, lângă Arad.

Cumnatul lui Nistor făcuse un transport de budane. Nistor era arestat, de două săptămâni, pentru escrocarea unor podgoreni din Panciu. Fiind interogat, a declarat că a pierdut manivela sau i-a fost furată.

Irimescu era furios cum nu l-am văzut niciodată. La un moment dat a strigat:

— Nu las eu lucrurile aşa, copiii moşului! Trebuie să aflăm cine a vrut să ne pună pe urmele lui Nistor. Şi banii, băieţi... Nu sunt câteva sute de lei, pe care să le cheltuieşti la un şpriţ. Să vedem ce suspecţi fac cheltuieli mari în zilele următoare. Să verificăm cine pleacă în străinătate. Cu trenul, cu vaporul, cu avionul, cu maşina.

Pe măsură ce vorbea, Irimescu se monta mai tare.

— Mânzule, mi-a spus. Tu să examinezi, împreună cu cei de la laborator, casa de bani. Căutaţi amprente, studiaţi spărtura, stabiliţi cât explozibil s-a folosit, de unde putea fi procurat, tot, tot...

Păun a primit ordin să verifice cât mai multe camioane de tipul celui care operase la unitatea C.E.C.; să stabilească unde au fost ele în noaptea furtului, să caute pe trotuarul din faţa C.E.C.-ului urme de cauciucuri, pete de ulei, orice...

Şeful era aproape isterizat, a plecat trântind uşa.

Pe de altă parte, cei de la brigada antispargeri a Capitalei făceau un tărăboi teribil, susţinând că furtul casei de bani este de competenţa lor.

Irimescu a intervenit pe lângă un director din Ministerul de Interne şi a obţinut să ni se lase cazul măcar câteva zile.

Între timp, un reporter de la „Momentul” a scris un articol ironic la adresa noastră. Şi încă un ghinion! Sucursala C.E.C., unde avusese loc jaful ne-a anunţat că paznicul s-a spânzurat.

Şeful a plecat val-vârtej. După nici o oră mi-a dat telefon, spunându-mi să i-l trimit pe Păun.

— Cum s-a întâmplat? am îndrăznit eu.

— Cum să se întâmple? Cu o bucată de funie şi o bucată de săpun. Numai că ăsta care atârnă în funie nu e paznicul nostru. Adică ăsta e paznicul... ia, lasă-mă, mânzule.

Şi mi-a trântit telefonul. Am rămas ca pe ace. Întorcându-se de la domiciliul sinucigaşului, colegul Păun m-a lămurit:

— Mortul e paznicul adevărat. Dar nu el a fost de serviciu în noaptea furtului, ci altul, acum dispărut.

— Ce vorbeşti?... Bine, dar a apărut câteva zile la rând, după furt, a fost interogat, a fost confruntat cu cumnatul lui Nistor. Ne-a dat manivela...

— A fost, acum a dispărut ca măgarul în ceaţă.

— Dar cum nu şi-au dat seama cei de la C.E.C. că nu era paznicul lor?

— De unde vrei să ştie ei pe cine trimite societatea de pază în fiecare noapte? Omul veghează în exterior... Şeful spune că trebuia să fim atenţi şi să nu-l fi lăsat fără supraveghere. Are dreptate, dar nu dă vina pe noi. Se socoteşte primul vinovat..

— Ce motive aveam să-l bănuim, să-l arestăm?

— Aveam, n-aveam, am greşit grav. Tu trebuie să stabileşti - ăsta e ordinul - motivele sinuciderii paznicului şi de ce nu s-a prezentat la post în noaptea respectivă. Pe mine m-a trimis la penitenciar să aflu de la Nistor pe cine bănuieşte că a vrut să-l amestece cu tot dinadinsul în furtul casei de bani.

Păun şi-a înfundat pălăria pe cap şi s-a dus. M-a lăsat cotropit de gânduri. Nici nu ştiam unde stă victima, dar ştiam că, până la urmă, tot la morgă ajunge.

Mergeam grăbit pe stradă şi o rază de soare îmi sărea ba în faţă, ba în spate, parcă juca şotron cu mine. Treceam pe o

străduță mică, în pantă, care dădea spre Splai, în spatele meu, un țigan bătrân îşi biciuia mârțoaga înhămată la căruța, vârfuită cu nişte mobilă sărăcăcioasă. Pe capră, lângă el, un băiețel chiuia haiduceşte şi rotea brațul prin aer, cu mişcări largi, ca şi cum ar fi avut şi el bici. Calul trăgea greu la deal. Proprietarul mobilei stătea călare pe un cufăr şi sorbea vârtos dintr-o sticlă de monopol. Cu cealaltă mână se ținea de un cuier pom şi avea pe cap patru pălării, una peste alta. Dându-şi seama că-l privesc, a înălțat sticla cu rachiu în semn de noroc şi a zbierat în direcția mea:

— Despărțire, cununie, le trecem cu veselie... E bine?

N-am ştiut dacă e bine şi n-am răspuns.

La morgă l-am întâlnit pe doctorul Caligari. M-a privit cu răceală şi mi-a explicat aferat, ca unui vizitator oarecare, că paznicul Serghie s-a spânzurat „în stil clasic". Mi-a arătat cadavrul şi mi-a spus că obiectele mortului au fost cercetate de Irimescu, căruia, îi va transmite şi rezultatele necroscopiei. Am notat adresa paznicului şi m-am despărțit de Caligari, spunându-mi că un om cu meseria lui nu avea motive să fie întotdeauna bine dispus.

Am luat-o spre fundătura Siminocului. Sinucigaşul îşi dusese zilele într-o căsuță de paiantă, a cărei curticică se prelungea până-n buza unei gropi cu gunoaie. Cumplită vecinătate!

Uşa era descuiată. Casa avea o tindă şi o odaie cu pereții ticsiți de calendare ortodoxe şi sfinți zugrăviți pe lemn, pe carton sau pe sticlă.

Sub godinul din mijlocul odăii se rostogolea un ghemotoc cenuşiu. M-am apropiat şi am văzut că era o pisică, care-şi lingea puiul.

Nu ştiam ce să fac, cu ce să încep. M-am aşezat pe capacul de lemn al căldării cu apă. Aşa m-a găsit o bătrânică uscată,

care sâsâia ca şerpii şi îşi făcea cruci repezi. Era tare gârbovită. Într-o mână ţinea o lumânare aprinsă, înfiptă într-o felie de pâine, în cealaltă, un pahar cu vin. Le-a pus pe masă, fără să-mi dea vreo atenţie.

Am ieşit afară şi am făcut vreo câţiva paşi prin curte. Serghie voise, pesemne, să pună flori. Pământul era săpat, dar anapoda. Brazdele răscolite desenau un triunghi. În mijlocul lui, o groapă rotundă, semăna cu un puţ, adâncă de vreun metru. Ce-o fi vrut să facă? Ceva mai încolo se afla copacul de care probabil atârnase funia.

Am auzit un sâsâit în spatele meu şi m-am întors. Bătrâna se strecura pe poartă. Mi-a bălmăjit ceva despre Sfântul Anton. Am ajuns-o din urmă. Cu răbdare am reuşit să aflu de la ea că Serghie trăia singur, că era evlavios din cale-afară, foarte milos (iubea şi îngrijea toate vietăţile pământului) şi că, după ce îşi făcea somnul, se aşeza la masă şi scria până la amiază. Pe înserat, când pleca spre slujbă, împânzea curţile vecinilor cu bileţele adresate Sfântului Anton. Cine le găsea, trebuia să le copieze de patruzeci şi patru de ori şi să le arunce în curtea altcuiva, care să le copieze tot de patruzeci şi patru de ori şi aşa mai departe. Baba m-a sfătuit să scriu şi eu bileţele Sfântului, dacă vreau să am reuşită în viaţă.

Cum puteam să-i raportez eu toate astea lui Radu Irimescu?...

Întorcându-mă la sediu mi-a explicat comisarul şef ce rol a jucat sfântul în cazul nostru.

Când a fost desprins din laţ, Serghie strângea în mână două misive expediate lui, din partea Sfântului Anton. În prima, sfântul îl îndemna să tragă o brazdă cu sapa, un triunghi în partea de răsărit faţă de dudul din curte. Un triunghi, adică semnul Sfintei Treimi. În mijloc, unde era ochiul Domnului, să sape un puţ adânc. Dar neapărat la

miezul acelei nopți. (Era vorba de noaptea în care s-a comis furtul.) Neascultarea va atrage după sine pedeapsă. Dacă va săpa puțul, va găsi în pământ răsplata cuvenită.

Al doilea bilet venea tot din partea Sfântului Anton, dar avea un cuprins ceva mai laic şi anume:

„Opreşte-te, vită încălțată, că Sfântul Anton te-a părăsit. În timp ce tu scurmi pământul, acilea, tâlharii au făcut harcea-parcea prăvălia unde trebuia să te afli, acuşica, de pază. Puşcăria te mănâncă, păcătosule!

Vărul Sfântului Anton”

Acelaşi scris, ca şi pe primul bilet. O cursă naivă, dar care l-a dus pe Serghie la sinucidere.

Mai târziu a ieşit la iveală că al doilea bilet fusese introdus într-o sticlă îngropată superficial, pe locul unde i s-a spus să sape puțul.

Primul bilet, cu instrucțiuni, l-a găsit în fața uşii, dimineața, când s-a întors de la lucru. Îl pusese pe prag un copil din vecini, la rugămintea unui bărbat cu mustață care i-a dat bani de halviță.

Credincios peste măsură, Serghie a fost reținut acasă în noaptea tâlhăriei. În locul lui a mers falsul paznic, hoții fiind păziți chiar de omul lor.

Păun nu s-a dus la penitenciar să stea de vorbă cu Nistor, până nu s-a pregătit. El îl anchetase pe paznicul fals, ştia deci cum arată. A studiat la cazier, cu ochi înceţoşaţi de nesomn, câteva mii de poze a diferiți infractori. În acest fel s-a impus atenției noastre domnul Truță. Paznicul avea acum o identitate, ba chiar şi un cazier. Cu ani în urmă fusese angajat la societatea „Fichet”, care vindea case de bani şi seifuri bogătaşilor. Truță lucra la serviciul livrări. S-a lăsat

ademenit de nişte spărgători, care i-au cerut, în schimbul unei bune părți din pradă, copii după cheile caselor de bani vândute şi adresele cumpărătorilor.

Aşa s-au comis în Bucureşti câteva spargeri „curate". Hoții lucrau aproape fără urme.

Intrat în posesia fotografiei lui Truță, Păun nu s-a dus imediat să-l interogheze pe Nistor. Irimescu a cerut să fie cunoscute, cu precizie, motivele pentru care fusese încarcerat Nistor.

Înşelase nişte podgoreni lacomi, din Panciu, cu o „instalație de învechire rapidă a vinurilor". Le explica credulilor că a construit o instalație pentru „ionizare cu argint". Vinul nou, spunea el, trecut printr-o conductă de argint şi bombardat cu ioni de argint, îşi încetează procesul de fermentație, căpătând calitățile vinului vechi. Dădea şi exemplul aghiazmei, care nu se depreciază niciodată, tocmai pentru că este păstrată în vase de argint. Făcea demonstrații cu o instalație în miniatură. Turna tulburel pe o parte şi curgea vin vechi pe cealaltă. Avea vin vechi pregătit într-un recipient al instalației. Din acesta gusta omul. Cel nou, pe care-l turna, rămânea blocat într-o țeavă.

Trucul însemna totuşi o decădere „profesională" pentru Nistor, căruia îi reuşiseră, în carieră, lovituri mari şi spectaculoase.

În posesia tuturor acestor amănunte, Păun s-a dus la penitenciar şi i-a pus lui Nistor în față fotografia paznicului fals. Nistor s-a jurat că nu ştia a cui e poza. Păun l-a amenințat că va preda cazul inspectorului Antoniu. Deşi speriat, Nistor ceda greu. Degeaba îi spunea Păun că Truță făcea parte dintr-o bandă care a vrut să îndrepte bănuielile, pentru tâlhăria de la C.E.C., împotriva lui.

— Nu e treaba mea să aflu cine şi de ce a vrut să mă

înfunde, se apăra Nistor. În momentul loviturii eram la zdup şi acolo nu se dau învoiri. Dacă aflaţi cine a vrut să-mi terfelească onoarea, să-mi spuneţi şi îi plătesc eu, când ies...

Păun mai avea un as în manşetă. Verificase şi-i ştia pe cei cărora le preda Truţă copii de pe cheile caselor de bani, pe vremea când era funcţionar la „Fichet". Truţă le dădea unei bande de spărgători al cărei şef a fost temutul Goghez. Între Goghez şi Nistor existau pricini temeinice de duşmănie.

Primul conflict s-a produs pe vremea când Nistor ţinea o casă de *rendez-vous,* pe strada Cazărmii[1]. Aici mai puteai prinde, dacă te programai din timp, şi câte o cuconiţă măritată, care îşi oferea rotunjimile, spre a-şi rotunji veniturile.

Casa era cu pretenţii, fetele se machiau, miroseau a parfumuri bune, se servea şampanie. În această casă a lovit Goghez, la ora răzbunării.

El clocise o idee foarte rentabilă. Înarmat cu o legitimaţie falsă de inspector poştal, se prezentă la oficiile din oraşe mici, intra în biroul dirigintelui, se legitima, spunea că e în trecere, a intrat doar să-l salute şi să bea un pahar cu apă, pe care dirigintele se grăbea să i-l aducă. În absenţa lui, Goghez aplica ştampila oficiului (care se păstra pe biroul dirigintelui) pe nişte formulare de mandate poştale, în alb, îşi bea paharul, cu apă, se mai întreţinea amical, câteva minute şi pornea spre gară. Alegea (direcţia n-avea importanţă) numai trenurile aglomerate, care aveau vagon poştal, unde i se permitea accesul pe baza legitimaţiei de inspector. Îl trata pe

---

[1] Nume cu rezonanţă, fosta stradă Cazărmii a avut o soartă de-a dreptul tragică, fiind distrusă în totalitate de buldozere în cursul lucrărilor de construcţie a „Casei Poporului". Ea făcea legătura între străzile Uranus şi Antim.

conductor cu o sticluță de țuică şi îi cerea voie să călătorească în acel vagon, întrucât în celelalte era multă lume. Bineînțeles că era admis cu toată solicitudinea. În prealabil avea grijă să completeze mandatele poştale. Numele expeditorului, fictiv, numele destinatarului, real, din Bucureşti. Într-un moment de neatenție al conductorului, care de obicei carta corespondența, Goghez, strecura mandatele sale printre celelalte. Pe baza formularelor acceptate şi ştampilate la oficiile din provincie, poşta bucureşteană plătea sumele înscrise, unor persoane din Capitală.

Sigur, la un moment dat, apăreau undeva sume de bani lipsă, dar era greu de verificat mandat cu mandat, din miile expediate în toată țara. Şi, chiar în cazul că se găsea vreun mandat fără acoperire, ce se putea face? Primitorul ar fi declarat, de pildă, că nu-l cunoaşte pe expeditor, dar, dacă i-au sosit nişte bani, i-a încasat cu gândul că se va lămuri mai târziu. Destinatarii erau, de fapt, angajatele casei de *rendez-vous* a lui Nistor.

Aici a intervenit complicitatea proxenetului. Goghez, avea nevoie de multe nume pe care să expedieze banii. Repetându-le pe aceleaşi, ar fi bătut la ochi. Atunci s-a înțeles cu Nistor care îi furniza numele. Fetele încasau banii, îi predau patronului şi acesta lui Goghez, minus un comision substanțial. Văzând cât de prosperă este afacerea lui Goghez, câte mandate sosesc şi cu ce sume, Nistor a devenit mai lacom.

Goghez a încetat colaborarea şi s-a răzbunat. A trimis la casa cu plăceri din strada Cazărmii câțiva băieți cu bani, dar atinşi de boli venerice. Vreo două fete de-ale lui Nistor, mai puțin prevăzătoare, s-au contaminat. Apoi a fost alertată poliția de moravuri să facă o descindere şi controale medicale

în stabilimentul prietenului său. „Casa” a fost închisă.

Dar nici Nistor nu a stat cu mâinile în sân. În acea vreme Goghez ținea în tovărășie bodega-restaurant „Roata vieții”. Într-o seară, un client cherchelit i-a arătat vecinului de masă un joc cu chibrituri. Din greşeală a aprins fața de masă. Primul care a luat extinctorul din cui şi a început să stropească flăcările a fost un olog pripăşit prin cârciumă de curând, care distra clienții cântându-le din armonică.

Nici până astăzi nu se ştie cine a înlocuit conținutul extinctorului cu o substanță inflamabilă. Focul s-a întins cu repeziciune, ologul a aruncat extinctorul, a sărit din căruț şi a luat-o la goană, pe picioarele proprii, fără să uimească pe cineva, toți fiind prea speriați.

Nu mult după aceea, domnişoara Camelia, iubita lui Nistor, a fost găsită în garsoniera ei, sfârtecată de o explozie. Nu s-a reținut nici o dovadă, care să facă posibilă inculparea cuiva.

Nistor şi Goghez aveau, aşadar, destule motive să se urască. Iar Truță, paznicul fals, fusese mâna dreaptă a lui Goghez.

Radu Irimescu a organizat acțiuni chinuitoare, care să ducă la găsirea lui Truță şi a fostului său şef, Goghez.

În nopțile acelea de trudă, mă miră cum se putea odihni comisarul şef. Punea capul pe birou şi ne cerea: „Linişte, cinci minute!” În clipa următoare adormea tun şi după exact cinci minute îşi scutura capul.

I-am găsit multe calități. O rară putere de muncă, dublată de inteligență, vocație, capacitate rapidă de adaptare la orice situație, voință excepțională, o nevoie cinstită de a fi de folos oamenilor, o conştiință deosebită. Avea forța unei sonde în erupție. Şi peste toate astea, era omul dăruit cu puterea şi curajul de a trece prin viață vertical.

Uneori, seara, pe câte o stradă mărginaşă, făcea cu mine

unele experienţe, astăzi le-am numi teste, pentru dezvoltarea spiritului de observaţie.

Mă punea să privesc cu atenţie, timp de câteva minute, un anume trecător, apoi începea să mă întrebe:

— Cam ce vârstă are omul ăsta, mânzule?... Cu ce crezi că se ocupă? Cam ce stare materială are?... De unde vine acum?... Unde s-ar putea duce?... În ce dispoziţie pare?... Cam ce fel de om este? etc., etc.

După ce răspundeam, Irimescu îl oprea pe trecător şi îi cerea, politicos, să se legitimeze, sub pretextul că facem un control de rutină în cartier. Îi punea întrebări asemănătoare celor la care răspunsesem eu. După asta era lăsat să plece, iar eu trebuia să-mi compar presupunerile cu realitatea. Irimescu mă învăţa, mă corecta, îmi sugera repere logice.

Aflasem deci cine erau Truţă, Goghez, care au fost relaţiile acestuia cu Nistor, dar nu puteam înainta.

Aveam fotografiile şi dosarele de cazier ale bănuiţilor, dar nu găsisem nici o pistă care să ne pună pe urma lor.

Irimescu a hotărât să aibă loc o nouă discuţie cu Nistor şi acesta s-a crucit cât de repede am aflat despre vendeta dintre el şi Goghez. De data asta, mai limbut, a confirmat informaţiile noastre.

Nu ştia unde pot fi Truţă şi Goghez. Vara, acesta din urmă se caza la un grec din Constanţa, Marulis, de la care se aproviziona cu uzo, mastică şi coniac „Metaxa", pentru cârciuma lui din Bucureşti.

Şeful m-a chemat împreună cu Păun şi ne-a spus:

— Nu e prea ortodox ce facem noi, nu avem competenţă teritorială, şi de altfel, dacă ne află Inspectoratul General, am împopistrat-o, dar e păcat să ne oprim tocmai acum. Vă trambalaţi la Constanţa, copii. Am acolo un prieten bun, pe comisarul Bădoiu, o să ne ajute şi o să meargă pe burtă...

Marulis era un contrabandist cunoscut de poliția locală. Bădoiu ne-a spus că îl cheamă la spovedanie şi la plecare, noi, nefiind cunoscuți în Constanța, să-l luăm în filaj.

Adus la poliție, grecul l-a mințit pe Bădoiu, că îl văzuse pe Goghez pe la începutul verii, întâmplător. Se plimba pe faleza de la Cazino.

La plecarea de la poliție, i-am făcut grecului umbră discretă şi am prins un fir. Marulis i-a trimis vorbă lui Goghez, printr-un marinar, că era vânat de poliția Capitalei. Informația a fost expediată în Deltă, la Maliuc, unde Goghez plecase la pescuit. Gazda era un lipovean pe nume Mitea.

Am zburat spre Deltă, era prima oară când o vedeam, dar nu-mi amintesc să fi reținut ceva, din cele văzute. Eram absorbit de griji. Am ajuns la casa lipoveanului Mitea înaintea emisarului lui Marulis, pe care Bădoiu îl împiedicase să părăsească Constanța.

Dacă există noroc, atunci l-am avut. L-am găsit pe Goghez făcându-şi somnul de după-amiază. Când s-a trezit, a dat cu ochii de noi. Gazda zâmbea, crezând că suntem nişte prieteni veniți să-i facem o surpriză plăcută. Goghez a închis şi a deschis ochii de câteva ori, sub impresia că visează urât. Când l-am scos din casa lipoveanului, acesta l-a întrebat inocent ce să-i comunice prietenului care trebuia să vină la Colea.

Păun a rămas cu Mitea în curte, pentru a cere lămuriri. Eu am preluat paza peştelui cel mare. L-am prevenit:

— Sunt un tânăr sperios, nene Goghez. Când văd picior de hoț care vrea să scape, trag rafală, ca să nu se mai poată închina cu ce i-a rămas din mâna dreaptă.

— Te cred, a consimțit el, doar eşti din ăştia noi, pe care i-a băgat regimul vostru.

A făcut un gest de lehamite.

Om cinstit, lipoveanul a declarat că Goghez a mai închiriat o cameră, la Colea, pentru un prieten care venea şi el la pescuit. Plătise chiria pentru o lună întreagă şi dusese în camera închiriată un cufăr în care se găseau uneltele de pescuit ale prietenului. Eu am luat-o spre postul de jandarmi, legat cu Goghez prin aceeaşi pereche de cătuşe, iar Păun a plecat imediat la Colea. A găsit cufărul de care nu se atinsese nimeni. L-a deschis cu mare greutate, pentru că avea încuietori la fel de sigure, ca ale unei case de bani. De altfel asta îi era menirea. Înăuntru se aflau banii jefuiți de la agenția C.E.C.

Eram fericiți. Autorul principal al tâlhăriei fusese descoperit şi arestat, iar prejudiciul a fost recuperat în întregime. I-am raportat comisarului şef şi el ne-a dat vestea bună, că Nistor a dezvăluit identitatea complicilor, la care apela Goghez de obicei.

Comisarul Bădoiu l-a chemat, din nou, pe Marulis şi i-a tras o praftură că ne-a mințit. L-a lăsat liber, noi pe urmele lui. Grecul a plecat, imprudent, la Bucureşti. L-a preluat Irimescu, în Gara de Nord. Marulis a intrat în legătură cu oamenii pe care îi indicase Nistor.

Şeful mai avea o surpriză pentru noi. După săvârşirea tâlhăriei, dăduse un anunț în ziare, invitând cetățenii care au trecut în noaptea respectivă prin dreptul agenției C.E.C., în timp ce se „muta" mobilierul, să ne telefoneze. Se gândise la grupul de cheflii. Îi vorbiseră despre ei şi locatarii din clădirea unde se afla agenția, care au fost treziți de zgomote.

Chefliii s-au prezentat la poliție şi Irimescu îi ținea în rezervă, ca să-i folosească la confruntare. Am descoperit şi cine a jucat rolul omului cu mustață à la Clark Gable. Marulis! Avea aceeaşi statură cu Nistor şi a „lucrat" cu mustață falsă. Tot el i-a trimis biletele lui Serghie. Alt

complice, Boiangiu, care a participat la lipirea afişelor pe geamurile agenției, s-a ocupat de supravegherea paznicului. Dacă s-ar fi îndreptat spre locul de muncă în acea noapte, avea misiunea să-l împiedice cu orice chip. N-a fost nevoie, omul s-a spânzurat.

Goghez, şeful bandei, n-a mers la locul faptei. A aşteptat rezultatul loviturii în bodega lui. Unde a greşit?... Fără să ştie că Nistor este arestat în Moldova, a avut ideea să-l implice şi să-i fure manivela de la camion. Manivela „pierdută" pe trotuarul din fața agenției. El a decis ca Truță să rămână pe loc şi să facă pe paznicul, pentru a deruta poliția.

Truță! Singurul dispărut fără urmă, de parcă l-ar fi înghițit pământul. Toate eforturile noastre de a-l găsi păreau zadarnice, nu mai puteam păstra secret acest caz față de superiorii noştri de la prefectură. Oricum ieşea balamuc, dar e cu totul altceva să fii muştruluit după un succes important.

Cei de la prefectură se aflau sub tirul presei, pentru o crimă care a zguduit Capitala. S-au găsit plutind pe Dâmbovița, colete conținând bucăți din trupul unei fete ciopârțite. Faimosul „Caz D". Nu se prindea nici cea mai mică urmă şi, spre groaza generală, au apărut, tot plutind pe Dâmbovița, alte colete, cu membre ale altei fete.

A fost atunci una din puținele perioade în care toate înjurăturile adresate guvernului au fost mutate la poliție.

S-au mai potolit un pic spiritele după ce un comisar deştept şi medicii legişti au stabilit că membrele umane din a doua serie de colete au aparținut unui cadavru autopsiat la Morgă, aflată pe malul aceleiaşi Dâmbovițe. Nişte studenți medicinişti zurlii au făcut o glumă macabră şi au pus pe firul apei alte pachete.

Într-o dimineață, lovitură de teatru! Irimescu ne-a ordonat să încetăm acțiunea de căutare a lui Truță, pentru că se

întâmplase ceva foarte grav, despre care vom afla la timpul potrivit.

Am fost chemați, Irimescu, Păun şi cu mine, la organele noastre superioare şi informați că Truță Boroianu s-a predat de bună voie şi ne acuză de... luare de mită. Ni s-a atras atenția că nu era o simplă afirmație calomnioasă. Mai multe persoane întăreau prin declarațiile lor acuzația.

Evident, se făceau cercetări. Şi de la judiciarul Capitalei fusese arestat un grup de polițişti - cei mai buni, cei mai capabili - sub aceeaşi acuzație. L-am întrebat pe Irimescu de ce şi cum a fost posibil? Mi-a spus că ancheta o face securitatea, care atunci se înființa, din mers. Oameni necalificați, inoculați cu ură, răzbunători, zeloşi să arate că poliția va trebui desființată şi înlocuită cu miliția „populară".

Pe undeva, ăsta a fost norocul nostru, că nu ne-au arestat. La Capitală erau nume şi funcții mai importante şi compromiterea lor ar fi fost mai răsunătoare.

S-a hotărât că un timp să nu mai participăm la acțiuni operative. Am fost numit ofițer de serviciu, în ture fixe, Păun, detaşat la biroul pentru evidența populației, iar şeful, pus la dispoziția prefecturii.

Irimescu ne încuraja anemic şi confuz, spunându-ne că adevărul este o monedă cu aceeaşi efigie pe ambele fețe.

Curând am fost chemat la „Secu". M-a interogat un malac, cu fălci de mistreț. Că eu sunt tânăr... ta-ra-ta-ra... că pot fi recuperat, aparțin noii societăți... ta-ra-ta-ra... să demasc rămăşițele din vechiul aparat criminal... L-am rugat să treacă la obiect. M-a întrebat de unele persoane despre care nu auzisem în viața mea. Dacă am fost împreună la restaurant, dacă mi-au promis sau mi-au înmânat sume de bani, în schimbul cărora să uşurez situația unor infractori.

Mai toate întrebările se refereau la persoane şi întâmplări

imaginare pentru mine.

Mieluța Garoiu, concubina lui Baboie (hoțul pe care l-am escortat de la cafeneaua *Carambol,* la secție) pretindea că m-a cunoscut prin Truță şi mi-a dat o sumă de bani ca să am grijă de Baboie. Afirma că a venit, într-o seară, aproape de circa noastră de poliție. Am ieşit din clădire şi Truță a făcut prezentările. Am mers cu toții la restaurant, ea a plătit masa, apoi mi-a dat banii.

Mi s-au citit declarațiile. Am cerut să fiu confruntat cu amândoi şi mi s-a promis că se va face acest lucru cât mai repede.

Pe de altă parte, Truță şi-a recunoscut toată vina în tâlhăria de la C.E.C., şi-a demascat complicii, a spus tot ce ştia despre fărădelegile comise de Goghez. Poza în omul care îşi regretă faptele, vroia să-şi ispăşească pedeapsa şi să fie redat societății.

Când a venit clipa confruntării cu Truță, malacul anchetator n-a procedat corect. În loc să cheme mai multe persoane la confruntare, cu date fizice asemănătoare cu ale mele, ne-a pus față-n față. M-a înspăimântat siguranța acestui infractor, în timp ce descria relațiile cu mine.

Apoi a fost introdusă Mieluța Garoiu.

Aici, procedeul incorect al securistului a avut efect de bumerang. Întrebată despre banii dați mită lui Dinu Predescu (eu eram acela) a repetat întocmai cele scrise în declarație. Malacul care conducea confruntarea a arătat înspre mine şi i-a spus:

— Uite, femeie, ce tupeu *obraznic* are Dinu Predescu al dumitale. Susține că nu te-a văzut niciodată.

— Aşa o fi! a acceptat femeia. Nu m-a văzut pentru că dumnealui nu e Dinu Predescu. Acela arăta cu totul altfel şi eu n-am mințit, l-am dat banii! Ştiți bine că n-am recunoscut

până ce...

— Gura, că ți-o mut din loc!

Mi s-a făcut semn să plec.

A mai trecut o săptămână în care am continuat să fiu ofițer de serviciu, timp în care s-a întâmplat ceva neprevăzut. Truță a evadat de la securitate, deşi era închis la subsolul al doilea, singur, şi păzit permanent de doi ostaşi. Cu o putere de convingere ieşită din comun, aproape hipnotică, a reuşit să-i convingă pe aceştia, într-o noapte, să-l scoată printr-o uşă dosnică, a centralei termice şi să-l însoțească la o adresă din oraş, unde are el o valiză cu bani, pe care vrea să-i împartă în trei părți egale. A fost o joacă să-i piardă-n drum pe mocofani. Unul s-a spânzurat în pădurea Băneasa, celălalt s-a predat după trei zile. Truță a fost găsit după două săptămâni, într-un şanț, spre Ciorogârla, cu fermoar pe burtă (serie de cartuşe, într-o linie verticală pe abdomen). Mut pentru vecie.

Au circulat două versiuni. Văzând că li se năruie dosarul, după ce au decapitat poliția judiciară de cei mai buni profesioniști, securiştii l-au amuțit pe Truță. Totdeauna, mortul e de vină.

A doua versiune, lansată de „băieți": Poliția a înlesnit evadarea, că să poată lichida martorul.

Nu prea ținea versiunea asta. Martorii, mituitorii, existau, numai că ei au dat bani altor persoane, decât polițiştilor.

O anchetă începută la meserie ar fi descoperit, din pornire, acest vicleşug.

Cum a procedat Truță? El a intrat, în legătură cu rudele unor infractori cercetați la prefectură sau la secția noastră şi a pretins că este prieten, la toartă, cu cei de care depinde ancheta.

Pe cei interesați îi ducea până aproape de prefectură (sau

pe lângă secția noastră), la ora când se termina programul. Un complice al lui Truță ieşea din clădire, amestecat printre ceilalți funcționari. El intrase înăuntru sub pretextul unor treburi la un birou care lucra cu publicul. Truță îl arăta omului pe care îl adusese până acolo:

— Uite, ăsta e Irimescu, de exemplu, sau Păun etc.

Când complicele ajungea lângă el, îl oprea cu efuziune şi îl prezenta sub numele polițistului. Urma invitația la un local. Pe parcursul discuției, falsul polițist îşi dădea aere, avertiza că e un caz grav şi în cele din urmă lua banii. Cel care îi dădea era convins că l-a mituit pe Irimescu ş.a.m.d.

Acuzațiile s-au spulberat însă la confruntări, când n-am putut fi identificați cu persoanele care s-au prezentat sub numele nostru.

Ce curaj nebunesc a avut Truță! Noi îl căutam şi în gaură de şarpe, iar el acționa la câțiva paşi de noi, la vedere, urzindu-ne pieirea.

(Un singur caz asemănător mai cunosc, cel al lui Iancu Fletchman, vechi recidivist, căutat cu disperare, de întreaga poliție, pentru mai multe tâlhării cu omor. Când acțiunile poliției aveau cea mai fierbinte temperatură, a pus pariu cu gealații din banda lui că se duce la prefectură, se plimbă pe săli şi iese nevătămat. S-au pariat sume uriaşe.

Aşa a făcut şi chiar dacă vreunui polițist i s-o fi părut că-l recunoaşte, acesta nu şi-a imaginat că Iancu s-ar putea plimba, nestingherit şi jovial, în bârlogul lupilor.

Banditul a avut însă un ghinion. Ieşind din clădire, l-a urmărit cu privirea gardianul de la poartă. Acestuia i s-a părut ceva caracteristic în mersul lui Fletchman, o notă particulară. Într-o fracțiune de secundă şi-a amintit, că, mai demult, îl escortase pe acest om, de la arest la biroul de anchetă. Mergând în spatele lui de mai multe ori, i-a

remarcat mersul.

N-a mai stat pe gânduri. A fugit sus, la judiciar, şi, găsindu-l acolo pe comisarul Stamatin, i-a spus că Iancu Fletchman a ieşit, liber, din clădire. Comisarul a avut inspirația să se uite pe Calea Victoriei, prin fereastra deschisă. Iancu se îndrepta spre „Galeriile Lafayette" şi gardianul i l-a arătat. Decis, Stamatin a scos pistolul, a ochit atent, a tras - un singur foc - şi Iancu a înroşit asfaltul.)

Mai trebuie spus că pentru demontarea anchetei stârnite de Truță a contat şi faptul că un şef de judiciar, rudă cu cineva mare-mare, a făcut presiuni să se stabilească adevărul şi dacă polițiştii au fost nevinovați să li se asigure reparații morale.

După aceste evenimente am primit ordin să ne prezentăm la minister. Irimescu, Păun şi eu. Aşteptând în fața uşii, Irimescu mi-a zis:

— Ai slăbit, mânzule, şi îți stă mai bine...

Am fost introduşi într-un birou spațios şi invitați să luăm loc. Ni s-au adus cafele. A mea mi s-a părut îngrozitor de amară.

După vreun sfert de oră a intrat în birou un colonel cu epoleți albaştri. Împuternicit să ne comunice următoarele: ancheta la care am fost supuşi a fost necesară pentru a înlătura orice urmă de bănuială privind cadre de bază, cele mai destoinice, ale poliției judiciare; din primul moment al sesizării despre „necinstea noastră" nu s-a acordat nici un credit celor care au vrut să ne compromită. Cercetările întreprinse, cu maximum de obiectivitate, au stabilit precis că noi am desfăşurat o activitate fără pată; situația neplăcută pe care am traversat-o nu va trebui să influențeze în nici un fel activitatea noastră viitoare; se va prelucra „cazul nostru" la toate nivelurile, pentru a se face reabilitarea

corespunzătoare şi pentru a întări moralul colegilor noştri; autorii denunțului calomnios vor fi deferiți justiției...

La sfârşit ne-a strâns mâna şi ne-a urat succes. Pe sală, Irimescu ne-a luat de ceafă, a vrut să spună ceva, dar a tăcut, muşcându-şi buza.

Ne-am întors la dosarul nostru, pentru că, în urma „împăcării" cu mai marii noştri, am fost lăsați să-l definitivăm.

Goghez ştia doar că Truță a fost capturat, la rândul său, şi a vorbit vrute şi nevrute în legătură cu spargerea de la agenția C.E.C. A vrut să-i plătească polița. (Se potrivea perfect zicala că ajută acum ca o frecție la un picior de mort.)

Abia acum ne-au fost procurate toate dovezile pentru a pune în cârca lui Truță şi asasinarea tinerei Camelia, fosta iubită a lui Nistor.

Crima fusese săvârşită în stil american. Truță şi-a procurat un mic tub cu un puternic conținut exploziv, realizat pe principiul pocnitorilor de la bâlci. Tragi de o ață, pocneşte. Se aruncau din avioanele americane, în ultimele luni de război, asemenea jucărioare, ca şi stilouri explozive, pachete de țigări, ceasuri etc.

În lipsa Cameliei de acasă, Truță s-a strecurat în locuința ei şi a montat tubul în telefon. Ața care declanşa explozia, a legat-o pe dedesubt, de discul aparatului. A închis locuința şi - din imediata apropiere - a pândit momentul când s-a întors Camelia acasă. A chemat-o de la un telefon public şi a avertizat-o că este vital pentru ea să sune, imediat, la un anumit număr de telefon. Un număr cu multe zerouri, ca să fie sigur că, rotindu-se, discul va smulge ața tubului ucigaş. A închis telefonul şi a aşteptat momentul exploziei. S-a produs la mai puțin de un minut după funestul mesaj.

Toate aceste dezvăluiri veneau prea târziu.

Pe Goghez l-am reîntâlnit, după mulți ani, în libertate, datorită numeroaselor grațieri şi amnistii. Arăta prost, îmbătrânit mult, mi s-a părut ieşit din garanție. Se potolise şi povestea pe la cozi, pensionarilor, despre uluitoarele lui succese la femei. Fusese într-adevăr un mare cuceritor al sexului slab.

Reîntâlnirea mea cu el s-a petrecut într-un mod mai curios. Invitat la serviciul paşapoarte, i s-a propus să se „reîntregească", via Australia, cu un văr de-al doilea, care îl chema acolo. Ai noştri erau gata să-l lase. Era bătrân, bolnav, inutil, consumator, nu producător şi, pe deasupra, mai ținea şi o garsonieră ocupată.

A refuzat hotărât, m-a căutat prin clădire şi a venit la mine, să-mi povestească.

— Eşti nebun, Goghez, i-am zis. Cum să scapi o asemenea ocazie?

— Nu plec, domne şef! Pe vărul ăsta nu l-am văzut de treizeci de ani şi n-am prea avut vorbe cu el. Ce să fac eu acolo? Nu vedeți, arăt ca împăiat...

— Bine, dar aici nu mai ai pe nimeni. Familie, nu, tovarăşii tăi de afaceri au murit de mult, prin puşcării sau de moarte bună, eşti mai singur ca o mănuşă desperecheată.

A avut o replică spusă cu un zâmbet strepezit, a glumă sleită, care pe mine m-a înfiorat:

— Aici măcar vă mai am pe dumneavoastră, câțiva caralii, care ştiu că n-am fost o mazetă la viața mea...

Mi s-a părut copleşitor să trăieşti într-un loc pe lume, unde singurul contact uman, dorit, să-l ai cu foştii tăi hăituitori. Simțindu-mă impresionat. Goghez a dat s-o dreagă:

— Mai pun piedică la câte o gagicuță, țară bogată pe partea asta, mă descurc, trăiesc, pâş-pâş...

Servindu-l cu o țigară, s-a întins la vorbă şi mi-a istorisit cum îşi trece zilele. Cu autoironie, cu amănunte hazoase, interesant, şi aşa se face că ultima lui poveste şi-a găsit loc în caietele mele.

În fiecare dimineață, două semne îi confirmau trezirea din somn: un junghi ascuțit în umărul stâng şi un altul în şale.

— Spondiloza şi discopatia, le identifica Goghez.

Ca în fiecare zi, primul drum îl făcea la oglindă pentru examenul de rutină, pe care el îl numea „controlul armelor de seducție".

Observa că vârfurile firelor de păr deveniseră roşiatice, deşi frizerul l-a asigurat că a folosit vopsea de cea mai bună calitate, negru-abanos. Găsise o soluție reparatoare. O şepcuță „Golf", pusă pe creştetul capului.

Fruntea era brăzdată cu multe linii, dar ele puteau fi asemuite - nu-i aşa? - cu o hartă migălos desenată a unui continent în care se ascund misterele dulci.

Punctele negre şi de grăsime de pe obraz erau îndepărtate (parțial) prin frecare repetată cu tărâțe, cum l-a învățat o tânără prietenă.

Ochii?... Îşi mențineau bunele relații şi vechea înțelegere cu inima: „Ochii văd, inima cere!".

Despre pungile de sub ei se putea spune că sunt mici portofele în care se păstrează, ca mărunțişul, imagini fără prea mare valoare, cele care nu merită să-ți încarce memoria. O explicație cam fantezistă, dar el nu găsea alta pentru a justifica aceste semne ale vârstei.

Ridurile de la colțurile ochilor rămâneau o problemă în curs de rezolvare. A încercat să prindă noaptea pielea de pe pomeții obrajilor cu cârlige de rufe, ca să netezească ridurile, dar a fost incomod. Trebuia să doarmă numai cu capul pe spate.

Se consolă cu gândul că obrazul unui bărbat din tagma marilor cuceritori, trecuți prin tumultuoasele bătălii ale dragostei, trebuie să arate aidoma cu al unui viteaz războinic, crestat de spadele duşmane, tăietură, lângă tăietură. Or, şi obrajii lui, erau numai pliuri.

Gura ar fi putut compune, încă, zâmbete ademenitoare, dacă n-ar fi lipsit incisivul central, greu de înlocuit. I se confecționase un dinte mobil - fluturaş -, cu cârlig de sârmă, care, montat cu grijă, îndrepta situația.

Gâtul - ici, colo mai fluturau fâşiile de piele - nu prezenta prea mare importanță. Un fular de mătase, înnodat cochet, era remediul cel mai potrivit.

Hainele rămâneau să ascundă micile diformități ale trupului, semnele de îmbătrânire, ca şi cicatricele unor intervenții chirurgicale, salutare la timpul respectiv.

Cam acesta era rezultatul după confruntarea cu oglinda şi Goghez nu se socotea căzut la examen, motiv pentru care îşi bea în linişte ceaiul gastric şi fuma numai o jumătate de țigară, observând că de la o vreme respirația lui a devenit mai şuierătoare decât aburul din locomotivă.

Urmând acelaşi ritual al fiecărui început de zi, păşea în debaraua în care păstra un cufăr mare (cel din Deltă, în care am găsit noi banii furați de la C.E.C.) şi, aşezându-se pe un scăunel, deschidea capacul. În interiorul lui, ca într-un fişier modern, erau orânduite mai multe clasoare, pe grupe de litere. Fiecare literă era indicativul unui dosar. Să zicem: „A". În acest dosar existau toate femeile care au trecut prin viața lui Goghez şi s-au repartizat, după nume, la litera A. Numele, fotografia şi un mic rezumat al respectivei poveşti de dragoste. (Sigur că posesorul cufărului tânjea, într-un viitor apropiat la achiziționarea unui computer, în memoria căruia să fie stocate aceste documente sentimentale. Până atunci trebuia

să le cerceteze tot artizanal.)

Îi plăcea mult să extragă, la întâmplare, câte un dosar. Să zicem, pe cel cu litera Z. Zozo! Zozo ? Cine a fost Zozo?... A, da, a fost o primă balerină de la „Casino de Paris". A flirtat cu ea prin 1942, nu mai mult de o săptămână. În seara de adio a fost invitat la local, promițându-i-se o surpriză. Zozo a vorbit cu toate dansatoarele, cu cântărețele, cu întreg ansamblul şi, în deplină înțelegere, au convenit să-i plătească ei, artiştii, patronului, rețeta pentru acea seară. O seară închinată unui singur invitat, marele Goghez, care a devalizat singur o sucursală a Creditului lionez.

A fost un spectacol de neuitat. Chelnerii îi turnau şampania invitatului de onoare nu în cupe de cristal, ci în frapiere de argint. Între două dansuri venea şi Zozo să-şi bage boticul în frapieră. S-a cam grizat şi, la un french-can-can, a căzut.

Cam zăpăcită Zozo, dar dansatoare de mare nivel, ridicase tot Parisul în picioare.

Altă filă, alt nume: Zânița. Un înger de fată, care de câte ori o scotea la plimbare pe Calea Victoriei, îl ruga să o lege cu o lesă de gât şi să o târâie în urma lui. Ca pe o cățeluşă supusă, ca pe o sclavă. Atât de tare îl iubea Zânița...

Dar Zaza? Nebună de la Veneția, care l-a purtat împreună cu trei surori ale ei într-o lectică pe Puntea Suspinelor. Lectica era urmată de un lung cortegiu de fecioare, cu făclii. Şi pe Zaza a părăsit-o repede. A auzit că, după acest şoc, ea s-ar fi retras la o mânăstire de maici. Sau de taici... Şi el era retras pe atunci, flotant, la pârnaie.

Dar pe cine n-a părăsit frumosul şi mărețul Goghez la banii lui?

Iată şi fişa Zetei. Nu va uita în vecii-vecilor cum a cunoscuț-o pe pătimaşa Zeta.

În ziua în care el împlinea 40 de ani, a primit acasă, printre alte cadouri (ar fi putut încărca cu ele un mărfar) şi o cutie uriaşă, îmbrăcată în mătase roz. A deschis acest colet neobişnuit şi s-a pomenit că-i sare în braţe Zeta, drapată în văluri albe şi cu flori albastre în păr. I-a spus doar atât:

— Ia-mă, iubitule! Sunt cadoul tău...

Pe Zeta, da, îşi aminteşte, a iubit-o, a stat cu ea aproape trei săptămâni şi i-a făcut un capot, cu falduri bogate, din hârtii de o mie.

Zorela!... În ultimii 35 de ani nu s-a mai gândit niciodată la Zorela. Nedrept!

Zorela a fost studenta cu pomul. L-a invitat la un revelion în Poiana Braşov şi a transformat un brad înalt şi viguros, din faţa vilei, în pom de Crăciun. Când, la miezul nopţii, s-au aprins lumânările electrice, printre globuri şi steluţe lucitoare, a zărit fete culcate pe crengi, legate în talie cu funde mari, albe, ca nişte pachete cu daruri. Pesemne aflaseră, de undeva, că îl impresionase gestul Zetei şi încercaseră să o imite.

Tinereţe... tinereţe...

Nu lipsea din colecţie nici poza Zambilicii, exaltata aceea care a vrut să se sinucidă cu un tun, soţul ei fiind comandantul unei baterii de artilerie.

Zambilica era de o gelozie feroce. A plătit, nu se ştie câţi meseriaşi şi nici cu ce sume, pentru ca într-o noapte aceştia să zidească toate uşile şi ferestrele casei lui Goghez.

A fost salvat de Zenobia, fiica unui colonel de tancuri, care a dat ordin să se spargă pereţii şi astfel a fost scos la lumină.

Să mai zică cineva că memoria lui e ingrată. Dovadă că nici pe Zizi n-a uitat-o. Ce mare actriţă de revistă a fost Zizi, ce vedetă, o frumuseţe fără termen de comparaţie. Adică, pe primul loc în lume venea Zizi şi abia după aceea celelalte frumoase ale pământului.

Din cauza lui, fata a rămas cu ghebă. L-a remarcat pe un peron de gară, trenul ei tocmai pleca şi atâtea semne disperate i-a făcut, atâta s-a aplecat peste geam, până ce a căzut şi a izbit-o scara unui vagon. Asta-i viaţa! Zici dragoste, zici suferinţă...

Ce viaţă magnifică a dus el, ce lovituri a dat, de vuiau ziarele. A meritat să trăiască într-un permanent pericol. Cu femeile nu-i la fel? De fiecare dată, te culci cu o primejdie în pat.

Un prieten al lui glumea pe când era în plină glorie:

— Mă, băiatule, lasă-te de prostii, deschidem în tovărăşie un atelier de îndreptat capul femeilor şi ne umplem de bani. Tu doar să treci mândru pe Calea Victoriei, în amurg, şi eu aş chema în atelier, pentru deşurubare, sutele de femei rămase cu capul întors după tine.

O, tempora!... Cum să te apuci să întinezi, să degradezi o astfel de viaţă, siluind-o spre condiţia precară de soţ?

Şi-l poate imagina cineva pe Casanova vizitând cu soţia Târgul Moşilor? Ea mâncând floricele şi el dându-şi plodul în scrânciob?

Nici Goghez nu era omul...

Pe un perete al locuinţei sale era montată o draperie din pluş roşu. Când o trăgea în lături, descoperea un fel de hartă cu careuri colorate, cum sunt cele ale statelor-majore din marile armate. De fapt, nu era o hartă, ci o foaie mare de calendar de perete, pe care erau înfăţişate zilele dintr-o săptămână. În dreptul fiecărei zile era înfipt un mic steguleţ. Pe steguleţ, un nume de femeie, în cadrul aceleiaşi săptămâni, steguleţele puteau fi mutate de la o zi, la alta.

Ţinând seama de data curentă, Goghez îşi începea studiul. Pe cine să caute el azi... Pe un steguleţ galben era scris: Veronica. N-o mai văzuse de la ultimul întâi aprilie, când se

jucaseră „de-a v-ați ascunselea”. El, Veronica şi Mitel, un tânăr arhitect. Pe Goghez l-au ascuns într-un şifonier. A fost hazul de pe lume, nu l-au găsit până dimineața şi ea nu l-a trădat.

Cât s-o fi perpelit Veronica, din acel 1 aprilie, de dorul lui, dar el n-a căutat-o.

I s-ar mai fi cuvenit un ceas sau măcar un minut şi Oanei, fata slăbuță cu ochi de ametist, pe care a cunoscut-o la semaforul de pe strada Armenească. A săgetat-o cu privirea lui de şoim neîmblânzit, ea s-a pierdut şi s-a oferit să-l treacă strada. Ca pe un bătrânel neputincios. Săraca, ce timidă!, de emoție s-a pierdut toată.

Goghez mai povestea, amuzat, cum într-o zi a încercat să curteze, la telefon, o doamnă cu o voce minunată, care răspunde la 058: „La semnalul următor, va fi ora 16.28 de minute, 10 secunde...”

A aflat, după aceea de la un cunoscut că a vorbit cu un robot.

Cel mai tare l-a jignit pe Goghez, în vremea din urmă, o amărâtă de chioşcăreasă.

El a avut ghinion de la plecarea din casă. La un zâmbet, de probă, în oglinda din hol a observat că nu şi-a luat fluturaşul care înlocuia incisivul. A fixat sârmulița şi... altă viață!

Când a încuiat, a văzut, nu fără amărăciune, că o mână răuvoitoare a scris cu creta pe uşă: „Muzeul de antichități Goghez”. A şters inscripția cu batista, zicându-şi că este acțiunea pizmaşă a unui rival laş.

A traversat bulevardul şi s-a oprit la debitul de tutun de pe colț. Gestionara, o junică copilă, trăgea grilajul în fața uşii.

A abordat-o, aranjându-şi cu un gest elegant batista înfoiată din buzunarul de sus al hainei.

— Ați închis, domniță de cleştar?

— Am închis, a confirmat fata, arțăgoasă. Îmi ajung opt ore, am şi eu dreptul să mă destind un pic, în oraşul ăsta...

— Mergeți în oraş?

— Că nu m-oi duce să mă destind la Bolintin.

— Am întrebat. E frumos oraşul, acum, sub pelerina amurgului. Apropo, vă cer o sugestie. Ce credeți că pot face, în oraş, la această oră, doi tineri sufletişti de 36 de ani?

— Depinde! Cine sunt cei doi bărbați de 36 de ani?

— Eu sunt, distinsă domnişoară!

— Dacă matale eşti ăia doi, eu zic să iei de la farmacie nişte „Carmol", că îți cam bâțâie genunchii moşulică, şi e o toamnă friguroasă...

După aceste vorbe, fata a luat-o la fugă. A vrut să se năpustească în urmărire, dar l-a țintuit locului o mişelească durere de mijloc.

N-a apucat să se înfurie, amintindu-şi că are cerere înregistrată la Ministerul Sănătății („Prevederea e mama înțelepciunii") pentru un cărucior cu scăunel, pedale şi cârmă. Cine a fost el şi ce trebuie să îndure acum!

I-a revenit zâmbetul pe buze şi a vorbit ca pentru sine: „Nu-mi soseşte mie căruciorul, să vezi ce le mai fugăresc pe paraşutele astea obraznice..."

Grandoare şi decadență!

Bietul Goghez, cu poveştile lui de-a râsu'-plânsu'. A murit fără să intereseze pe nimeni. Şi, o dată cu el, a murit o lume. L-a vegheat doar un gropar, care aştepta să se întunece, ca să-l poată uşura de pantofi...

Înființarea miliției s-a petrecut atât de repede, că n-am avut timp să realizăm cât şi ce înseamnă pentru noi. Eram ocupați, până peste cap, cu acțiunea de închidere a caselor de prostituție.

În ziua hotărâtă, m-am aflat la „Crucea de piatră”. Stăteam alături de un căpitan necunoscut, chiar lângă scărița dubei poliției, în care urcau „fetele”. Căpitanul îmi bâzâia în ureche ce superbă operă de asanare morală face noul regim. Câte drame se curmă astfel. Câte destine cu mers tragic vor fi stopate şi îndreptate pe un drum de împliniri. În timpul ăsta nu-şi dezlipea ochii bulbucați de la cele care urcau în maşină, fiindcă, urcând scărița, li se dezgoleau pulpele.

Când a suit ultima, o țigăncuşă firavă, şi când peste chipul ei s-a închis, ca o copertă, uşa cu gratii, de dubă s-a apropiat un copil, care avea agățată de gât o tavă cu bomboane verzi, sticloase. Ea l-a privit cu ochi măriți şi, când a pornit motorul maşinii, a strigat cu voce spartă, acoperind zgomotele:

— Rămâi singur, Gheorghe, ca o gură de canal.

Înfiorătoare... metaforă! Am plecat de lângă căpitanul care râdea.

Era o seară urâtă. Întunericul ud năclăia străzile. Lumina becurilor din vârful stâlpilor desena cercuri lăptoase; nişte pete de lumină agățate, nefiresc, ici şi colo, sub un cer mohorât. Imaginea era haşurată de razele oblice ale ploii.

Din pricina vremii aceleia păcătoase, pe care îți era silă să o priveşti şi pe fereastră, dintr-o cameră luminoasă şi încălzită, strada în care am poposit noi arăta mai tristă ca de obicei.

În fața mea, o fată îşi tăia cu foarfeca şuvițe lungi de păr, pe care le aruncă în noroi. A țipat, isteric, înspre mine:

— Mă coafez singură, că de la maşina voastră de tuns iau păduchi...

Mi-am adus aminte cum descria un mare reporter al nostru acest gen de femei - femeile de stradă, „Didinele” cu viața împărțită între trotuar şi pat, în articolul „Rondul de

noapte”[1].

„Dacă Didina roşcovana şi-ar fi socotit paşii executaţi, noapte de noapte, în cei cincisprezece ani de activitate «trotuaristă», ar fi constatat că nu-i trebuiau mai mulţi ca să fi înconjurat pământul pe jos. Dar cum să-şi imagineze un asemenea record, când soarta a proptit-o ca de o frânghie nu mai lungă de cinci sute de metri, într-o arie având drept centru «Macedonia», micul hotel «cu ora» pe Academiei? Zona ei de acţiune nu numai că nu a depăşit marginea iniţială, dar s-a mai restrâns cu vremea. A restrâns-o ea, pentru economia efortului, calculat s-o ţină cât mai aproape de patul meseriei...

...În peisajul crepuscular al cartierului central, silueta ei s-a integrat de mult. Face parte din imageria publică a străzii, căreia îi aparţin şi alte câteva chipuri familiare: vardistul cu manta de piele dirijând etapa finală a circulaţiei, răritâ de înserare - *toamna*; vânzătorul de «calde maroane, calde!» ce-şi vântură marfa ca să-şi dezgheţe degetele - *iarna;* birjarul înţepenit în staţie, în aşteptarea ultimei curse (doritâ condiţional în sectorul lui domiciliar) - *vara;* comisionarul cu mustaţa căruntă de pe pragul hotelului, adăstând răbdător clientul providenţial; şi, în toate *anotimpurile,* orbeţul cu mâna întinsă în vid, de la intrarea cinematografului.

De cincisprezece ani, o dată cu asfinţitul, Didina roşcovana explorează acelaşi perimetru municipal. Pe orice vreme. Pe zăduf, pe ceaţă şi pe viforniţă. S-ar zice că o poruncă tot atât de implacabilă ca aceea a ursitei, o împinge afară din casă în fiecare seară. «Didino, s-a lăsat noaptea! Didino, la datorie!»

Da, îşi ascultă destinul. Noroi, lapoviţă, zăpadă - nu

---

[1] F. Brunea-Fox, „*Reportajele mele*”, Editura Eminescu,1979.

importă. Va continua să calce pe paşii ei din ajun, care sunt ceasuri, care sunt zile, care sunt ani - fără să ştie că în zâmbetul ei profesional oferit străzii timpul şi-a imprimat cutele ca în pavoazul corăbiei fantomă. Nu-şi dă seama şi va continua să-l fluture cu cochetărie, în virtutea unei deprinderi contemporane cu primul ei client, când gura îi era nouă ca un steguleţ de copil.

Şi-n acest timp, în jurul ei, oraşul nu stă degeaba. Altă generaţie, alţi oameni, alte edificii, alte străzi, alte freamăte... Altă noapte chiar..."

În seara desfiinţării caselor de prostituţie din „Cruce", căutând să scap de căpitanul cu ochi bulbucaţi şi râs animalic, m-am lipit de doctorul Teodorescu, dermatolog la „Colentina", un bărbat frumos, sprinten la minte şi omenos. Ne simpatizam.

Am mers câţiva paşi alături, tăcuţi, până ce ne-am oprit privirile pe două femei, apariţii spectrale, dârdâind în dreptul unei porţi. Când am ajuns alături, una din ele şi-a desfăcut haina. Atârna pe ea o rochiţă, ca foaia de ceapă, foarte scurtă, care lăsa să se vadă picioarele subţiri ca nişte macaroane. Semăna cu o husă plină cu undiţe. Era greu să-i ghiceşti vârsta.

Doctorul s-a repezit la ea:

— Încheie-te la haină, oropsita pământului, că-i frig şi eşti bolnavă. Arăţi ca o... radiografie îmbrăcată...

— Să trăiţi, domnu' doctor! s-a bucurat femeia văzându-l.

— Să vii la spital, să te mai văd la plămâni.

— Veniţi dumneavoastră, să mă vedeţi la „Pătrunjelu'", că ne-adună poli-miliţienii ăştia...

— Mai fumezi? a vrut să ştie doctorul, făcându-se că n-aude restul cuvintelor.

— Aşa, una-două, domnu' doctor.

— Fumează! Şi aşa plămânii tăi arată ca două prune uscate. Şi dispari de pe aici! Aşa frumoasă cum eşti, nu te iau nici hingherii. Na-ți un bilet de consultație, să arăți printre cordoane...

Cuprinsă de un acces de tuse, femeia a rămas în poartă, petrecându-ne cu privirea.

— Vai de mama lor! a făcut doctorul. Pe lângă ce viață duc amărâtele astea, câinii trăiesc omeneşte...

Lângă altă poartă, sub o umbrelă, aştepta un bătrânel - cu ochelari şi cu melon. Avea o ținută îngrijită şi prezența lui era nepotrivită într-un asemenea loc.

Doctorul mi-a spus despre el ceva ce m-a lăsat perplex.

— Boşorogul ăsta face pe tăticul sever. Dimineața o aduce pe fiică-sa la bordel şi seara o ia acasă, ca nu cumva, căpătând deprinderi rele de la celelalte, să meargă singură pe stradă. De, cartierul e rău famat! S-ar putea s-o agațe vreun bărbat neserios, pus pe aventuri. Spune şi tu, Dinule, dacă babalâcul ăsta e sănătos?

Tot în seara aia am mai intrat într-o mulțime de cămăruțe hidoase. Într-una din ele am văzut o fotografie înrămată care m-a surprins: o fotografie de nuntă. Era a fetei care stătea în fața noastră cu privirile plecate.

În poză, îmbrăcată mireasă, zâmbea pudică aparatului de fotografiat. Lângă ea, un tânăr uscățiv, cu părul lins, dat pe spate, cu mustăcioară „muscă" şi cu o privire rătăcită.

Mi-am zis că o fi fost măritată cândva şi că pe urmă, nişte catastrofe din viața ei au obligat-o să coboare până la treapta umilitoare, dramatică, a prezentului.

Am greşit. Într-altă cameră am văzut altă fotografie, înfățişând tot un mire şi o mireasă. Adică, acelaşi mire, dar altă mireasă.

Vreo patru sau cinci prostituate aveau în odăile lor

fotografii în care erau îmbrăcate mirese şi lângă ele stătea acelaşi bărbat slăbănog, cu mustăcioară „muscă” şi privire rătăcită.

Cum era posibil? Le luase pe rând de neveste sau era poligam?

Pe drumul spre ultima casă pe care trebuia s-o mai controlăm, doctorul Teodorescu mi-a satisfăcut curiozitatea.

În cartier ţinea un atelier de fotografiat, mic şi prăpădit, un bătrân, moş Sapşe. La el îşi făceau „fetele” poze pentru ibovnici, pentru buletin, pentru condicuțe, pentru poliție sau pentru ce mai aveau ele nevoie.

Odată, mai demult, fotograful a întrebat-o pe una dintre ele:

„Cum vrei să te pozez?”

„Cum n-am să mă pozez niciodată pe lumea asta împuțită: mireasă !”, a răspuns ea cu năduf.

Sigur că bătrânul n-a pozat-o mireasă, că i-a făcut fotografiile pentru care venise ea de fapt. Dar i-a spus să revină peste câteva zile.

Între timp, fotograful a cumpărat cea mai ieftină rochie de mireasă, o cunună de lămâiță, lumânări din tuburi de carton, care imitau ceara, îmbrăcate în hârtie creponată, buchete de mireasă tot din flori artificiale, un frac ponosit, pentru mire, mă rog, toată recuzita.

În rolul mirelui poza un fel de nepot al lui, născut idiot, pe care-l ținea pe lângă casă.

După ce au văzut acest tablou, au venit foarte multe „fete” să-şi comande poze de mireasă.

În toate pozele astea, ele, miresele, aveau pe chip nişte zâmbete căznite, de o tristețe care le desfigura. În strălucirea ochilor presimțeai lacrima.

De fiecare dată, după ce făcea fotografia, moş Sapşe le

oferea „mireselor” câte o verighetă subțire de alamă şi un pahar cu vin. Ceremonios, le făcea urări de fericire şi de... nuntă adevărată.

Niciodată n-a vrut să primească bani pentru asemenea fotografii de nuntă. El numea acest joc trist: „forțarea norocului”.

A trăit şi a murit sărac bătrânul fotograf din cartierul cu „fete”.

De curând, s-a întâmplat şi altceva, care mi-a amintit de toate acestea. Vizitându-mă, la spital, vechiul meu prieten, doctorul Teodorescu, mi-a adus ciorapi de lână, mănuşi cu un deget şi o tichie. I-am spus că mai îmi trebuie şi o cămaşă lungă, de noapte, şi am să arăt exact ca în uitatele reclame „Koprol”.

În spital e la fel de frig ca afară şi mi-a spus că mi le-a tricotat, cu devotament real, o bătrânică, fostă „fată” în „Cruce”.

Văzându-mă surprins - cum m-a ținut minte femeia asta, după atâta timp? -, doctorul m-a înviorat cu o remarcă malițioasă.

— Voi, caltaboii, stați mai rău cu priceperea. Când s-a împărțit mintea, ați fost trei pe-un loc...

L-am consolat cu aprecierea că medicul este acea persoană care ştie totul şi nimic altceva. Mi-a servit, imediat, un banc:

— Cică, un negustor ambulant, cu o cotigă, striga pe străzi: „Hai la creier, hai la creier. Creier de vânzare, proaspăt, creier...” Un trecător îl întreabă: „Ce fel de creier ai?” „De care doriți. Uitați aici, creier de academician, 200 de lei kilu, creier de savant, 250 de lei kilu, creier de milițian, 1 200 de lei kilu...” „Nu înțeleg, de ce creierul de milițian este atât de scump?” „Cum de ce? Păi, câți milițieni trebuie să omori, ca să strângi un kil de creier?...”

Am râs amândoi şi eu am întors discuția la femeia nefericită, care nu m-a uitat şi la gestul ei emoționant. Am vrut să-l nimicesc cu nivelul meu cultural şi am citat frumoasele cuvinte ale lui Sabatier: „Femeile sunt dădacele noastre în copilărie, tovarăşele noastre în vremea maturității, sprijinul nostru la bătrânețe, consolarea noastră în nenorociri şi victimele noastre în toate timpurile.”

Lumea poliţiei

O dimineaţă a zilelor din spital mi-a fost înseninată de vecinul de salon, Milu, pe cât de simpatic, pe atât de bolnav cu inima.

Odată, când eram numai noi doi într-o săliţă de aşteptare, la Radiologie, mi s-a adresat, mucalit:

— Uite, domnu' Dinu, eu ştiu ce meserie ai mata şi, cu toate astea, am să-ţi spun ceva. Eu sunt recunoscător conducerii de partid şi de stat care a dezvoltat economia socialistă falimentară. Sincer să fiu, mie această economie păguboasă mi-a salvat viaţa. Iarna trecută, am vrut să mă omor. Mâncare nu, băutură nici atât, ţigări ioc. De televizor mă feream ca de conjunctivită. La teatru sau la cinema nu se putea merge că lumea venea îmbrăcată ca la hochei pe gheaţă şi făcea cuburi în gură.

Ca să mai bagi vreo femeie în casă, nici pomeneală. Dacă găsea cu ce să vină, trebuia s-o dezgheţi cu fierul de călcat. Tot fără folos, că n-avea unde să se spele. Baia devenise sala de arme. Ştii bancul? Dacă intri gol-puşcă, ieşi îngheţat-tun! Pentru ce să mai trăiesc? La moarte, Milule! mi-am zis.

M-am hotărât să mă înec în cadă, fiind cel mai higienic, pentru că mă păstram congelat. Dau drumul la apă şi... adio viaţă! Am dat şi robinetul a bolborosit la mine, ca un caşalot astmatic. Cum o să curgă apa la bloc? Eu n-aveam în casă decât apă de-o cafea. Şi ce să fac, să mă înec în ibric? Nu,

mi-am zis. Mai bine înghit otravă de şobolani. Şobolani erau berechet, otravă, sufletul. Şi-atunci m-am gândit să iau o conservă de stavrid în sos tomat, de la Alimentară. Efect fulgerător! Am stat la coadă, dar n-am mai prins. Luaseră toate conservele alţi sinucigaşi.

Mai era o soluţie: aragazul. Dau drumul la un ochi şi fâs! Respir adânc, fâs, fâs şi mor. Am răsucit butonul şi nici un fâs. În loc să mor eu, murise gazul. La ce presiune avea el, ar fi însemnat să stau aplecat peste aragaz vreo lună jumate'. Şi nu puteam, că am spondiloză.

Am vrut să fac altceva. Să deschid fereastra, stau la etajul 9, şi vâj! Zbor ! Nouă, opt, şapte, şase, cinci... N-am zburat, fiindcă n-am reuşit să clintesc ivărul ferestrei. Rămăsese înţepenit, întru' Domnul, de când am semnat recepţia apartamentului. Să le fie de cap!

Noroc că mi-a venit o altă idee genială. Am luat „Mersul trenurilor" şi am aflat că peste puţin timp urma să sosească în gară expresul internaţional Pătârlagele - Ciulniţa Sud, cu locuri rezervate. Îmi rezerv şi eu un loc pe şine, ca Anna Karenina.

Aşa am făcut, aşteptând în gară să se anunţe sosirea expresului, fix la 22.42. La fix 23,45, s-a anunţat o întârziere de 352 de minute. Şase ore întârziere. Ce să fac şase ore. Între şine? Ce sunt eu, traversă?

N-am renunţat totuşi la hotărârea mea. M-am dus la bufetul gării şi l-am servit pe un ospătar cu o ţigară Kent înfăşurată într-o hârtie de-o sută. Mi-a dat în schimb, două coniacuri mari, „Zarea". Ăsta nu iartă... Aş! Am scăpat bine mersi, dacă nu punem la socoteală o intoxicaţie tip detergent, nişte bubuliţe roşii, care mi-au ieşit pe gât şi căderea progresivă a părului. Important e că trăiesc, are şi comunismul avantajele lui. Am scăpat cu viaţă, sunt aici cu

dumneavoastră şi să auzim numai de bine, vorba postului de radio „Bucureşti 4”...

Văzând că râd, Milu a remarcat:

— Râzi, da' nu-i râsul matale...

Milu mi-a amintit de un şef de sală de la restaurantul „Modern”. Semănau la chip, vorbă şi gesturi, de parcă erau fraţi.

„Modern” era un restaurant scump, aflat în vecinătatea Cercului Militar, în care eu nu pusesem piciorul nici în vis, până ce nu m-a invitat Irimescu, într-o zi, să mâncăm împreună.

Când am intrat în restaurant cu Irimescu, înainte de a ne aşeza la o masă, el i-a strecurat unui chelner, din mers:

— Două cotlete, salată verde şi bere!

A ales o masă, ne-am aşezat şi chelnerul a sosit cu comanda. Incredibil! Citindu-mi uimirea pe faţă, Irimescu mi-a explicat.

— Ăştia mă ştiu grăbit, de aia mă servesc aşa. N-am timp să mă dedulcesc prin cârciumi...

Mi-a urat „poftă bună” şi s-a apucat să-şi taie friptura. Când a băgat în gură prima bucăţică de cotlet a ridicat capul şi şi-a pironit privirea pe o pereche aşezată la o masă, în dreapta noastră. Un bărbat şi o femeie. Bărbatul, brunet, cu o mustaţă neagră, lucioasă, cam la 40 de ani, femeia mult mai tânără, frumoasă şi elegantă, ca o nevastă de director general de la Societatea „Astra”. Însoţitorul ei a luat de pe masă un pahar înalt, cu picior şi a început să toarne în el vin negru, dintr-o sticlă învelită într-un strat de ceară. Apoi a făcut mai multe mişcări cu mâna, deasupra paharului, ca un scamator şi l-a întins doamnei.

Irimescu s-a grăbit să-mi spună, cu gura plină:

— Asta-i Sonia, o putoare de lux. Îi simte pe speculanţii cu

bani mai sigur că noi. Îi mai amendează ea, tot câştigă băieţii atât de uşor... Ai văzut? Tipul i-a scăpat ceva în pahar. Te pomeneşti că e rău de pagubă şi vrea s-o pedepsească. Hai cu mine...

L-am urmat la masa celor doi. Irimescu a atacat cu aplomb:

— Sărut mâna, coniță Sonia, am onoarea, domnule!... Sunt un prieten de familie al doamnei... El e Dinu, vărul meu, student la arhitectură.

Doamna Sonia a făcut fețe-fețe şi a îngăimat ceva, care semăna cu o invitație să luăm loc. Domnul zâmbea strepezit...

Ne-am strâns mâinile, murmurând fiecare un nume neinteligibil. Eu am sărutat mâna doamnei, care mirosea a primăvară şi a soare.

— Ce mai faceți, doamnă Sonia? a întrebat-o Irimescu voios şi cu o curiozitate simulată.

— Până acum câteva minute aş fi spus bine! a ripostat frumoasa doamnă.

A surâs mulțumită, ca şi cum i-ar fi făcut lui Irimescu un compliment. Ne-a invitat să bem un pahar cu vin. Însoțitorul Soniei a turnat, de îndată, vin roşu în pahare. Ca din greşeală, comisarul a vrut să ia paharul femeii, dar cu un gest precis prietenul ei i-a pus în față un alt pahar, ridicându-l pe al său în semn de închinare.

Înainte ca Sonia să-şi moaie buzele în vin, Irimescu a intervenit:

— Nu beți, doamnă! E un gunoi, sau o bucată de dop în pahar. Dați-l să-l vărsăm în frapieră.

Prietenul Soniei s-a întunecat şi i-a reproşat indispus comisarului.

— Mi-ați stricat surpriza, stimate domn. Nu e nici un

gunoi în pahar. Nu-l vărsa, Soniuța. E un cadou, un micuț obiect din aur. Cum să vă spun?... Mă obligați la confidențe. Ştiți, eu am acest obicei romantic. Atunci când beau întâia oară vin roşu cu o doamnă mult iubită, îi pun în pahar o surpriză drăguță, o mică bijuterie, un inel, un medalion, nişte clipsuri, ceva...

Sonia a bătut fericită din palme, ca un copil la care a venit Moş Crăciun. A băgat o linguriță în pahar şi a scos de acolo un ceas micuț din aur. L-a şters cu un şervețel, alintându-se:

— Vai, ce mumuşel e! Pentru fiecare oră de pe cadranul lui, Soniuța îi dă lui Toni al ei câte un pupic. O duzină de pupici...

Cu obiceiul meu de a tăia firul în patru, m-am întrebat în gând dacă la plural se spune „pupicuri" sau „pupici"?

Comisarul şef a întins mâna după ceas şi Sonia i l-a pus în palmă. El l-a studiat câteva clipe şi l-a lăudat pe Toni:

— Foarte frumos ceas şi elegant. Sunteți un om de gust, domnule. Este exact podoaba de care avea nevoie mâna delicată a doamnei Sonia. E nou-nouț şi desigur „water-prof"[1] dacă ați avut curajul să-l scufundați în vin.

— E ultimul model al elveților.

— Ați avut noroc că l-ați găsit la noi, a plasat şeful meu.

— Unul singur era la „Consignația" şi n-am stat pe gânduri, s-a împăunat Toni.

Irimescu mi s-a adresat mie, de parcă eu aş fi fost directorul consignațiilor:

— De când se vinde aur la consignații, Dinule?

M-a luat prin surprindere şi n-am apucat decât să bălmăjesc un: „păi..."

---

[1] Waterproof = rezistent la apă.

Sonia m-a scos din încurcătură, mustrându-l, în glumă, pe comisar:

— Nici aici nu puteți uita că lucrați unde... lucrați?

— Nu uit niciodată, a replicat Irimescu, cu o severitate rău prevestitoare. Sunt comisarul de poliție Radu Irimescu şi, ca o răsplată a sincerității mele, vă rog şi pe dumneavoastră, domnule Toni, să vă spuneți numele întreg.

— Mă cheamă Anton Purdea, s-a conformat omul, neplăcut impresionat.

— Unde locuiți în Bucureşti, domnule Purdea, că din câte ştiu, aveți domiciliul stabil la Arad?

— Locuiesc, provizoriu, la viitoarea mea soție. În curând vom face toate formele legale.

— Stați la Sonia?

— Nu! La doamna Anca Tripon. Soniuța este o bună prietenă a noastră.

— Şi atunci, iertați-mi insinuarea, cum se explică ritualul vinului roşu băut cu doamna mult iubită?

— E o problemă personală şi... tot ce-mi doresc acum e să termin masa numai în compania prietenei mele...

Purdea n-a depus armele.

Irimescu s-a înfipt în el.

— De curând ne-a fost semnalat un anume Purdea Anton, complice al unor contrabandişti care introduc în țară, pe la Curtici, ceasuri, ciorapi de nailon, metraje de blană sintetică şi alte bazaconii... Deci ceasul dăruit doamnei cu atâta grație n-avea cum să ajungă în țară decât prin contrabandă.

S-a întors către femeie.

— Sonia, este urât că i l-ai suflat pe generosul Toni prietenei tale Anca. Să vezi ce tărăboi îți face când am să-i spun.

— Domnule comisar, viața mea particulară mă priveşte,

s-a formalizat drăgălaşa făptură.

— Dacă e să vorbim despre viaţa ta particulară, ar trebui să-mi iau concediu cel puţin două luni. Poate o s-o facem cândva. Deocamdată, pentru că îmi sunteţi simpatici, mergem împreună la doamna Anca şi mă uit un pic prin bagajele amicului tău.

Purdea n-a depus armele.

— Cu ce drept, domnule?

— Existenţa acestui cesuleţ seamănă a flagrant delict. Ca să nu mai vorbim că dumneavoastră nu vă opuneţi, domnule Purdea. Nu-i aşa?

Irimescu a strigat după chelner. Am plătit şi noi şi ei. Pe mine m-a trimis să aduc un taxi, să tragă în faţă şi să vin să-l anunţ. Aşa am făcut.

Comisarul a luat femeia, şi bărbatul de braţ şi a ieşit cu ei din local. Păreau un grup de prieteni care se simt bine împreună şi care sunt foarte mulţumiţi de felul în care şi-au petrecut ziua.

Eu am fost urcat în faţă, lângă şofer, ceilalţi au stat în spate. Irimescu i-a cerut şoferului să ne ducă în Piaţa Puişor.

Anca Tripon locuia într-o vilă de pe o străduţă din apropierea Pieţei Puişor. Mai bine zis, ea ocupa, cum am văzut mai târziu, podul unei viluţe, înconjurată de o palmă de grădină, cu gard înalt, din fier forjat.

Am aflat că vila aparţinea bunicilor ei, că Anca putea sta într-un apartament normal, avea loc în casă, dar dintr-un capriciu îşi amenajase locuinţa în pod. Ducea o viaţă mai liberă şi aşa îi era mai uşor să-şi primească şi să-şi găzduiască prietenii.

Avea acces la pod pe o scară de serviciu, ferită de privirea bunicilor, care o cicăleau de câte ori aveau ocazia pentru felul în care trăieşte.

Astea toate şi altele le-am aflat de la Irimescu, mai pe urmă.

Ajunşi în faţa vilei, comisarul a împărţit sarcinile. Mie mi-a spus să rămân jos, să supraveghez curtea şi ieşirile, să nu se arunce niscaiva obiecte jos, ceva ce nu trebuia găsit de noi şi să nu încerce cineva să dispară. Dacă încearcă, să-l somez cu arma. Mai rămânea să-mi spună cu ce armă, că oricum n-aveam nici una.

Pe Sonia a trimis-o singură pe scări s-o anunţe pe gazdă că o vizitează poliţia, s-o povăţuiască să consimtă la un control domiciliar, fiind în interesul ei.

El a rămas cu Purdea, pe care l-a rezemat de un perete şi l-a căutat de armă. Superficial, mai mult ca măsură de intimidare. Aşa mi s-a părut mie.

N-am înţeles jocul lui Irimescu. De ce a trimis-o pe Sonia singură sus s-o prevină pe Anca? Avea să mă lămurească la plecare, pe stradă.

Am rămas în curte pândind să nu iasă cineva. N-a ieşit nimeni. Mi-am plimbat privirile pe zidul clădirii, până la acoperiş. Undeva, sub acoperiş s-a închis o fereastră. După câteva minute s-a deschis o alta, prin care a scos capul comisarul şi a strigat la mine: „Dinule, vino sus!”

Scara de serviciu m-a dus până la uşă, pe care am deschis-o.

Irimescu răsturnase o valiză cu lucruri bărbăteşti pe pat şi îl pusese pe Purdea să ia la mână şi să scuture fiecare obiect. Sonia şedea pe un scaun, iar în picioare, sprijinită de un stâlp, o altă femeie îmbrăcată într-un pulover şi într-o fustă, ambele albe.

M-au frapat mai multe lucruri. Primul, ţinuta lui Toni. Era în cămaşă, cu cravată, încălţat cu pantofi maro cu alb, deasupra cărora se ridicau ciorapii, prinşi sub genunchi cu

jartiere. Arăta caraghios cu aerul lui de demnitate ultragiată.

Doamna de lângă stâlp, cam de 27-28 ani, putea juca oricând - era convingerea mea - rolul Cleopatrei, în orice film cu pretenții. Înaltă, suplă, cu picioarele perfecte şi cu un bust pentru care merita să te apuci de sculptură.

Fața ei albă, ovală, era încununată de un păr negru-onix, lung şi cu firul mătăsos. Sub o frunte înaltă, netedă, străluceau doi ochi albaştri, aproape transparenți. Gura părea făcută pentru poveşti de spus în semiîntuneric.

(Este o descriere subiectivă, eu am obiceiul să exagerez când cineva îmi place foarte tare. Adică mai pun şi de la mine.)

Locuința era foarte original mobilată; nu mai văzusem aşa ceva. Podul mare, de aproape o sută de metri pătrați, avea grinzi de lemn, cu stâlpi de susținere tot din lemn, cu ferestre mici, laterale, rotunde, ca hublourile de vapor, peste care se prelungea marginea acoperişului înclinat.

Tot spațiul era deschis, cu excepția unei singure uşi, care închidea baia. Într-un colț, un cotlon, o bucătărie mică, închisă de formă, cu două uşi groase, zăbrelite pe orizontal, batante, ca de salon, montate între doi stâlpi. Mobilierul din bucătărie amintea tot de Vestul american.

Pe podeaua din scânduri solide din stejar erau aruncate blănuri.

Fiecare colț - şi erau o mulțime acolo, în podul Ancăi - fusese mobilat altfel, dând senzația unei case cu multe încăperi pentru pitici şi cu destinații foarte diverse. Măsuțe joase, perne de blană, sofale acoperite cu cergi, taburete din piele, orientale, jilțuri scunde din stejar natur, lucrate simplu, fără ornamente. Un zar mare, tot din piele punctat cu ținte de aramă, pe care era aşezat un vas sferic de porțelan alb, din care izbucneau lalele mov. Luminat din spate, vasul

părea ireal. Îl credeai pictat acolo, pe un fundal de abur.

În stâlpi, stâlpii de pe lângă pereți, erau bătute nişte țepuşe de fier la înălțimea unui om. De ele erau agățate rochii, taioare, blănuri cochete, în culori delicate şi datorită lor puteai crede că stăpâna abia a venit sau că se pregăteşte să plece într-o călătorie. În fața unei perdele cu falduri bogate era pus un havuz mare din gresie, cu volume rigide. Părea brumat şi mi-am închipuit că în el se pot păstra proviziile de aer rece. Pe fiecare perete era câte o oglindă, care te surprindea din toate unghiurile şi nu te lăsa să te desparți de tine.

Din starea mea de dulce admirație m-a scos brutal Irimescu, cerându-mi să scotocesc fiecare colțişor, centimetru cu centimentru şi să-i semnalez orice obiect a cărui proveniență mi se pare suspectă.

Nu ştiam cum să procedez şi mi se părea o impietate să răvăşesc toate jucăriile din casa aceea de poveste, ca un barbar.

Comisarul şef n-avea reticențele mele. El controla peste tot, repede, metodic, organizat. Nici el, nici eu, n-am găsit nimic.

Gazda fuma țigară de la țigară şi zâmbea ironic. Anton Purdea îşi trăsese pantalonii, pe care şeful meu îi pipăise la fiecare cusătură, şi cu gesturi nervoase îşi netezea reverele hainei, care suferise acelaşi tratament.

Năduşea în continuare şi se ştergea cu o batistă mare, din mătase.

Sonia nu se mişca de pe scaunul ei şi nu ridica ochii din podea.

În pofida insuccesului nostru, Irimescu nu părea afectat sau brava. A fixat cu privirea mâna în care Anca ținea țigara. Pe încheietura mâinii sclipea stins o brățară din platină spuzită cu granate mărunte. Comisarul a întrebat-o

prietenos:

— Ce-ai făcut înainte să ai brățara asta superbă?

— Am râvnit să o am! a răspuns femeia şi în podul ei de basm s-a iscat, parcă, o pală de vânt înghețat.

Irimescu a intrat în baie, s-a uitat şi pe acolo, cu uşa deschisă, apoi s-a spălat pe mâini.

Camera de baie era placată cu ceramică bleu, plină de oglinzi şi de lumini. Cada, lavoarul, toate celelalte vase erau bleumarin. Pe marginea căzii, am văzut aruncată o cămaşă de noapte albă, transparentă, punctată ici şi colo cu câte o mică floare de nu-mă-uita.

Comisarul a ieşit din baie cu o expresie maliţioasă pe chip.

— Fetelor, vă cer scuze pentru deranj şi vă promit că nu mă las până nu vă bag ori în serviciu, ori în puşcărie. Depinde de voi.

S-a uitat la Purdea.

— Nu scapi nici mata de mine, domnule Toni. Ştiu ce învârteşti şi mi-ar făcea mare plăcere să te iau cu mine, dar n-am temei. Zero la unu pentru... mine! Şi acum, pe noi vă rog să ne iertați, trebuie să plecăm. S-a făcut târziu. Aţi fost o companie agreabilă. La revedere!

— Domnule comisar, l-a oprit Anca, arătând înspre Sonia. Vă rog s-o luați şi pe această creatură cu dumneavoastră. Să plece imediat din casa mea.

— Vezi, păsărică? a căinat-o Irimescu pe Sonia. Ţi-am spus că Anca se face foc dacă află că l-ai vrăjit pe fantele ei scump şi doldora de „money”. Vino cu noi, ca să nu te coafeze....

Sonia s-a ridicat şi s-a îndreptat spre uşă. Am ieşit toți trei şi, înainte de a închide uşa, Irimescu le-a urat celor rămaşi: „Petrecere frumoasă în continuare!”

Pe stradă, în fața porții, a sfătuit-o pe Sonia:

— Eu, în locul tău, m-aş pune bine cu fiara de Irimescu. I-aş gânguri la urechiuşă ce a ascuns Ancuța când a auzit că poliția e pe scări.

— Sictir! a replicat Sonia şi ne-a întors spatele.

A pornit în josul străzii, bâțâindu-şi şoldurile, pe tocurile ei înalte.

Şeful mi-a spus destul de tare ca să mai poată auzi şi femeia:

— Să ştii de la mine, puştiule, că singurele cocote manierate sunt în Place Madelaine, la Paris. Păcat de ea, că uite ce *popos* apetisant, are...

După ce Sonia s-a îndepărtat, Irimescu a schimbat tonul:

— Să-ți spun eu cu ce schepsis am trimis-o pe Sonia singură la Anca, înaintea noastră. Când cineva îți năvăleşte în casă, ca să te anunțe că poliția e la uşă şi tu te simți cu musca pe căciulă, te ia cu frisoane şi încerci să ascunzi ce e de ascuns. Dacă ai timp, dacă nu eşti surprins. Uneori raționamentul ăsta a avut rezultate bune... Tu, cât ai stat în curte, ai observat ceva?

— Nimic, doar că s-a închis, sus, o fereastră, l-am informat eu.

— Care fereastră?

— Aceea.. A doua din stânga, acolo sub acoperiş.

Irimescu s-a uitat atent şi s-a arătat dezamăgit.

— S-ar fi putut ca sub fereastră să fie montată o lădiță pentru flori, ceva, în care să se ascundă un pachet, dar nu e...

A ridicat încă o dată capul, spre fereastra indicată de mine. Sub impulsul nu ştiu cărei idei, m-a luat de un cot şi m-a tras după el.

— Hai să mergem înapoi!

Sus, la capătul scării, a deschis uşa năvalnic şi nu s-a

oprit decât în mijlocul podului. Am observat că Anca plângea. Purdea era furios.

Irimescu s-a dus glonț la fereastră cu pricina, a deschis-o şi a încălecat pe ramă. A început să pipăie cu o mâna scobitura streşinii în porțiunea de deasupra ferestrei. Cei doi îl priveau ca hipnotizați. Eu, cu interes. Toni a făcut o mişcare cu intenția să se repeadă la fereastră. Comisarul stătea într-un echilibru instabil.

Am făcut un pas înainte, m-am uitat țintă la Toni şi am băgat rapid o mână în buzunar. În buzunarul în care n-aveam decât o batistă mototolită.

Irimescu a descălecat fereastra şi a sărit în încăpere, ținând de un capăt un sul gros ca un salam şi negru la culoare. Lung de vreo jumătate de metru. Nu înțelegeam nimic. Sulul era, în realitate, o bucată de cameră de bicicletă, umplută cu ceva şi legată cu o sfoară la capete ca un caltaboş.

— Dragi copii, s-a maimuțărit şeful meu, haideți să chemăm doi martori. Dinule, coboară şi invită-i aici pe bunicii doamnei Anca. În prezența lor, Irimescu a mai spus: N-o să puteți mârâi la proces, fiindcă vom găsi, mai mult ca sigur, amprente pe tubul ăsta şi pe jucăriile dinăuntru... Desfacem surpriza?...

N-a aşteptat vreo încuviințare şi a dezlegat sfoara de la un capăt. A scuturat, pe pat, conținutul tubului. Au curs din el o mulțime de ceasuri micuțe aurii, mai multe stilouri „Pelikan", ace de cravată, butoni de manşete, tot aurii şi ciorapi de nailon, în plicuri făcute sul.

Comisarul le-a atras atenția că au... împopistrat-o.

Purdea a tuşit, încurcat, şi l-a rugat pe şeful meu să mă trimită până afară, doar câteva minute. Irimescu a vrut să ştie cu ce scop.

— Vrei să le facem pe din două sau mi le dai mie pe toate? Nu ține, frumosule!

— Nu le-ați găsit la mine, nu le-am văzut în viața mea, a mai încercat domnul Toni.

— Ce vrei să spui? a sărit ca o tigroaică dulcea Ancuță.

— Aveți-vă ca frații, a fost de părere comisarul. Deocamdată trebuie să trecem totul într-un proces-verbal. Ancuța, scoate tu niște hârtie. Stilou am eu...

Femeia s-a dus să caute într-un scrin, şi Purdea şi-a lărgit nodul de la cravată. Respira greu.

— Să nu mai pui cravată cu romburi, la costum în dungi, l-a sfătuit Irimescu. Merge una, obligatoriu, uni.

Purdea a început să amenințe.

— Să ştiți că unchiul meu este...

— Ştiu, mare comunist pe stil nou şi de mâine o să inunde cu memorii Ministerul de Interne, despre înscenarea odioasă a poliției aservită vechiului regim. Mă lasă rece. Până una alta pe tine te arestez, o luăm şi pe Anca la noi şi diseară vor mai fi arestați atât omul care ți-a dat marfa, cât şi conductorul de pe trenul internațional care a băgat-o în țară. Colegii mei de la Arad cunoşteau toată schema, dar n-aveau corpul delict. Ți-au semnalat venirea în Capitală, cu scopul de a plasa un transport. Nu eu trebuia să mă ocup de tine, a fost o întâmplare că ne-am întâlnit. Sonia ți-a purtat ghinion, nu-i aşa, Ancuța?

Anca a tăcut.

— Deci, domnule Purdea, nimeni nu ți-a făcut vreo înscenare. Eu sunt doar un polițist nevandabil, ca să zic aşa. Şi acum să fie liniște, că am de scris. Ancuța, ascultă sfatul meu, că mă pricep. Să te piepteni cu cărare pe mijloc, ți-ar sta mult mai bine.

După ce Irimescu a terminat toate formalitățile m-a trimis

iarăşi după un taxi.

Când am ajuns la sediu, m-a luat cu el în birou. A mai completat nişte acte şi le-a dat hârtie celor doi să scrie tot ce ştiu în legătură cu marfa de contrabandă. Mie mi-a şoptit prietenos la un moment dat:

— Dacă mai aştepți vreo oră, te iau undeva să mâncăm de... prânz.

I-am răspuns, cuviincios, că dacă nu mai are nevoie de mine, aş prefera să ajung acasă, gândindu-mă, cu îngrijorare, unde ar mai fi fost în stare să mă ducă. Cine ştie cu cine s-ar mai fi întâlnit şi ce bucluc ar putea să înceapă.

N-a insistat.

— Bine! Hai, cărel-poteca! Noapte bună!

Am plecat aruncând o ultimă privire Ancăi. Avea maxilarele încleştate şi fixa cu ochi tulburi coală de hârtie din faţa ei, pe care nu scrisese nici un cuvânt.

Am ieşit în stradă, cu un sac de impresii şi eram dornic să dau filmul acelei zile înapoi, să revăd totul pe îndelete.

Mi-am adus aminte că n-am mâncat mai nimic toată ziua şi foamea m-a făcut să iuţesc pasul.

Mama m-a aşteptat cu cartofi copți. După masă, am sărutat-o lung şi apăsat pe frunte şi m-am vârât în pat. Pe întuneric, ascuns în plapumă, am început să desfac în felii întâmplările zilei.

A doua zi de dimineaţă m-am sculat cu noaptea-n cap. Dar nu destul de devreme ca să nu găsesc pe masa din bucătărie un ou fiert, o felie de pâine unsă cu magiun şi o cană de „Cicoare” fierbinte.

Ajuns la circă, am tras o şuetă lungă cu Păun. De la el am aflat că înainte de război, Radu Irimescu a fost profesor de gimnastică la un liceu bucureştean. În timpul războiului a fost ales, dintre mai mulți ofițeri, într-un serviciu special de

contraspionaj.

După terminarea războiului i s-a propus, în toamna lui 1945, să lucreze în Ministerul de Interne şi el a acceptat, punând condiţia să fie repartizat la poliţia judiciară.

O ispravă de a lui, ca ofiţer de informaţii din vara lui 1944, a făcut vâlvă. În acea vară, un serviciu de specialitate al armatei noastre a aflat că hitlerişţii au instalat pe teritoriul unei ţări vecine, aproape de hotarele româneşti, o rampă de lansare a cumplitelor bombe zburătoare „V". De acolo bombele trebuiau trimise să nimicească oraşele noastre, ca represalii pentru întoarcerea armelor.

Ofiţerul român Irimescu a primit ordinul să distrugă rampa de lansare şi el şi-a îndeplinit strălucit misiunea, pe care a pregătit-o inteligent, migălos şi cu nişte rezolvări de mare efect.

Păun nu mi-a povestit în detaliu, dar ce mi-a spus mi-a plăcut. Irimescu, cu un avion „Messerschmidt" (care cu puţin timp înainte fusese capturat de aviaţia noastră de vânătoare), a aterizat chiar în mijlocul militarilor nemţi care asigurau serviciul la rampa de lansare. Românul purta o uniformă de ofiţer superior german (Oberst) şi reprezenta, chipurile, O.K.W.-ul. Un ordin semnat de feldmareşalul Wilhelm Keitel îl împuternicise - pur şi simplu - să organizeze distrugerea tuturor instalaţiilor rampei de lansare (care dispunea şi de unele dispozitive noi, construite în cel mai mare secret), pentru a împiedica astfel o acţiune a britanicilor. Acţiunea ar fi constat în trimiterea unui comando de paraşutişti, cu misiunea să ucidă întregul efectiv al inamicului, să distrugă toate instalaţiile, să demonteze şi să ridice toate dispozitivele ultrasecrete, care urmau să fie transportate la Londra pe calea aerului.

Încă un amănunt la care Irimescu s-a gândit pentru a face

toată povestea verosimilă. Din buzunarul mantalei lui ieşeau împăturite pe lungime, nişte ziare. „Völkischer Beobachter” şi „Das Reich”, purtând data zilei respective. Prin felul cum erau împăturite, fotografiile führerului atrăgeau atenția.

Comandantul obiectivului german a cerut să vadă şi el aceste ziare proaspete, pentru că la ei presa ajungea cu întârziere. În ambele ziare, în fotografia de pe prima pagină, Hitler, cu o figură radioasă, strângea mâinile unui ofițer superior neamț. Acest ofițer era chiar cel aflat acum în mijlocul lor şi care le aducea ordinul de distrugere a rampei de lansare.

În explicația de sub fotografie se spunea că führerul îl felicita pe Oberst Wolfgang Bosch, pentru succesele hotărâtoare obținute în pregătirea unei operațiuni cu arme ultrasecrete, cu o putere de distrugere necunoscută până atunci, care urmează să fie declanşată, pentru a schimba rapid şi radical soarta războiului.

Ziarele, ca şi fotografiile de pe primele pagini, erau bineînțeles, trucate. Dar au avut efectul pe care s-a mizat. Rampa de lansare a fost aruncată în aer chiar de păzitorii ei.

Falsul colonel Bosch a mai pretins că are ordin să-l conducă pe comandant la Berlin, unde este aşteptat la raportul generalului Jodl, de la care va primi alte însărcinări. Nu mică a fost surpriza acestui comandant când s-a văzut dezarmat şi făcut inofensiv imediat ce avionul a decolat şi, mai ales, când a constatat că echipajul avionului, inclusiv colonelul Bosch, vorbeşte româneşte. Aeroportul pe care a aterizat „Messerschmidt”-ul la destinație, ca şi persoanele care l-au luat în primire, n-au fost nici ele cele mai potrivite pentru a-i întări moralul.

Cam aşa arăta, povestită incomplet şi de mântuială, una din acțiunile de senzație, realizată în alt timp, de şeful meu,

Radu Irimescu.

Păun a trecut imediat la bancuri. Cică doi şmecheri care mureau de foame s-au înţeles într-o bună zi să se apuce de falsificat bani. Să facă hârtii de două mii, că pe acestea nu le ştie nimeni cum arată, că n-au fost niciodată pe piaţă. O să le spună la fraieri că atunci au fost puse în circulaţie. Zis şi făcut. Fac ei prima hârtie de două mii şi, hai să încerce s-o schimbe, să vadă dacă merge. Cel mai curajos dintre ei a intrat cu hârtia în mâna într-o băcănie. Celălalt îl aştepta afară. Nevasta băcanului, care stătea la casă, avea o faimă de femeie a dracului. Când era vorba de bani, îi sucea pe toate părţile, îi pipăia, îi mirosea, îi punea la bec, mă rog, o cârcotaşă fără pereche. Şmecherul care a intrat în băcănie cu bancnota se înţelesese cu asociatul să cumpere ceva de doi lei şi să ceară restul. Adică, la marele risc. Cel de afară s-a dat de ceasul morţii până când a ieşit din prăvălie fârtatul lui. Acesta arăta însă ca şi cum câştigase atunci la loterie. S-au tras după colţ şi „fericitul" a deschis palma, în care se afla o bomboană „Negro" şi un purcoi de bani. Imediat a dat drumul la vorbe: „Tată, a mers treaba, unt!"; „Cum?" a vrut să afle prietenul. „Taman cum am vorbit noi. Am intrat, am cerut o bomboană de doi lei şi i-am întins bănuţii. Zgripţuroaica s-a uitat la hârtie ca la un zepelin care i-a căzut în supă. De cinci ori m-a întrebat ce bani sunt ăştia? I-am zis că sunt bani nou-nouţi, de la bancă, nu se vede? Apăruţi de alaltăieri. Nu zici, tinere bavarez, că mi-a dat bomboană şi mi-a numărat restul la leuţ?... Doamne a noastră-i victoria. Ne facem bancheri!"...; „Cât ţi-a dat restul?", a ţinut-o pe a lui, „Toma necredinciosul". „O mie nouă sute nouăzeci şi opt. Bob numărat. Uite şase bancnote a câte trei sute de lei şi două de câte nouăzeci şi trei de lei."

Am râs până ce ofiţerul de serviciu ne-a chemat la şef. În

biroul lui Irimescu mai erau trei bărbați. Comisarul şef a făcut prezentările:

— Dumnealor sunt noii noştri colegi, detaşați de la Prefectură. Domnul comisar ajutor Dobrin şi domnii agenți Cornel Vianu şi Mitică Buzea.

Strângându-ne mâinile i-am privit în fugă pe cei trei. Dobrin era un bărbat scund, bine legat, cu părul tuns perie. Cornel Vianu era înalt şi slab, cu ochelari, cu început de chelie şi cu un aer de student timid. Mitică Buzea, un negricios, era tot înalt, cu o burticică respectabilă, cu fața rotundă, cu gura cărnoasă şi cu un zâmbet stereotip pe figură, care părea că nu-l părăseşte niciodată.

Din senin, Irimescu s-a înfipt în mine:

— De ce eşti, dragă, îmbrăcat aşa de Doamne-ajută? Vreau să te scot în lume astă-seară. Cum să te duc într-un local de mare lux cu hanțele astea ale taie?

Cred că m-am făcut stacojiu.

— E costumul meu de gală, domnule comisar şef!

— Arăți ca un pomanagiu!

Mi-a aruncat vorbele astea şi a deschis un dulap în care a început să cotrobăie. A scos o cravată de mătase pe care mi-a întins-o.

— Pune măcar asta la gât! E cadou de la mine.

Am luat cravata, fără să mulțumesc, şi am rămas cu ea în mână. Mi-am înghițit, cu mare efort, nişte cuvinte rele.

Irimescu a intuit starea mea.

— Dinule, eu sunt rău de clonț. Hai să ne împăcăm. Vino să-ți fac un nod à la Hollywood.

Zâmbitor, mi-a ridicat gulerul cămăşii şi mi-a înnodat cravata.

— Domnilor! a vorbit Irimescu. Aterizăm la „Văduva veselă”. Îi facem o vizită de curtoazie domnului Stavros. Am o

presimțire neagră că astă-seară, în salonul de sus, se joacă pocher pe cocoşei şi pe devize. Vin toți capii de bursă neagră... Să facem şi noi distribuția. Pe mine şi pe Dobrin ne cunoaşte patronul. Dacă intrăm noi doi, se telegrafiază sus şi se sparge gaşca. Facem aşa: Vianu se postează la uşa din spate, care dă în strada Bursei. Uşa se deschide în afară. Tragem maşina în spate, am făcut rost de o maşină, şi o lipim cu bara de uşă, să nu se poată deschide. Dinule, tu te ții de mine, umbra mea. Buzea, la fel. Intrăm în local, eu primul. Când vedeți că am luat-o pe scări şi pun piciorul în salonul de sus, apare Dinu, după un minut, pe ceas, şi raportează: „Domnule comisar şef, plutonul de gardieni a încins hora în jurul prăvăliei..." Am eu o schemă în cap, o mai pritocesc şi v-o spun. În orice caz, Dobrin, dumneata cazi pe patron. Nu-i dai timp nici să clipească. Dacă Stavros apucă să facă vreun semn, am buclarisit-o! Am trimis acolo, înainte, o duduiță frumoasă şi un domn distins, prietenii mei, care să studieze terenul până la venirea noastră şi când mă zăresc, dacă e cazul, să-mi dea ultimul buletin de ştiri. Deocamdată, cam atât. Vorbă multă, sărăcia omului. Tu rămâi aici, Păun, de gardă. Dacă e nevoie, ştii unde suntem, te chemăm cu ajutoare. La maşină, băieți, că nu vă mai duc pe jos, să transpirați şi să-mi răciți.

Irimescu s-a instalat la volan, eu lângă el, în față, ceilalți trei, în spate.

Costumul comisarului şef degaja un discret miros de „Mouson-Lavendel" şi aburul respirației lui păstra aroma de „Savon-dentifrice Kalodont".

(Acestor produse cosmetice le-am învățat întâi mirosul şi pe urmă denumirile.)

L-am întrebat pe şef ce s-a întâmplat cu Toni Purdea şi el a țistuit din buze.

— Îl expediez la Arad cu viteză maximă şi cu toate corpurile delicte. Îl aşteaptă poliția de acolo cu brațele deschise... Nu spun că, la arest, individul şi-a descoperit vocația artistică. Modelează căişori din miez de pâine, pe care călăresc femei despletite, cu forme prelungi. Căişorii îi înmoaie în zațul negru de „Frank-cafea", ca să se deosebească la culoare de amazoane. Statuetele acestea le vinde pe ţigări. S-a acomodat urgent, nu e prima oară când e cazat în beciul poliției... Cred că este un tip optimist, adept al devizei: „Viața merge înainte!"

— M-am gândit odată, a vorbit Dobrin din spate, că e un destin urât şi tragic să rămâi în memoria semenilor numai prin răul pe care-l faci. Nu ştiu dacă ei, infractorii, îşi dau seama că...

— Amărâți, dar o duc bine! l-a întrerupt Buzea. Nu ca mine, care mă fluieră vântul prin buzunare...

— Lasă, Buzea, l-a consolat Irimescu. A noastră este împărăția cerurilor. Deşi nu cred să primească polițişti în rai...

Comisarul şef s-a uitat la ceas şi a luat-o pe „11 Iunie".

— Nu mergem „La văduva veselă"? a întrebat Buzea, nervos.

— E prea devreme şi m-am gândit să dăm întâi o raită pe la „Texana". Am auzit că se adună nişte gealați suspecți pe acolo care nu ştiu ce tot moşmondesc. Mai bine să aflăm din timp decât să ne doară capul un trimestru, după nu ştiu care mare lovitură. E bine să ne vadă, din când în când, prin bârlogul lor, să-i speriem. Pot crede că suntem avertizați şi stăm cu ochii pe ei...

Irimescu a tăcut şi a oprit maşina lângă un părculeț. Printre copaci se zărea o firmă luminoasă pe care scria „Texana". Deasupra ei era desenat cu becuri colorate

conturul unei pălării de *cowboy.*

La intrare, patru găligani, în uniforme de şerifi, conduceau muşterii în local şi îi predau şefului de sală.

Cum ne-a văzut pe noi, şeful de sală s-a schimbat la faţă. Irimescu, numai miere, l-a întrebat dacă e bucuros de oaspeţi?

Omul a dat din cap fâstâcit şi ne-a arătat o masă. Comisarul şef l-a asigurat că nu stăm, suntem doar în trecere. L-a eliberat cu un semn care vroia să însemne că se poate ocupa de treburile lui. A făcut semnul pornind spre bar şi noi ne-am luat după el. Ne-am instalat pe scaunele înalte, pivotante şi am clătinat cu toţii din cap când barmanul ne-a oferit de băut.

— Sunteţi pocăiţi? s-a obrăznicit barmanul.

— Suntem gabori! l-a lămurit, amabil, Irimescu.

Restaurantul avea tavanul foarte jos şi era luminat cu becuri gălbui, montate în felinare de căruţă.

O notă veselă dădeau feţele de masă, fiecare de altă culoare. Sala dreptunghiulară părea un plic mare pe care cineva a lipit, jucându-se, timbre colorate.

Serviciile de masă erau compuse din farfurii şi căni de tablă din aluminiu. În loc de cuţite se foloseau bricege cu lama îndoită. Chelnerii purtau costume de *cowboy.* Femeile şi bărbaţii din local - clientela - purtau pe cap pălării americăneşti, oferite gratuit la garderobă.

Părea că la mese stau fete şi flăcăi din Vestul sălbatic. Totul ca într-o operetă dubioasă.

Altminteri, lume elegantă, bine dispusă, băuturi fine, şampanie gârlă, băută din căni de aluminiu şi la preţuri care te îngheţau.

Dobrin mi-a suflat la ureche:

— Ăştia n-au griji. Ies din cârciumă o dată cu ziarele,

căpiați de băutură şi se miră, probabil, când se întâlnesc cu gloata care pleacă la slujbă: „la uite, frate, câtă lume iese de la chiolhanuri în zori!”

De la o masă, o roşcată cu breton i-a zâmbit lui Irimescu. El a schițat un semn de salut, a trecut cu privirea peste ea şi a început să-i studieze pe cei din local, om cu om, parcă-i fotografia pe rând.

— E aşa de mişto roşcata, că ai vrea să fii albină şi s-o înțepi..., a comentat Buzea, grobian.

— Domnilor, s-a auzit în surdină vocea lui Irimescu. Plecăm. Dar mai înainte să lăsăm nişte invitații, pentru mâine, la noi, la poliție. Sunt câțiva indivizi prin sală pe care trebuie să-i mai întrebăm de sănătate, să aflăm, dacă se poate, de unde vin miuțele pe care le topesc aici. Îi poftim să ne viziteze pe la ora şapte, să-i văd cu ochişorii cârpiți. Dobrin, dumneata te duci la namila cu părul alb, de la masa de lângă perete. Vianu, tu invită-l pe blondul mustăcios care cumpără acuma flori de la țigancă. Buzea, tu du-te la bețivii ăia doi care se țin pe după umeri. Mi-i chemi pe amândoi... Dinule, faci şi tu un drum până la tipul care fumează trabuc, a patra masă, acolo la stânga. Spune-i că mi-e dor de el şi vreau să-l văd mâine dis-de-dimineață. În linişte, băieți. Eu mă duc să schimb o vorbă cu patronul şi ne întâlnim la maşină.

M-am îndreptat spre tipul care pufăia din trabuc, i-am spus bună seara şi l-am anunțat că a doua zi, la şapte dimineața, îl aşteaptă comisarul şef Irimescu, la circă. Dumnealui mi-a suflat un fum în ochi şi m-a informat că la ora aceea nu se dă jos din pat decât cu mandat de aducere. N-am ştiut cum să-l conving. Am mai spus: „Vă salut!” şi am plecat.

M-am dus la maşină, au sosit şi ceilalți. Ultimul a ajuns

Irimescu şi eu m-am grăbit să-l informez de răspunsul individului. Fără o vorbă, comisarul şef s-a întors în local.

După câteva minute a fost în maşină. A spus, ca să auzim cu toţii:

— Domnul Vidraşcu, la care l-am trimis pe Dinu este un remizier de bursă, escroc. Îi e greu să se scoale de dimineaţă. Nu poate să vină la şapte. Vine la cinci...

Am pornit spre „Văduva veselă". Acolo, după ce a oprit motorul, a stins luminile şi a mai supt câteva fumuri din ţigară, şeful a recapitulat cu noi planul de acţiune:

— Va să zică, mai întâi blocăm uşa din spate cu maşina. Rămâne de pază lângă maşină Vianu. Dinule, m-am gândit că pe tine nu te cunoaşte nimeni de-ai casei. Intri primul. Prin uşa aia mare, luminată. Dai într-un hol şi, în dreapta, e garderoba. După garderobă, tot în dreaptă se face un culoar. Din culoar, ajungi la o intrare cu arcade. Acolo îşi face veacul Topală, câinele de pază al patronului. Ai să-l recunoşti. Este mare, are o faţă ca de tuci şi ochi albicioşi. E aşa de urât, că, dacă-l mănâncă lupul, îl varsă. Întotdeauna poartă un frac verde. Te uiţi de formă, prin preajmă, ca şi cum ai căuta pe cineva. Când te reperează, te duci la el şi-l întrebi de unde poţi da un telefon... Trebuie neapărat să-l faci să se întoarcă spre tine şi să piardă din ochi, măcar o secundă, culoarul. Să te plasezi între el şi perete - acolo, pe undeva, e o sonerie. E la mintea cocoşului că dacă o atinge ne strică toată combinaţia. N-o să aibă timp, că în secunda când va sta întors spre tine ţâşneşte prin culoar Buzea şi îi propteşte ţeava pistolului în burticică.

Tu, frate Buzea, îl scoţi pe Topală în stradă, îl duci la maşină şi îl predai lui Vianu. Urangutanul nu îndrăzneşte să poarte armă, dar, decât să-ţi dea ăsta o palmă, mai bine te loveşte tramvaiul 18 în oră de aglomeraţie. Trebuie luat scurt.

O dată scos din joc Topală, tu, Dinule, intri în restaurant şi traversezi salonul principal, spre scara din fund. Încet, te faci că te uiți după o cunoştință... Dobrin, cum l-ai văzut pe Buzea ieşind cu gorila pe uşă, intri. Te duci întins la patron şi îi spui că facem un control polițienesc. Nu-l slăbeşti din ochi... Eu mă duc, trap săltat, direct spre salonul de sus. Le ştiu semnalul, ştiu cum trebuie ciocănit la uşă. Buzea, după ce-l predai pe Topală lui Vianu, vii şi tu sus. Dinu o să fie cu mine. Domnule Dobrin, te rog controlează, la sânge, casa de bani a pungaşului... Am terminat. Pe cai!...

Irimescu a tras maşina la uşa din spate a localului şi a blocat-o. Am coborât cu toții. Vianu a rămas lângă maşină.

Pe mine şi pe Buzea, Irimescu ne-a expediat cu o mişcare a mâinii. Am plecat, urmat la doi paşi de Buzea. Îmi cam bătea inima, de ce să mint. O simțeam galopând în coşul pieptului şi mi se uscase gura. Am apăsat clanța de la uşa de intrare, cu o mână înghețată.

Am ajuns uşor la culoarul despre care mi s-a vorbit, l-am străbătut şi m-am pomenit în fața arcadelor, unde veghea Topală. A avut dreptate şeful. Nu arăta prea simpatic. Ba chiar m-am gândit la maică-sa, care, pesemne, când l-a adus pe lume şi a văzut ce-a făcut, trebuie să se fi speriat îngrozitor.

M-am fâțâit un pic pe sub privirile lui curioase, am vrut să-l depăşesc, m-am răzgândit, m-am întors şi am rămas în spatele lui, aproape lipit de perete. Când s-a răsucit după mine să vadă ce mă tot agit de colo-colo, l-am întrebat, cu o gheară în gât, de unde pot da un telefon. Pe sub brațul pe care l-a ridicat să-mi arate în ce direcție e telefonul, l-am zărit pe Buzea venind în goană. Tropăia ca un dinozaur şi Topală s-a întors rapid. Buzea s-a repezit cu capul înainte, zdrahonul a întins o mână, să-l oprească, şi cu cealaltă căuta

ceva pe perete, pe lângă mine. A urmat o busculadă scurtă, am fost strivit de perete, apoi îmbrâncit, am căzut în genunchi şi mai mult am simţit decât am văzut o mână care pipăia peretele, căutând, desigur, soneria aceea de alarmă. Am lovit cu toată puterea şi am auzit un geamăt de durere. Am reuşit să mă ridic în picioare. Topală îl zgâlţâia pe Buzea. I-am sărit gorilei în cârcă. S-a scuturat să mă arunce, dar mi-am încolăcit braţele pe după gâtul lui. În încleştare, Buzea a zbierat în urechea brutei: „Urâtule, dacă nu ridici mâinile, număr până la trei în gând şi trag! Aşa să am parte de mama!" Am simţit colosul de sub mine destinzându-se. A început să ridice braţele şi mi-a dat drumul la pământ. Mi-am netezit hainele cu palma, scuturându-le de var. Am tras cu ochiul în jur şi n-am văzut pe nimeni care să fi asistat la încăierare. Buzea îl împingea, uşor, pe Topală spre ieşire.

Ţinuta mea nu era prea elegantă, dar mi-am făcut curaj şi am păşit pe sub arcade, am traversat un hol şi am nimerit într-un salon imens, luminat cu veioze verzi, aşezate pe mese. Predomina culoarea verde. Covoarele, tapetul de mătase, draperiile grele de pluş, plantele exotice, plasate ici şi colo, aveau această culoare. Cât mi-am putut da seama dintr-o privire, la mese serveau fete tinere, toate frumoase. Aveau rochiţe din satin verde, foarte scurte - o expoziţie de picioare superbe! Ciorapii erau negri, prinşi cu jartiere verzi, o împletitură de frunzuliţe din mătase verde, ca nişte cununi de laur. Pe cap purtau câte o tocă verde, cu voaletă scurtă, neagră, care le umbrea faţa. Vezi, Doamne, astea erau „Văduvele vesele".

N-am avut prea multă vreme să casc ochii, fiindcă în întâmpinarea mea a venit un domn cărunt, îmbrăcat într-un smoking, tot verde, fără o cută. Parcă era făcut din sticlă

netedă şi dacă-l atingeai, din întâmplare, te-ai fi aşteptat să facă „cling !” În salon nu era zgomot, plutea doar un zumzet, ca de albine, ascultat cu urechea lipită de peretele stupului.

Bărbatul cărunt care mi-a tăiat calea m-a întrebat dacă am masă rezervată? N-am apucat să-i răspund. În spatele lui a apărut Dobrin, spunându-i: „Vă căutam, domnule Stavros.”

Stavros s-a întors spre Dobrin şi eu am pornit mai departe spre scara din fund, pe care o ghiceam mascată de nişte mari draperii verzi. Pe lângă mine a trecut, strecurându-se ca un ţipar, Irimescu. M-am ţinut după el, am urcat scara în urma lui. În faţa uşii din capătul scării, înaltă, cu două canaturi, s-a oprit şi a bătut în ea de mai multe ori, într-un anume fel. Uşa s-a întredeschis, el a împins-o brusc cu piciorul şi a intrat cu revolverul în mână. I-am auzit vocea puternică, tunătoare:

— Poliţia! Toată lumea cu mâinile pe masă!

Am ajuns şi eu în spatele lui. În acest salon, la o masă lungă erau aşezaţi nişte domni foarte eleganţi, adunaţi parcă la un consiliu de administraţie al unei mari societăţi bancare. Cam o duzină de bărbaţi. Pe masă, cupe de şampanie, ţigări, scrumiere. Bani nu, nici cărţi de joc.

Şeful meu mi-a vorbit peste umăr:

— Închide uşa, ridică-i pe rând în picioare şi percheziţionează-i!...

I-am avertizat, îngâmfat, pe cei din salon:

— Să nu facă cineva o mişcare în plus, că sunt nervos. Trebuie să vă mai spun că toată şandramaua geme de sticleţi! O.K.?...

Am fost mândru de această replică şi de tonul meu, în schimb nu ştiam prea bine cum să fac percheziţiile pe care mi le ordonase Irimescu. M-am apropiat de un bărbat sfrijit din capul mesei, care s-a ridicat în picioare, şi am început

să-i pipăi hainele, cum am văzut că fac, în filme, poliţiştii americani.

Comisarul şef m-a oprit.

— Caută-i în buzunare şi pune totul pe masă. Dumnealor nu poartă arme, aici e lume bună, *high life.*

S-a deschis uşa şi în salon a intrat gâfâind Buzea.

Irimescu l-a pus şi pe el la treabă.

— Percheziţie corporală la toţi! Urgent !

Eu lucram pe o latură a mesei, Buzea pe cealaltă. Mai îndemânatic ca mine, a sfârşit mai repede cu ai lui şi a venit pe partea mea.

Când am terminat de scotocit hainele ultimului om, pe masa lungă se aflau acte, chei, batiste, stilouri, brichete, agende şi portvizite, fără bani în ele.

În timpul acestor percheziţii, Buzea se folosea, cu mare efort, de mâna dreaptă, apoi a încercat să se descurce numai cu stânga. Şeful nostru a vrut să ştie.

— Eşti rănit, colega?... Dacă te-a atacat cineva, spune. Lămurim aici, la faţa locului!...

— Nu, domnule comisar şef, a negat Buzea. M-am lovit, e un fleac. De altfel am terminat. Recolta e pe masă...

Ştergând cu o privire ironică grămăjoarele de obiecte de pe masă, Irimescu a comentat:

— Minunea minunilor! O reuniune sobră, de domni exemplari. O cupă de şampanie, o ţigară fină, o şuetă agreabilă. Nu-i aşa?

Un bărbat îndesat, cu o figură de buldog, dinspre un capăt al mesei, a început să-şi bage, calm, în buzunare, obiectele din faţa sa. I s-a adresat tăios lui Irimescu:

— Gata, comisare! Păstrează-ţi ironiile căznite pentru troglodiţii dumitale. Ajunge! Aţi făcut o descindere, aţi dat-o în bară, acum, luaţi-vă tălpăşiţa. Ieşirea e în spatele

dumitale...

Irimescu l-a înfruntat suspect de liniştit:

— Un moment, domnule Gorun. Aşa vă numiţi, dacă nu mă înşel. Fost inspector în Garda Financiară, mazilit pentru repetate luări de mită şi trafic de influenţă...

— Destul! Când am să apreciez că e momentul, am să te angajez biograful meu. Valea!...

— Încă puţin. Poate mă lămuriţi dumneavoastră, ca mai isteţ: cum se face că nici unul dintre domnii aici de faţă, n-au la ei nici o leţcaie.

— Nu e nimeni obligat să umble cu bani la el. La revedere, băieţi...

— Domnule Gorun, vom pleca atunci când vom aprecia noi că ne-am încheiat misiunea.

Gorun s-a apropiat ameninţător de comisar; eu cu Buzea am ridicat capetele, cu o expresie întrebătoare pe figuri. Irimescu ne-a făcut semn din ochi, să stăm liniştiţi.

Gorun s-a oprit în faţa şefului nostru şi l-a apucat de piept.

— V-aţi încheiat misiunea voastră penibilă. Căraţi-vă, ca să nu vă scot eu în brânci!

Sucindu-l, a încercat să-l întoarcă pe Irimescu cu spatele şi să-l împingă spre uşă. A greşit. O fracţiune de secundă mi s-a părut că Irimescu se supune, a făcut o jumătate de piruetă şi când a revenit cu faţa i-a plasat lui Gorun o lovitură cum n-am mai văzut nici la Joe Louis.

Din forţa loviturii Gorun a aterizat pe masă, ca un sac de câlţi. Izbindu-se de tăblie, pe lângă sunetul sec al lemnului, s-a auzit un zornăit.

— Zurgălăi, a constatat, vesel, comisarul şef. Staţi cumineţei, că abia m-am încălzit.

Ne-a făcut un semn, mie şi lui Buzea.

— Demontăm masa asta în bucăți. Luați-l jos pe domnul Gorun şi rezemați-l de un perete, să doarmă mai comod.

Şeful s-a întors spre mine.

— Dinule, să vină aici Dobrin cu patronul.

Am deschis uşa şi am fugit pe scări, căutând pe cineva, pe care să-l întreb unde se află camera de lucru a patronului. Într-un colț, un burtos cu chelie, aproape înfăşurat în draperii, înghesuise o „văduvioară" cu voaletă şi îi umbla pe sub fustă scurtă. M-am oferit imediat:

— Domnişoară, continui eu ce a început dumnealui, dacă îmi spuneți unde îl pot găsi pe patron.

Fata a scos limba la mine.

N-aveam timp, am plecat mai departe şi am acostat un chelner, care mi-a spus că îl găsesc pe patron după uşa încadrată de doi ficuşi uriaşi.

Prin uşa aceea am pătruns într-o cameră unde Dobrin, asistat de un bărbat, de o femeie şi de patron, copia pe o coală de hârtie seria unor bancnote, răvăşite pe o tavă. Tava stătea lângă un ventilator impozant, fixat pe un postament înalt, masiv. Paletele ventilatorului se mişcau încet, bancnotele de pe masă foşneau şi parcă voiau să se ridice pentru zbor.

Dobrin a zis să comunic că vor veni imediat. Am alergat înapoi pe scări. N-am mai întâlnit-o pe fata care a scos limba la mine, dar asta nu m-a împiedicat să-mi făuresc unele planuri de viitor, la care am asociat-o.

Ce am văzut reintrând în salon m-a lăsat mut.

Domnii aceia eleganți stăteau cuminți pe scaune şi Irimescu se juca cu un ornament de la rama mesei. Când îl mişca, pe lateral se deschidea în mijlocul mesei un fel de şanț lung cât masa şi lat de vreo douăzeci de centimetri.

În această deschizătură sclipea un morman de monezi de

aur, bancnote româneşti şi străine, pachete desfăcute cu cărți de joc.

Irimescu manevra ornamentul care se dovedise de fapt o manetă pentru acționarea plăcii longitudinale, care acoperea ascunzătoarea.

Buzea era tot un zâmbet. Văzându-mă cum mă minunez, comisarul şef s-a rățoit la mine:

— Vine Dobrin sau nu vine?... Să-i arăt comoara lui Ali-Baba...

— Vine imediat, domne şef, l-am asigurat fără să-mi dezlipesc ochii de pe mică avere din pântecul lunguieț al mesei.

A venit Dobrin şi l-a adus cu el pe Stavros.

În fața spectacolului din salon, patronul s-a sprijinii de perete. Dobrin i-a făcut cu ochiul, ghiduş, comisarului şef, care nu înceta să se joace cu dispozitivul secret al mesei.

Buzea a fost trimis să aducă martori. Între timp, fostul inspector financiar a început să-şi revină în simțiri. L-am ajutat să se aşeze pe un scaun, a întins mâna după o cupă de şampanie şi a luat o gură, strâmbându-se.

A urmat o operațiune plictisitoare, de numărare a banilor, de întocmire a unui interminabil proces-verbal, în mai multe exemplare, pe care le-am semnat toți cei prezenți.

În final, eu am avut cea mai multă treabă. A trebuit să fac vreo şase drumuri până la circă şi înapoi. Îmi luasem, între timp, carnetul de conducere auto. Întâi i-am cărat pe Vianu, pe Topală şi pe doi dintre jucătorii clandestini. I-am luat apoi pe Buzea şi pe alți trei clienți. Şi tot aşa. Ultimii au fost Irimescu, Dobrin, patronul şi „marfa”.

La sediu au fost împrăştiați în mai multe birouri şi au fost chemați câțiva gardieni să-i păzească, sub supravegherea lui Cornel Vianu.

Pe Dobrin, pe Buzea şi pe mine şeful ne-a chemat în biroul lui.

L-a întrebat cu nerăbdare pe comisarul ajutor.

— Ce-ai găsit în seiful lui Stavros?

— În seif, nimic, a răspuns Dobrin cu un zâmbet şmecher. Dar am găsit ceva în suportul ventilatorului de pe birou. Bani mulți, bancnote!

— Cum ți-a dat prin minte să-i demontezi ventilatorul?

— Nu mă ştiți tipicar? I-aş fi demontat şi plombele din gură.

— Ceva ți s-a părut suspect...

— Da! După ce am terminat de controlat seiful, Stavros s-a înviorat. I-am verificat în continuare biroul, obiect cu obiect. Grecul m-a ajutat. Lua fiecare lucru în mână, îl sucea pe toate părțile, mi-l arăta. De un singur obiect nu s-a atins, de ventilator. Am ajuns şi la el. Nu aveam nici o bănuială. L-am pornit, l-am oprit, l-am ridicat şi m-am uitat la capacul postamentului. Şuruburile care îl fixau aveau nişte zgârieturi de şurubelniță aproape insesizabile. Stavros tocmai îmi spunea că ventilatorul are patru viteze, culisează pe o traiectorie semicirculară, marfă prima „A.E.G.”, care merge de cinci ani şi o să mai meargă probabil zece, fără probleme.

L-am întrebat dacă nu s-a stricat niciodată. Aici a greşit el, a zis că nu şi am intrat la idei. Cine a desfăcut şuruburile postamentului şi de ce?

— Tu trebuia să te faci inginer, a glumit Irimescu.

— M-am gândit că, la bătrânețe, să-mi deschid o ceasornicărie, s-a destăinuit Dobrin, cu un oftat comic... Şefu', dar până atunci trebuie să vă spun că am găsit bani mulți şi nu văd motivele pentru care grecul îi ținea ascunşi. E negustor, poate să aibă bani, putea să ne mintă că nu sunt toți ai lui, că s-a împrumutat, mă rog, orice alte aiureli. El

n-a ascuns banii fiindcă nu-i putea justifica. Este posibil să-i fi pus la învechire pentru un timp. Până când seriile lor n-au să mai fie urmărite. Sau, a doua variantă, sunt bani falşi.

Irimescu a arătat o îndoială:

— Personal, nu-l văd pe Stavros încurcându-se cu bani falşi. Făcând trampa cu falsificatorii sau cu intermediarii lor!...

— Nu! a admis şi Dobrin. De altfel o să fie uşor să stabilim dacă bancnotele sunt false. Însă, păstrând prima ipoteză, că banii provin din furt, este posibil ca grecul să-i fi cumpărat mai ieftin. Se cunoaşte metoda, adăugă Dobrin, întorcându-se către mine: hoţul pierde nişte procente, dar n-aşteaptă cu nemiluita până să se bucure de ei. Cumpărătorul, dacă are chimirul plin, îşi poate permite să aştepte. Şi, să recunoaştem, Stavros nu este deloc în situaţia să n-aibă din ce trăi. El poate repune banii în circuit şi după doi-trei ani, când nu se mai interesează nimeni de seriile lor.

— Îmi place cum mă instruieşti, s-a enervat Irimescu.

Dobrin l-a împăcat pe loc:

— Repet ce-am învăţat de la şefii mei. Mă gândesc şi la furtul acela mare de la „Solarex". Mâine putem confrunta seriile. O parte se ştiu...

Comisarul şef şi-a frecat mâinile râzând.

— Domnule Dobrin, s-au întâlnit astă-seară, aici, cei mai buni poliţişti din Bucureşti, eu şi dumneata.

— Ei, nici aşa! Furtul de la „Solarex" a rămas cu autori neidentificaţi şi poate pornim de la bani în direcţia făptaşi!

— Aşa o să facem, a promis Irimescu, dar acum am alt cui...

A venit în dreapta mea.

— Ia zi, Dinule, cum s-a întâmplat că Topală a avut timp să apese pe soneria de alarmă. De sunat a sunat, altfel

n-aveau de ce să plaseze jucătorii banii şi cărţile în ascunzătoare. I-am descoperit printr-o întâmplare şi nu-mi plac întâmplările neprevăzute.

— Domnule comisar şef, am început eu, nesigur. Am făcut exact cum m-aţi învăţat... N-am ieşit din cuvântul dumneavoastră. M-am strecurat în spatele lui Topală şi l-am întrebat de unde pot să dau un telefon. El s-a întors, spre mine, să-mi arate. Atunci s-a repezit domnul Buzea. Dacă l-a auzit alergând, m-a lăsat baltă pe mine şi s-a răsucit spre domnul agent. Pe mine m-a lipit, cu o mână, de perete.

— Eu cred, a intervenit Buzea împăciuitor, că, strivindu-l pe băiat de perete, fără să vrea o fi atins soneria. L-a izbit tare de zid, am văzut şi eu...

— Staţi un pic! Cum adică l-a auzit pe Buzea alergând? Pe culoarul ăla e o mochetă groasă cât bureţii de baie. Ce, Buzea venea călare?...

— L-a auzit, cum l-am auzit şi eu, am răspuns înfierbântându-mă. Domnul Buzea s-a repezit la urangutan, s-au luptat, m-am atârnat şi eu de gâtul fiarei, pe la spate, până ce, pierzându-mi echilibrul, am căzut în genunchi. Atunci cred că s-a sunat. Am simţit o mână care pipăia peretele, care umblă după sonerie. Am lovit cât am putut eu de tare. Târziu, am văzut degetele mâinii cum se desprindeau de butonul soneriei. M-am ridicat şi am sărit în ajutorul domnului Buzea. Când l-a ameninţat că-l împuşcă, tipul s-a astâmpărat şi a început să ridice mâinile. L-a scos afară şi restul ştiţi. Atât m-am priceput, atât am făcut. Eu nu ştiu să mă bat, să...

— Domn' şef, a intrat Buzea peste mine. Eu când am văzut că...

— Tăceţi! s-a răstit la noi Irimescu. Cum era mâna pe care ai văzut-o?

Întrebarea era pentru mine. Am răspuns evaziv:

— O mână ca toate mâinile.

— Da, a consimțit şeful. Numai că mâna lui Topală e mare cât un capac de closet. Şi mâneca lui era verde. Brațul în care ai lovit tu, avea o mânecă verde?

În clipa aceea am simțit ce răspundere îmi asum prin afirmația aşteptată de la mine. M-am pierdut şi, de emoție, am uitat, efectiv cum arăta brațul în care am lovit. Am tăcut, apoi am realizat că tăcerea mea poate fi interpretată şi am scăpat un „nu ştiu!"

Irimescu s-a aşezat pe un scaun. Rareori l-am văzut aşa posomorât. A vorbit fără să se uite la vreunul dintre noi:

— Am citit undeva că după bătălii Vlad Țepeş poruncea tragerea în țeapă şi a propriilor oşteni răniți în spate. Însemna că ei au fost răniți după ce au întors spatele duşmanului, adică în timp ce fugeau ca nişte laşi. Îi trăgea în țeapă ca pe tâlhari... Eu ce să-ți fac ție?... Ştii, Buzea, când s-a pus problema dacă să mai rămâi în poliție, Dobrin a insistat să te luăm în echipa asta pe care am format-o acum, că eşti tânăr, că ai fost sărăntoc, că îți dai silința, că... pe dracu' ghem. Dobrin te-a judecat după el. Şi acum ce văd? Că tu nu eşti laş, Buzea. Tu eşti trădător. Un trădător mizer, ratat şi în trădare.

Într-adevăr, Buzea arăta jalnic. A început să zică ceva:

— Domnule comisar şef, vă asigur că eu...

Irimescu nu l-a lăsat.

— Eu te asigur, nenorocitule, că dacă te pun să-ți ridici manşeta, ai încheietura umflată de la lovitura lui Dinu... Am să te învăț ce ai de făcut acum. Iei toc şi hârtie şi scrii tot ce te leagă de Stavros, cine te-a mânjit prima oară, tot, aşa cum se spovedesc infractorii. Să n-ai prea multe omisiuni, ca să nu fie nevoie să cercetez eu. Mâine dimineață, cu declarația

asta în mână, te prezinți la raportul chestorului Hâncu. Pe mine să mă eviți, eu nu mai vreau să te văd niciodată. Noapte bună, Buzea.

S-a ridicat să iasă din birou. Eram în drumul lui, cu ochii ațintiți în pământ. Mi-a ridicat capul, apucându-mă de bărbie.

— Sper că pentru tine a fost cel mai distractiv. Du-te acasă şi culcă-te. Scuze pentru deranj şi, pe mâine!... Pe dumneata, Dobrin, te rog să vii cu mine.

A ieşit trântind uşa. În urma lui am îngânat un „să trăiți”, abia auzit.

Se făcuse dimineață. Ceasul electric, fixat pe perete, înghițea spasmodic bucățelele de timp.

M-am trezit bolnav de somn a doua zi, către prânz. Când cutiuța de gânduri a început să intre în ritmul normal de funcționare, am înțeles că sunt nemulțumit grav. Nu prea îmi mai trebuiau mie nici poliție, nici comisari, nici bandiți, nici „văduve vesele”. Eu îmi doream o viață normală, să-mi văd de sărăcia mea şi să trăiesc omeneşte. N-am eu talent să mă iau la trântă cu tot felul de borfaşi, nu-mi convenea să rămân, toată viața, în ochii lui Buzea, un turnător...

Pe la douăsprezece eram la circă. Sus, pe culoar, m-am întâlnit, nas în nas, cu Dobrin. N-am apucat să articulez vreun cuvânt, m-a luat el în primire:

— Bună dimineața, căciulă! Tocmai întreba şefu’ dacă nu cumva te-ai anemiat din cauza eforturilor de azi-noapte?

Mamă, cu ce drag l-aş fi înjurat şi pe glumețul ăsta de Dobrin. Aici la poliție, toți sunt mari, în afară de mine. Până şi hoții!

— Ai picat la țanc, a continuat domnul comisar ajutor. Tocmai am venit de la bancă şi de la tipografie. Am cerut experților băncii să verifice ipoteza falsului. La tipografie,

omul căruia i-am arătat bancnotele a fost cel mai bun zincograf pe care l-a avut tiparul românesc. A lucrat, cândva, chiar la secția de clişee pentru tipărirea banilor, se pricepe ca nimeni altul. Şi el a spus că bancnotele sunt autentice.

Acum, hai cu mine la magazinul „Cehoslovaca", e ordin! Acolo mi-a cerut să-l însoțesc înăuntru şi m-a plimbat pe lângă suporturile cu costume.

— Dacă ar fi să alegi un costum, pe gustul tău, pe care l-ai alege? m-a încercat el.

Am pus mâna pe unul în carouri.

— Nu! s-a arătat el împotrivă. Tu ai nevoie de un costum care să meargă toată ziua şi în mai multe anotimpuri...

— Un trening adică! Şi nu înțeleg de ce îmi trebuie mie?

— Păi, se vede cu ochiul liber că îți trebuie.

— Am impresia că...

— Stai blând! Eu cu Irimescu, mai corect spus, Irimescu şi cu mine ne-am înțeles să-ți cumpărăm un costum cu care să faci față... Nu sări în sus, că nu ne facem pomană cu tine. Îți avansăm banii şi după aceea ni-i dai înapoi, în rate, la chenzină.

— Vă mulțumesc, e înălțător ce vreți să faceți, dar mă simt foarte bine în hainele mele. Nevoie de altele mai bune n-o să am. Nu prea cred că am să mai ies cu dumneavoastră în... lume. Chiar astăzi vreau să-i spun domnului Irimescu că eu îmi caut alt stăpân. M-am cam lămurit cum e la poliție...

Dobrin a fost mai puțin surprins decât mă aşteptam.

— Aşa să faci! Deocamdată însă iei costumul ăsta, uite ăsta gri, te duci la cabină, îl îmbraci şi eu îți spun cum îți stă. Pe urmă, când ai să te spovedeşti lui Irimescu, să nu uiți să-l întrebi şi ce cravată merge la costum. E cel mai mare specialist în viață.. Hai, copăcel!

Cu un sentiment de umilință, cu lehamite, am luat

costumul ăla nenorocit şi m-am dus în cabină.

Dobrin m-a examinat cu atenţie, din uşă, şi a decis că merge. Mai trebuiau lungiţi puţin pantalonii, mânecile, iar haina, îngustată în talie. Am lăsat acolo costumul, după ce un meşter a făcut nişte semne cu creta pe el.

Dobrin a plătit şi chitanţa a rămas la mine. Am mototolit-o ţâfnos şi am îndesat-o neglijent într-un buzunar.

Pe drumul de întoarcere am făcut popas de-o bere la „Gambrinus", unde m-a invitat Dobrin. La masă a încercat şi a reuşit să-mi schimbe dispoziţia cu o povestioară nostimă.

— L-ai cunoscut pe Cornel Vianu, mi-a spus el. Băiatul ăsta, cu mutra lui de om neajutorat, de student sărac, a reuşit să salte o mireasă, chiar din curtea unui oficiu de stare civilă, datorită unui costum nou-nouţ, pe care tocmai îl îmbrăcase. Vianu se ducea uneori la oficiul stării civile din curtea primăriei de sector, cum se duc alţii la cinematograf sau în Cişmigiu. Să se destindă, să privească, să studieze oamenii. Îl interesau figurile morcovite ale mirilor, zâmbetele acre de invidie ale prietenelor miresei, privirile aprobatoare - sau nu - ale prietenilor mirelui, obrajii înlăcrimaţi de fericire - sau nu - ai părinţilor, stereotipia formulelor de fericire: „Casă de piatră", „Noroc cu carul", „Câte pene pe cocoş, atâţia copii frumoşi" etc.

Era un mare spectacol uman pe care el îl savura cu delicii ascunse. Pentru aceasta colegul nostru îşi alegea cu pedanterie ţinuta. Se considera oaspete al bucuriei omeneşti şi înţelegea să aibă în această împrejurare solemnă o ţinută impecabilă.

În ziua despre care povestim, Cornel a fost deranjat din contemplarea nuntaşilor de un cunoscut, întâlnit acolo întâmplător, care l-a atras în mijlocul unui grup vesel şi l-a prezentat stupid: „Fraţilor, el e marele Vianu, tatăl burlacilor

contemporani, foşti şi viitori."

Cornel a strâns câteva mâini, fără să vadă desluşit chipurile celor cărora le aparţineau. O singură tânără l-a privit cu mult interes în momentul când şi-a abandonat mâna micuţă în palma lui. A strâns delicat degetele fetei şi ele au tremurat ca de o primejdie. Fata şi-a rostit numele, o chema: Pusi !

Deodată, grupul în care se aflau s-a precipitat spre poartă, în întâmpinarea unor prieteni şi Cornel s-a trezit singur lângă Pusi. Cu un aer timid, el i-a propus să facă doi paşi împreună. Fata i s-a alăturat, sufocând la piept un buchet de zambile. S-au oprit în spatele clădirii, departe de larma oamenilor din curte.

Urmărind o rândunică ce şi-a luat zborul de pe creanga unui copăcel, Cornel a emis: „Ce libere sunt păsările cerului..."

De aici a început un dialog de milioane, fii atent. Pusi a întrebat: „Unde s-o fi dus rândunica?" „Oriunde, a vrut să plece şi a plecat", a stabilit Cornel. „De ce oare?" „Nu i-o fi plăcut anturajul... Domnişoară, în altă ordine de idei. Te-ai gândit vreodată de ce vin oamenii aici, la casa nunţilor? Ce-i mână pe ei?" „Mânaţi de dragoste!" „Dragoste... dragoste... Oare câţi oameni iubesc sincer, până la moarte?" „Păi, dacă n-ar fi dragostea pe lume..." „Eu am întrebat altceva, frumoasă domnişoară. Nu te eschiva." „Ce m-aţi întrebat?" „Câţi iubesc cu preţul vieţii, asta să-mi spui mie, prinţesă, câţi?" „Mulţi..." „Mulţi? Dumneata nu vezi ce gloată veselă mişună prin curtea asta? Zburdalnici, de parcă au venit aici să joace bâza." „Şi ce?" „Of, simt în dumneata o zbatere, un ceva care te roade, nedefinit. Ia să-mi spui mie, scriitorii sunt oameni deştepţi sau nu?" „E, ce să mai vorbim..." „Sunt, domnişoară, îţi spun eu. Ei creează lumea a doua oară. Eu îi

venerez. Nu ca persoane fizice, că mulți sunt ai dracului şi antipatici, dar câte din cărțile lor nu-ți dau tremurici, pur şi simplu." „Aveți dreptate, cărțile contează. Aşa, ca persoană, am cunoscut şi eu un scriitor care bea turț cu iaurt, că avea ulcer..." „Să-l ia gaia, noi vorbeam de dragoste. Păi unde mai găseşti astăzi dragostea, marea dragoste ca în cărți?" „În filme." „Mă uit la figura feței dumitale şi nu-mi vine să-mi cred urechilor. Cum în filme?... Filmele cele mai mari s-au făcut numai după cărțile cele mai mari. Şi ce-au fost ele? Nişte copii, originalul a rămas cartea." „Aşa e!" „Vedeți, după cum spuneam anterior, îndrăgostiții aceştia din curte sunt nişte surogate. Se izmenesc, iertați-mi expresia. Păi, conspectând marea literatură, ce observăm noi? Că cele mai nemaipomenite iubiri au fost triste. Drame, disperare, durere, lacrimă şi sânge. Îi vezi mata pe Romeo şi Julieta țopăind pe aici prin curte şi pupându-se, bot în bot, cu naşii? Îi vezi?" „Nu-i văd"! „De cine să-ți vorbesc?, că eu am studiat fenomenul până-n pânzele albe. Am citit şi am răscitit, numai aşa poți să cunoşti durerea omenească. Care mare îndrăgostit al tuturor timpurilor s-a bălăcit în maioneza fericirii" „Aoleu!" „Ce e?" „Mă strânge un pantof." „Scoate-l... Aşa-i că te răcoreşti?" „Spuneți mai departe, că mă captivează în mod excepțional." „Ehe, ne-ar trebui ani şi ani, domniță, ca să epuizăm subiectul. Ai văzut, de exemplu, ce bine s-a terminat dragostea Annei Karenina?..." „Da, cu trenul acela..." „Tristan şi Isolda s-au iubit sau nu s-au iubit?" „Vai, dar cum puteți să-mi spuneți aşa ceva?" „S-au iubit, elocvent! Şi care a fost sfârşitul? Înfiorător." „N-a fost şi un dans cu moartea Isoldei?" „A fost şi cu moartea ei şi cu moartea lebedei." „Acolo, cu lebăda albă şi neagră, cu vrăjitorul, cu prințul altă nenorocire." „Să ferească Dumnezeu pe toată lumea." „Ce exemplu mai vrei? Vrei cel

cu numita Esmeralda?" „Care Esmeralda?" „Țigăncuşa cu capra, care, la realitatea originei ei, nu era țigancă." „Fata cocoşatului? Am văzut-o la cinema." „Ea e. Ştii cum se termină?" „Sare de pe mănăstire!" „Durere mare... Traviata a iubit?... Doamne cum a mai iubit. Şi?..." „Săraca!" „Sau ce bucurie a avut de la amărâta asta de viață Mimi din *Boema?"* „Moare cu mâinile în manşon, am văzut la operă." „Aşa e uşor de spus. Dar ce-o fi simțit Floria Tosca când s-a aruncat în Tibru, după ce Mario a fost - poc, poc - împuşcat?" „A mințit-o Iago." „Nu Iago, Scanio a mințit-o. Parcă ce mai contează când a trecut prin câte a trecut... Vai de măiculița ei. Cu Iago a fost alt aliş-veriş, alt cataclism. Şi ce dragoste a fost acolo între Othelo şi Desdemona... Ehe, cât de aprofundat se iubeau anticii... Şi acum mi se pune pata când mă gândesc la Cleopatra..," „Uitați cum s-a făcut pielea pe mine. Brrrr!" „Piele de găină, aşa se spune. De ce te uiți aşa fix la mine?" „Nu ştiu, mă furnică ceva în ochi. Ați urmat hipnoza, domnu'...? Mă iertați dar nu v-am reținut numele." „Mă cheamă Cornel, dar mata poți să-mi spui scumpişor, la fel ca mama, că la mine ce e în guşă e şi-n căpuşă... Tot ce ți-am spus eu totalizează secole de suferință în amor. Ai zis dragoste, ai zis suferință, ai zis durere şi moarte eternă." „Ați încercat să scrieți şi dumneavoastră?" „Am câteva încercări la bază, dar nu mă înghesui." „Ştiți, mă gândesc cât trebuie să fi suferit scriitorii clasici, ce s-au zdrobit ei dacă au zugrăvit dragostea aşa cum au zugrăvit-o..." „Erau şi alte timpuri, mai lejere. Şi apoi nu toți care au scris au murit de dragoste. Au murit şi de bătrânețe, şi de abuzuri de tot felul. Să n-avem grija lor. Grija noastră s-o avem, că noi ne încleştăm cu dragostea în prezent." „Aşa e. Ia să mă încalț eu..." „De ce?" „Mă scuzați, trebuie să lipsesc un pic." „E presant?" „Mă întorc. Vin precis, deşi mi-ați făcut inima fiere..." „Să nu

dureze!” „Nu durează, că e după tipic...”

În aşteptarea fetei, coleguţul nostru, Cornel, a rememorat marile cupluri nefericite, pe care nu le-a citat. O să mai aibă timp. Pusi se va întoarce, părea serioasă, cultă şi ahtiată după suferinţă.

După nici douăzeci de minute, fata a apărut îmbujorată. I-a întins mâna şi l-a rugat: „Nu vrei să plecăm de aici?” „Ba da. Of, Pusi, Pusi, în ce ne băgăm noi acuma, cu ce suferinţe vom da piept...” „Ce să facem, scumpişor, n-ai cum să dai roată destinului.” „Pot să ştiu şi eu unde ai fost până acum, sufleţelule?” „Am fost să mă mărit, scumpişor, că n-am apucat să-ţi spun...” „Şi, te-ai măritat, ai terminat?” „Da!” „Atunci, hai...”

Au pornit înlănţuiţi şi au ieşit în stradă, printr-o spărtură din gard şi nu s-au oprit decât sub plapumă. Ţi-a plăcut de ce e în stare domnul Cornel al nostru?

Am răspuns râzând:

— Foarte nostim! Şi dumneavoastră aveţi har de povestitor.

— Le mai ajustez şi eu...

Pe drum, după bere, a început şi săpuneala, pe care Dobrin a avut-o în intenţie şi numai a amânat-o.

— Domnu’ Dinu, a început el tărăgănat. Apropo de plecarea din poliţie, dumneata, cum crezi, aşa faci. Dacă îţi pute munca asta a noastră, e mai bine, e mai cinstit, să pleci. N-avem chiar o meserie plăcută, mai degrabă e periculoasă. Nu vreau să te sperii, văd că eşti gata speriat, dar, dintre noi, unii mai şi mor. Nu suntem deloc nişte muşchetari, puşi să-şi încrucişeze graţios floretele cu nobili de-ai lui Dumas. Ţi-ai dat seama, pari un băiat deştept, că n-avem noapte, n-avem zi, avantaje ioc şi riscuri cu duiumul. Decât dacă vrei să fii descurcăreţ ca Buzea... Dumneata însă eşti corect, ne

spui de la obraz că nu ne vrei. Ca dovadă că te admir îți vând o idee. Ai carnet de conducere, fă-te şofer pe un dric. Nu glumesc, n-ai riscuri de accidente, că mergi la pas, nu pierzi nopțile, te alegi cu un bănuț de la rudele răposatului, mai un colăcel, mai o felie de colivă...

Cred că mă înroşisem ca un miez de harbuz copt.

— Domnule comisar ajutor...

— Te rog, să mergem la birou. Cred că Irimescu face spume...

L-am însoțit ca un câine plouat. Când am deschis uşa biroului lui Irimescu, acesta a explodat:

— Ce faceți, dragă? Ați fost la cinema?... Tocmai mă pregăteam să vă comunic semnalmentele la serviciul de dispăruți... Dobrine, am veşti proaspete. Stavros mi-a recunoscut de unde are banii găsiți de dumneata în piciorul ventilatorului. Cum am bănuit noi, i-a luat mai ieftin, deci proveniență dubioasă, clar! Îi are de la Vidraşcu, remizierul de la bursă, ăla care se scoală greu dimineața şi l-am adus eu de la ora cinci. Culmea! Eu l-am chemat doar să fac „bau!" la el, ştiind că nu se dă înapoi de la nici o măhăreală. Însă, cu câte am avut azi pe cap, n-am avut timp să ne conversăm, şi ăsta a fost norocul meu. Stavros, de care am tras toată dimineața, jurându-mă că-i închid locanta „pour toujours", mi l-a servit pe Vidraşcu. Unde dai şi unde crapă! L-am adus în birou pe Vidraşcu, exact când Vianu îl scotea pe Stavros. Deşi cu spatele, l-a recunoscut. Asta am şi urmărit. Vidraşcu să-l vadă pe grec, dar nu şi invers. Remizierul e fricosul-fricoşilor şi când a înțeles că-i fac direct formele de arestare a cotcodăcit ca o găină când îi arăți cuțitul. El a fost numai intermediar între vânzător şi cumpărător. Cine credeți voi că a avut banii de vânzare?... Şurcă, frumoşilor!... Grigoraş Şurcă, cel mai hărnicuț vânzător de ponturi pentru

spărgătorii de case de bani. O minte, brici...

— Şurcă?... Îl ştiu, şefu', a tresărit Dobrin.

— L-am şi localizat. În doi timpi şi trei mişcări. Păi, ce facem aici? Poliție sau... pâslari de casă? E meritul lui Vianu. El a făcut un drum la nişte ţuțări din Ferentari şi a mirosit că Şurcă înnoptează la o metresă, Roxana, o croitoreasă de pe strada Inişor. La noapte e numai bun de cules...

— Şefu', lăsați-mi-l mie! s-a rugat Dobrin.

— Stimate coleg, poate nu ştii, dar Şurcă, a fost condamnat de două ori pentru port ilegal de armă şi tot el l-a împuşcat în umăr pe comisarul Sava, când a vrut să-l aresteze în tren. Procletul a scos pistolul, într-un vagon plin de călători. N-are mamă, n-are tată şi trage binişor.

— Cu atât mai mult, să prind şi eu un peşte mare, a insistat comisarul ajutor.

— Îl prinzi dumneata! Uite, faci planul, conduci acțiunea, eşti stăpân. Eu cu Dinu suntem simpli asistenți. E bine aşa?

— E aproape bine... Numai că Dinu vrea să vă spună ceva.

Parcă mi-a căzut o cărămidă-n cap. Eram fericit că Dobrin a uitat de discuția cu mine, sub torentul de veşti proaspete servite de mai marele nostru.

M-au trecut toate apele simțind privirea întrebătoare a lui Irimescu aţintită asupra mea.. Am început să mă bâlbâi:

— Da... Vreau să vă... mulțu... mulțumesc pentru cos... costumul... ştiți... O să arăt ca... scos din cu-cutie...

Irimescu mi-a urat să-l port sănătos şi a sărit la altceva.

— Treceți până diseară şi vedeți casa Roxanei, da' fără să vă simtă nici vântul, nici pământul. Poate că e mai bine să studiați locul din maşină. Peste trei ore vreau planul de bătaie. Osu' la muncă...!

Am plecat cu Dobrin spre strada Inişor. Aşteptam să mă întrebe de ce nu i-am comunicat comisarului şef că vreau

să-mi iau câmpii.

N-aş fi ştiut ce să-i răspund. Oamenii aceia de lângă mine aveau de rezolvat treburi prea importante, ca să-i stingheresc cu văicărelile mele. Simţeam că m-am pripit. Am tras cu coada ochiului spre Dobrin. Se gândea la ale lui, liniştit. Mi-a venit să-l rog să-mi dea un pumn în nas. Nici asta n-am avut curaj, să nu mă creadă nebun.

La adresa pe care ne-a dat-o Irimescu am găsit casa croitoresei. O casă mică, ultima la capătul străzii. Gard cu portiță în față şi o alee de câțiva metri până la uşa de intrare. În spatele casei - o curte lungă, care se pierdea într-un maidan cu bălării.

Am dat ocol casei şi am găsit fundătura în care dădea maidanul.

Dobrin a coborât şi pe mine m-a trimis să parchez mai departe, după nişte magazii.

A făcut şi o recunoaştere, pe jos, amestecându-se cu rarii trecători. S-a întors la maşină pe alt drum.

Reveniți la sediu, Dobrin i-a prezentat şefului planul de acțiune. I-a descris casa concubinei infractorului. La față se afla uşa, încadrată de două ferestre. Pe fiecare perete lateral existau tot câte două ferestre. În spate, deasupra zidului, în acoperişul înclinat, se deschidea un chepeng, prin care se ieşea, probabil, din pod, pe casă. Acolo era rezemată o scară. În spatele casei începea maidanul, care ieşea în fundătură. Fundătura se numea Căpitan Donescu.

Dobrin a propus ca timp al acțiunii ora două dimineața, pentru care se obliga să obțină aprobarea Parchetului.

Urma să luăm cu noi patru lanterne puternice, pe care să le plasăm câte una sub fiecare geam lateral. Trebuiau aprinse pe rând, repede. Farurile maşinii aveau să inunde cu lumină fațada.

Se dădea astfel impresia celor din casă că se acționează cu o excepțională desfăşurare de forțe.

Irimescu era rugat să se ascundă într-un tufiş de pe maidanul din spatele casei, pentru cazul că Şurcă ar reuşi să se retragă pe acolo.

Eu cu Dobrin o să deschidem uşile din față ale maşinii şi o să ne postăm după ele, ca după nişte scuturi. Asta, după ce Irimescu şi Dobrin au să aprindă lanternele de sub ferestrele laterale şi or să le lase pe jos, rezemate de ceva.

Aprinzând eu faza mare, Dobrin are să someze, cerându-i lui Şurcă să iasă afară.

După toate probabilitățile are să se supună, conştient că nu se poate măsura cu adversari atât de numeroşi.

Dacă încerca să fugă prin spate, acolo era Irimescu şi ne puteam deplasa în ajutor şi noi.

Irimescu nu s-a putut abține să nu-l tachineze pe Dobrin:

— Ai conceput un plan, nebunia lumii, de parcă mergem să-l încălțăm pe Dillinger... Mă rog, o să lucrăm cum vrei tu. Totul e să nu sculăm tot cartierul în picioare... Acu' dau o fugă pân-acasă, eliberez o puicuță, care s-a autosechestrat la mine, fac un duş şi mă întorc. Voi ce faceți?... .

— Stăm aici! a hotărât Dobrin şi pentru mine.

— Să vedem, poate vă aduc câte un sandviş şi un termos cu cafea. Dinule, dă cheile de la maşină... Să fiți cuminți!

După ce a ieşit şeful din birou, s-a aşternut un timp de linişte. Nu ştiam cum să înfirip o discuție. M-am pomenit întrebându-l pe comisarul ajutor dacă e însurat.

— Sunt, domnu' agent. De curând. N-ai văzut aşa frumusețe, de aia am şi luat-o cu 26 de copii... Stai, nu sări pe geam. Nu sunt ai ei. E învățătoare şi ea se laudă la toată lumea: „Am 26 de copii."

— Slavă Domnului! Deşi e bine când o femeie creşte mulți

copii, n-are timp să umble creanga...

— Pentru asta găsesc ele timp. Irimescu e de părere că o femeie nu te înşeală decât atunci când nu are ocazia... La mine e sita nouă, deocamdată suntem îmbrăţişaţi prea strâns, ca să încapă între noi duplicităţile. Poate o să vină şi timpul lor... Mie, de pe acum îmi mai dă inima brânci. Tu? Ce viaţă duci?

— Băiatul mamei cel cuminte, victimă sigură a femeilor cu iniţiativă.

— E un rol bun. Am un prieten, care a pus jos zeci de mândruliţe, cărora le-a atras de la început atenţia că e neputincios şi că vrea doar prietenie. Fetele, curioase, încercau marea cu degetul şi, vindecat, pe loc, el le mulţumea pentru minunea săvârşită.

— E de notat...

— Pe tine n-o să te creadă nimeni, ai faţă de asediator...

— Nu chiar aşa...

Discuţia a început să lâncezească. Am încercat tot eu să o animez:

— Îl împachetăm pe Şurcă noaptea asta?

— Cum altfel? Ne facem de râsu' lumii; el singur şi noi trei!

Dobrin s-a dus la fereastră. Nu ştiu dacă mie mi s-a adresat când a spus:

— E o noapte aşa de frumoasă, că-ţi vine să zbori spre lună. Să iei cu ţine numai aripile şi o singură dragoste...

S-a întors şi mi s-a părut nemulţumit că i-am auzit cuvintele. Din senin, mi-a propus să ne jucăm.

— Cum să ne jucăm? am făcut eu ochii mari.

— Ştiu eu nişte chestii de verificat perspicacitatea, viteza de gândire... Vrei?

— Vreau!

— Bine, fă urechea pâlnie... Să zicem că intri într-o cameră

goală şi găseşti un om spânzurat de o grindă. E mort de câteva ore. De la picioarele lui până la podea este o distanță de 25-30 de centimetri. Pe podea, în apropiere de el, o mică baltă. Dintr-o privire, trebuie să stabileşti dacă a fost crimă sau sinucidere? Tu ce crezi că a fost?

— Păi... ce-i cu apa aia acolo?

— Aici e şmecherezul!

— Poate să fie şi una, şi alta.

— Nu! E sinucidere! Sinucigaşul s-a urcat pe un cub de gheață, l-a împins în lături cu piciorul şi, în timp, gheața s-a topit.

— E cam copilărească...

— A fost un caz real. Alta! Patru prieteni joacă pocher. Unul e obosit, se retrage şi se culcă pe o canapea din aceeaşi încăpere. Adoarme şi visează cum se plimbă prîntr-o poieniță verde, smălțuită cu flori. Se apleacă să culeagă una, dar floarea dispare şi în locul pe care a fost ea se cască o prăpastie adâncă. El îşi pierde echilibrul, cade în prăpastie şi moare. După ce au terminat jocul, cei trei vor să-l trezească din somn, dar constată, înmărmuriți, că prietenul lor a murit.

— Să nu mă întrebați iar dacă a fost crimă sau sinucidere!

— Nu! Ce ți se pare ilogic în istorioara asta?

— Stați, să-mi pun bila la contribuție. Nu mă grăbiți... Deci, adoarme, visează, moare. Ştiu! Păi dacă tipul a murit în somn, de unde să ştie ceilalți ce a visat el?

— Aşa e! Ai judecat corect. Mai vrei?

— Aicea sunt!

— Uite... Un medic criminal prescrie unui pacient să ia nişte pastile. Una din ele conține otravă mortală. Îi dă trei pastile pe care să le ia din jumătate în jumătate de oră. După a treia, moare instantaneu. În cât timp le-a luat pe toate?

— Într-o oră şi jumătate.

— Aş! Într-o oră!

— Just! M-am grăbit...

— Acum îți dau una de o să te doară capul o săptămână.

Am scăpat de durerea de cap. A intrat pe uşă Irimescu, care ne-a adus chifle, brânză, parizer şi cafea.

După ce am mâncat şi am ajuns la cafea, Dobrin şi-a adus aminte:

— Trebuie să trec pe la paza generală, să iau lanternele...

— O să treci. Verifică-ți pistolul! l-a făcut atent şeful.

Când am ajuns noi, strada Inişor dormea. Nici o lumină, nicăieri. Am oprit la colț şi am împins maşina în linişte, până în poarta casei pe care ne pregăteam s-o asaltăm.

Dobrin a înconjurat casa, aplecat pe sub ferestre. A plasat lanternele, sprijinindu-le pe cărămizi smulse din împrejmuirea unui petic de pământ cu tufănele. În momentul aprinderii lor puteai crede că le mânuiesc nişte oameni culcați la pământ.

Cei doi comisari şi-au făcut un semn şi au aprins lanternele - unul pe partea stângă, celălalt, pe dreapta. S-au retras în fugă, Irimescu spre maidan, Dobrin, spre mine. Am aprins şi eu farurile, direct pe faza lungă şi am dat în lături uşile din față ale maşinii. Ne-am adăpostit în dosul lor. Totul a durat câteva secunde.

Dobrin a strigat cu un glas mai puternic decât mi l-am putut închipui:

— Poliția! Toată lumea, afară din casă, cu mâinile sus!

În casă s-a aprins o lumină palidă, puțină, cât un pumn de mălai. Câteva clipe de linişte, uşa s-a deschis şi în cadrul ei stătea un om cu brațele ridicate. Atârna pe el o cămaşă de noapte lălâie. Pe cap, purta o căciulă.

M-am gândit că Şurcă ăsta trebuie să fie cam ramolit.

Două împuşcături au pornit aproape simultan. Una din casă, am văzut flacăra albastră, undeva, lângă umărul bărbatului din uşă, şi alta din pistolul lui Dobrin. Am fost stupefiat. Împuşcat în piept, omul cu braţele ridicate s-a făcut... ţăndări. A explodat în bucăţi, ca o statuie de ipsos, goală pe dinăuntru. Am înţeles imediat că în uşă n-a fost un om, ci un manechin de croitorie.

Din casă s-a mai tras o dată şi Dobrin a ţipat lung, sfredelindu-mi creierii. S-a prăbuşit cu zgomot la pământ. Am ocolit maşina şi m-am dus la el. L-am luat în braţe, tremurând.

Răsucindu-se brusc, mi-a pus palma pe gură şi mi-a şoptit: „N-am nimic, potoleşte-te!" M-a împins deoparte.

Au început să latre câinii prin vecini şi undeva s-a aprins o lumină, încă una...

În spatele casei s-a auzit o bufnitură. Probabil infractorul a sărit prin chepengul de la pod. Am vrut să fug într-acolo, dar Dobrin m-a apucat de picioare. S-a auzit cum aleargă cineva spre maidan. Dobrin a mai dat drumul la nişte gemete impresionante şi mi-a făcut semn să ne urcăm în maşină şi să plecăm.

Am pornit şi când am dat colţul mi-a vorbit cu respiraţia întretăiată:

— Opreşte! eu rămân prin preajmă. Tu dă fuga la Irimescu, poate are nevoie de tine.

După ce a coborât, am demarat, cu pedala de accelerație lipită de podea.

Când am ajuns pe strada Căpitan Donescu, am văzut două siluete lângă un gard. Am pus frâna în dreptul lor şi am sărit pe trotuar. Irimescu îl legase pe un bărbat, Şurcă desigur, cu o cătuşă de mână şi cu cealaltă de o ulucă. Şurcă se zbătea şi a făcut o încercare să-l lovească pe comisar, cu piciorul.

Irimescu s-a ferit într-o parte, a făcut o fentă şi când l-a pocnit pe năbădăios, acesta a căzut cu gard cu tot. Am văzut pe jos un revolver, l-am ridicat şi comisarul mi-a făcut semn să i-l dau. L-a băgat în buzunar.

Încercând să-l ridicăm pe individ de jos, cum şeful meu era aplecat deasupra lui, Şurcă a vrut să-i plaseze un cap în plină faţă. Răspunsul a fost un pumn năprasnic al comisarului, aplicat în frunte. Anestezie totală. L-am urcat pe Şurcă, asemenea unui balot, pe pernele din spate ale maşinii. Spre mirarea mea, Irimescu s-a instalat la volan. Înainte de a trânti uşa m-a expediat:

— Du-te şi caută-l pe Dobrin şi vezi ce-şi doreşte de la viaţă.

M-am întors la casa croitoresei, cufundată în beznă. Am încercat uşa, era încuiată. Nu se auzea nici un zgomot şi colegul meu nu se vedea nicăieri.

Am traversat maidanul şi am ieşit în spate, de unde tocmai fusese transportat Şurcă. Peste tot pustiu. Am refăcut drumul în sens invers şi nu m-am întâlnit cu nimeni. Am ieşit pe Bulevardul Pache şi de acolo am luat-o spre centru. Am mers pe jos până la circă. Irimescu stătea singur în biroul lui şi bea cafea.

— Nu l-am găsit pe domnul comisar ajutor, m-am plâns eu.

— O fi luat-o la plimbare pe Roxana, a tras el concluzia.

— Cum s-o ia la plimbare?

— Mititica o fi dat fuga undeva, la cineva, să guiţe că iubiţelul i-a fost luat din scutece, cu tam-tam şi că iar a găurit un copoi. Dobrin, curios cum e, s-o fi dus după ea să vadă pe umărul cui plânge.

— Nu v-aţi speriat că Dobrin e rănit, când l-aţi auzit ţipând?

— Tu erai lângă el, îl puteai ajuta, eu trebuia să-l prind pe bandit. Când ai venit cu maşina, dacă ar fi fost rănit, nu mă lăsai tu fără să-mi spui. O fi avut el un truc în cap de s-a dat lovit... Vrei o gură de cafea?

— Vreau!

— Toarnă-ţi în capacul ăsta!

— Mulţumesc!... Unde e Şurcă, domnule şef?

— Face nani la arest. Îl las o jumătate de oră şi îl chem la o gargară. Vidraşcu mi l-a dat pe Şurcă şi el trebuie să mi-i dea pe spărgători. Obligat! Tu te-ai putea duce să te bagi în cârpe. Somn de voie. Mâine vino mai târziu.

— Nu plec până nu vine şi domnul comisar ajutor.

— Ţi-o fi drag de el?

— Începe să-mi fie. De el şi, parcă, şi de dumneavoastră.

— Dacă e adevărat, mă bucur. O să-ţi fie mai uşor când punem şaua pe tine...

Soneria telefonului ne-a întrerupt dialogul. Şeful a ridicat receptorul, a ascultat o clipă şi a spus cuiva: „Stai acolo!" Mi-a făcut senin să mă ridic de pe scaun.

— Mergem! Cu Dobrin am vorbit. E la circa a cincea, a mai înhăţat un pezevenghi.

Dobrin ne aştepta în stradă, fumând. Cum a coborât din maşină, Irimescu l-a luat din scurt:

— De ce ai urlat, domne, aşa în poarta lui Şurcă, de-ai băgat groaza în noi?

— Din două motive, şefu'. Unul, ca să-l demoralizez pe Şurcă. Mai avea la activ un poliţist rănit. Panica devenea mai mare... Al doilea motiv: m-am gândit că la anchetă o să vorbească mai uşor despre spargeri, ştiind că are în spate un alt poliţist rănit sau chiar omorât. Mai întotdeauna eşti înclinat să vorbeşti întâi de faptele mai puţin grave. Am vrut s-o sperii şi pe piţipoanca lui. Una e să ascunzi un hoţ şi alta

să fii amestecată într-o crimă. Eram convins că Şurcă nu vă scapă dumneavoastră şi vi l-am trimis şi pe Dinu în ajutor.

Irimescu m-a luat martor.

— Poftim de vezi la ce finețuri psihologice umblă colegul nostru... Spune-ne şi ce greşeală a făcut Roxana. Până acum ne-ai servit doar aperitivul.

— Vă spun. Eu am rămas pe lângă casa ei. La un moment dat a ieşit ca o furie, eu m-am luat după ea şi m-a dus până acasă la Zgârci. Şi el, şi Roxana sunt în biroul ofițerului de serviciu... Rămâne de văzut de ce s-a dus ea glonț la Zgârci!

De obicei stăteam cuminte în banca mea, dar atunci nu m-am putut abține şi am întrebat:

— Zgârci ăsta cine mai e?

M-a lămurit Irimescu.

— Un meseriaş cu mâini de-aur. Numai că nu face, păcătosu', ce trebuie. Lucrează scule pentru spărgători. Chei false, guri de lup, coarbe, tot tacâmul... A spus mai departe: Dobrin, îi luăm pe clienți la noi, la prăvălie. Eu îl iau la întrebări pe Zgârci, tu te conversezi cu mironosița şi, spre ziuă, stăm de vorbă amândoi cu Şurcă.

Aceste interogatorii au dus la identificarea autorilor spargerii de la „Solarex". Operaseră la locul faptei trei dintre cei mai periculoşi infractori: Sandu Neacşu, Gică Cernea şi Costică Ioachim - şeful.

Rolurile au fost împărțite astfel:

Şurcă a dat pontul, adică a aflat când se ridică o sumă mare de bani din bancă, pentru plata salariilor şi pentru nişte lucrări în antrepriză.

Banii urmau să stea în seiful întreprinderii doar o singură noapte. Deci timpul de „lucru" era condiționat. Tot Şurcă, un individ cu idei, a făcut planul loviturii. Un plan ingenios, îndrăzneț, pentru care a pretins parte egală cu spărgătorii.

Cum arăta planul? Cum s-au împărțit rolurile?

Croitoreasa, concubina lui Şurcă, a vopsit în casă nişte metraje de postav în culoarea uniformelor de pompieri. N-au ieşit chiar la fel ca de fabrică, dar cine le analiza la microscop, mai ales că acțiunea se petrecea noaptea?

Din acest material a confecționat trei uniforme. Una de subofițer şi două de ostaşi. S-au comandat la un ceaprazar chipie, epoleți, petlițe, s-au procurat bocanci, centiroane, nasturi şi două raniță.

Aceşti „militari pompieri" trebuiau să apară la,,Solarex" cu o maşină militară, un turism vopsit kaki şi având număr corespunzător.

Ioachim, şeful bandei, avea o maşină „Nash". Zgârci a vopsit-o kaki, în doi timpi şi trei mişcări, cu o pompă de zugrav, stropind-o cu humă, adusă la culoare. Exista un singur pericol: ploaia. Dar, în ziar, meteorologul Topor, specialist nedezmințit, prezicea pentru noaptea respectivă timp senin.

Tot Zgârci a schimbat masca „Nash"-ului cu una de „Dodge".

Casa de bani trebuia tăiată cu aparatul de sudură. Au fost pregătite două tuburi de oxigen, mici, portabile, şi o trusă de brenere, reglate pentru flacără cu presiune, bună pentru tăierea metalului. Au fost înghesuite în cele două raniță, laolaltă cu şase măşti de gaze. Trei dintre ele, destinate paznicilor, aveau filtrele de respirație înfundate cu vată îmbibată în cloroform.

„Subofițerul", Costică Ioachim, căra şi el o lădiță metalică, vopsită tot kaki, cu alte scule trebuincioase: gură de lup, coarbe, rangă, cleşti, furtunele pentru brenere, pile, bomfaiere, burghie, bormaşină de mână şi chiar un baros, cu coadă scurtă.

Aşadar, plănuiseră să apară cu maşina, la o oră după miezul nopții, în spatele clădirii „Solarex”, să-i convoace imediat la ei pe toți paznicii şi să le spună că la „unitatea de pompieri” s-a primit un telefon alarmant, prin care a fost semnalată o gravă acțiune de sabotaj. O mână criminală a deschis conducta de gaze şi la prima scânteie clădirea sare în aer. S-ar putea să fie şi o glumă tâmpită a unui iresponsabil, dar dacă era purul adevăr?

Paznicii trebuiau să le deschidă o uşă de acces în clădire şi să-i însoțească pe „pompieri” pentru un control amănunțit.

De cum puneau piciorul în interior, se distribuiau măştile de gaze. Dacă paznicii s-ar fi mirat că în clădire nu se simte miros de gaze „subofițerul” avea explicația pregătită: gazele se ridică, se concentrează la înălțime. Ca să fie şi mai convingător, ar fi scos din buzunar un mic tub, prevăzut la un cap cu un manometru, ar fi făcut câteva mişcări cu el, apoi le-ar fi arătat paznicilor, pe cadran, poziția acului care indica gradul de concentrație periculoasă.

Greu de crezut că aceştia, în general oameni simpli, de la țară, să sesizeze înşelăciunea.

Încă ceva. La aplicarea măştilor pe față, paznicii nu aveau cum să nu simtă mirosul de cloroform. Cu zâmbetul pe buze trebuia să li se spună că aşa miros ultimele tipuri de filtre antigaze. Şi, pe urmă, aveau exemplul „pompierilor”, care în fața lor îşi puneau măştile.

Venea momentul coborârii la subsol, în căutarea conductei deschise. Căutarea urma să se facă atent, fără grabă, să dureze exact atât cât era nevoie ca paznicii să adoarmă. Cel pe care nu-l lua somnul era ajutat cu o lovitură în ceafă.

Etapa următoare: făcuți inofensivi, paznicii trebuiau legați fedeleş şi târâți undeva, într-un cotlon.

După asta se putea merge la casa de bani şi „munci” în

tihnă.

Odată deschis seiful, banii se încărcau în cele două raniţe şi în cufărul „subofiţerului”.

Toate sculele se abandonau la locul faptei. Dacă n-aveau amprente pe ele (şi n-aveau, că se lucra cu mănuşi) nu puteau fi de prea mare folos poliţiei.

Una din grijile hoţilor trebuia să fie că, până la punerea măştilor care îi făceau de nerecunoscut, să nu se arate paznicilor în lumină. Chipiile să fie înfundate pe frunte.

S-a recurs la câteva amănunte de machiaj. Neacşu să aibă lipit pe obraz un plasture în cruce, Ioachim să poarte mustaţă falsă şi Cernea să-şi îmbrace câţiva dinţi din faţă în staniol.

La plecare, conform planului, aveau să se despartă. „Subofiţerul” pleca singur cu maşina, cărând cufărul de metal cu banii, din care trebuiau plătiţi Şurcă şi Zgârci. În cufăr se punea partea lor, în raniţe, a celorlalţi trei.

Primul drum al lui Ioachim trebuia făcut în comună Odăile, lângă Bucureşti, pe o şosea pustie şi în plină noapte. Acolo aştepta Zgârci, cu camioneta lui, în care trebuia să transporte un butoi cu apă, găleţi, cârpe, bureţi şi masca originală a „Nash”-ului lui Ioachim. Nu era greu să se monteze masca şi să se spele huma. Uniforma „subofiţerului” trebuia să fie stropită cu benzină şi arsă.

Tot aici Zgârci urma să-şi primească partea de bani şi ieşea din scenă.

Dimineaţă, devreme, Ioachim avea întâlnire cu Şurcă în Piaţa Matache Măcelarul, ca să-i predea cufărul cu suma promisă. În forfota din piaţă era mai greu să fie remarcaţi.

Din piaţă, şeful bandei pleca direct, cu maşina, la Predeal, să se odihnească şi să aştepte liniştirea apelor.

La momentul potrivit se întorcea să împartă banii cu

ceilalți doi complici, asociați nu o dată la lovituri de răsunet şi în care avea deplină încredere.

Părăsind locul furtului, Neacşu şi Cernea, „ostaşii”, plecau fiecare la el acasă. Prima grijă: arderea uniformelor, a ranițelor şi ascunderea banilor în buteliile de aragaz. Şi Neacşu, şi Cernea țineau în bucătărie câte o butelie anume confecționată, ca să se poată demonta suportul de jos. Funcționa ca un capac circular, prevăzut cu filet.

Secretul buteliilor îl cunoşteau doar Neacşu, Cernea şi Ioachim.

La întoarcerea şefului, care putea să aibă loc şi peste o lună, două, se împărțea prada. Aveau răbdare, nu se grăbeau. Mai întâi să se domolească zarva iscată la descoperirea furtului.

Cu toate părțile lui mai puțin solid construite, şi altele de-a dreptul comice, planul a fost executat întocmai şi a reuşit, fără nici un incident. Totul a mers uns.

Prima greşeală a făcut-o Şurcă, tocmai Şurcă, creierul bandei, omul care a prevăzut totul atât de migălos.

Dintr-un exces de prudență, gândindu-se că o parte din seriile banilor furați ar putea fi comunicate poliției, n-a vrut să rişte cheltuind chiar banii aceia. În schimb, timp de aşteptare nu avea. Îi trebuiau bani ca aerul de respirat. A preferat atunci să-şi împuțineze partea de câştig. Oricum prada fusese mai mare decât se aşteptaseră. Cu Stavros, patronul „Văduvei vesele”, mai făcuse afaceri deocheate (prin Vidraşcu) şi nu i-a fost greu să-i vândă banii, la preț mult mai mic. Până să-i cheltuiască, bogatul Stavros putea să aştepte şi un an, oricât era nevoie, ca pericolul să fie exclus.

Un concurs de împrejurări, neprevăzut, făcuse ca Irimescu să organizeze descinderea de la „Văduva veselă” şi să surprindă clienții jucând, jocuri de noroc, pe cocoşei şi pe

devize. De-ar fi fost numai atât. Comisarul ajutor Dobrin, scotocind cu încăpățânare biroul grecului, dăduse de banii ascunşi în postamentul ventilatorului.

Toate s-au înşirat ca mărgelele pe aţă. Stavros nu putea justifica banii aceia, cu serii demascatoare, decât recunoscând proveniența lor reală.

Fireşte, cercetarea locului faptei - furtul se comisese cu ceva timp în urmă - nu o făcusem noi, dar mărturiile paznicilor, corpurile delicte, descoperite lângă casa de bani, confirmau recunoaşterile complicilor arestați.

Totuşi dosarul nu putea fi definitivat: lipseau autorii principali şi restul de bani. Identitatea lor fiind cunoscută, arestarea se impunea de la sine, ca şi preluarea integrală a dosarului de către noi. Prima cerință: efectuarea unor amănunțite percheziții domiciliare, mai ales că se cunoştea taina buteliilor de aragaz.

Deşi, din acest unghi de vedere, acum lucrurile păreau simple, au apărut nişte surprize extraordinare.

Investigația la domiciliile lui Neacşu şi Cernea, precedând reținerea lor, a relevat un fapt de necrezut: soțiile lor susțineau că respectivii erau arestați, că li se făcuseră percheziții şi, curios, singurele obiecte ridicate de la amândoi din casă fuseseră buteliile cu pricina.

Varianta asta semăna a farsă. Totuşi Irimescu i-a căutat la toate unitățile de poliție din Capitală. N-au fost găsiți.

S-au făcut percheziții la locuințele lor. Nimic! Nevestele o țineau întruna că venise poliția şi îi luase, împreună cu buteliile. De ce? Habar n-aveau!...

Ce se întâmplase cu şeful bandei, cu Ioachim? A fost şi el arestat?

Într-o zi, Cornel Vianu a venit să ne spună că, prin ciripitorii lui din lumea interlopă, i-a ajuns la ureche că nea

Costică Ioachim a fost văzut la restaurantul de pe Cioplea.

Irimescu a reacționat prompt:

— Îți iei catrafusele şi mâine eşti la Predeal. Te duci direct la comisarul Iordăchescu, e prieten cu mine. Îi spui pe cine cauți şi îl rogi să te ajute să-l găseşti. Dacă dai de Ioachim, să nu te pună Aghiuță să faci pe zmeul şi să încerci să-l confişti de unul singur. Îi ceri lui Iordăchescu o echipă antirechin!...

Vianu şi-a ridicat umerii înguşti şi şi-a împins pieptul costeliv înainte.

— Vă raportez că plec cu primul tren!... Lumea bună îşi petrece concediul la munte...

— Ai să vezi tu în ce hal îți frec eu ridichea dacă vii cu traista goală! l-a amenințat comisarul şef.

A fost o zi neverosimilă, prin surprizele ce ni le-a oferit. La câteva minute după plecarea lui Vianu a intrat în birou Dobrin, vizibil emoționat.

— Am trăit s-o văd şi pe-asta! a exclamat Irimescu. Domnul comisar ajutor scos din calmul său englezesc get-beget!

— Şefu'! a strigat el ca de pe trotuarul de vizavi. Am o bombă pentru care merit o halbă de gin „Gordon".

— Întâi pune bomba pe masă şi văd eu ce meriți.

— Cernea şi Neacşu sunt arestați la poliția din Iaşi, s-a primit o înştiințare la cabinetul chestorului.

— La Iaşi?

— Da! Şi, dacă cineva de la noi care e în problemă se duce acolo, ne dau toate relațiile.

— Se duce, obligatoriu, cineva. Dumneata pe cine propui?

— Pe dumneavoastră şi pe mine.

— Şi aici punem de închiriat?

— Atunci mă ofer voluntar.

— Pe cai!... Să vii repede, că sunt leşinat de curiozitate. Te

aştept cu ginul în frigider...

A plecat şi Dobrin. Comisarul a aprins o ţigară şi prin fumul ei a dat cu ochii de mine. Uitase că sunt acolo.

— Ia uite! Vorba cântecului: „Şi din câţi am fost aseară, am rămas numai noi doi...” Puştiule, îmi pare rău, dar vei rămâne singur aici, să păzeşti telefonul. Eu sunt cam neiubit, de la o vreme şi vreau la fete. Mă duc să mă tund, îmi tai părul din nas, mă fac frumos. Mă duc după o blondă ţicnită, dar frumoasă cât să împlinească toate dorinţele unui bărbat. Roagă-te să nu am ghinion şi să nu mă întorc prea repede. Ura, mânzule...

Rămas singur, am scotocit într-un dulap cu hârţoage prăfuite. Răsfoind un breviar cu legi mai vechi de 1944, am înţeles că ţărişoara noastră chinuită a fost bântuită, mai întotdeauna de taifunul decretelor-lege. Pentru orice s-au dat decrete. Citez: pentru reducerea de taxe la importul opincilor din cauciuc, pentru reglementarea activităţii întreprinderilor de fabricat şi debitat aţa, pentru înfiinţarea unor taxe de consumaţie pe amidon, dextrină, carbonat şi bicarbonat de sodiu, pentru scutirea parţială şi temporară de taxe la importul de arpagic, legea asupra impozitului pe spectacole, pentru înfiinţarea unor suprataxe asupra făinii şi a grişului, pentru reduceri acordate la importul de biciclete, pentru scutirea parţială şi temporară de taxe la importul încălţămintei cu talpă de lemn, de cauciuc sau alte surogate care înlocuiesc talpa din piele, pentru înfiinţarea taxei de un leu asupra ilustratelor de orice fel admise în comerţ etc...

Am aflat şi unele obligaţii fiscale. Când cineva îşi căsătoreşte o fată, trebuie să facă o foaie de zestre. Legea prevede că această foaie de zestre - act dotal - trebuie să fie vizată de administraţia financiară şi de tribunal. La valoarea zestrei se plăteşte un impozit special. Foaia de zestre nu are

valoare, dacă nu are aceste vize.

Sau, câinii trebuie ţinuţi închişi în curte şi să aibă la gât o tăbliţă cu numărul dat de percepţie...

Până a doua zi dimineaţa nu s-a întâmplat nimic demn de luat în seamă. Apoi a venit Dobrin, cu noutăţi de natură să-l surprindă şi pe un poliţist versat ca Irimescu.

La organele de poliţie din Iaşi se primise un denunţ, prin care erau informate că cetăţenii Alexandru Neacşu şi Gheorghe Cernea din Bucureşti (urmau adresele lor exacte) au venit să se ascundă la Iaşi şi, după găsirea unei ascunzători sigure, să-şi aducă de la Bucureşti armamentul şi muniţiile, dosite în nişte butelii de aragaz trucate, ţinute la domiciliul lor. Urmau să acţioneze apoi în Moldova (jafuri, tâlhării armate), întrucât în Capitală erau foarte cunoscuţi.

Primele verificări ale poliţiştilor ieşeni au confirmat că cei doi sunt cunoscuţi la evidenţa operativă cu mai multe condamnări pentru furturi prin efracţie.

S-au dispus percheziţii domiciliare pentru găsirea armamentului, în colaborare cu agenţi din Prefectura bucureşteană.

Ceva a fost adevărat. Buteliile de aragaz, aflate în bucătăria fiecăruia dintre cei doi bănuiţi, erau modificate. Partea de jos se deşuruba.

Într-o butelie, cea a lui Neacşu, s-au găsit nişte fiare răzleţe. Cu ele nu se putea construi, nicidecum, o armă: un pat de pistol automat, o gardă de trăgaci, nişte plăsele de os pentru un pat de pistol foarte vechi.

În ascunzătoarea din butelia lui Cernea s-au găsit tuburi goale de cartuşe.

Au fost ridicate obiectele respective şi buteliile trucate. Cei doi au fost identificaţi într-un târg de vechituri şi reţinuţi preventiv, pentru câteva zile, fiind vorba despre infractori

recidiviști.

Răspunsurile la interogatorii au fost derutante. Că au venit la Iași să caute de lucru, în Capitală aveau faimă proastă, vroiau să intre în rândul oamenilor, să muncească și să-și câștige existența în mod cinstit.

Buteliile, da, au fost transformate în ascunzători. Odată, după ce au spart o agenție fiscală, au ascuns banii acolo. Au fost prinși, judecați, condamnați. Cât despre armament... Care armament?... Cine poate face o armă cu gunoaiele alea?... De unde provin ele?... A fost război, le-au găsit în niște dărâmături, unde scrie că nu poți păstra, chiar și pitite, niște tinichele, atâta timp cât nu poți face cu ele o armă de foc?

Polițistul care a condus ancheta a mirosit ceva. A confruntat scrisul din declarațiile lor cu cel din denunț și a cerut expertiză grafologică. S-a demonstrat că Neacșu și Cernea sunt autorii denunțului. Ei l-au scris. Un cuvânt unul, un cuvânt celălalt. Amândoi cu mâna stângă.

Cei doi s-au autodenunțat și au lăsat să se găsească la ei obiecte suspecte la prima vedere, dar insuficiente pentru formularea unei acuzații împotriva lor. Nu constituiau probe. Scopul autodenunțării a fost intuit: au urmărit să fie cercetați, măcar și câteva zile, de organele polițienești dintr-un oraș mai depărtat de Capitală.

„De ce?... Nu cumva, s-a gândit anchetatorul, au dat recent o nouă lovitură în București și sunt căutați?"

Au fost demascați cu ușurință și poliția ieșeană ni i-a pus în brațe.

La capătul informării făcute de Dobrin, Irimescu nu părea deloc satisfăcut.

— Ceva nu e cum trebuie. Lipsește o verigă din lanț. Ei s-au autodenunțat înainte ca noi să-i arestăm pe Șurcă și

Zgârci. În vremea aceea nu-i ameninţa nici un pericol. Noi nu ştiam că ei sunt făptaşii, n-au avut vreun semnal de alarmă cât de mic...

— M-am gândit şi eu, domnule comisar şef, a încuviinţat Dobrin. De cine s-au ferit ei, de groaza cui trebuiau să dispară? Dar îi avem în arest, putem începe... extemporalul.

— Aş! Copiii ăştia răi nu vorbesc nici dacă-i spovedeşte Papa de la Roma.

— Să nu le tragem un pic de gâlci şi pe nevestele lor?

— Ce vorbeşti?... Aceste doamne distinse vor fi încântate să ni se confeseze! Silica Neacşu e hoaţă de buzunare şi Gina Cernea a fost madamă în „Cruce". Nişte fete sincere... S-au furat milioane, s-a dat o lovitură de zile mari în stil americănesc... Mă frământă şi altceva. De ce autodenunţul trebuia să provoace numai arestarea lui Neacşu şi a lui Cernea? Şeful, Ioachim, circulă! Au stricat căruţa?... A clocit Ioachim alt plan, care să debuteze cu arestarea, provocată, a celor doi spărgători? Toţi trei sunt hoţi de tonaj mare. Trebuie să-i înghesuim cu asemenea dovezi, încât să scoatem de la ei şi alte lovituri. Avem nevoie şi de Ioachim. Să vedem cu ce veşti vine Vianu de la Predeal.

— Să mai încercăm cu Şurcă şi Zgârci, a propus Dobrin. Poate mai ştiu şi ei ceva despre restul de bani.

— Ce să ştie?... Şi-au primit partea corect. Ce-i mai interesează? Şi dacă, să zicem, îi interesează, cine le făcea confidenţe? Nu ştiu, nu ştiu unde e buba, dar nu se poate ca doi căpătânoşi ca noi să nu-i dea peste cap. Este, domnule Dobrin?...

Comisarul ajutor l-a aprobat, nu prea convins.

A sunat telefonul. Irimescu a ridicat receptorul, l-a lipit de ureche şi s-a înseninat.

— Eu sunt, sărut mâna, Anita! Ce să fac? Rău!... Cum

poate să-mi fie fără tine alături? Zău!... Ce spui tu?... Da, am văzut că e soare afară şi am fost convins că ziua asta frumoasă e cadoul tău pentru mine. Mă pregăteam să-ţi dau o telegramă şi să-ţi mulţumesc... Care placă? Nici o placă!... Sunt eminamente sincer şi de aici mi s-au tras toate nenorocirile... Te caut eu, crăiţa mea... Da, mai stau. Nu ştiu şi nu-mi place altă meserie... Bine!... Mă bucur că m-ai sunat. Mă simt foarte norocos că eşti a mea... La revedere, Anita!...

După ce Irimescu a închis telefonul, Dobrin nu s-a putut abţine:

— Pentru un poliţist e o deformaţie profesională să tragă cu urechea. M-aţi omorât, şefu?! Curat Ionel Teodoreanu... Mă iertaţi, dar ele vă cred?...

Irimescu mustăcea.

— Domnule, eu le mint numai pe jumătate şi ele mă cred pe sfert. În orice caz, nu s-a supărat nici o femeie pe mine când i-am făcut un compliment. Şi Anita chiar merită lăudată. Gata! Despre femei o să bârfim altă dată... Înainte de a suna telefonul mă gândeam că, în timpul furtului ăsta de la „Solarex", hoţii au jucat o întreagă piesă de teatru. Costume, recuzită, machiaj. Artişti... Ei bine, mi-a trecut şi mie prin cap o comedioară. Nu se poate ca Ioachim să fi rupt orice legătură cu complicii lui. El s-a dat la fund când a aflat că Neacşu şi Cernea sunt arestaţi...? Nu cred! Ei au fost arestaţi pentru că au vrut să fie. Un lucru mi se pare sigur. După un timp Ioachim o să vrea să ia legătura cu dragii lui acoliţi. Să primească veşti de la ei. Şi, apropo de ce spuneai dumneata cu nevestele, s-ar putea să încerce un contact cu ele. Bazat pe acest raţionament, vreau să încerc şi eu ceva.

Irimescu a întors capul înspre mine.

— Dinule, ia dă tu fuguţa la Neacşu, s-o aduci pe femeia lui încoace. Îi spui că o invit eu, cu stimă şi consideraţie...

Aşa! Şi până vine Dinu cu paceaura, am să-ți explic, dragă Dobrine, ce păcăleală am pus eu la cale...

Am plecat şi am adus-o pe Vasilica Neacşu. La întoarcere am avut surpriza să-l găsesc în biroul şefului şi pe colegul Vianu, sosit de la Predeal.

Femeia adusă de mine a fost lăsată să mai aştepte afară, pe culoar.

Din noutățile cu care a venit Vianu în tolbă am reuşit să pricep că Ioachim Costică revenise în Bucureşti, dar nimeni nu ştia unde se ascunde. Parcă-l înghițise pământul.

De la poliţiştii din Predeal, Vianu aflase puține lucruri. Printre ele, că Ioachim ar fi tratat cu un şofer de pe o maşină care făcea transporturi internaționale, să iasă clandestin din țară.

Altă informație: la un chiolhan pe care un alt spărgător, Ovidel Nămete, l-a organizat în cinstea lui Ioachim, „oaspetele de onoare" s-a îmbătat rău şi s-a fălit că-l va cinsti şi el pe fratele Nămete cu un ospăț ce n-a văzut Parisul. Promitea că vinul cel mai scump se va bea cu donița, o să le cânte la ureche - trei zile şi trei nopți - taraful lui Sava Gură de Aur, că o să le puie pe masă o friptură cum n-a mai mâncat neam de neamul lor. Pe o frigare mare cât un şopron o să rumenească un bou întreg, scobit, ca în burta lui să încapă un vițel de lapte, în vițel, un ied, în burta iedului, un purcel şi în purcel un fazan. Fazanul o să fie umplut cu ficăței de gâscă şi limbi de potârniche. Au să danseze pe masă țigăncuşe fragede, goale, frecate cu busuioc, având frunze de aur în păr.

La ospățul ăsta or să se ghiftuiască până şi câinii. Le pregăteşte el, Ioachim, cu mâna lui, un drob baban din măruntaiele a două caiafe cărora „le dă cep" cu un şiş cu zimți, ca să fie plăcerea mai vârtoasă.

El, de când se ştie, a avut bani cu ghiotura, acu' trece printr-o „ghină" scurtă, o să-şi revină.

A încheiat tot aşa bombastic, zicând că nu s-a născut încă omul care să-l tragă pe el în piept.

Când a avut loc acest chef, poliția din Predeal nu ştia că noi umblăm după Ioachim. Apoi acesta dispăruse.

În acest punct al povestirii lui Vianu, şeful nostru a vorbit ca pentru sine: „Ce era în capul meu începe să se lege..."

I-a promis lui Vianu că o să mai discute acest subiect, dar că pe sală aşteaptă o doamnă, care se poate impacienta.

Mi-a făcut semn s-o introduc pe Vasilica. Irimescu i-a arătat scaunul pe care să se aşeze şi i-a ținut un mic discurs:

— Silico dragă, te rog să mă ierți că nu discutăm între patru ochi, dar domnii aceştia sunt ca frații mei şi nu am față de ei nici un secret. Te-am chemat, prea sfioaso, fiindcă am o neagră presimțire că ne despărțim definitiv. Tu ştii că eu te iubesc mult, exact cât mă iubeşti şi tu pe mine. Care este problema? Mi-a şoptit vântul aseară că cineva, care nu glumeşte, vrea să-i lase văduvi pe bărbatul tău şi pe Gică Cernea, să le pună doliu la poartă. Ce zici tu de chestia asta? Nici nu concep că, într-o bună zi, n-am să te mai întâlnesc la magazinul „Pop şi Bunescu", căutându-ți batista într-o poşetă străină. Cu Ginuța Cernea am vorbit un pic înaintea ta şi i-am cântat „Veşnica pomenire". Fetelor, cineva vrea ceva de la voi, nu ştiu ce şi dacă nu-i dați vă căsăpeşte ca pe mioare.. La felul cum arătați voi nu cred că vrea amor. O să zici că de ce mă omoară pe mine grija de voi? Pentru că suntem copoi, turturelelor, şi, dacă aflăm că i se pregăteşte cuiva trecerea în lumea drepților, nu putem sta cu mâna-n sân. O crimă rămâne o crimă, chiar dacă una ca tine merită sufocată eu pernuța în ziua naşterii. Uite, copila moşului, îți trec aici pe hârtie un număr de telefon la care oricând

răspunde cineva. Eu sau unul din băieții mei, pe care-i vezi aici, în toată splendoarea lor. Dacă ai un semn, cât de mărunt, țâr-țâr la telefon şi noi venim grămadă. N-o să te laşi omorâtă ca o proastă tocmai tu, care ții la viață, că-ți place viața ca foşnetul de bani noi. Nu te întreb cine crezi tu că ar avea interesul să te vadă cu garoafe pe piept, că n-ai să-mi spui. Aşa e, pufuleț?...

Femeia l-a măsurat cu vădită răceală. Când a deschis gura m-a izbit vocea ei groasă, ca de bărbat răguşit:

— Domnu' şef, ați grăit frumos, ca din cărțile sfinte. Tot timpul m-am ținut să nu plâng, cu atâta lume de față. M-ați întors pe dos. Mă jur acilea, pe mama din groapă, că, din minuțelul ăsta, tot ce fac, şi tot ce văd, şi tot ce aflu dumneavoastră vă spun întâi, ca mulțumire că țineți atâta la vieţişoara mea...

— Silico, a întrerupt-o comisarul, prietenos. Eu ştiu, că tu ai un suflet atât de bun, de poți tăia geamuri cu el. De şase milimetri. Dacă tu ai înțeles că te-am chemat aici doar să ne jucăm de-a puia gaia, atunci du-te acăsică şi pune la fiert grâul de colivă. Eu atât am avut de spus. Dumnezeu să te ierte. Şi acum, ieşi afară, coropişniță împuțită...

— Să fie primit! a exclamat femeia şi a plecat, trufaşă.

— Aşaaa!... s-a bucurat Irimescu. Dinule, te duci val-vârtej şi mi-o aduci, în dinți pe nevasta lui Cernea. Rapid, să n-ajungă Silica înaintea ta... Am aranjat eu s-o mai întârzie la ieşire un gardian care o să se foiască mai multişor până îi găseşte buletinul predat la venire. N-ai plecat?

În timp ce mă îndreptam spre uşă, am mai apucat să-l aud pe şef:

— Dragă domnule Dobrin, a venit timpul să invităm în scenă o actriță adevărată, pe prietena mea Zizi, specialistă în roluri de compoziție...

M-am întors din drum, mânat de un gând.

— Dacă n-o găsesc acasă, ce fac?

— O găseşti! Am eu om în teren care o supraveghează şi, dacă ea plecă de acasă, mă înştiinţa. Pe cai, mă! Nu mai trage de timp. Eu ştiu că nu-i plăcut să fii cel mai mic în funcţie, cel mai puşti şi să-i slugăreşti pe ăia care se cred mai cu moţ. Îţi promit că la viitoarea acţiune, tu ai să fii şeful şi noi ţucălarii. Vorbesc serios! Pa...

Am găsit-o acasă pe coană Ginuţa, am încălţat-o şi ea m-a urmat.

Când am ieşit în stradă, s-a uitat, curioasă după noi, o băbuţă cocârjată, cu un bariş negru pe frunte. Avea o privire vioaie, jucăuşă.

M-am înfăţişat comisarului şef şi spre surpriza mea nu a vrut să stea de vorbă cu femeia lui Cernea. A dus-o să aştepte într-o cămăruţă.

El vorbea cu Dobrin despre cursele de trap. La puţin timp; Vianu a băgat capul pe uşă şi mi-a făcut semn că vrea să-mi spună ceva.

L-am informat pe Irimescu în ce birou ne găseşte şi m-am dus cu Vianu. A tras două scaune, ne-am aşezat şi a urmat o destăinuire, cu atât mai amuzantă, cu cât Vianu dramatiza totul.

Vianu m-a conjurat să nu povestesc nimănui, să nu-l fac „de băcănie". Povestea suna cam aşa: Vianu s-a dus din timp la gară să ocupe un loc mai bun. A găsit trenul lui şi a ales loc într-un compartiment faţă în faţă cu o tinerică fermecătoare, leit Rita Hayworth. Lângă ea, un băieţel cam de vârsta primului an de şcoală. Un băieţel care îi semăna. Frumoasa era de invidiat. Aşa de tânără şi cu un copil atât de mare şi de reuşit. Vianu s-a aşezat lângă băiat, nedezlipindu-şi privirea de pe mamă.

La un moment dat, puştiulică a început să se scobească în nas şi colegul meu i-a atras atenţia, cu glas tăricel:

— Scoate mâna din nas, micuţule, vrei s-o superi pe mămica?

Mămica a mişcat aprobativ din cap şi a zâmbit, un zâmbet frumos ca un apus de soare în Hawaii. Încurajat, Vianu a început cu copilul o întreagă conversaţie:

— Ia zi cum te cheamă, ţâcă?

— Lulu!

— Bravo! Şi câţi ani ai tu, Luleaţă?

— Şase ani şi opt luni.

— Mulţi înainte... Şi pe mămica cum o cheamă?...

— Pe mămica o cheamă Elena.

— Minunat. Ca pe fiica lui Zeus.

„Fiica lui Zeus" nu şi-a arătat reacţia la acest compliment, dar Vianu a simţit că se află pe drumul cel bun, l-a dat înainte.

— Ţie, nu ţi-e sete, Lulule?

— Ba da, nene...

— Ce să-ţi aducă nenea Cornel, că aşa mă cheamă pe mine? Vrei apă?

— *Oranjată.*

— Oranjadă ţi-aduc!

Colegul meu a dat fuga pe peron, de unde s-a întors cu două pahare de oranjadă, aburite.

— Poftim, Lulu, o oranjadă dulce ca tine... Poate doreşte şi doamna un pahar?

— Nu, mulţumesc, a răspuns preocupată Rita Hayworth.

Vianu şi-a ciocnit paharul cu al copilului.

— Atunci, să bem noi, tinere! Hai noroc! Să bem în sănătatea mămichii!...

— Noroc, nene... Îţi rămân dator...

— Nici o datorie, puişor, dar dacă vrei, când ne întoarcem în Bucureşti, te sun la telefon, ne întâlnim şi mâncăm o înghețată...

— Noi n-avem telefon...

— Are nenea Cornel. Tu ştii cifrele? Să le scrii, să le citeşti?

— De la unu la cincizeci.

— Perfect. Uite o hârtiuță, uite stiloul meu... E „Parker” şi să vedem dacă ştii să scrii... Unu, nouă, trei, nouă, patru... Bravo scrii frumos şi citeț. Ăsta e telefonul meu de acasă... De ce ai băgat stiloul în buzunărel?...

— Îmi place, nene, că-i albastru.

— Bine, dar...

Rita Hayworth s-a uitat intrigată la Vianu. El s-a fâstâcit.

— Bine, băiețel, ți-l fac cadou. Să ai grijă de el, e foarte scump. Poate o să te rog să mi-l împrumuți şi mie, o singură dată, să scriu o scrisoare frumoasă de dragoste...

— Cu plăcere, nene...

— Ce-ai văzut tu pe peron? Stai cumințel, că imediat pleacă trenul.

— Vreau ciocolată...

— Stai, că mă duc eu repede să-ți iau... Are voie ciocolată, stimată doamnă?

— Eu... cred că toți copiii se dau în vânt după ciocolată...

— Aşa e, am zburat...

Vianu s-a întors gâfâind, cu mâinile încărcate de daruri.

— Uite, puişor, cum te răsfăț. Ți-am adus ciocolată, napolitană, zahăr candel şi bigi-bigi cu mac. Pentru doamna, o portocală şi o carte. Tocmai am vorbit despre scrisori şi întâmplarea a făcut să găsesc pe peron „Scrisoare de dragoste” a lui Drumeş...

— Mulțumesc, am s-o recitesc cu plăcere, domnule...

— Cornel.

Rita Hayworth i-a întins mâna şi a rostit simplu: „Gheorghiu”. L-a întrebat:

— Cât să fie ceasul?

— Şi doisprezece. Peste şase minute plecăm...

Frumoasa mămică s-a ridicat în grabă şi a privit agitată, de-a lungul peronului. Apoi, a strigat în grabă la cineva:

— Aici!... Aici, mamă. Urcă repede... Hai sus....

În nici un minut, o bătrânică simpatică şi-a făcut apariția în uşa compartimentului. Fata i-a cedat, grăbită, locul!

— Aşa, mamă, stai aici. Ştiam că-ți place la geam... Te pup, că trebuie să cobor. Drum bun, mamă, şi scrie-ne cum ai ajuns... Uite, dacă te plictiseşti pe drum, citeşte „Scrisoarea de dragoste” a lui Drumeş. Ai şi o portocală... Domnul a fost amabil... Drum bun tuturor... Bună ziua...

Şi, cu aceste cuvinte, Rita Hayworth a ieşit din compartiment, lăsând în urmă o adiere de „Chanel 5”. Buimăcit, Vianu a început să țipe la copil:

— Ce faci, măi, zgaibă? De ce nu ți-ai luat rămas bun de la maică-ta?

Copilul a muşcat zdravăn din tableta de ciocolată şi a răspuns cu gura plină:

— Mămica mea e la Ploieşti-Vest şi mă aşteaptă... Că eu sunt băiat mare şi ştiu să merg singur cu trenul...

La această replică, Vianu a simțit că îi cade, spontan, şi puținul păr care i-a mai rămas pe creştet. M-a pus, încă o dată, să jur că am să-mi țin gura.

Eu încă îi mai făceam promisiuni când Dobrin a deschis uşa biroului în care am sporovăit noi.

Ne-a spus în culmea fericirii că a dat telefon Silica Neacşu. Trebuie să pice dintr-un moment în altul. A trântit uşa fără să ne invite şi pe noi în biroul şefului, dar Vianu a vrut să fim musai de față. Numai că el n-a avut noroc. Şeful l-a trimis să

stea cu Gina Cernea într-un birou, la un etaj mai sus, de unde să nu se mişte până nu îi dă el de ştire.

Când a intrat în biroul lui Irimescu, femeia lui Neacşu era complet schimbată. Aroganța ei se spulberase, ochii i se roteau în toate părțile, fără să găsească un punct de sprijin, bărbia îi tremura. Aproape că a țipat:

— Domnu' şef!...

Vocea i s-a frânt la ultima silabă şi a început să plângă.

Şeful a aşteptat clipa aceea de uşurare care vine după plâns. Treptat, suspinele au luat locul hohotelor.

Femeia a început să vorbească încâlcit, cu poticneli. Ne-a spus că, după ce a plecat de la poliție, s-a dus drept acasă la Gina Cernea, să se sfătuiască asupra pericolului de care le-a vorbit comisarul. Să discute şi ele pe marginea evenimentului, poate totul nu este decât o născocire a polițiştilor şi să se dumirească ce rost ar putea să aibă?

Acasă la Cernea n-a aflat decât o babă din vecini, care o jelea pe Ginuța. Pățise un rău mare. Băbuța i-a istorisit totul. Cum a venit ambulanța şi a luat-o pe Gina, la spital, şi cum s-a îndoit doctorul că ea mai scapă; slabă speranță, fusese otrăvită.

Atunci s-a făcut lumină în capul Vasilicăi şi a înțeles că n-a dus-o cu preşul Irimescu. Da, îl ştia pe vinovat, ştia cine umblă să le şteargă din cartea vieții, pe ea şi pe Gina. Ioachim, Costică Ioachim. După ce bărbații lor au fost ridicați ultima oară de autorități, el a venit şi le-a cerut buteliile de aragaz. I-au spus bestiei că au fost ridicate. A crezut şi n-a crezut. A vorbit în dodii: „Dacă cineva a ascuns grăuntele, tăiem puişorii, tăiem şi puicuțele..."

Pe unde-i umbla gândul, numai el ştia.

— Să mă calce, dacă mi-am dat seama unde bătea! s-a jurat femeia.

Irimescu s-a posomorât.

— Silico, ăsta e defectul tău. Nu poţi spune adevărul mai mult de cinci minute. Nu faci bine. Cum m-am purtat eu şi cum te porţi tu? Se potriveşte?... Ioachim a vrut de la voi prada, banii furaţi de bărbaţii voştri şi pe care n-a apucat să-i împartă. Până şi biata Gina, care ştii ce lacăt are la gură, a fost mai sinceră ca tine...

— Eu habar n-am de nici un furt, s-a apărat femeia. Şi nu sunt atinsă la creierul mic să vă mint acuşi, când e focul ăsta pe mine... Nişte bani au fost ascunşi în buteliile de aragaz. Avem o butelie cu şmecherie. Se deşuruba şi loc era berechet. Dar butelia ne-a fost confiscată... Mortul de la groapă nu se mai întoarce...

Comisarul şef s-a ridicat în picioare şi a început să se plimbe prin birou.

— Bine, Silico. Să zicem că pe mine m-ai convins. Din partea mea poţi dormi liniştită. Du-te acasă şi vezi cum te tocmeşti cu Ioachim. Eu îmi iau mâna de pe tine. Nu mai am ce să-ţi fac. Du-te acasă, femeie...

— Domnu' şef, cum vă închipuiţi că mint, tocmai acuşi, în caz de forţă majoră?

— Vezi? Asta mă miră şi pe mine. Eu te credeam isteaţă foc. Adică tu nu ştii că la percheziţie, în ascunzătoarea din butelie, s-a găsit altceva?... Tot bâlciul cu arestarea lui Neacşu şi Cernea, cu buteliile confiscate, a fost pentru Ioachim. Praf în ochi. Bărbatul tău s-a înţeles cu Cernea să-l lase ţuţ de bani pe Ioachim. Şi au montat toată mascarada cu denunţul la poliţia din Iaşi. Numai că cei de acolo le-au ghicit jocul şi ni i-au dat să-i anchetăm, pe partea noastră. Îţi spun eu cum a fost, Ioachim trebuia să fie păcălit că Neacşu

şi Cernea au călcat în gura necazului, că s-au confiscat banii, că s-a ales bules[1]. El trebuia să zică bogdaproste că n-a fost înhăţat, să se lipsească de tot şi să fie recunoscător celor doi complici, pentru că nu l-au dat şi pe el pe mâna sticleţilor. Aşa e, fă, sau nu e aşa? Cu mine joci tu popa prostu'? Banii sunt în altă parte, păsărică, şi, dacă vrei să mai ai vorbe cu mine, îmi spui unde...

— Nu ştiu, nu ştiu şi nu ştiu. Uite, ce ştiu şi cât ştiu vă spun. Săndel al meu şi cu Cernea s-au sfătuit, cum fac ei mereu, la necaz, cu domnu' avocat Avachian. La dumnealui or fi şi ceva bani, ştiţi cum se lasă la avocat pentru când vine, Doamne fereşte, ziua cea neagră...

— E vorba de bani mulţi! Nu ştii tu unde sunt banii? Jură-te, să mori cu ficatu' verde, ca Ginuţa!

— Aolică, nu ştiu, mânca-ţi-aş... Atâta ţi-am mai ascuns că, într-o seară, Săndel şi cu Gică, au cărat cu o valiză banii. Unde?... Ştie mutu' de la Manutanţă! Gata! Eu alte boabe n-am în guşă! Puteţi să-l chemaţi pe Ioachim să mă toace cu satârul în faţa dumneavoastră...

— Ce să fac eu cu tine, mă Silico? a întrebat-o Irimescu.

— Să-mi daţi crezare, asta să faceţi, s-a rugat ea. Şi să nu mă trimiteţi acasă...

— E mai greu... Mă rog, dacă spui că ai ajuns la fundul sacului, luăm recreaţie. Nu te trimit acasă... O să te las într-o cămăruţă, lângă biroul ofiţerului de serviciu. Du-o, Dinule, şi pe urmă să dăm o raită pe la ea, pe acasă. Poate ne pică Ioachim, la drum de seară. E singura ocazie când noi şi Silica avem acelaşi interes: să fie priponit, urgent...

Am luat-o pe femeie şi am dat-o în primire ofiţerului de

---

[1] *expr. (ţig.)* s-a ales praful!

serviciu.

Apoi, m-am felicitat în gând pentru perspicacitate. Pricepusem mai toată combinația şefului nostru. Care ambulanță, care otrăvire?... Gina Cernea era sus, într-un birou cu Vianu...

„Băbuța" care jelea „victima" a fost, de bună seamă, actrița la care a făcut aluzie comisarul şef.

Farsa a reuşit şi Irimescu a scos de la Vasilica Neacşu lucruri interesante. La urmă a mai îmbrobodit-o că ne ducem la ea acasă, să-l pândim pe Ioachim... aiurea!

Eram curios să văd continuarea. Întorcându-mă în birou, Irimescu ne-a anunțat că mergem să luăm un mandat de percheziție de la procuror şi de acolo ne oprim drept la uşa lui Avachian...

Percheziția făcută în elegantul apartament ocupat de avocat în blocul Ferikide n-a dus la nici un rezultat.

Avocatul Avachian, un bătrânel cu înfățişare modestă, de om neajutorat, putea fi luat drept profesor pensionar, îndatoritor, ne-a tratat ca pe nişte vizitatori de seamă ai unui muzeu. Ne-a arătat toate odăile, toate dependințele, toate firidele şi cotloanele apartamentului, cu grijă să nu ne scape ceva nevăzut.

A ajutat la ridicarea covorului şi la mutarea mobilelor mai mici. Ne-a explicat că el se ştie curat ca lăcrima şi că vrea să fie convinse, o dată pentru totdeauna, şi organele de urmărire judiciară.

La terminarea percheziției, aşezați în fotolii, în cabinetul avocatului, Irimescu s-a scuzat pentru vizita noastră inoportună, pe care a calificat-o drept iritantă, o neplăcută îndatorire de serviciu. I-a promis avocatului că nu va mai fi deranjat. Ne-a făcut un semn, mie şi lui Dobrin.

— Mergem, domnilor! Şi aşa am abuzat cam mult de

răbdarea şi de bunăvoinţa domnului avocat...

S-a uitat la Dobrin.

— Totul este în regulă. Nu, domnule coleg?

Dobrin a împrumutat politeţea şefului.

— Eu aş mai avea o singură rugăminte la domnul avocat. Dacă se poate, fără să-şi încalce obligaţiile profesionale, să ne spună câte ceva despre doi dintre clienţii domniei-sale. Se numesc Neacşu şi Cernea, infractori recidivişti...

— Ce anume vă interesează? a ieşit Avachian în întâmpinare.

Dobrin a răspuns tot cu o întrebare:

— Ce-l poate interesa pe un poliţist când e vorba despre doi infractori extrem de periculoşi?

Avocatul s-a ridicat, a mers la birou, şi-a şters tacticos lentilele ochelarilor (mai mult decât era necesar) şi a răsfoit un carneţel. Când a revenit la locul său, şi-a mai şters o dată ochelarii, inutil, fiindcă i-a pus alături pe o măsuţă. S-a lansat într-o tiradă preţioasă:

— Domnilor, ştiu din lunga mea experienţă că întotdeauna poliţia vrea să afle totul! Am să fiu cu dumneavoastră de o maximă francheţe... Eu, ca bătrân jurist, cu pretenţia unei probităţi profesionale îndeajuns demonstrată, cunosc deosebirea dintre relevarea circumstanţelor atenuante în favoarea clienţilor mei şi ascunderea cu intenţie a celor agravante. Aceasta nu este o divagaţie, ci o promisiune de a mă pune la dispoziţia dumneavoastră ca un aliat util şi, mai ales, loial. Deci, s-au adus în discuţie două nume ale unor delicvenţi, foşti clienţi ai mei. Ei bine, dintr-o întâlnire, de dată relativ recentă, solicitată de ei, am tras - pur şi simplu - concluzia că au luat hotărârea de a renunţa la o existenţă reprobabilă. Afirm asta cu toată răspunderea, pentru că mi-au cerut să le facilitez, sub pavăza legilor, despărţirea de

un trecut clădit pe terenul alunecos al necinstei. Poate părea neverosimil, dar, dacă ne gândim la recuperarea elementului uman, la marea doctrină sovietică a marelui pedagog Makarenko, totul devine posibil. În speță, ca o dovadă a deciziei meritorii pe care au adoptat-o, mi-au mărturisit că dețin încă unele accesorii de arme, cât şi alte obiecte care le-au folosit odinioară la săvârşirea de fapte antisociale.

Sfatul meu de om matur şi de asociat al legiuitorului a fost ca ei să informeze, pe orice cale, chiar şi pe una ocolită, autoritățile despre obiectele care s-ar putea transforma, cândva, într-o acuzație. Numai astfel poate cădea cortina peste ultimul act al unei existențe derizorii, care, dacă ne gândim bine, se datorează vechilor şi strâmbelor noastre rânduieli...

Irimescu l-a ascultat pe avocat cu o falsă smerenie, Dobrin, resemnat, iar mie îmi venea să casc.

Aşteptam verbul caustic al comisarului şef, dar el a păstrat tăcere. Îi cedase lui Dobrin poziția de atac, l-am mai văzut făcând aşa, era probabil o tactică a lui, să verifice la lucru, pe viu, aptitudinile subalternilor.

Dobrin a trecut la ofensivă:

— Domnule avocat, a fost o admirabilă pledoarie şi m-a fermecat. Ați făcut ca unele întrebări pe care am vrut să le formulez să mi se pară meschine. Sunt jenat că va trebui să apelez totuşi la ele... De exemplu, în acest scrin, domnule avocat, se află un buletin de identitate pe numele Dumitru Samoilă. În paginile lui se găseşte o recipisă de predare a unui colet la oficiul de bagaje din Gara de Nord. Fireşte, el poate aparține unui client, în numele căruia trebuie să faceți ceva intervenții. Este mai mult ca sigur că el nu are nici o legătură cu motivul prezenței noastre aici, dar vă spun drept că, pentru noi, cuvintele „colet", „bagaj", „valiză" au la

această oră o rezonanță aparte...

Avocatului nu i-a căzut bine. S-a încordat, s-a observat un efort de gândire, transformat într-o destăinuire:

— Domnii mei, vă rog să nu vă reprimați vreo întrebare. Nici una din ele nu mă poate incomoda... Personal, nu mi s-a părut demn de interes să spun că bieții Cernea şi Neacşu, clienții mei, au adus aici o valiză conținând - după spusa lor - obiecte personale, de oarecare valoare, necesare lor, materialmente, la sfârşitul unei posibile perioade de detenție. Ambii s-au plâns că nu se pot bizui pe integritatea morală a soțiilor, capabile de surprize neplăcute. Au vrut, cunoscută fiind corectitudinea mea, să le păstrez eu. Am refuzat. Pe de o parte nu cunoşteam conținutul valizei şi, pe de altă parte, nu mă puteam transforma într-un depozit. Le-am dat ideea să depună valiza la biroul de bagaje al gării. Acolo se păstrează o lună, apoi se transferă într-o altă magazie, unde, până la termenul de un an, sunt ținute la dispoziția depunătorului. Există, bineînțeles, condiția achitării unor taxe aferente. Mai mult, puteau lăsa cuiva recipisa să reînnoiască depunerea. Mi-au propus ca acea persoană să fiu eu. N-am acceptat. Nu eram prieten cu ei, ci o persoană oficială, angajată pentru asistență juridică. Le-am sugerat să găsească o rudă, un prieten, care să le facă acest serviciu. În urma şi a acestui refuz, au plecat cu valiza şi s-au întors după vreo două ore, aducându-mi acest buletin şi această recipisă. Am fost pus în temă că omul pe care l-au investit cu calitatea de depunător al bagajului este un infirm nedeplasabil şi că ei mă roagă pe mine, dacă va fi cazul, să reînnoiesc formalitățile de depunere. Ipotetic. O ipoteză puțin plauzibilă, întrucât nu existau temeiuri ca ei să lipsească mai mult de un an. Poate, cel mult, o lună, două. Dacă, între timp, infirmul va avea nevoie de actul de identitate, el mă va căuta la telefon şi vom găsi o

posibilitate să-i fie transmis.

Avocatul mințea prost. A vrut să mai spună ceva, dar Dobrin l-a împiedicat.

— Ați folosit acest act?

— Nu! De altfel, nu cred că au trecut treizeci de zile de când clienții mei s-au divulgat autorităților şi au fost reținuți preventiv. Am omis, neintenționat, să vă spun că...

— Ştim!... L-a scutit Dobrin de alte explicații. Clienții dumneavoastră sunt cercetați la noi pentru furtul unei mari sume de bani. Avem motive să credem că ei au abuzat de încrederea dumneavoastră şi v-au indus în eroare... Pot da un telefon de aici?

— Cu multă plăcere, a încuviințat avocatul.

Dobrin a cerut un interior de la Prefectură şi s-a interesat dacă nu există vreo reclamație pentru pierderea ori furtul unui buletin de identitate pe numele Samoilă Dumitru. Nu ştiu ce i s-a răspuns, dar el a încheiat convorbirea cu: „Mulțumesc, am fost convins!"

— Domnule avocat, a spus, în timp ce punea telefonul în furcă, în baza unui act de identitate furat, s-a depus în păstrare o valiză al cărei conținut am vrea să-l cercetăm.

Avachian a ridicat brațele, ca pentru a preveni o infamie.

— Bine, dar pentru asta legislația uzuală cere îndreptățirea...

Răbdarea lui Irimescu a ținut numai până la acest moment al discuției. S-a ridicat şi pe un ton care nu admitea replică, l-a invitat pe Avachian:

— Îmbracă-te, domnule avocat. Mergem la gară!

În timp ce îşi aranja ținuta, Avachian trăncănea despre incompatibilitatea vreunei învinuiri care să-l vizeze direct şi despre nu mai ştiu ce...

În gară, Dobrin a întins funcționarului de la biroul de

bagaje recipisa şi actul de identitate procurat prin furt. După câteva minute funcţionarul i-a pus în faţă o valiză de carton. A fost deschisă şi în interiorul ei nu se găseau decât nişte pâini uscate.

Calm, Dobrin a început să rupă pâinile în bucăţi. Erau pâini adevărate, cu coajă, cu miez şi nimic altceva. Dobrin a scormonit printre firimituri cu o răbdare exagerată, în cele din urmă a găsit o bucăţică de hârtie, nici cât o jumătate de timbru. I-a arătat-o lui Irimescu.

— Este o bucăţică de hârtie dintr-o banderolă cu care se prind bancnotele. În valiza asta au fost bani!

— Fantastic! s-a minunat Avachian.

Dobrin l-a privit fierbând.

— Este posibil, domnule comisar şef, ca cineva, de exemplu domnul avocat Avachian să fi scos valiza, s-o golească de preţiosul ei conţinut şi să lase mai departe, în păstrarea *cefereului* pâinea noastră cea de toate zilele. Să-l rugăm, respectuos, pe domnul avocat să ne ajute la recuperarea banilor, evitând astfel o situaţie extrem de delicată pentru domnia-sa, aceea de complice şi tăinuitor.

— Domnilor, mi se pare aberant! a protestat bătrânelul, simulând o sfântă indignare.

Dobrin a continuat să discute cu Irimescu, ca şi cum avocatul nici n-ar fi fost acolo:

— Domnule comisar şef, aţi remarcat - la percheziţia făcută numitului Avachian - valizele acelea stivuite pe şifonier? M-am urcat pe un scaun şi le-am privit. De pe ultima valiză de sus, a fost luată, de curând, o alta. Se cunoştea după urmele de praf. După conturul lăsat pe suprafaţa prăfuită a valizei-suport se puteau evalua cu aproximaţie dimensiunile celeilalte, cea ridicată. Şi mai e ceva. Pe aceeaşi suprafaţă prăfuită sunt nişte punctişoare

neregulate. S-ar putea ca valiza despre care vorbim să nu fie confecționată dintr-un material neted, să fie din piele de porc, de exemplu... M-ar putea întreba domnul avocat cum ar fi posibil să vii la acest ghişeu, să ceri o anumită valiză, s-o deschizi aici, în plină lumină, să scoți din ea numeroase pachete de bancnote, să le încarci într-o alta şi în prima să bagi pâine. Într-adevăr, n-ar fi posibil.

Sub acest potop de vorbe, Irimescu a început să se monteze. Dobrin a observat.

— Vă cer iertare pentru digresiunea mea interminabilă, nepotrivită pe un peron de gară, dar cred că m-am contaminat de... elocință de la domnul avocat. Vă rog să mă mai tolerați un minut. Ce cred eu?... S-ar putea să fie o pură fantezie, dar risc să mă compromit şi să vă spun ce cred. Avachian a venit aici cu un geamantan identic celui aparținând lui Neacşu şi Cernea. În el era pâine. Cât despre acesta, pe care îl avem în față, vă promit că mă voi ocupa, fără preget, să stabilesc de unde şi de la cine a fost procurat. Deci, a dat buletinul lui Samoilă, recipisa, a primit o valiză, şi într-un moment de neatenție al funcționarului a lăsat-o jos şi a predat-o pe cealaltă, pretextând că a avut nevoie de un anumit obiect. De ce am bătut câmpii cu valiza din piele de porc? Aceea, după urmele lăsate de praf, era un pic mai mare, tocmai bună să încapă în ea valiza de carton... „Ce rost avea, se va întreba domnul avocat, să vin eu cu încă o valiză după mine? Era totul foarte simplu. O ceream pe cea cu bani şi o lăsam, în locul ei, pe cea cu pâine uscată...” E aşa şi nu-i aşa. Nimănui nu-i face plăcere să circule prin oraş cu un geamantan doldora de bani... Ascunderea lui devine o mare problemă. Nu cumva domnului avocat i-a convenit tot ideea cu biroul de bagaje, al cărui autor a mai fost? Nu cumva era mai practic să fie introdusă valiza cu bani în cealaltă, de piele

- cu încuietori, să zicem, mai sigure - şi s-o depună tot aici? Ascunzătoare perfectă. Desigur, sub o altă identitate. Aşteptăm, să se schimbe funcționarul de la ghişeu, venim la celălalt şi depunem cu un alt buletin, un nou bagaj. Putea fi ales timpul cel mai potrivit, la o oră apropiată de schimbarea funcționarilor. Chiar dacă trebuia aşteptat un pic, prezența unui om cu o valiză pe un peron de gară este cum nu se poate mai normală... Dar vă rog să acceptați această supoziție sub beneficiu de inventar. Ştiți de ce am avansat-o?

— Încep să bănuiesc, a mormăit Irimescu, ursuz.

Eu n-am priceput mare lucru, în capul meu se învârtea un carusel al valizelor.

Dobrin a continuat, imperturbabil:

— Am avansat această supoziție, fiindcă ne ia o grijă de pe suflet. Tot suntem aici. Să verificăm dacă există depusă vreo valiză din piele de porc, cam de un metru, pe şaptezeci de centimetri. Dacă o găsim, aflăm şi numele depunătorului...

— V-am ascultat mai mult decât se cuvenea, s-a înfuriat Avachian. Este o insultă, o umilință, mă simt ca pălmuit. Acest tratament abuziv nu va rămâne fără consecințe. Ca să nu mai vorbim că domnul care ne-a ținut teoria... valizelor este ilogic. Dacă pâinea uscată şi banii nu au fost, la un moment dat, în aceeaşi valiză, cum s-a găsit o bucățică de hârtie, din banderola banilor?

— A fost o diversiune a mea, încercată la o răscruce de incertitudini, a recunoscut, jovial, Dobrin.

Avocatul ne-a propus, țâfnos:

— Vă rog să verificați dacă există vreo depunere pe numele Avachian şi să mă lăsați în pace.

— De ce Avachian? a sărit Irimescu. Să verificăm pe numele dumitale din acte: Coriolan Melinescu. „Avachian” ți-a rămas ca pseudonim de pe vremea când ai preluat

„Biroul de avocatură Avachian”. Ca să nu pierzi clientela predecesorului, i-ai adăugat numele la al dumitale. Cu timpul, numele adevărat s-a confundat, pentru toată lumea, cu cel al biroului de avocatură. Toți te ştiu ca Avachian. Chiar şi noi. Când am cerut procurorului mandatul de percheziție, la rubrica „numele” am scris Avachian. Prenumele nu-l ştiam. A trebuit să-l sun pe şeful baroului şi el mi-a spus numele exact. Dă-mi te rog, buletinul dumitale şi cealaltă recipisă.

— Este o gravă eroare! n-a cedat avocatul.

— Sunt mai multe, a consimțit, enigmatic, Irimescu.

Bătrânelul a scos dintr-un buzunar actul de identitate şi l-a întins comisarului şef. Acesta nu l-a slăbit...

— Şi recipisa!... Doar nu vrei să te caut până la piele aici, în gară, să te vadă lumea în primeneii cu mâneci lungi.

— Nu vă deranjați, a replicat moale avocatul. Recipisa este în apărătoarea buletinului... Să te ferească Dumnezeu de polițiştii cu idei fixe...

În schimbul actului şi recipisei, lui Irimescu i s-a înmânat o valiză din piele de porc, de culoare bej. El a împins-o spre Dobrin, zicându-i: „Poftiți, domnule Mafalda!”

Încuietorile valizei erau solide şi pentru deschiderea lor trebuiau ori cheile originale, ori un cuțit foarte ascuțit. Dobrin i-a cerut avocatului cheile. Acesta a emis din buze un sunet necuviincios.

Irimescu l-a rugat pe omul de la ghişeu să le dea un obiect tăios. Le-a dat briceagul lui. Valiza fusese eliberată cu acte în regulă. Omul şi-o fi spus în gând că lumea-i plină de nebuni.

Pentru că avocatul a început să dea semne de neastâmpăr, m-am lipit de el. Văzând că Dobrin se pregăteşte să înfigă lama briceagului în capacul valizei, a scos nişte chei, pe care i le-a aruncat.

N-am pomenit în viața mea atâta zgârcenie. La ce-i mai folosea această valiză avocatului, ştiind ce conține şi ce consecințe avea acest fapt?!

În valiză s-a găsit maldărul de bani furați de la „Solarex". A fost sigilată în prezența unor martori, s-au încheiat actele corespunzătoare şi am plecat cu toții la poliție. Noi trei, avocatul şi valiza cu milioane.

Avocatul s-a uitat de mai multe ori în sus, spre cer. Ca şi cum voia să ştie dacă Dumnezeu e acasă şi vede ce i se întâmpla lui.

Am privit şi eu cerul. Avea în seara aceea o transparență de cristal şi mirosea în aer a stele. Mi s-a făcut dor de fete cu părul lung şi sâni mici, neiubite de mult...

La sediu, Irimescu m-a trimis să dau drumul celor două mătrăgune, Silica Neacşu şi Gina Cernea, să plece. Pe rând, ca să nu se păruiască încă de pe sălile noastre.

Exista riscul ca Silica să se bolunzească, văzându-şi prietena vie şi nevătămată. Ca să nu mai vorbim de felul în care avea să reacționeze Gina aflând că Silica s-a lăsat păcălită şi poliția a pus mâna pe toți banii.

Pentru încheierea dosarului „Solarex" mai trebuia rezolvată o singură problemă, ultima, arestarea lui Costică Ioachim.

Când s-a discutat despre capturarea şefului de bandă, Irimescu ne-a spus că Ioachim trebuie ademenit, trebuie făcut să iasă singur la lumină.

Ziarele relatau în acele zile despre împuşcarea, într-o luptă cu poliția, a unui alt faimos şef de bandă: Solcan. În legătură cu această ştire, l-am auzit pe şef vorbind cu Dobrin:

— În sfârşit, a venit timpul să facă şi Solcan o faptă bună, să ne fie de ajutor. Ne folosim de el şi montăm o capcană pentru lupi.

— Bine, dar e mort! a exclamat Dobrin.

— Tocmai de asta. Îmi bâzâie o idee prin scufiță, dar mai trebuie să-l conving şi pe prietenul meu Traian Constantinescu, reporterul de la „Cotidianul”. Mă duc să-l caut la „Gambrinus”. Tu, ocupă-te de Avachian. Bate fierul cât e cald, să nu-i lăsăm timp să compună cine ştie ce libret de operetă. Mă întorc repede şi țin şi eu aproape. Trebuie interogați, pe îndelete, Cernea şi Neacşu. Avem acum probe împotriva lor cu toptanul.

Abia după două zile mi-am dat seama cum arăta capcana pentru lupi montată de Irimescu.

În „Cotidianul” a apărut, pe prima pagină, o relatare, preluată şi de alte ziare. Iată cum suna:

„EPILOG LA UN FURT DE... MILIOANE!

După îndelungi şi laborioase operațiuni polițieneşti specifice, echipa condusă de destoinicul comisar şef Radu Irimescu poate raporta opiniei publice: VICTORIE!

Dar să nu vă punem prea mult curiozitatea la încercare. Este vorba despre îndrăzneţul atac de la sediul societății „Solarex”, despre care, cu siguranță, cititorii noştri îşi amintesc. O bandă, extrem de periculoasă, a reuşit o lovitură mai ceva ca-n filme, demnă de un Al Capone.

Suntem autorizați să vă informăm că s-au furat peste două milioane de lei, pe care poliția i-a recuperat în întregime, cu binevoitorul şi dezinteresatul concurs al distinsului maestru din baroul de Ilfov, domnul A.

Autorii senzaționalului furt fac parte din lumea interlopă. Ei au străbătut de nenumărate ori sala paşilor pierduți din Tribunalul Mare, în calitate de acuzați.

În dosarul întocmit de poliție figurează numele

spărgătorilor Alexandru Neacşu, Gheorghe Cernea, al complicilor lor, Grigore Şurcă şi Zogu Bocioacă zis „Zgârci”.

Faptele au fost dovedite şi recunoscute de inculpaţi.

Din boxa acuzaţilor va lipsi însă vinovatul principal, şeful bandei, cel care, după declaraţiile părtaşilor şi după probele indubitabile administrate de poliţie, a condus şi a organizat marele jaf. El a încetat recent din viaţă. A fost împuşcat mortal într-o luptă cu brigada de şoc a poliţiei judiciare, relatată pe larg şi în ziarul nostru cu câteva zile în urmă.

Numele temutului spărgător şi criminal este Iosub Solcan.

În curând, justiţia va face dreptate. Adresăm călduroase felicitări poliţiei noastre, foarte eficace.

Traian Constantinescu”.

După ce a citit acest text, prima observaţie a lui Dobrin a fost:

— Cum peste două milioane furate, şefu’?... Greşeală de tipar. Peste şase milioane...

— Este o greşeală a mea, făcută cu bună intenţie, dragă domnule coleg, a recunoscut vesel comisarul şef. Am în vedere o păcăleală dublă. Întâi, să-l fac pe Ioachim să creadă că poate scoate, capul fără grijă. El o să-şi spună că Neacşu şi Cernea, aflând de împuşcarea lui Solcan au dat vina pe el, i-au atribuit rolul şefului şi poliţia a înghiţit găluşca. Complicii lui iubiţi l-au menajat, bravo lor. Chestia cu milioanele este o altă momeală. Adică nu s-a găsit decât o treime din bani. Va întreprinde orice, ca să pună mâna pe restul de bani. Are un fir care îl duce direct la avocatul Avachian. Ioachim va înţelege că binevoitorul concurs al domnului A. a constat într-o manevră abilă prin care au fost salvaţi şi puşi la adăpost mult mai mulţi bani decât a găsit

poliția. Probabil avocatul a sacrificat suma apărută în ziar în mod deliberat. Praf în ochii poliției. Sigur, cei de la „Solarex" vor susține că s-au furat şase milioane nu două, dar pot fi bănuiți, la rândul lor, că umflă cifrele, cum se mai întâmplă câteodată în astfel de situații. La asemenea raționament am vrut să-l conduc pe Ioachim cu articolul din ziar. O să-l caute pe avocat. După cele scrise în ziar, n-are cum să-şi închipuie că e arestat. Aici, la Avachian instalăm noi capcana pentru lupi. Aici îl aşteptăm începând chiar de mâine. Trebuie mare atenție. Ioachim nu e o vrăbiuță pe care s-o vânezi cu praştia. El se crede „curat" acum, dar, dacă ne simte pe urmele lui, miroase cursa şi dispare până la calendele greceşti. Să-l lucrăm în foi de viță. S-o luăm băbeşte: cum poate da el de Avachian? Căutându-l la telefon! Ştim că n-o să-l găsească. La tribunal?... Trebuie să se intereseze, la diverşi, în ce zi, la ce oră şi în ce secție are omul nostru procese. Ioachim e prea cunoscut acolo şi e prea devreme să se arate tocmai la tribunal. Acasă?... Aici, da!... Când?... Dimineața, înainte de drumurile zilnice, sau seara. Hoțul îl ştie bine pe Avachian, îi cunoaşte tabieturile. Seara, la avocat se mai adună prieteni pentru un bridge. Deci dimineața ar fi mai multe şanse să-l găsească singur. O să încerce să scoată banii de la el cu duhul blândeții, dar n-o să se dea înapoi nici de la violență. Pentru asta va trebui să se ducă la avocat înarmat, să aibă cu ce să-l amenințe, nu?... În blocul Ferikide se poate intra din două părți. Din bulevard sau prin strada Vasile Conta. Cum zic eu să procedăm?... Instalăm un post de observație pe palierul etajului de deasupra lui Avachian. Vianu o să stea acolo. Noi îl lăsăm pe Ioachim să intre în bloc. El o să sune, o să bată la uşa avocatului şi, dacă o să vadă că nu i se răspunde, poate reacționa în două feluri. Primul: să forțeze uşa şi să intre în apartament, să caute ascunzătoarea banilor

sau alte indicii. În această situație Vianu are timp să ne cheme.

— De unde să vă chem? n-a avut răbdare Vianu.

Irimescu s-a supărat:

— Eu înțeleg că v-am făcut-capul talmeş-balmeş. Mi se pare însă foarte important să stabilim totul în cele mai mici amănunte. De unde să ne chemi?... Ascultă şi-ai să afli! Dobrin o să păzească intrarea din bulevard. Ioachim nu-l cunoaşte pe comisarul ajutor. Eu - pe cea din Conta. Pe mine mă ştie ca pe un cal breaz. Cred că el o să intre prin bulevard şi o să iasă prin Conta. Sunt acolo o mulțime de străduțe, pe care se poate pierde. Dacă Ioachim nu forțează uşa şi pleacă, atunci Vianu îl urmează nevăzut şi îl încolțim şi noi la ieşire. Deci, Ioachim o să-l aibă pe Vianu în spate, pe Dobrin la stânga şi pe mine în dreapta. Mânzul, Dinu, o să fie la volanul unei maşini tot în Conta, mai în fund, spre Batişte. O maşină cu indicator de taxi. Porneşte când îi fac eu semn sau când vede şi el că trebuie, că e nevoie de el. În nici un caz, băieți, nu tragem noi primii. Asta ar mai lipsi, împuşcături ziua, în plin bulevard. Mai vedem la fața locului. Ştiți proverbul cu socoteala de acasă... Eu va trebui să fiu cel mai bine camuflat. Cine pune mâna pe Ioachim are de la mine o bere şi un covrig cu sare...

Ioachim n-a venit a doua zi. Am stat cu toții în dispozitivul de pândă.

Pe trotuarul de vizavi, în dreptul porții din strada Vasile Conta, s-a nimerit să zacă pe butuci o camionetă. Platforma îi era acoperită cu o prelată aproape putrezită. În imediata apropiere, pe partea opusă, se aflau fostele garaje Mihăescu.

Irimescu s-a strecurat în platforma camionetei şi a pândit printr-o crăpătură a obloanelor, acoperite cu prelată.

Ceilalți ne-am aflat la posturile stabilite. Am stat la pândă

de dimineață până a doua zi în zori. Ne-am retras o dată cu stropitorile U.C.B.-ului.

Când am observat că Irimescu vrea să sară din camionetă, am trecut cu taxiul pe lângă el şi s-a urcat din mers. Am oprit după câteva sute de metri, am tras pe dreapta, fiindcă aşa a vrut el. M-a trimis să le spun lui Dobrin şi lui Vianu că ne întâlnim la fosta frizerie americană.

I-am anunțat, şi eu cu Irimescu am ajuns primii. Ne-am bărbierit. Au ajuns şi colegii noştri, care au făcut acelaşi lucru.

Apoi am băut împreună o cafea, peste drum de frizerie, la bodega „Mircea", unde tocmai se ridicau obloanele, pentru curățenie.

Puțin după ora şase, ne-am întors la posturi şi a fost o zi cu ceva mai mult noroc.

Eu n-am văzut cum a început toată povestea. Am aflat după aceea că, pe la opt, Ioachim şi-a făcut apariția. A coborât dintr-un taxi şi a intrat în bloc, cu pas liniştit, ca un om sigur pe sine. După aproximativ şapte-opt minute a ieşit, îndreptându-se spre poarta din Vasile Conta.

Din locul în care mă aflam eu, am văzut cum o maşină de gunoi a oprit spate în spate cu hârbul din care pândea Irimescu. Aproape lipite una de alta. Gunoierii au început să care pubelele metalice care stăteau pe trotuar în dreptul porții din spate a blocului Ferikide. M-am îngrozit. Irimescu era imobilizat, printr-o întâmplare stupidă şi, dacă Ioachim ar fi ieşit pe acolo n-ar fi avut cum să-l oprească.

Înjuram îngrozitor şi îmi zdrobeam creierii, ce să fac, când am văzut pe trotuar luând-o în stânga, prin fața fostelor garaje Mihăescu, un munte de om, pus la patru ace. Păşea leneş şi îşi făcea vânt cu pălăria, pe care, la un moment dat, a scăpat-o din mână. S-a întors după ea şi, cum a ridicat-o, a

rupt-o la fugă. Am pornit cu toată viteza. În urma lui apăruse Dobrin, urmat la distanță de Vianu. Fugarul - am priceput că Ioachim era - se postase spre mijlocul străzii şi îmi făcea semne, înnebunit, să vin mai repede spre el.

Cedând primului impuls, am frânat lângă el. A deschis aproape smulgând uşa maşinii şi s-a aşezat la dreapta mea.

— La Piața Obor! a urlat. Ai trei sute de dolari dacă ajungi în cinci minute.

— Dolari? Să-i văd, am făcut eu pe nebunul.

— Mişcă-te, a răcnit iar şi a aruncat la picioarele mele, printre pedale, trei hârtii de o sută, verzi.

Am pornit, ambalând motorul cu zgomot. Prin oglinda retrovizoare se zărea Vianu, cocoțat pe oblonul camionetei puse pe butuci, trăgând cu toată forța de prelata putredă. Dobrin venea în goană.

Pasagerul meu a scos revolverul din buzunarul de la piept şi l-a țintit pe Dobrin, prin geamul de la spate. N-a apucat să tragă, pentru că eu am virat la dreapta. Ajunsesem la capătul străzii şi, pentru halele Obor, trebuia s-o iau, obligatoriu, la dreapta. Dovadă că Ioachim nu bănuia că s-a urcat în maşina poliției, a băgat pistolul la loc, în buzunar şi a încercat să-mi explice:

— Nu te speria, sunt polițist!

— Pentru mine sunteți omul cu dolari, am răspuns obraznic...

Vocea mea devenise mult mai subțirică, aproape că nu mi-am recunoscut-o.

— Bagă cărbuni, m-a îndemnat Ioachim şi, dacă ajungi la fix, suplimentăm devizul...

Am apăsat pedala de accelerație. Motorul urla şi lumea întorcea capul după noi.

Nu-mi venea nici o idee cum să fac să nu-l scap pe bandit.

Parcă aveam pap în tărtăcuță.

Eram jumătate cât omul de lângă mine. Era o prostie să scot pistolul, mânuind şi volanul. Dacă opream brusc, ăsta mă adormea cu un pumn şi se făcea căruță. Am avut şi viziuni eroice: să mă proptesc într-un zid cu maşină cu tot şi să mor şi eu şi Ioachim. Pe parbriz mi-a apărut, ca pe un ecran, preț de o clipă (halal viteaz!), chipul mamei. Plângea pentru mine şi lacrimile i se prelingeau pe parbriz. Cu un gest inconştient am vrut să dau drumul la ştergătoare.

Hoțul devenise calm, şi-a aprins o țigară.

Mă gândeam de ce mi-a cerut el să-l duc la hale? Probabil ca să se piardă în mulțime. Cum să-l mai poată urmări cineva în furnicarul acela de oameni?

Am intrat pe Calea Moşilor şi mă apropiam de intersecția cu Mihai Bravu. Într-un minut-două ajungeam la piață. Ioachim m-a lăudat că am meritat „verzitura". Peste cuvintele lui s-a suprapus în gândul meu o replică a lui Irimescu: „Cine credeți voi, băieți, că l-a ajutat pe Ioachim să scape?... Colegul nostru drag, domnul Dinu!"

Intrasem pe Colentina. Peste drum de „Parcul Soare". Ioachim mi-a cerut să opresc. Mi-a băgat în buzunar încă o hârtie de o sută. El a dat să coboare şi eu m-am aplecat să ridic bancnotele, rămase pe jos, sub pedale. Fulgerător m-am aruncat spre dreapta şi l-am prins de un picior. L-am dezechilibrat şi a căzut pe spate, afară din maşină. Ținându-i piciorul cât puteam de strâns, m-am târât pe perna din dreapta, să cad deasupra lui. Namila nu s-a pierdut cu firea, a scos revolverul şi l-a îndreptat spre mine.

Mi-am încordat mai tare brațele şi mi-am zis că-i va fi greu să se desprindă din încleştarea unui mort.

Cu ochii larg deschişi am văzut degetul lui Ioachim cum se lipeşte de trăgaci. În spatele lui stătea, parcă, un preot înalt,

înveşmântat în alb şi cu o crizantemă în mână.

Am auzit, ca prin vis, un strigăt sălbatic: „Hoţuleee!”...

Ioachim a întins capul mai pe spate, să vadă cine strigă şi un pumn nimicitor, dat în plină faţă, l-a zgâlţâit şi l-a făcut să scape revolverul din mână.

Cineva s-a aplecat, l-a apucat pe „clientul” meu de umeri, încercând să-l tragă din mâinile mele. Nu i-am dat drumul. Acest cineva semăna leit cu Irimescu. Dintr-o maşină, lipită de a mea, au coborât parcă Dobrin şi Vianu.

Am strâns mai tare braţele şi am rămas întins pe perna maşinii. Aş fi vrut să adorm şi să mă visez copil, într-o dimineaţă fără şcoală. Să miroasă în casă a pâine prăjită şi a ninsoare cu vârtejuri de zăpadă.

Anchetarea lui Ioachim a dat la iveală şi o altă mare surpriză. Banda a fost instigată la comiterea furtului chiar de către un administrator de la „Solarex”, care aflase din surse înalte (toţi urmau să-şi primească partea de câştig) că societatea respectivă urma să devină proprietatea... întregului popor.

Banda lui Ioachim se făcea vinovată şi de alte infracţiuni grave, descoperite tot cu prilejul acestei anchete.

După încheierea cercetărilor, care au făcut o oarecare vâlvă, într-o dimineaţă, la ora două, după ce a fost cusută ultima filă la dosarul cauzei, Irimescu ne-a convocat în biroul lui.

Eram de faţă eu, Dobrin şi Vianu. Ne-a comunicat laconic:

— Se pare că facem impresie bună în formaţia asta, urâţilor. Şi ca să vă dezvăţ de un obicei prost, acela de a mai trece noaptea pe acasă, vă scot la... grădină! La „Mon Jardin”, unde dau eu un şpriţ şi vă fac cunoştinţă cu Vera Lescenco, o cântăreaţă frumoasă de o să-i crape ochelarii lui Vianu...

A fost o seară frumoasă, au fost şi altele, şi multe urâte, toate dintr-un timp trecut, căzut în partea de jos a clepsidrei.

M-am îndrăgostit, în taină, de Vera şi am suferit, mai târziu, când am aflat că a fost arestată de sovietici sub acuzația de spionaj şi condamnată la moarte. Nu ştiu ce a fost adevărat în această poveste care mi-a ajuns la ureche, dar cert este că ea a dispărut.

Era frumoasă şi fragilă ca visele amanților săraci!...

Trec zilele şi noi o dată cu ele

Unele zile pot fi pasionante până şi într-un spital. Eu am avut o asemenea zi, după ce m-a vizitat prietenul Ţuţu Pârjol. El mi-a adus o carte poliţistă, cumpărată de pe stradă, în două exemplare (una mie, una lui) cu un titlu aiuritor: *Asasinul din pasta de dinţi.*

N-am avut timp de citit decât seara. De la primul capitol, romanul m-a prins.. Tocmai ajunsesem la momentul în care un viitor păgubaş îşi comandase, la o cooperativă de recondiţionat mobilă, un divan voluminos, înainte de a-i fi livrat clientului, s-a ascuns în el un pitic infractor. Am dat pagina şi... surpriză. Cartea continua cu pagina 65, în loc de 33, cum ar fi fost normal. Restul lipsă. Am încercat să citesc de la 65 încolo, poate înţeleg ceva. Neam! Citeam acum despre infidelitatea unei anume Solange, metresa unui periculos falsificator de etichete de blugi. Aceste personaje nu le mai întâlnisem pe parcursul lecturii.

Am renunţat la citit. Am închis cartea şi am stins lumina. Somnul întârzia, nu ştiu ce drăcuşor nu-mi dădea pace. Mă frământam, stupid, dacă o fi reuşit micuţul infractor să pătrundă, o dată cu divanul în locuinţa lui Gore Butimanu, cel programat pentru un jaf radical. Eram şi eu detectiv, de! Ce s-o fi întâmplat? O fi reuşit să-l descopere Gore, care, la rândul său, era şef de bandă? Banda lui era implicată în deturnarea transporturilor cu drojdie de bere. O tâmpenie,

între umor şi policier răsuflat. Mi-a venit ideea să mă răzbun pe Ţuţu, prietenul care mi-a cumpărat cartea. Era destul de târziu, dar cu atât mai bine, deoarece bolnavii s-au culcat şi telefonul public era liber. Am luat cartea cu mine şi m-am dus la telefon.

Ţuţurică mi-a răspuns somnoros. L-am rugat insistent să mă scuze pentru telefonul inoportun, să nu se supere pe mine, dar ajung în pragul nebuniei dacă nu aflu ce se întâmpla în romanul *Asasinul din pasta de dinţi,* după pagina 32. La mine lipsesc treizeci şi ceva de file.

Prietenul m-a rugat să-l aştept până când se retrage cu cartea şi cu telefonul în bucătărie. Altfel, dacă-l aude nevastă-sa, se va îngrijora foarte pentru starea sănătăţii lui mintale.

După câteva minute a început să-mi citească. Mi-a citit pe sărite. Ce pretenţii mai puteam avea la ora aceea?

Important era că am aflat urmarea. Divanul a ajuns acasă la Gore Butimanu în lipsa acestuia. Soţia lui, o femeie voinică, s-a apucat să-l scuture de praf cu un bătător de covoare. Piticul infractor, ascuns printre droturi, a căzut pe covor, pradă unui nemilos acces de tuse. Când a dat cu ochii de el, femeia a luat un retevei şi l-a molestat grav, după care l-a încuiat într-o noptieră. Când s-a întors acasă temutul şef de bandă, l-a luat în primire pe pitic şi l-a pus la cazne. Micuţul a fost obligat să înghită două tuburi cu pastă de peşte „Ovidiu" şi nu i s-a dat să bea nici un strop de apă.

În scurt timp, piticul a mărturisit că a fost introdus în divan, cu scopuri delictuoase, de rivalul lui Gore, Maciste Trifu, concubinul frumoasei Solange.

Ajuns aici, prietenul meu Ţuţu mi-a cerut un contra-serviciu. Să-i citesc din cartea mea ce e cu această Solange, întrucât de la el lipsesc paginile 65-80.

Chestia începuse să mă înveselească grozav. Am vrut să-l ajut, numai că la mine, în volum, pagina 68, la care era povestită biografia acestei doamne, era înecată cu cerneală tipografică. Cu mari dificultăți am reuşit să descifrez că dânsa a venit pe lume în casa unor artişti lirici (folclorişti) şi că o chema pe numele adevărat: Sofronica. (Am făcut o pauză până ce s-a depărtat un bolnav ieşit din closet, care se zgâia la mine.)

Mai târziu, hăt, peste ani, a ajuns şi ea mare solistă vocală la restaurantul „Concasorul dintre vii" şi de atunci şi-a luat pseudonimul cu parfum franțuzesc. Tot prin acel timp a cunoscut-o Maciste Trifu, falsificatorul.

Mai departe se descria răzbunarea fioroasă pe care o pregătea Gore împotriva lui Maciste.

Dizeuza a fost cumpărată de Gore, care i-a tapetat garsoniera cu hârtii de-o sută. Vestibul, dormitor, chicinetă şi baie. În schimb, ea s-a angajat să introducă o viperă în narghileaua lui Maciste, care folosea o trusă orientală pentru fumat.

Apoi, din volumul meu lipsea restul de pagini, până la final. Se repeta, în schimb capitolul 1. Am luat repede un *Rudotel.*

Țuțu a cerut cuvântul. Între paginile 193 şi 235 ale volumului său a găsit câteva pasaje de o mare duioşie, emoționante. Un duce bătrân şi bogat provoacă la duel un tânăr frumos şi scăpătat. Ambii erau pretendenți la mâna prea blândei Clementina, contesă cu sânge albastru şi studii monahale. Cei doi pier în duel, ea contractează SIDA, de la un păstor şi se stinge lent, dar sigur.

Pe mormântul ei, contele tată a scris cu flori albe: „Cu dragostea nu-i de glumit!"

M-am plictisit de jocul nostru tembel şi am mormăit în receptor:

— Bine, Ţuţule, dar tu îmi povesteşti un alt roman...

L-am supărat.

— Dragă, asta am găsit, asta-ţi citesc. Poate vrei să zici că nu-i frumos? Bine, eu ţi-am spus în mare, am sărit peste dialoguri care sunt... durere! Mi s-a pus un nod în gât, pe cuvânt!

Acum fii atent, pe undeva, nu mai are importanţă unde, am identificat şi ultima filă a romanului nostru. Ce zici?

Trebuie să-ţi spun că până la urmă îi prinde. Cei doi răufăcători, mafiotul cu drojdia de bere şi falsificatorul de etichete de blugi, se urmăresc cu maşinile pe la Vadul Oii. Îi opreşte o fată cu uniformă şi cu geantă de casieră, îi dă pe mâna organelor, sunt arestaţi. Solange rămâne...

— Unde, Ţuţule? am oftat eu.

— Nu ştiu. Aici sunt încălecate rândurile, nici cu lupa n-am putut să le desluşesc.

— Rămâne borţoasă!

— Posibil, sau poate rămâne pe bac şi vrea să-l deturneze, ca să fugă în Turcia, pe mare, via Giurgeni.

— Bine, băiatule, îţi mulţumesc. Hai să ne culcăm.

— Somn uşor.

Înainte să adorm m-am întrebat ce s-o fi întâmplat cu piticul din divan. Peste noapte am visat-o pe Agatha Christie.

Aş fi preferat să mi se ofere şi a doua zi un joc infantil şi sălciu decât să aflu, din rubrica de decese a unui ziar, că a murit Viviana.

Viviana, sufletul meu, care m-a aurit cu dragostea ei. Fata mea cu ochi de antracit şi zâmbet din care răsărea curcubeul. Cu gura frumoasă şi bună, ca cireşele culese noaptea, pe răcoare de lună, cu inima cât a lui Zorba.

O minune de femeie, care, iată, s-a şters ca o lacrimă de pe faţa acestei planete albastre.

Am cunoscut-o când aveam 24 de ani (ea să fi avut 26), după un spectacol la „Savoy”. Făcea parte dintr-un trio mult îndrăgit de public. Mi-a prezentat-o Fred, un bun prieten, actor, care în seara aceea a ieşit cu ea din teatru. I-a spus: „Viviana, dă-mi voie, el e prietenul meu Dinu Predescu.” Mi-a întins mâna. Fâstâcit, am sărutat-o pe piatra de la inel şi ea a articulat distinct; „Viviana Măgureanu!”. Am încercat un compliment stângaci: „Pe scenă arătaţi frumoasă ca o artistă, văzută de aproape, sunteţi o capodoperă.” Mi-a răspuns cu seriozitate, prefăcută: „Mor după bărbaţii mincinoşi!”

Ca şi cum ar fi simţit că mi s-au accelerat bătăile inimii, Fred a întrebat-o dacă nu se lasă invitată de noi la o cârciumă, fireşte, dacă n-are alt program. După mimică am înţeles, imediat, că o să refuze, dar gura a rostit o acceptare.

Am luat un taxi şi am mers la o bombă, pe şoseaua Chitilei, în curte la un ţigan. Patru-cinci mese, fiecare sub un copac, o maşină de gătit cu plita înroşită, pusă tot în curte şi lângă ea o măsuţă pe care găseai peşte mic, firfirică, prins peste zi, mălai, sare grunjoasă. Clienţii trebuiau să-i frigă singuri. Zece lei burta de peşte, cât puteai să mănânci. Oala de căpşunică parfumată costa tot zece lei. De-aia, cârciuma ţiganului se chema „La un pol”.

Cârciumarul şi ai lui se aşezau pe prispă, alcătuind o orchestră, cu un repertoriu pentru care venea în Chitila crema Bucureştiului.

Am sporovăit, am râs, am spus glume, am ascultat muzică. Mi-am umplut ochii cu imaginea Vivianei. Tenul alb, obrazul prelung, de madonă, ochii jucăuşi, ca două chemări atinse de neruşinare, gură pictată de Grigorescu, dinţi perlaţi, aproape transparenţi, prin care, cu un pic de imaginaţie, zăreai roşul cerului gurii. Trupul făcut după canoanele clasicilor greci. Sânii, rupându-i bluza, nu se împăcau cu nici o captivitate.

Picioarele, Doamne cât de lungi, plătite copios de fabrica „Adesgo” pentru reclame de ciorapi pe calendare. Îmbrăcată sobru, ca o profesoară. Parşiv, fiindcă înnebuneai şi mai tare, gândind ce ascund aceste veşminte austere. Veselă, cu un haz cuceritor, foc de isteață. Eram cu ea doi bărbați, nu dintre cei mai tâmpiți, şi tăceam minute în şir, să nu pierdem vreun cuvânt. Țiganii cântau frumos, ca între ei, unul pentru celălalt, cu inima inclusă în instrumente, un vânt smintit făcea fețele de mese plicuri şi-aducea miros de sânge proaspăt de femeie mincinoasă, atunci înjunghiată.

S-a întristat Viviana doar la un cântec, pe care fata țiganului, Mura, l-a cântat cu gura arsă de dorurile ei:

„*La revedere, pe cine ştie când,*
Nu te uită înapoi, să nu mă vezi plângând.
Să iei cu tine doar bucuria mea,
Să iei doar zâmbetul ce l-ai iubit cândva...”

Când au tăcut şi Mura, şi vioara, Viviana şi-a spus sieşi: „Pe-un cântec ca ăsta se poate muri...”

Am plecat târziu spre casă, în pragul zorilor, ultimele stele le-a luat Viviana în păr.

Fred ne-a lăsat singuri, pe undeva, pe lângă Piața Buzeşti şi eu am rugat-o pe Viviana să se oprească sub becul unui stâlp. A rămas crispată, gândindu-se că vreau s-o sărut.

— Dă-mi voie să-ți desfac părul, i-am spus.

L-a desfăcut singură. S-a împrăştiat pe umeri, lung, un abur negru, cu reflexe albăstrii, metalice. Ne-am privit tăcuți şi înfrigurați, până când ochii ni s-au împăienjenit. I-am luat mâna şi, am pornit pe stradă, neştiind încotro, până lângă un magazin unde s-au descărcat lăzi cu sticle de lapte. Am luat o sticlă şi am pus în locul ei o monedă. Am băut laptele

din sticlă, amândoi, rezemați de vitrina altei prăvălii de confecții. Viviana mi-a arătat un raglan, două costume şi o scurtă de piele:

— Uite, Dinu, pe-astea ți le-am cumpărat eu. Să le porți sănătos. Vai, dar îți vin extraordinar...

Am mulțumit şi câțiva paşi mai încolo, trecând prin fața unei bijuterii, i-am spus să intre acolo, peste zi, să-şi aleagă absolut tot ce-i place şi să-i spună patronului că va fi plătit din contul meu. Să nu-şi refuze nimic şi să nu se uite la prețuri, chiar dacă vor depăşi milionul.

— Faci tu asta pentru mine? s-a alintat ea.

— Nu numai!

— Mulțumesc frumos, Dinuț.

— Poți să-mi spui „iubitule”!

— După ce răsare soarele...

Nu mai ştiu cum am ajuns la mine acasă. În orice caz, cu sentimentul că suntem inseparabili şi că pentru o clipă de fericire ajung un bărbat şi o femeie.

A venit dimineața şi ne-a găsit întinşi goi, unul lângă celălalt. Pe corpul ei, storurile ferestrei făceau zăbrele de lumină. Ea m-a mângâiat şi sub mâinile ei mă făceam orchestră. Eu nu îndrăzneam s-o ating. Priveam doar. Îi admiram sânii cu rotunjimi orgolioase, cu sfârcuri ca bobul de strugure coarnă, curba moale a pântecului, spinarea de pui de corb, de la îmbinarea pulpelor, coapsele pe care aşteptau mâinile ei, cu degete nervoase, având fiecare, parcă, o viață independentă. I-am şoptit:

— Eşti curată ca o rugăciune...

— Pentru tine aş fi vrut să fiu, mi-a răspuns, ridicându-şi genele lungi, arcuite.

Sigur că mi s-au tulburat minții la un moment dat şi am iubit-o, țintuind-o ca pe un fluture viu.

— Să nu pleci, m-a rugat tremurând.

N-am plecat, am adunat-o în braţele mele şi am adormit-o, cu grija ce o ai pentru o floare cu petale fragile.

M-am strecurat afară din pat, cu mişcări de reptilă. Întârziasem la serviciu şi cu Irimescu nu era recomandabil să încerci aşa ceva. Am tras telefonul în baie şi am vorbit, cu genunchii lipiţi de covoraş, ca musulmanii. L-am cerut pe Păun.

— Sunt eu, Dinu!

— Vorbeşti ca dintr-o putină cu aburi, ha, ha! a nechezat Păun.

— S-a prins şefu' că n-am venit?

— Oho! Scoate flăcări pe nări. Decât să dai ochii cu el, mai bine înghiţi un cornet cu pioneze.

— Vin în zece minute.

— Vino! Să-ţi pui o pernă la fund, pentru şuturi...

M-am îmbrăcat ca la alarmă aeriană şi, înainte de a ieşi pe uşă, am prins cu un ac, de bluza Vivianei, un bilet: „Te rog să mă aştepţi, minunea mea. Plecarea ta, de aici, ar semăna cu zborul unui pescăruş deasupra unei corăbii care se scufundă."

În drum spre secţie, m-a nemulţumit amintirea unei minciuni pe care Fred i-a spus-o Vivianei. Când a venit vorba despre profesia mea, a lăsat să se înţeleagă că sunt un tânăr jurist. Adevărat, devenisem student la drept, la seral, dar, dacă fata ar fi aflat din alte surse că sunt poliţist, ar fi reacţionat cu firească suspiciune. De ce am ascuns? Singura soluţie e să ştie adevărul de la mine.

Înfruntarea mea cu Irimescu a fost scurtă.

— Ce faci, mânzule, ai luat dalac?

— Boala mea se numeşte altfel, domnule comisar şef.

— Mda. E o boală... acceptabilă?

— E superbă!

— Îți doresc să-mi spui la fel şi luna viitoare.

— Vă mulțumesc!

A urmat împărțirea sarcinilor pentru ziua în curs. După ce mi-am făcut un duş la arest, spre înlemnirea generală a gardienilor din pază, am purces la interogarea unui anume Rachievici, arestat dis-de-dimineață, într-o comună de lângă Bucureşti.

Tipul a fost genial. A cumpărat de la mai multe librării portrete ale lui Gheorghiu-Dej, 100 000 de bucăți, la prețul de un leu bucata. A pornit cu ele sub braț, prin sate şi comune, intrând în legătură cu preoți şi chiaburi, categorii hărțuite de noile autorități. Le spunea că mai toți oamenii cinstiți, pătrunşi de dragoste pentru viitorul luminos, au vrut să aibă în casă portretul noului şef de partid, care ne va conduce din victorii în victorii.

— Cât costă? se interesa cel interpelat.

— Nu costă nimic! Fiecare a dat după puteri şi după conştiința lui înaintată. Eu nu cer, omul dă cât vrea şi dacă vrea. Un megieş al matale a dat 25, alții mai puțin, alții mai mult.

— Eu dau 50, se învârtoşa gospodarul. Să mă treci undeva.

— Te trec şi mulțam...

A obținut Rachievici un câştig de aproape trei milioane, în anii când salariul mediu era de circa patru sute lei. Prea aspru nu putea fi condamnat. Ce-a făcut? A difuzat portretul conducătorului iubit, n-a pretins o sumă anume, oamenii au dat de bunăvoie.

Rachievici mi-a spus răspicat că are pretenția să fie popularizat în ziare. Nici un român şi, mai ales, nici un activist al partidului comunist n-a cumpărat atâtea portrete.

Răspândirea lor a însemnat o muncă de propagandă. Am consimțit, mental, că nu se afla departe de adevăr.

Era isteț şi simpatic inculpatul meu, dar eu stăteam ca pe jăratic să mă întorc lângă Viviana. Noroc că a mers repede cu declarația, omul meu a recunoscut tot şi chiar se mândrea cu fapta comisă.

Înainte ca să mă îndrept spre casă, am galopat până la o cofetărie, de vizavi de prefectură, care făcea cornuri calde cu migdale. Am luat cornuri şi nişte flori mai roşii decât apusurile însângerate de pe marile fluvii.

Am găsit-o pe Viviana, înfăşurată într-un halat de baie, al meu. Părea mică şi neajutorată, ca sora mai mică a tuturor.

Am vrut să-i spun ceva, a vrut să-mi spună ceva, dar mâinile noastre s-au găsit înaintea cuvintelor şi ne-am iubit, flămânzi fiecare de carnea celuilalt, până ce noaptea ne-a trecut vama somnului.

Toată povestea mea de dragoste cu Viviana poate fi scrisă cu un creion cu vârf de argint, pe un cer albastru.

Ne vedeam serile, după spectacolele ei, bolnavi de dor şi ne sărutam, în văzul lumii. Poposeam în restaurantele cu muzică ale oraşului, multe, frumoase, accesibile. Uneori n-aveam bani decât pentru un „amalfi" (vodcă în amestec cu vermut), ascultam muzică, îi țineam mâna, captivă ca pe o pasăre, în căuşul palmelor mele, dansam, sorbindu-i răsuflarea caldă, o lipeam în dans de mine, ca pe o lamă lungă de spadă, ce aş fi vrut să mă despice, să intre în mine.

Începuseră să ne cunoască orchestrele, au învățat că Vivianei îi place „Feuilles mortes" şi, când apăream în uşă, această melodie ne primea, ca un semn de salut.

La „Cina" îl întâlneam pe Sile Vişan şi orchestra sa, la „Lido", pe Dinu Şerbănescu, la „Zissu", pe Iocu Reininger, la „Parcul Aro", pe Buză, la „Victoria", pe Gaston Ursu, la „Mon

Jardin” pe Jean Ionescu, la „Şapte păcate”, pe Fănică Găinescu, la „Virgiliu” pe Nelu Bolozan, muzicieni cum nu mai aveau să întâlnească localurile bucureştene de mai târziu.

La plecarea spre casă, îi asortam Vivianei taxiul, la culoarea sandalelor. Dacă purta în noaptea aceea sandale maro, luam un taxi verde. Acasă urcam pe scări, cu inima-n gât şi la fiecare etaj, scoteam câte ceva de pe ea. Trăiam cu o frenezie care putea să ne ucidă.

Aş fi vrut să aibă tot frumosul de pe lume, toate bucuriile pământului. Îmi aduc aminte că într-o noapte fierbinte, de iulie, şi-a dorit zăpadă, să-şi presare în păr. Am culcat-o, cu vorbe de alint, ca pe copiii care vor să se plimbe cu Carul Mare. Apoi, am plecat hoţeşte de acasă şi m-am dus pe Pantelimon, la o întreprindere frigorifică. Aveam cu mine un termos mare, pentru alimente, şi le-am cerut celor de acolo, să mi-l umple cu zăpadă răzuită de pe conductele îngheţate ale camerelor frigorifice. Dacă nu m-aş fi legitimat, ar fi chemat poliţia sau spitalul de nebuni.

Când am revenit, am pus zăpada pe o fructieră înaltă, am aşezat-o lângă patul în care dormea ea şi am trezit-o încet. A trecut un timp, până să înţeleagă ce i-am adus, s-a aşezat turceşte, cu fructiera în faţă şi m-a întrebat scâncind: „Ai făcut tu asta pentru mine?” Am plecat capul şi ea a început să plângă. Lacrimile săpau cute pe faţa zăpezii şi în sufletul meu.

Nu mai aveam nici măcar o privire pentru nimeni altcineva. Până şi anotimpurile din anul acela le-am recunoscut după îmbrăcămintea ei.

Nu dormeam nopţile, nici după ce ne potoleam foamea de sex, ni se părea că dormind ne furăm un timp preţios. De sub ochi nu se mai ştergea paranteza culcată a cearcănelor,

slăbiserăm amândoi, eram epuizaţi, ne mişcam ca în transă, sufeream pentru fiecare minut în care eram despărţiţi, ne temeam, amplificându-ne temerile până la spaimă bolnăvicioasă, de forţe necunoscute, în stare să ne curme dragostea. Îmi simţeam pereţii interiori ai abdomenului căptuşiţi cu gheaţă sticloasă când uneori o auzeam pe Viviana îngânând cântecul acela trist:

„La revedere, pe cine ştie când,
Nu te uita înapoi, să nu mă vezi plângând,

Aceste emoţii ar putea fi comparate de alţii cu sentimentalismul naiv al unei telefoniste provinciale. Ei şi?...

N-am să-mi iert vreodată că eu am fost autorul sfârşitului acestei iubiri. Gest de om nebun, care înteţeşte un foc cu păsări cântătoare vii.

Se apropia ziua de naştere a Vivianei şi am stabilit să-mi invit la „Lido" toţi prietenii. Numai bărbaţi, ca să le pot citi în priviri invidia, admiraţia pentru minunea de lângă mine şi care să fie obligaţi să-i adreseze numai Vivianei toate cuvintele frumoase păstrate în memorie pentru Măria Sa Femeia.

În seara sărbătorii nu am avut răbdare s-o aştept la restaurant, alături de prietenii mei.

Ea îşi lăsase la mine rochia „festivă" (locuinţa mea era mai aproape de teatru) şi i-am dat cheile. Carpeta din vestibul am acoperit-o cu frezii mov, pe pat am întins aşternut de frezii albe. Am rezemat de o pernă un bilet în care am scris: „Dumnezeu a înlocuit cu tine stelele care au obosit, pentru ca cerul de deasupra mea să nu rămână fără lumină. Ce frumoasă e lumea cu tine, Viviana! Mulţumesc, omenirea mea. Îţi doresc viaţă lungă, soare în toate zilele, speranţele

să-ți fie ocrotite de ceasul bun şi să nu te poți desprinde de mine, fără să ne ucizi pe amândoi. La mulți ani, iubita mea, din toate anotimpurile!"

Ea a vrut să vină singură la local, eu o aşteptam în hol şi (având, desigur, o înclinație spre efectele ieftine) aranjasem cu pianistul, ca atunci când o să apărem pe uşă, să se audă discret, ca o părere: „*Astăzi e ziua ta / Zi frumoasă ca tine*..."

N-am avut răbdare s-o pândesc în hol şi nici nu-mi plăcea să vină singură pe stradă. Le-am spus invitaților mei că mă duc după ea.

Acasă, nu ştiu ce mi-a venit să n-o aştept într-un fotoliu, lângă sticla de şampanie pregătită pe masă. Pradă unei idei puerile m-am ascuns în debara, cu gândul să ies de acolo când se va dezbrăca, s-o strâng în brațe, până la sufocare şi s-o iubesc repede şi neaşteptat, cum vin ploile de vară.

Am auzit cheia răsucindu-se în broască şi Viviana n-a venit singură. O însoțea un tânăr. Vorbeau calm, pe ton degajat. El îi făcea reproşuri:

— Parcă ai înnebunit. Nu mai ai casă, nu mai ai telefon, nu te mai găseşte nimeni. Nu credeam că trebuie să vin la teatru ca să îți pot spune „La mulți ani!" de ziua ta.

— Gata, Viorel. Îți promit să-mi iau o zi liberă, în care să ne certăm. Acum fii bun şi dă-mi pantofii ăia de lac.

— Poftim! Ia uite ce catafalc de flori ți-a pregătit băiatul ăsta. E un copoi romantic.

— Vrei să-ți dau cu un pantof în cap? Ajută-mă să-mi închei fermoarul la spate.

Nu m-am mai putut stăpâni. Am ieşit din ascunzătoare, cu o frezie în mână, pe care am uitat s-o arunc. Probabil arătam caraghios, ca Romeo sub dărâmăturile balconului.

Viviana s-a făcut albă, individul s-a pierdut şi el. A încercat să bolborosească:

— Eu sunt, eu pot să vă arăt...

— Nu mă interesează cine sunteţi, i-am tăiat-o. Ştiu doar că nu aveţi loc în casa mea. O puteţi aştepta pe doamna afară.

— Aş vrea totuşi...

— Bună seara!

A plecat, agăţând-o pe Viviana cu o privire ca o cange. După ce uşa s-a lipit în toc, m-am grăbit să vorbesc, înainte să-mi sară capacul de la cazanul de presiune.

— Nostimă perversitate, doamnă, să vă aduceţi amanţii în casa mea.

A început să tremure, şoptind întruna: „Taci, taci..."

Capacul de la cazanul meu de presiune a sărit. Am luat-o de păr şi am pocnit-o, trimiţând-o într-un perete, de unde s-a prelins pe covor.

I-am explicat pe un ton care se vroia didactic:

— Meseria de curvă include şi riscul să mănânci bătaie de la clienţii păcăliţi. Să ieşi afară în trei minute. Încui uşa şi îmi arunci cheile, în cutia de scrisori. Eu plec primul, nu mai pot să respir acelaşi aer cu dumneata. Cel mai fioros blestem pe care l-am învăţat de la hoţi este ăsta: „Pe toate drumurile vieţii tale să te legeni ca tinicheaua cu păcură de la curul căruţei". Să n-ai linişte niciodată. Asta îţi doresc!...

Am ieşit, trântind uşa aşa de tare, că am simţit praf de tencuială pe buze.

M-am întors la „Lido" şi le-am spus prietenilor mei că, asemenea marilor bărbaţi, Napoleon, Cezar etc., sunt purtător de coarne. (Nu ştiu de ce, n-am auzit nici un bărbat, comparându-se, în astfel de situaţii, cu Ionescu, cu Popescu, pe care-i înşală nevasta, ci numai cu mari personalităţi. O anemică nevoie de consolare, pesemne.)

Am văzut pe feţele prietenilor mei semnele compasiunii, la

unii fabricată, la alții autentică. Mă înfuriau deopotrivă. Le-am spus, încâlcit, că în profesiunea mea flagrantul delict de adulter intră în categoria ciurucuri şi să plece toți acasă, nemaifiind dispus să le suport mutrele de parastas.

Am plecat şi eu, oprind un taxi, pe care l-am asortat la culoarea care mă domina atunci. O maşină neagră. M-am dus la „Raza", unde cântă Mielu-chitaristul. M-am îmbătat cu lichior de portocale (un idiot) şi am avut ca tovarăşă de beție o bătrână alcoolică. Mi-a spus că îngrijeşte morminte de mari granguri, din fosta lume bună. Un chelner mi-a şoptit că era contesă adevărată, scoasă afară din casă şi cu toate avuțiile confiscate, aidoma celor din clasa ei.

L-am rugat pe Mielu şi mi-a cântat de trei ori:

„*Femei, femei, femei*
De ce v-ați mai născut pe lume?
E plină lumea de nebune,
Eterne amăgiri."

Contesa a făcut remarca:

— *Mon petit*, ai melancolii de coafeză din Ferentari...

Am sărutat-o cu buze cleioase şi i-am oferit şampanie. Habar neavând ce face, Mieluță s-a apucat să cânte:

„*La revedere, pe cine ştie când...*
Nu te uita înapoi, să nu mă vezi plângând.."

Am luat-o pe babă la dans, dându-mă în spectacol, făcând tot felul de figuri deşucheate.

La plecare, bătrâna a fost omenoasă, nu m-a lăsat singur. Eram pulbere. Am oprit o stropitoare a U.C.B.-ului şi i-am dat bani şoferului, să ne ia cu el în cabină, să ne plimbe.

Dimineața ne-a prins la o cârciumioară pentru „dres”, pe Ştefan cel Mare. Erau pe atunci cârciumi din astea, care deschideau numai de la 5 la 10 dimineața. Ți se ofereau acolo ciorbe acre, murături, iaurt macedonean, zeamă de varză în oală de pământ, chifteluțe calde, prăjite lângă masa ta, bere rece, fructe.

Te puteai întâlni, în aceste mici localuri, cu mulți îmbuibați din noua protipendadă.

Într-un târziu, am târât-o (de pleoapă, ca să fac o licență poetică) pe tovarăşa mea de beție la mine acasă. I-am umplut un geamantan mare cu toate freziile, să le ducă protejaților ei de la cimitir.

Nu m-am culcat. Am plâns, sub duş, ca o fleoarță, şi m-am cărat la poliție cu picioare moi, din plastilină.

Zilele care au urmat le-am trăit într-un malaxor întunecos, care îmi zdrobea metodic mădular cu mădular. Irimescu, uns cu toate alifiile, m-a ghicit. Mi-a zis:

— Mânzule, miroşi a femeie care a dat cu cuțitul pe la spate.

O înjuram pe Viviana cu toate cuvintele urâte învățate într-o meserie spurcată ca a mea şi, înjurând-o, îmi creştea arsura, în loc să mă răcoresc.

La o săptămână de la despărțire, m-a aşteptat în fața casei tânărul pe care l-am găsit cu ea, la mine-n casă.

Mi s-a proptit în față şi a deschis un buletin de identitate pe care-l avea în mână. A vorbit gâfâit:

— Uitați, mă cheamă Viorel Măgureanu şi sunt fratele Vivianei. M-am dus la teatru s-o felicit de ziua ei şi a tras de mine s-o conduc până aici, să stăm de vorbă. Vă salut!...

Mi-a întors spatele şi eu am înghețat. M-am sprijinit de un zid şi am aşteptat să visez frumos, ca la îmbrățişarea cu moartea albă.

Senzația de frig m-a stăpânit în toată seara aceea, dârdâiam. Am aşteptat-o pe Viviana, la ieşirea din teatru. M-a văzut şi a pornit lângă mine pe stradă, fără țintă. Nu puteam articula niciun cuvânt şi, dacă aş fi putut, ce să-i spun?

Trecând prin dreptul Grădinei Icoanei, ne-am aşezat pe o bancă. Era multă linişte.

— Dinuț, a spus ea, tulburând-o. Noapte bună, băiatul meu...

S-a ridicat şi a plecat aproape alergând, absorbită, după o clipă, de umbrele nopții. Am rămas singur, un copac frânt, printre alții, de pe care au alunecat obosite culorile.

Mi-am ridicat gulerul hainei şi m-am întins pe bancă, zăcând ca de-o boală ce nu putea fi gonită decât prin descântece.

Nu ştiu după cât timp a apărut un gardian din paza generală şi m-a legitimat.

— Aha! Misiune de noapte, a zis deşteptul pământului. Rămân pe aproape, domne' comisar, să vă ajut...

Nu mă mai putea ajuta nimeni. Plecând, Viviana mi-a luat Steaua Polară şi, fără ea, rătăceam stingher printr-un oraş scrumit, aşteptând ca vântul să împrăştie cenuşa, cu tot cu ființa mea.

În primele zile, când nu ne-am văzut, am fost făcut comisar-ajutor, pentru izbânda din afacerea Goghez. Palidă compensație, într-un timp când bucuriile mele erau castrate şi când toate gândurile mele aveau o singură destinație, incendiată.

I-am scris Vivianei de câteva ori, umilindu-mă, punându-mi cenuşă în cap, cerşind-o. Nu mi-a răspuns niciodată.

În decursul anilor, pe lungul drum al vieții către moarte,

ca un făcut, nu ne-am mai întâlnit. Nu era greu, imposibil, de provocat o întâlnire, dar poate că ne-am temut amândoi să dezgropăm şarpele, de sub pragul iubirii noastre.

Şi acum, târziu, răsfoind un ziar, pe un pat de spital, aflu că Viviana mea nu mai este. Literele de ziar au început să joace, ca sub o prismă de cristal, şi peste ele s-au suprapus cuvinte dintr-un cântec uitat:

„La revedere, pe cine ştie când,
Nu te uita înapoi, să nu mă vezi.”

Atunci, demult, când m-am despărţit de Viviana, am fost atât de marcat, încât Irimescu m-a lăsat să-mi iau concediu de odihnă. Nu m-am odihnit, fiindcă întâlnindu-mă întâmplător cu Dimitrie, comisar şef la Prefectură, criminalist reputat, mi-a spus la ce lucrează şi m-am oferit să-l ajut benevol. La circumscripţie nu se cercetau crime şi n-aveam cum să învăţ câte ceva privind instrumentarea unor asemenea dosare.

Cazul la care lucra Dimitrie a fost considerat la început o sinucidere banală.

O muncitoare de 24 de ani a fost găsită moartă în odăiţa ei, la sesizarea vecinilor. Locuia într-o cameră, dintr-o casă tip vagon, pe Calea Griviţei. Fusese bolnavă, internată în spital, avea crize depresive, trăia prost şi într-o zi s-a încuiat în casă, a amestecat cianură într-un păhărel cu lichior şi a plecat dintre cei vii.

Medicul constatator şi echipa de poliţişti care l-a asistat au lucrat superficial, autorizând grăbiţi înhumarea. Familia ei a protestat, cerând noi cercetări, amănunţite. Fata a fost internată în spital, pentru un chiuretaj autorizat, a mai avut o intoxicaţie alimentară, dar moralul ei era bun, avea proiecte,

speranțe, îi plăcea viața. Cu o zi înainte de „sinucidere” îşi cumpărase perdele, material pentru aşternuturi de pat, spera chiar într-o căsătorie.

Dimitrie a luat totul de la început. Întâi necropsia cadavrului deshumat, care a confirmat prezența urmelor de cianură în mai multe organe, apoi a stat îndelung de vorbă cu fiecare vecin.

De la aceştia a aflat despre doi bărbați existenți în viața tinerei femei. Un agent de poliție, de la circa din cartier, care o vizita uneori, şi un muncitor de la o tipografie, amantul „titular”, cu apariție zilnică la ea acasă.

Ne-a derutat, la anchetă, că fata nu avea decât o singură cheie de la uşa de intrare. În ziua morții uşa a fost încuiată pe dinăuntru şi cheia aşezată pe masa de lângă patul ei. O cheie cu o formă unică (nu putea fi copiată) de la o broască foarte veche, care nu se deschidea în nici un alt fel.

Ambii bărbați, agentul de poliție şi tipograful, au fost identificați şi interogați. Primul a vorbit despre o legătură pasageră, limitată la contacte sexuale sporadice. E adevărat că fata se mai miorțăia, cum fac câteodată femeile, că îl iubeşte numai pe el şi dacă o lasă ea îşi ia zilele. Nu a luat-o prea în serios, a început chiar s-o evite şi, când a aflat că a murit, s-a speriat. Recunoaşte că a încercat să influențeze ancheta, pentru a nu-i apărea numele în dosar.

Tipograful lăsa impresia unui semicretin. O iubise pe fată, dar ea era o fire prăpăstioasă, bolnăvicioasă, avea obsesia morții, era stăpânită de un pesimism incurabil. A mai încercat o dată să se omoare, ştiu vecinii, cu nişte cozonac otrăvit, din care a vrut şi el să guste şi ea nu l-a lăsat.

Ce ştiau vecinii? Cu două săptămâni, înaintea morții, fata a copt cozonac în casă, dar când s-a răcit, au apărut nişte pete verzi deasupra. L-a dat la găini şi, după ce au ciugulit

din el, două au murit.

Dorind să ştie cât mai multe despre acest individ, Dimitrie m-a luat cu el la tipografie. Ni s-a spus că omul se comportă normal, este o fire liniştită, retrasă, bun lucrător şi cam atât. Altceva însă a modificat cursul anchetei. La zincografía acestei tipografii se lucra şi cu cianură, pentru tratarea unor clişee. Evidența acestei puternice substanțe toxice era ținută neglijent şi era posibil să fie sustrase câteva grame, fără să se observe.

Puteam avansa ipoteza că tipograful i-a făcut cadou iubitei, o sticlă cu lichior otrăvit, ea s-a încuiat în casă, l-a băut şi a murit. Dar nu rezista în justiție şi o eventuală recunoaştere a învinuitului putea fi retractată la proces.

Curând acest învinuit a schimbat tactica şi ne-a ieşit în întâmpinare cu nişte mărturisiri care ne-au lăsat cu gura căscată. Recunoştea, pur şi simplu, că a sustras de la tipografie o pungă cu vreo litră de cianură ceea ce era imposibil, căci acolo existase numai o cantitate de câteva zeci de grame.

A spus că el a presărat cianură pe aluatul de la cozonac, dar, apărând petele acelea verzui, fata a crezut că a fost făina mucegăită şi l-a dat la păsări. În altă declarație a arătat că, într-o noapte a vrut s-o sufoce cu perna, în somn, dar s-a temut să n-apuce să țipe şi să alarmeze vecinii. A scris o mulțime de declarații, cu variante fanteziste şi era uşor de revenit asupra lor, în instanță, lăsând să se înțeleagă că au fost date sub tortură. De aici şi acceptarea oricărei acuzații, recunoaşteri formulate haotic, însuşirea unor vinovății imaginare, numai pentru a-l satisface pe anchetator. Băiatul nu era tâmpit cum vroia să pară. Dimitrie făcuse o fixație. Îl frământa, obsesiv, povestea cu cheia găsită pe masă.

Într-un moment (i-aş zice, de inspirație fantastică) s-a

apucat să scoată ghemotoacele de ziar care înfundau un cot de burlan ce ieşea prin perete, din odaia fetei. Pe tabla burlanului au fost găsite amprente, ale tipografului nostru.

Spre surprinderea mea, Dimitrie a luminat masa pe care a stat cheia, cu reflectoare de fotograf şi a cercetat-o cu o lupă puternică. Mi-a arătat o găurică de ac. Am văzut-o şi n-am înţeles nimic.

Dimitrie a trecut la demonstraţie. A înfipt un ac în lemnul mesei, a legat sub gămălie aţă de cusut, a întins firul şi l-a scos afară, prin cotul burlanului. Apoi a dat drumul cheii, să alunece pe aţă, până ce a ajuns pe masă. A smucit de aţă, acul a ieşit din lemn şi l-a scos în exterior. A înfundat la loc cotul burlanului cu ghemotoacele de ziar. Simplu, nu?

Criminalul (tipograful) a băut lichior cu fata şi, într-un moment când nu a fost atentă, a pus cianură numai în paharul ei. Efectul a fost fulgerător. Paharul lui l-a spălat şi l-a pus la loc, a aranjat-o pe fată în pat, a ieşit pe întuneric, după ce a montat stratagema cu aţa, a încuiat, a trimis cheia în casă etc.

Mobilul crimei: gelozia. Aflase de legătura cu poliţistul, a simţit că fata vrea să se despartă de el şi i-a aplicat o pedeapsă... capitală.

Oamenii şi reacţiile lor imprevizibile!

Întors la circumscripţie, m-am ocupat, alături de Irimescu şi Păun, de cazurile care intrau în competenţa noastră de rezolvare. Câteva, foarte interesante.

Mi-a fost dat să-l cunosc pe celebrul Lică Cercel, escroc de anvergură internaţională. Cu ani în urmă au scris toate ziarele mari despre o afacere a lui, organizată la cazinoul din Monte Carlo. Trecea acolo drept un mare moşier din România

şi principalul acţionar al bogatei societăţi „Prahova-Oil”. A jucat nebuneşte bacarra[1], a pierdut, a împrumutat sume exorbitante şi, încolţit grav, a consimţit să-şi plătească datoriile cu acţiuni, evaluate - de nevoie - mult sub cursul curent al bursei.

Acţiunile societăţii „Prahova-Oil” aveau tipărite pe ele o serie şi un cifru de control. De exemplu: seria 706 004 (8). „Moşierul” le-a indicat cumpărătorilor numărul de telefon din ţară al biroului „Public-relation” al societăţii, la care răspundea o domnişoară poliglotă.

Cumpărătorul spunea:

— *Mademoiselle,* am devenit posesorul acţiunii (sau acţiunilor) „Prahova-Oil” seria 706 004. Ce cifru de control am, te rog?

— Un moment să verific. Opt!... ciripea mititica.

— Mergi!...

Tot „sărmanul moşier” a achitat şi costul convorbirilor telefonice internaţionale. A vândut „în pagubă” o valiză cu acţiuni, a achitat, până la ultimul franc, datoriile şi a rămas cu... un câştig substanţial.

Când proaspeţii acţionari au prins o cotă bună la bursă şi au vrut să arunce acţiunile pe piaţă, au aflat că sunt false, că postul telefonic din Bucureşti care le confirmase cifrul de control se desfiinţase la cerere, că aparţinuse unei case

---

[1] Jocul de baccarat este un joc popular de casino, apărut cu foarte mult timp în urmă. A devenit cunoscut în Franţa şi de-a lungul timpului, şi-a câştigat o recunoaştere internaţională. Cazinouri din întreaga lume oferă în zilele noastre o versiune a acestui joc. Cea mai cunoscută şi apreciată versiune este cea numită *Punto Banco*, fiind şi cea mai simplă şi accesibilă. Celelalte două versiuni sunt numite *Chemin de Fer* şi *Baccarat Banque*.

particulare şi că domnişoara poliglotă şi-a schimbat domiciliul şi a dispărut.

De fapt, nu dispăruse pentru toată lumea. Lică a regăsit-o aşteptându-l iubitoare. Era concubina lui, domnişoara Milica-Japoneza, poreclită astfel pentru tăietura oblică a ochilor, fostă casieră la ghişeul de călătorii internaţionale „Wagon-lits". Drept recompensă pentru complicitatea la vânzarea acţiunilor false, Lică i-a dăruit un buchet imens de orhidee, legate cu o brăţară groasă din platină. Totul s-a petrecut, în mod festiv, la barul *Colorado,* pe fondul muzical discret al orchestrei Corologos şi în clinchetul cupelor umplute cu şampanie „Veuve-Clicquot".

Lică Cercel (un individ cu patru clase primare, dar care vorbea curent şase limbi de mare circulaţie şi ştia să se poarte firesc în cele mai distinse medii) a rămas celebru şi în arhivele Parchetului de Sena, la Paris, pentru lovitura de la magazinul de bijuterii *Ametiste.* A fost o înscenare de zile mari.

La ultracostisitorul magazin de pe bulevardul Charbonnieux a descins, într-o zi, domnul Alvarez, patronul unor mine de cupru şi wolfram din Bolivia. Dorea să investească o sumă mare de bani într-un briliant cu calităţi neasemuite, timpurile părându-i-se nesigure. A fost chemat, pentru discuţie, însuşi patronul firmei, domnul Pierre Dubois, care a scos din seiful personal câteva pietre rarisime. Cercetându-le, senor Alvarez a întors capul în semn de dispreţ. Jignit, patronul a adus cel mai scump briliant pe care l-a avut vreodată şi a rostit, ca valoare a lui, o sumă ameţitoare. Clientul a adjudecat preţul, cu nonşalanţa miliardarului autentic şi a cerut să-i fie trimisă piatra, a doua zi dimineaţa, la ora 11, la faimosul hotel Ritz. Urma să achite la livrare. A părăsit magazinul cu morgă princiară. Patronul

l-a urmărit îngândurat prin fereastră, cum se instalează la volanul unui „Rolls-Royce”, de ultimul tip.

A doua zi, un funcționar al magazinului, însoțit de doi gardieni înarmați, a dus briliantul la hotel. „Bolivianul” i-a întâmpinat şi a completat pe loc un cec cu suma uriaşă pe care o acceptase în ziua precedentă. Cum funcționarul ezita, senor Alvarez a consimțit să intre în posesia briliantului numai după ce se va încasa cecul. La bancă s-a aflat că cecul avea acoperire perfectă şi, ca atare,- suma respectivă a fost transferată în contul firmei *Ametiste.*

Gardienii rămaşi la hotel au fost tratați în acest răstimp cu „Lacrima Christi”.

La întoarcere, funcționarul a înmânat caseta cu prețiosul său conținut cumpărătorului şi s-a retras, înclinându-se smerit, împreună cu gardienii.

„Bolivianul” a surâs indiferent şi a părăsit barul hotelului, fără a avea curiozitatea să deschidă caseta. Boierul tot boier!

Patronul firmei *Ametiste* jubila de fericire. Vânduse, e adevărat un briliant unic, dar cu preț dublu.

Secondo tempo: Pierre Dubois a primit, după circa două luni, un telefon de la senor Alvarez care-i cerea să-i facă rost imediat şi indiferent la ce preț de încă un briliant, pe cât posibil, identic cu primul. Intenționa să-i dăruiască unei principese, viitoare soție, o pereche de cercei în care să fie montate briliantele gemene.

Cunoscând culanța acestui client, bijutierul s-a hotărât să ceară un preț triplu, dar unde să mai găsească un briliant asemănător? Încercările au fost la început zadarnice.

Cum ziarele timpului tocmai vorbeau despre un târg internațional de pietre prețioase la Amsterdam, un expert al firmei a fost trimis să prospecteze piața olandeză. După mai multe demersuri, acesta i-a comunicat patronului că a găsit

la un misit armean o piatră aproape similară cu cea pe care o vânduse bolivianului. Inconvenientul venea de la preț - vânzătorul pretindea de patru ori mai mult decât merita piatra.

— Aşteaptă să mă sune senor Alvarez, a hotărât Dubois. Am să-i propun un preț de şase ori mai mare. Dacă se învoieşte îl cumpărăm.

Alvarez a telefonat la scurt timp. După o scurtă ezitare a fost de acord şi briliantul a fost achiziționat, cu banii lui Dubois, evident.

„Bolivianul" nu şi-a mai făcut însă niciodată apariția. A fost căutat, mai întâi, la hotel Ritz. Nu locuise niciodată acolo. În barul hotelului se putea întâlni oricine, nu numai locatarii. N-a fost găsit nici în Bolivia sau în alte state ale Americii Latine. Dispăruse fără urmă.

Monsieur Dubois s-a dumirit ulterior că fusese tras pe sfoară, că aşa-zisul Alvarez i-a revândut printr-un complice, briliantul cumpărat de la el. Reşlefuit puțin şi cu un preț de patru ori mai mare.

Cazul a făcut senzație, a fost preluat de ziarişti şi scriitori, a devenit poveste, ce merită să fie spusă în o mie şi una de nopți.

Lică Cercel era un „aristocrat" al lumii interlope. Pe timpul cât era găzduit la Văcăreşti, paznicii îi cumpărau, pentru cină, pui în țiplă, de la *Luzana.* Nu-i plăcea să stea singur în celulă şi era „cazat", de obicei, împreună cu „regii" diferitelor specialități delictuoase.

Într-o zi paznicul celulei lor s-a uitat prin vizetă şi i-a văzut jucând pocher pe cocoloaşe de pâine. La eliberare, acestea se transformau în bancnote. L-a anunțat pe directorul închisorii, care, urmărindu-i, s-a convins de adevăr. A deschis brusc uşa şi a năvălit în celulă. Cu ajutorul a patru gardieni le-a

percheziționat fiecare centimetru de haină şi fiecare colțişor de celulă. N-au găsit nici o carte de joc.

De trei ori i-a văzut jucând pocher, de trei ori au repetat percheziția, fără nici un rezultat.

Într-un târziu, Lică le-a dezlegat taina, fiindu-i milă de neputința lor.

— Îl vedeți pe colocatarul ăsta brunet, pe Trişcă Muzicantu'?

— Hoțul de buzunare! a precizat directorul închisorii.

— Yes!... Când dumneavoastră intrați în celulă, el vă strecoară cărțile de joc în buzunar şi le scoate când ieşiți. De-aia nu le găsiți.

Când am ajuns să-l anchetez şi eu (ce onoare!) Lică Cercel picase cu două afaceri. Una, cea a „ursuleților", şi alta, de mijlocire a obținerii de paşapoarte pentru evreii care vroiau să emigreze. Ambele, foarte greu de încadrat în articolele Codului Penal. Lică era un maestru.

Profitând că magazinele noastre nu ofereau nici un fel de jucării pentru copii, Lică a cumpărat cantități mari dintr-o blană sintetică, numită „urson". A dat blana la lucru, printr-o cooperativă, unor femei autorizate să muncească la domiciliu. Confecționau ursuleți, puşi în vânzare prin Consignația. Statul îşi lua drepturile, dar, mai vârtos, Lică. A câştigat fabulos, dar era greu ca fapta lui să fie incriminată.

În afacerea paşapoartelor, scenariul a fost mai amănunțit. L-a ajutat „Rozi", un escroc poreclit aşa, pentru că era homosexual. „Rozi" căuta evrei dispuşi să emigreze (unii au fost bogați) şi le spunea că ştie pe cineva foarte influent care se poate ocupa de facilitarea multor formalități de plecare definitivă. Numai dacă acest om influent va voi să pună umărul, fiind capricios şi neinteresându-l (asta e!) mari profituri materiale.

După ce consimțea, clientul era plimbat mult, amânat, spunându-i-se că omul influent s-a plictisit să tot intervină. Când, în sfârşit, avea loc primirea, clientul era condus într-o casă boierească, servitoarea le spunea că „domnul” se odihneşte şi aşteptau (destul) să se stea de vorbă cu ei. (Casa aparținea unei amante a lui Lică, fostă întreținută a doi frați, până nu de mult mari proprietari ai unor depozite de cherestea.)

Lică apărea în halat de mătase, parfumat, cu o țigară bună în colțul gurii. Se repezea la „Rozi”:

— Iar îmi umbli cu pile, fetițo?

— Stăpâne, n-aş fi îndrăznit să vin nici pentru fratele meu, dar domnul Blumenfeld înseamnă pentru mine mai mult decât un frate. Vrea să plece în Țara Sfântă, să se salveze.

— Na, bravo! Şi m-ai găsit pe mine să-l ajut. Cum? Nu lucrez la Interne, nu cunosc pe nimeni la paşapoarte, nu am vreo funcție oficială şi nici nu mă pricep...

— E foarte bine aşa. Numai să zici că vrei să te gândeşti la situația domnului Blumenfeld şi dânsul pune pe un libret la purtător o sută de mii.

— Dacă e aşa bogat, de ce nu dă banii la sinagogă pentru nevoiaşi?

— Stăpâne, nu ne lăsa!

— Eu bani nu iau! Să-i lase la tine, că eşti la pământ. Dacă iese aprobarea, pe mine mă cinstiți doar cu un pahar de coniac bun.

— Să înțeleg că o să ai milă pentru noi?

— Nu ştiu, mă mai gândesc. Tu în trei zile să-mi aduci formularele completate pentru dânsul şi familia.

— Patru persoane, stăpâne. Mai venim cu câte douăzeci de mii pentru fiecare persoană.

— Nu discuta cu mine de bani, că nu mă interesează.

— Să trăiți, să vă dea Dumnezeu sănătate. Hai, domnul Blumenfeld, să mergem. Nici nu ştii ce om norocos eşti...

În aceste discuții Lică Cercel avea grijă să nu-şi atribuie nicio calitate sau funcție ca să nu poată fi acuzat de înşelăciune sau substituire de persoană. Nu discuta nici despre avantaje materiale, pentru sine. Ulterior, proceda la noroc. Mergea la ghişeul respectiv, depunea actele lui Blumenfeld, profitând că pe vremea aceea depunătorul nu era legitimat. Într-o „democrație", oricine putea cere emigrarea. Că nu se aprobă, era cu totul altceva.

Apoi, Lică aştepta. Se întâmplau şi minuni. Adică, din actele depuse pentru 20 de persoane, să iasă aprobarea pentru una-două.

Fericitul beneficiar povestea la câțiva apropiați, cine l-a ajutat şi câtă cinste exemplară a dovedit acel om. Când a făcut treaba, a luat banii, când nu, i-a restituit la leu. Nici măcar pentru timbre n-a cerut. Păcat că nu vrea să se bage pentru oricine, dar trebuie încercat. Fiecare om are un preț, nu-i aşa?

Cu dosarul întocmit de mine, Lică Cercel a scăpat uşor. Toate cazurile se mai judecau la tribunale, nu se organizase Canalul.

În schimb, Lică l-a înfundat pe „Rozi" (o poliță veche). Mi-a dat informații că acesta a înființat o societate secretă, „Lache-Bulache". A întocmit o evidență a homosexualilor înrăiți, numai cei cu posibilități materiale, şi a momit un grup de tineri săraci, să-i satisfacă. Partea leului, din câştiguri, îi revenea lui, bineînțeles. Se lucra organizat, ca la o casă de comenzi. Solicitantul dădea un telefon, spunea ce preferințe are, unde şi când trebuia să vină tânărul.

Telefoanele se schimbau des şi tinerii erau verificați, minuțios, ca pentru o rețea de spionaj. La nevoie erau

şantajaţi cu poliţia, cu familia, cu prietenii, cu facultatea.

Dosarul acesta s-a extins spectaculos, implicând oameni cu funcţii, artişti cunoscuţi, chiar şi un director de la Interne.

Pentru mine, cercetarea acestui caz a însemnat şi posibilitatea absolvirii examenului de comisar plin.

Peste ani, m-am amuzat copios, aflând că Lică Cercel s-a însurat cu o preşedintă de C.A.P., eroină a muncii socialiste. O ducea ca un bimpaşă.

Îmi plăcea nespus, în orele mele libere să mă cocoţ în mijlocul patului, înconjurat de hârţoagele în care am însemnat cazuri care mi-au trecut prin mâna sau despre care am luat cunoştinţă. (În anii din urmă ni s-a interzis să ţinem acasă astfel de însemnări. Erau considerate secrete de serviciu, deşi toate au fost trimise în faţa tribunalelor şi judecate public. Până şi Bulă ar fi refuzat autoratul la elaborarea unei astfel de „vigilenţe revoluţionare”.)

Cu vrafuri de hârţoage în jurul meu, păream un naufragiat într-o insulă de hârtie. Câte o notiţă lapidară, pe un colţ de hârtie, reînvia oameni şi întâmplări, amestecate cândva cu gânduri, sentimente, cu viaţa mea.

De exemplu: „Din unul, doi”. Cuvinte oarecare, pentru altcineva. Mie însă mi l-au amintit pe Hary Tonegaru, care inventase o maşină de înmulţit banii şi o botezase: „Din unul, doi”.

Hary umbla cu o cutie ca de gramofon pe la casele unor gestionari de magazine săteşti. La momentul potrivit, băga în cutie o hârtie de o sută de lei, învârtea de manivelă şi, printr-o crăpătură, ieşeau două. Omul rămânea buimac şi se interesa cum poate fi procurată o astfel de cutiuţă fermecată. Indiferent cât costă!

— Nu cutia e baza, îl punea în temă Hary. E şi ea, dar fără hârtie specială şi cerneală cu formulă secretă, învârteşti de

pomană, manivela. Or, alea costă de-ți sar ochii... Uite, dacă vrei să fim tovarăşi, ascundem maşina la mata acasă, plătim pe din două cerneala, hârtia şi dăm drumul la fabrică. Am eu om la tipografia băncii, care ne dă pe tavă tot ce avem nevoie... Plec la Bucureşti şi vin încărcat. Batem palma?

Hary Tonegaru smulgea o sumă frumuşică, lăsa „utilajul" în păstrarea „asociatului" şi dispărea.

La interogatoriu, Hary Tonegaru a fost sincer şi mi-a înşirat toate persoanele înşelate. Dar n-am putut să-l trimit în judecată din lipsă de probe. Nu numai că înşelații n-aveau pretenții la despăgubiri, dar nici unul n-a recunoscut că îl mai văzuse pe Hary şi că, în cârdăşie cu el, ar fi avut de gând să facă, dintr-o sută, două.

Până la urmă, Hary tot a înfundat puşcăria, pe ani mulți. A intrat într-o bandă cu Sile, zis Lautrec, falsificator de paşapoarte, cu Păscăluță Dilimanul, care spărgea case de bani cu exploziv şi când aprindea fitilul, răcnea cât îl țineau puterile: „Scapă cine poate!", cu Aurică Depărtare, tâlhar şi ucigaş, care îşi omora victimele cu cuțitul aruncat de la mare distanță.

Aş fi nedrept dacă nu l-aş scoate la lumină, din însemnările mele şi pe Puiu Cupcea, zis Ştaif, amantul de profesie al doamnelor din lumea bună, abonate ale Cazinoului din Sinaia. Băiat subțire, înalt, frumos, cu ochi negri, franțuzit, cu o cultură adunată din prefețele cărților de succes, posesorul unui vocabular romantic, irezistibil, pentru uzul doamnelor sentimentale. La percheziția domiciliară i s-a ridicat caietul dictando, pe filele căruia avea notate aforisme asezonate. Cu ajutorul lor victimele erau seduse, jefuite şi abandonate.

Cel mai des citat era Guillaume Apollinaire cu „Iubirea noastră e tragică şi mândră, ca masca unui tiran".

Oricum, Puiu Ştaif era un colecţionar harnic a tot felul de cuvinte galante, şoptite în camere de hoteluri luxoase. False, majoritatea acestor cuvinte, ca fântânele de curte umplute cu apă de la robinet.

Farmecul personal şi vorbele frumoase îl ajutau să sucească minţile doamnelor dornice de iubiri consumate în cele câteva ore când soţii lor asudau la masa de joc.

Cum a acţionat „îndrăgostitul" în cazul doamnei Rodica Voinescu-Topolog?

După ce sentimentele victimei au fost încinse la roşu, i-a dat întâlnire pe o potecă romantică de munte. În timp ce respectabila doamnă aştepta îmbătată de promisiuni, a intrat în apartamentul ei, sustrăgând bani şi bijuterii.

Fanata doamnă Voinescu l-a bănuit. În toiul scandalului, prinzând un singur moment favorabil, Puiu a rugat-o să-l însoţească la „Cota 1200". Pe drum a recunoscut că el a fost hoţul. N-a avut altă soluţie pentru a achita o datorie presantă, făcută la masa de joc... Greşise, dar s-a dezmeticit la timp... Avea să rezolve totul... bărbăteşte. Nici n-a apucat delicata însoţitoare să-şi revină din lovitură, că Puiu a şi sărit în prăpastia adâncă, scuturând zăpada din vârful brazilor cu un ţipăt prelung, sfâşietor. Aşa a înţeles să se pedepsească pentru nelegiuirea săvârşită.

Doamna Voinescu-Topolog a fugit capie în oraş, a anunţat salvarea, poliţia, cu riscul compromiterii. A început căutarea rămăşiţelor neînsufleţite ale sinucigaşului. Nu au fost găsite; prăpastia adâncă, zăpada mare. Apoi s-a aşteptat dezgheţul.

După doi ani, timp în care nefericita doamnă se consolase şi de pierderea bijuteriilor şi de pierderea lui Puiu, l-a reîntâlnit pe Coasta de Azur.

Cu acelaşi truc, Puiu Ştaif a mai înlăcrimat o baroneasă la Baden-Baden, o morăriţă văduvă din Palma de Majorca, o

coafeză căruntă din Biaritz şi pe directoarea unei şcoli de dansuri argentiniene din Montreux.

Altminteri, un delincvent uşor de cercetat. Îşi mărturisea isprăvile cu amănunte picante, făcând un haz nebun.

Puiu s-a descurcat şi la bătrâneţe. S-a însurat cu o croitoreasă de lux, doldora de bani, având şi un apartament superb în blocul „Wilson”[1]. În faţa clientelor, poza şi el în creator de modă, calificat la Paris, la celebra casă fondată de Coco Chanel.

Soţia lui pretindea clientelor preţuri foarte piperate şi Puiu le simţea pe cele dispuse la anumite concesii. Se pricepea, ca nimeni altul, să le simtă pe acestea. Dezvolta o discuţie echivocă, învăluitoare, sugerând că pentru o coniţă atât de frumoasă s-ar găsi un amator care ar fi fericit să-i achite toaletele. Dacă femeia păşea pe acest drum, Puiu îi prezenta vreun burtos din comerţ şi încasa comision de la ambii preopinenţi. N-a putut fi dovedit niciodată, doamnele fiind căsătorite şi păstrând o discreţie absolută, ca şi amanţii lor de ocazie, obişnuiţi să nu se sperie în cazul vreunei anchete.

Gândindu-mă la oamenii pe care i-am cunoscut şi cu care am avut de-a face, prin profesia mea, am ezitat în faţa afirmaţiei domnului Hugo că umanitatea are doi poli: adevărul şi frumosul. Între aceşti poli, pentru mulţi

---

[1] Blocul Wilson a fost construit în anii ’30 în capătul străzii cu acelaşi nume (după cel al preşedintelui american Woodrow Wilson - azi numele străzii este Dem I. Dobrescu), la întretăierea cu bulevardul Brătianu (azi, Nicolae Bălcescu).

Faţada construcţiei a fost grav afectată la cutremurul din 4 martie 1977. Refăcut „în spiritul vremurilor”, blocul Wilson nu mai are azi aproape nimic din aspectul care-l făcea unul dintre cele mai frumoase edificii ale Bucureştiului interbelic.

inaccesibili, drumul trece prin cutia Pandorei.

Îmi tot zic că va trebui să-mi fac timp odată, pentru a aduna între copertele unei cărți însemnările acestea, ale unui polițist care a trăit vremuri ciudate. Amân mereu, cu sentimentul că nu vreau încă să-mi închei socotelile cu viața.

Un fel de epilog

Mă înveseleau întotdeauna vizitele la spital ale lui Tică Luca, vechi prieten şi fost coleg. Genul de om veşnic dispus să-ți spună o glumă, să-ți facă o mică farsă, să-ți tragă o păcăleală nevinovată, să-ți spună o minciună, numai ca să te înveselească, să folosească expresii insolite sau calambururi, reuşind să fie, cel mai adesea, realmente amuzant.

Nevastă-sa, Sofica, îi semăna şi, în discuțiile de toată ziua, inventaseră un limbaj care pe ei îi distra foarte tare. Am fost într-o zi la ei la masă şi am asistat la următoarea discuție:

— Vă e foame? ne-a întrebat Sofica. Să vă spun ce-am pregătit. O să mă exprim în procente, ca secretarul general al partidului unic. Am realizat o supă - minune - din materiale recuperate: 80% apă, 10% proteine sintetice conservate, 5% bulion de casă, 5% hidrat de carbon. Revin 30% glucide, şi circa 3,33% etc. pe cap de locuitor. Felul doi vă dau friptură la tavă...

— Defalc-o, i-a cerut Tică, ritos.

— Păi, friptură la tavă: 8% carne, 22% os, 40% slănină, 10% şorici şi 20%... tavă!

— Pune de mâncare! a hotărât Tică. Avem exact o oră, pentru masă. Zece minute au trecut şi înseamnă că ne-a rămas 90% timp productiv...

În timpul mesei am vorbit despre spectacolul de operă la care au fost în seara când s-a jucat „Carmen”.

— Mie îmi place la operă, a declarat Sofica, fiindcă 55% e muzică şi 45% vorbe cântate.

— Te rog mai redu din muzică şi bagă 10% bilet, i-a cerut Tică.

Femeia nu l-a luat în seamă şi a dat tonul observațiilor critice.

— Duduia care a jucat-o pe Carmen, aceea multicorpolentă, cred că avea 25% mai multe lipide în organism şi mai puțin cu circa 15% hidrocarburi.

Cum soțul nu i-a răspuns, l-a atenționat:

— De ce taci, Ticule? Mă, tu de fiecare dată taci despre altceva!

— Mă gândeam, a mărturisit bărbatul, câte hidrocarburi o fi având la sută Sophia Loren?

— Mai dă-o păcatului... Câte să aibă? La fel ca toate femeile.

— Nu, nu! Nu cred că la fel!

După aceste vorbe, soții s-au sărutat, 30% afecțiune, 70% obişnuință.

De câte ori venea la mine, la spital, Tică Luca scotea dintr-o sacoşă ponosită darurile aduse, pe care le aranja pe pătură.

— Uite, mandarine, biscuiți cu cremă de ciocolată, pate de ficat de gâscă, suc de portocale, cornuri calde, cu lapte...

În realitate, pe pătură se aliniau câteva mere buboase, nişte pişcoturi tari ca gresia, cu ceva maro la mijloc, o cutie cu pate de ficat zgrunțuros ca nisipul, o sticlă de „Quick-Cola” cu gust de catran şi câteva batoane, tari ca piatra de ascuțit coasa.

— Vezi ce *abundență* de produse! se minuna Tică.

Tot el mă ținea la curent cu noile bancuri despre „Nea Puiu”, denumire cifrată pentru geniul Carpaților.

Tică se pornea:

— Zice că nea Puiu a fost cel mai precoce copil. La patru ani vorbea ca acu'!

Sau:

— Aladin a venit în vizită la noi, în ţara eticii şi echităţii, şi la plecare a reclamat la miliţie că i s-a furat lampa fermecată.

Alt banc, excelent:

— „Alo, staţiunea Jupiter?" „Da, vă rog!" „Hotel Paranoic?" „Nu, vă rog. Aici, hotel Panoramic. *Paranoicul* e la Neptun!"

Cu precauţiile de rigoare, Tică îmi povestea şi isprăvi, mai puţin cunoscute, ale cuplului prezidenţial sau ale odraslelor lor.

La ultima sa vizită, Tică mi-a relatat „Acţiunea Broscoiul", o veritabilă schiţă umoristică, alcătuită cu imaginaţia lui comică, împletind elemente reale şi pornind de la un fapt strict-autentic.

Cică, în zilele unei consfătuiri de la Moscova, unde nea Puiu era invitat fără soţie, tovarăşa de renume mondial a venit singură la un palat de vacanţă, din multele rezervate celor mai iubiţi fii şi părinţi ai patriei socialiste.

Pregătirile de primire au fost conduse personal de tovarăşul colonel Napu, acoperit cu funcţia de administrator, tovarăşa maior Măriuţa, acoperită cu funcţia de cameristă, şi tovarăşul Gurgui, descoperit că a promovat o şcoală de bucătari la Varşovia şi încadrat, după verificări la sânge, în Departamentul Securităţii Statului.

După o curăţenie exemplară şi împodobirea tuturor încăperilor cu buchete uriaşe de flori multicolore, s-au luat măsuri ca Gâlcă, un căţelandru pripăşit pe lângă somptuoasa reşedinţă, să fie dat pădurarului, iar pisica, Moaţa, să fie dată... câinelui.

Apoi s-a pulverizat, din belşug, spray „Molid" prin

părculeţul din faţa palatului, pentru ca mirosul de brad să fie cât mai prezent.

La sosirea tovarăşei, când nici n-a apucat să le dea toate indicaţiile preţioase, privind dorinţele ei de odihnă binemeritată şi desfătare gastronomică, s-a întâmplat catastrofa. Liniştea peisajului, insuportabil de frumos, a fost tulburată de un ridicol, stupid şi inestetic orăcăit de broască.

Tovarăşa s-a întunecat şi a întrebat arţăgoasă:

— Să nu-mi spuneţi că asta face aşa toată noaptea!

— Vă raportez că este un caz izolat, a liniştit-o Napu. N-avem probleme, la noi e o disciplină de fier.

— Aşa să fie! a ordonat academiciana internaţională. Eu mă retrag în *apartamentili* mele şi să n-aud musca.

— Aţi văzut, mă, că până la urmă tot am feştelit-o? Cine s-ar fi gândit la broaşte? Doar am curăţat lăculeţul ăsta, oglindă, s-a plâns Napu.

— Permiteţi să raportez! a cerut Gurgui. Găsim noi o şmecherie, cu mintea dumneavoastră, brici.

Măriuţa s-a arătat, de asemenea, optimistă:

— L-aduc eu pe unchiu' cu undiţa şi haţ! E braconier de frunte...

— Câte or fi?... se frământa Napu.

— Puţine, a susţinut Gurgui. N-au avut timp să se înmulţească, totul ţine de fenomenul singular. Ăsta care a orăcăit mai devreme e un broscoi, un bou de baltă.

— Buhai, l-a corectat Napu.

— Tot ce e posibil şi atunci s-a fript, a ameninţat Măriuţa. Chemăm un băiat din gardă, cu pistolul automat şi bam-bam!

— Ai o minte, Măriuţă, iartă-mă, de pui rasol, a compătimit-o Napu. Ăştia sunt turnători. Ei pe noi şi noi pe ei. În plus, tovarăşa e nevricoasă la un orăcăit de broască şi

noi bubuim cu armament de luptă, ca teroriştii din ţările avansate?

A intervenit, împăciuitor, Gurgui:

— Acţionăm diseară cu pietre, care sunt tăcute. N-am eu o praştie... Când eram copil nimeream vrăbiuţa în vârful plopului.

— De ce, doamne iartă-mă, s-a tânguit Măriuţa, comerţul nostru cu amănuntul vinde toate prostiile şi n-a făcut un spray de broaşte. Ca pentru ţânţari sau muşte.

— Parcă spray de ţânţari se găseşte? s-a burzuluit Gurgui. Sufletul! Până nici eu, cu relaţiile mele, n-am găsit. Mă rugase măcelarul care îmi livrează organe...

— Bateţi câmpii, timpul trece, i-a atenţionat Napu. Am găsit eu ceva, la mintea cocoşului. Mergem fiecare pe la căşi, ne îmbrăcăm grosuţ, noaptea e răcorel şi facem de planton cu schimbul. Peste o oră intră Gurgui. Stă până la două, când îl schimb eu. La cinci mă schimbă Măriuţa. Ea intră pe lumină, că e femeie şi trebuie menajată. Gurgui! Te prezinţi cu un băţ lung, lung şi un sac de pietre, cu mărime potrivită. Cum auzi un oac, cât de mic, îl timorezi pe broscoi cu băţul şi îl ocheşti cu piatra. Ca la ţinta mişcătoare, că ai fost sergent în armată, Ce zici?

— ’ţeles! O să tacă, dă-l boalelor, dacă vede că nu-i slăbim, s-a conformat Gurgui.

— Păi, dacă facem aşa noapte de noapte, s-a plâns Măriuţa, ne anemiem, ne tuberculizăm.

— Ho! Noaptea asta s-o trecem noi şi om mai vedea, s-a zbârlit Napu. Mâine mai mulg eu o idee din capul meu. Acum, înainte marş, executarea, conform graficului. Eu decid, că am leafă mai mare...

S-au despărţit şi Gurgui s-a prezentat mai devreme la post, Napu lăudându-l pentru conştiinciozitatea lui, când s-a dus

să se culce într-un oficiu al reşedinţei, pentru a fi mai aproape de obiectiv.

S-a mai întreţinut câteva minute cu Gurgui care pândea vigilent pe malul lacului, cu un băţ lung în mână, în vârful căruia înfipsese un cartof, ca să-i dea greutate, ca unei măciuci.

Lângă el era un săculeţ cu „muniţii". Napu a băgat mâna în sac şi l-a întrebat, cu gura lipită de urechea lui, conspirativ:

— Ce ai în sac, Gurgui?

— Permiteţi să raportez. N-am găsit pietricele în cantitatea corespunzătoare şi am luat cartofi săpunari din gestiunea mea. Plescăie mai încet, lucrez cu surdină, adică, şi dacă pocnesc broscoiul cu un cartof în cap, cu şpaclul îl iau.

— Ce ai în flaconul ăla? s-a interesat Napu, observând o sticlă culcată în iarbă.

— Nişte trotil pentru mine, dacă mă ia cu friguleţ. Coniac „Napoleon", îl am prevăzut în reţetarul pentru pepene galben...

— Ia vezi tu, să n-abuzezi, l-a prevenit Napu. Fii cu ochii în patru, să n-apuce duşmanul să se avânte. Eu mă duc să mă culc niţel, sunt rupt... Atenţie mărită şi servici uşor!...

Napu a dormit ceva mai puţin de un ceas, până ce l-a trezit zgomotul. Broscoiul, mârşav, orăcăia de mama focului. Ecoul prelua şi înmulţea oac-oacurile, care se auzeau puternic în noaptea, până atunci atât de liniştită.

A sărit din pat şi a ieşit în fugă, afară, să afle de unde se trage prăpădul. L-a încolţit bănuiala că va trebui să dea de pământ cu Gurgui, fie pentru adormire în post, fie pentru părăsirea obiectivului sau şi mai grav, pentru serviciu de pază în stare de ebrietate. Nerăbdător a dus la ochi un binoclu. Ce a văzut l-a nedumerit şi mai mult. Gurgui sta pe

mal şi bătea apa cu bățul. Napu a început să alerge în zigzag, cum văzuse într-un film că fac membrii grupelor de comando. A fost mândru de felul cum a folosit terenul pentru că Gurgui nu l-a simțit decât când i-a răsuflat în ceafă. A tresărit speriat ca de o avalanşă. Napu i-a acoperit gura cu palma şi l-a întrebat febril:

— Ce-i, Gurgui? Raportează !

Gurgui şi-a eliberat gura şi a început să-l pună în temă:

— Domne, lovi-l-ar de broscoi nenorocit, a tăcut cât a tăcut şi dintr-o dată s-a săltat pe mal, de nebun şi a început muzica. Eu tocmai luam de la gură sticla cu coniac. M-am speriat, ceva teribil şi hârşt în el cu sticla. Sticla s-a vărsat şi fiara s-a bălăcit prin coniacul meu. A tăcut o clipă şi pe urmă, dă-i. Oac, oac, oac, şi oac, oac, mai întâi răguşit, apoi subțire, ca un sughiț. O posibilitate ar fi ca pe nemernic să-l fi turmentat coniacul.

— În cine m-am încrezut, fi-mi-ar capu' al dracu', s-a tânguit Napu, cu ochii la ferestrele palatului. Gândea că dacă va vedea că se aprinde lumina, îl ia pe Gurgui ca pe un pisoi şi îl înecă. Beleaua lumii, un iresponsabil!

Nu s-a aprins nici o lumină. Mai avea timp de acțiune. A vorbit scrâşnit:

— Bețivan corupt, element descompus, fii atent că bețiile des repetate duc la excluderea omului din societate. Fugi imediat la vila mică şi adu-mi cizmele de cauciuc.

Gurgui s-a executat în pas alergător şi Napu s-a apucat să-şi suflece pantalonii. L-a luat repede pe vinovat:

— Cât e, mă, de adâncă apa asta?

— Stați s-o măsurăm cu bățul, s-a oferit bucătarul mieros. E până aici, adică mie îmi vine exact sub buric. Dumneavoastră, care sunteți ca plopul, vă trece o palmă de genunchi...

— Du-te şi te culcă, viciosule. Te judec eu mâine, a şuierat Napu, încălţându-şi cizmele. Eu am să patrulez prin apă, ca să învălui inamicul pe propriul său teren. Lasă-mi băţul...

Dar să nu mai lungesc povestea asta. Şi aşa ea s-a întins mai mult decât se cuvenea.

Napu a patrulat prin apă, până-n zori, reuşind ca prin valurile făcute, să interzică dreptul la exprimare al broscoiului.

Dimineaţa, când s-a prezentat la datorie, Măriuţei i s-a cerut să stropească lacul cu furtunul, broscoiul să creadă că plouă, că vine potopul şi deci să sufere în tăcere.

Tovarăşa de viaţă a genialului nea Puiu n-a ştiut nimic despre aceste întâmplări, întrucât seara a vizionat, la video, un film cu cai şi împuşcături, cu sânge şi fracturi, adormind după îngurgitarea unei butelii de şampanie franţuzească. Dimineaţa a deschis fereastra, s-o dezmierde soarele şi broscoiul a salutat-o cu un oac-oac victorios. S-a gândit, melancolică:

— Ce frumos cântă broaştele! Ca-n ’939, când am fost aleasă regina balului...

Din spusele lui Tică Luca, am mai aflat care copii de miniştri au furat iarăşi câte o maşină străină, care a mai fugărit vreo balerină, prin nu ştiu ce bar, care a mai trecut cu maşina peste vreun pieton şi cum toate aceste drăgălăşenii au intrat în categoria marilor secrete de stat, nefiind voie să existe nimic scris despre ele.

Oricum, munca miliţiei se rezuma la asigurarea traseelor prezidenţiale şi la ascunderea oamenilor de la cozi în curţile interioare ale blocurilor. Subiectul este mai vast şi, cu siguranţă, se va scrie cândva o carte cu referiri la atribuţiile şi activitatea organelor de miliţie în „anii lumină”.

Povestea „Acţiunii Broscoiul”, „literaturizată” de Tică Luca,

a fost ultimul lucru vesel ajuns la urechile mele, în spital. Drumul pentru întoarcerea mea acasă avea popas obligatoriu pe masa de operație. Curând, datorită curiozității care m-a stăpânit toată viața, mi-a fost dat să aflu că acest popas avea toate promisiunile odihnei veşnice.

Transferat la „Terapia intensivă", pentru perfuzii întăritoare, am convins o femeie de serviciu, cu minte puțină, să-mi dea foaia mea de observație. Acolo scria că se recomandă intervenția chirurgicală, cu diagnosticul: tumoră neoplazică prezumtivă.

În noaptea dinaintea operației n-am închis ochii nici o clipă. Nu eram înspăimântat; prin nu ştiu ce metamorfoză ciudată, mă simțeam martor la drama altcuiva. M-am postat la o răscruce de gânduri şi am încercat un inventar al celor mai frumoase şi al celor mai urâte lucruri care mi s-au întâmplat într-o viață de om. Fără nici o cronologie, fără criterii de valoare sau importanță, presat doar de timpul grăbit, care nu mai îmi dădea răgaz să le cuprind pe toate.

Copil al unui secol bolnav, am avut neşansa să mă nasc într-o parte de lume unde, ani mulți, s-a experimentat pe oameni un sistem asocial conceput de genii ale răului, măcinând vieți, deturnând destine, inversând valorile eterne, pervertind suflete, siluind conştiințe. N-am fost nici victimă, nici călău, poate doar un cobai mai rezistent.

Nu mai am timp să cercetez şi să înțeleg de ce multe zile frumoase din viața mea au purtat nume de femei. Întâi al mamei, condamnată la o lungă nelinişte pentru soarta copilului ei, pe care mi-o imaginam acum fără vedere, cu ochii arşi de seceta lacrimilor.

S-a ivit dintre amintiri, inexplicabil, şi Claudia, o fetiță cu breton şi şosete albe. O duceam de mână, în copilărie, la „Înviere", implorând, atunci, ocrotirea unui Dumnezeu, în

care, mai târziu, nu mi s-a dat voie să cred.

Apoi, mi s-a făcut dor de Alexandra, de mirosul de iarbă încinsă al pielii ei, de carnea ei, pe care o simțeam arzându-mi podul palmelor.

Am furat-o dintr-o scenă de G. Călinescu, am fugit cu ea o noapte la mare şi am iubit-o pe nisip. În 64 s-a întâmplat, după marea amnistie a „politicilor", când cineva m-a târât la o petrecere dată de un prinț, în cinstea mulților prieteni eliberați. Prin cotloanele unui subsol sordid, circulau oameni (apariții spectrale) îmbrăcați cu fracuri demodate, aproape putrezite, dospind miresme de mucegai şi naftalină. Obosiți şi slăbiți de detenție, umilințe, torturi de toate felurile şi acum afişând o veselie sleită, falsă şi inutilă ca o medalie de pe pieptul eroului necunoscut.

Toaletele femeilor lor creau un contrast şocant. Rochii simple, ieftine, cumpărate pe puncte, cu zorzoane adăugate, care, în loc să le salveze precaritatea, le-o amplifica.

Din cupa de *Baccarat* se bea o poşircă roz, de şase lei kilu, felii dintr-un parizer vinețiu erau servite pe farfurii de *Limoges.*

De la un moment dat n-am mai văzut-o decât pe prințesă, pe Alexandra, soția amfitrionului senil, care se juca cu o pisică. Frumoasă şi mincinoasă ca un cântec de sirenă. Alexandra a mimat că este fascinată de tinerețea mea. Ne-am vândut reciproc iluzia dragostei la prima vedere, am fugit din subsolul acela, pe malul mării şi ne-am iubit pe nisip, la „Vama Veche".

A fost, după Alexandra, o lungă anostează a sentimentelor mele şi a venit Simina, o leoaică, având în ea, aşa cum i-a ghicit o țigancă, darurile a noua femei. M-a îmbogățit pe mine cu aceste daruri, în zilele şi nopțile a zece săptămâni, la capătul cărora s-ar fi cuvenit să mor, ştiind totul despre

miracole.

Dar a fost scris să moară o parte din mine, mai târziu, când m-a lăsat Viviana.

Am avut şi prieteni. Pe Radu Irimescu, pion de sacrificiu într-un absurd joc politic, trimis la Canal şi aruncat într-o groapă cu var de nişte brute momite cu eliberarea înainte de termen.

Mi-au defilat prin minte şi alte nume de prieteni, pe care mi-i imaginam strânşi în jurul unor pahare umplute cu regrete şi unul dintre ei, poate Păun, mă pomenea cu vorbele lui Ehrenburg: „În numele celor absenți, vă cerem scuze!"

Meseria mea m-a împovărat cu o cantitate mai mare de urât decât au avut alți oameni. (Poate de aceea frumosul este, cum a spus un filozof, o domnie fără paznici.)

Îmi pare rău că n-o să mai pot aşterne pe hârtie şi alte urâțenii cu care m-am confruntat. Ar fi fost o modestă mărturie dintr-un timp tenebros.

Aş fi vrut să povestesc despre atacul de la filiala „Griviţa roşie" a Băncii Naționale, condus de fostul director al miliției judiciare pe întreaga țară, crima de la Cluj, banda lui Posteucă, crime misterioase, furturi celebre, escroci ajunşi în funcții de primă mărime, târfe cu influență necondiționată, pe lângă oameni cu drept de viață şi de moarte, despre colegi corupți, torționari, bestii. Întotdeauna însă între ceea ce ne dorim şi ceea ce ni se întâmplă este un decalaj de necuprins. A spus-o, pare-mi-se, un francez.

Ce mă înfurie cel mai tare, în cazul meu, este că totul se va încheia cu un stupid proces-verbal: „Se predau familiei următoarele obiecte..."

Dumnezeu să mă ierte, ca şi toți oamenii pe care i-am nedreptățit. Şi dacă mai este, măcar o singură şansă, aş vrea s-o am...

SFÂRŞIT

CUPRINSUL

Un timp bolnav 5

Călător printre amintiri 16

Ispita de a fi poliţist 26

Aspirant la gloria lui Maigret 37

Capcanele meseriei de poliţist 72

Lumea poliţiei 132

Trec zilele şi noi o dată cu ele 225

Un fel de epilog 258

Redactor: ELENA MAHINESCU
Tehnoredactor: MARIA NICOLAE
Bun de tipar: 14.01.1992. Apărut 1992.
Coli tipar: 14. B 10391.
Tiparul executat sub comanda nr. 10114
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „CORESI”
Piața Presei Libere nr. 1, Bucureşti
ROMÂNIA

Editura Militară

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX

„Ca o modestă mărturie dintr-un timp tenebros, aș fi vrut să povestesc despre atacul senzațional de la filiala „Griviţa roşie" a Băncii Naţionale, condus de fostul director al miliției judiciare, crima de la Cluj, banda lui Posteucă, crime misterioase, furturi celebre, escroci ajunși în funcții de primă mărime, tîrfe cu influență incredibilă, pe lîngă oameni cu drept de viață și de moarte, despre polițiști corupți, torționari, bestii..."

ISBN 973-32-0256-8

Lei 80